B I B L I O T H E C A
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
T E V B N E R I A N A

PLVTARCHVS

MORALIA

VOL. V · FASC. 1

RECENSVIT ET EMENDAVIT

C. HUBERT

PRAEFATIONEM SCRIPSIT

M. POHLENZ

EDITIO ALTERA CORRECTIOR
ADDENDA ADIECIT

H. DREXLER

EDITIO STEREOTYPA
EDITIONIS SECVNDAE (MCMLX)

MONACHII ET LIPSIAE
IN AEDIBVS K. G. SAUR MMI

In hoc fasciculo continentur

Quisquis hunc librum legit, animadvertat, ne praetereat „ADDITAMENTUM" signo □ in margine apposito (p. 143sqq.)

Die Deutsche Bibliothek – CIP-Einheitsaufnahme

Plutarchus:
Moralia / Plutarchus. - Nachdr.. -
Monachii ; Lipsiae : Saur
(Bibliotheca Teubneriana)

Vol. 5. Fasc. 1. / Rec. et emendavit C. Hubert.
Praefationem scripsit M. Pohlenz. -
Ed. stereotypa ed. 2 (1960). - 2001
ISBN 3-598-71682-6

Gesamtherstellung: Strauss Offsetdruck GmbH, Mörlenbach

PRAEFATIO

LIBELLI POLITICI

Plutarchus, homo et sanguine et indole Graecus, etiam *ζῷον φύσει πολιτικόν* erat, nec solum in parvo suo oppidulo munera publica suscipere dedignatus non est, sed etiam in Academia sua politicas quaestiones tractavit, non ut Platonis exemplum secutus perfectam rei publicae speciem proponeret, sed ut suae aetatis Graecis maximeque iuvenibus quos secum collegerat ostenderet quomodo etiam sub imperio Romanorum vitam proavis liberis dignam degere patriaeque servire et possent et vellent. quam autem viam ac rationem in schola sua adhibuerit, optime illustratur fragmento illo (Plan. 48) quod in codicibus nostris *Περὶ μοναρχίας καὶ δημοκρατίας καὶ ὀλιγαρχίας* inscribitur.[1]) dialogum enim ibi sic instituit, ut se antecedentis diei disputationem qua discipulos suos ad capessendam rem publicam adhortatus sit continuare ac de singulis generibus rei publicae disserere velle fingat, quo melius illi ipsi, quodnam ex iis optimum et eligendum sit, iudicare possint. quae legentes nonne nos ipsos paene scholis quas Plutarchus habere solebat interesse putamus? vix autem a vero aberrabimus si suspicabimur Plutarchum tales disputationes primo etiam in ipsius usum conscripsisse, ut lectiones suas et colloquia cum discipulis habenda praepararet. sed multis certe causis commoveri poterat ut tales lucubrationes etiam litteris mandaret. Praecepta sua gerendae rei publicae (*Πολι-*

1) Latine hic titulus iam s. XVI diversa ratione redditus est; aptissima videtur versio quam iam Longolius proponit: 'De tribus rei publicae generibus' (qui sane tum eam pluribus enarrat, cf. Praef. V 3 p. V).

τικὰ παραγγέλματα Plan. 58) ut componeret se Menemachi amici precibus adductum esse ipse dicit, neque desunt loci quibus adulescentem quem honoris causa adloquitur ipsum respiciat, sed librum tanta arte elaboravit, ut dubitare non possimus, quin statim eum etiam in publicum edere in animo habuerit. admodum iam aetate provectus Euphani coaequali libellum *Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον* misit (30), quo eum monet, ne mole et annorum et molestiarum oppressus prius quam natura postulet a republica recedat. nusquam Plutarchum amabilius de propria vivendi ratione dicentem audimus, sed certe hunc quoque tractatum promulgavit, non modo ut legentes delectaret sed ut omnibus civibus prodesset. parvae denique disputationes quibus et philosophi summum officium esse cum principibus colloqui et principibus philosophia maxime opus esse docet (28 et 35), etsi e magisterio ortae sunt, sine dubio non tantum scholae, sed etiam vitae servire volebant. priorem sane tantum *ὑπομνήματα* nondum plane perpolita continere, quibus Plutarchus postea in edendo libro uti vellet, suo iure U. de Wilamowitz in Hermae t. XXXVII (1902) p. 326 inde conclusit quod in cap. ultimo eadem fere sententia bis plane similibus verbis illustratur. plura addidit Joh. Frerichs, Plutarchi libelli duo politici, Gottingae 1929, p. 42 sqq., qui etiam alterum opusculum offensione non carere statuit; sed ut illud quoque a Plutarcho editum non esse credamus, argumenta non sufficiunt.[1])

Fragmentum illud *Π. μοναρχίας κτλ.* (Plan. 48) post Plutarchi demum mortem e schedis eius erutum esse vel

1) In Lampriae catalogo libelli 28. 35. 48 non commemorantur; accedunt vero alia quaedam opuscula huc spectantia: 153 *Ὑποθετικὸς ἢ περὶ ἀρχῆς* et 164 *Εἰ δώσει γνώμην ὁ πολίτης* (*πολιτικός*?) *προειδὼς ὅτι οὐκ ὀνήσει* (*οὐ πονήσει* codd.), [*οὐ πείσει* (glossema ad *οὐ πονήσει*)]. at l. 195 *Πόλεων κτίσεις* potius historico generi adscribendus est ut etiam 51 *Πόλεων εὐεργεσίαι βιβλία γ'*. historicam materiam denique congessisse videntur 52 et 53 *Πολιτικῶν βιβλία β'* et *Περὶ Θεοφράστου πρὸς τοὺς καιρούς*, quae M. Treu, D. sogenannte Lampriaskatalog der Plutarchschriften, Pr. Waldenburg 1873 p. 43, coniungenda esse et unum librum *Περὶ Θεοφράστου πολιτικοῦ* (melius *πολιτικῶν* cf. Ziegler RE XXI, 698) *πρὸς τοὺς καιροὺς βιβλία β'* significare suspicatur.

codicum nostrorum memoria indicare videtur. traditum enim est in collectione illa vetusta qua omnino opuscula a Plutarcho ipso non elaborata vel postea mutilata continebantur (cf. Praef. III p. XVII). legitur nunc in codicibus gemellis U et H, qui libros 44–47. 55. 48 (49. 50) continent, et in Π, ubi sane Planudes l. 55 hoc loco omisit, quia in hac declamatione alium codicem adhibere volebat.

Reliqui libelli politici in alia corpuscula scriptorum Plutarcheorum, qualia iam antiquitus multa circumferebantur, recepta sunt neque una eademque via ad nos pervenerunt. res ipsa tamen ferebat, ut saepe tractatus similis argumenti coniungerentur. sic iam s. XI codex Venetus X inter multa alia libellos 28 (maxime cum princ.), 35 (ad principem ineruditum), 30 (an seni) hoc ordine deinceps proponebat, eosdemque librarius codicis y e vetusto exemplari descripsit, quod primo collectionem etiam in UH (et LC) traditam 44–47. 55 (non 48–50), tum vero ex alio fonte sumptos libros 28. 35. 30 et initium l. 6 exhibebat (Praef. III p. IX). s. XIII/XIV saepius idem libelli cum 52 (de virtute morali) coniungebantur: 28. 35. 52. 30. 31 (cum multis aliis) hoc ordine leguntur in Ambr. 881 J et 528 O atque secundum indicem in Palatino 170 (g) servatum etiam in exemplari, ex quo hic descriptus est, extabant (Graeven apud Patonem in editione dialogorum Pythicorum 1893 p. IX). accedit denique Marc. 427 V, libri O gemellus, qui sane l. 30 omittit, sed 28. 35. 52. 31 hoc ordine praebet.

In JO et in indice codicis g post 31 secuntur 29. 34 (*Ὑγιεινὰ* et *Γαμικὰ παραγγέλματα*), ad quae – id quod nostra maxime interest – in J apte tertius liber praecepta continens additur, sc. *Πολιτικὰ παραγγέλματα* (58), sed sicut etiam 29. 34 sine dubio etiam 58 aliunde additus est. nam in cognato cod. V 34 ante 28–31 positus est, antecedunt vero 56. 57α. 58. 59. hi libelli autem iam s. XI in alia collectione coniuncta tradebantur; nam Barber. G habet 56. 57α. 58–60, Paris. 1957 F 56–58, Paris. 1678 o (valde nunc mutilatus: Praef. II p. VI) 58. 59. 57α et β. en aliam syllogen, in qua non tres

illi libri mere politici 28. 30. 35 – nullum enim eorum vestigium in GFo – continebantur, sed praecepta gerendae rei publicae cum aliis tractatibus similem quodammodo materiem tractantibus coniungebantur, sc. cum declamationibus de Romanorum et de Alexandri fortuna (56. 57) et cum regum et imperatorum et Lacedaemoniorum apophthegmatis et cum Laconicis institutis (59. 60). non mirabimur, quod labentibus saeculis hae duae syllogae confluxerunt[1]; primitus vero eas plane inter se separatas fuisse vel diversitas memoriae luce clarius ostendit. sed hoc ut penitus perspiciamus, de singulis libris diligentius agendum est.

SINGVLORVM LIBELLORVM MEMORIA

DE TRIBVS REI PVBLICAE GENERIBVS (Plan. 48)

De memoria huius fragmenti sufficiunt quae in Praef. III p. XVII de libris 45–47 (de 44 cf. Praef. VI 2 p. X) exposita sunt. traditur enim ipsum quoque in vetustis codicibus UH et in codicibus Planudis qui simili exemplari usus est. accedit hic J qui in altera parte l. 53 in priore imperfectum supplet et 48. 27. 24. 47 aliunde addit (Praef. I p. XXIII) sed proprii vix quicquam habet. nec maioris pretii est n. prorsus vero neglegendi sunt Paris. 2076 (apographon cod. J) aliique recentes quos Wegehaupt, Plutarchstudien p. 50 enumerat. memoria uniformis et pessima.

1) de JV iam diximus. Planudes 28. 30. 35 libellis aliquot alterius argumenti intercedentibus recepit; in Φ (secundum vz, cf. Praef. I p. XXVII) 35 ab 28. 30 multis aliis separatus erat. in recensione Θ 30 deerat, 35. 28 (hoc ordine) versus finem addunt abυ (Praef. I p. XXIV). in n 35. 28 multo post 30 locum habent; in B 30 solus extat (Praef. I p. XXV. XXVI). — librum 58 Planudes e collectione GFo sumpsit itemque Φ (vz): 56. 57α. 58–61. Θ(Zυ) ut J 29. 34. 58 deinceps praebet. n 58 cum 29, B cum 34 coniungit. de tota hac quaestione cf. Wegehaupt, Plutarchstudien in italienischen Bibliotheken, Pr. Cuxhaven 1906, 48sqq., et Frerichs p. 6sq.

1. MAXIME CVM PRINCIPIBVS PHILOSOPHO ESSE DISSERENDVM (Plan. 28).
2. AD PRINCIPEM INERVDITVM (35).
3. AN SENI SIT RES PVBLICA GERENDA (30).

Hi tres libelli una traduntur in codicibus **X y J** et in Φ cuius familiae memoria una sed nunc bipartita (cf. Praef. I p. XXVII; testes in 28. 30 **v w**, in 35 **v d z**) et Π (α A E al.) n. praeterea 28. 35 extant in O V et in recensione Θ (quae hic non modo in **a b**, sed etiam in altera parte codicis υ inest, cf. Praef. I p. XX. XXV). 28 etiam in S (Vat. 264), 30 in B legitur.

Codex V in 28. 35 codicis O ita gemellus est ut illum semper iuxta O afferre necesse non sit (siglum O igitur, nisi quid additur, etiam lectiones V complectitur). e Planudeis (Π) hic quoque α A E adnotare satis est. B n, qui mixti generis sunt atque vix umquam propria habent, raro nominantur. plane omittendi sunt, cum codicis J apographa sint, Coll. Nov. Oxon. et Paris. 2076. Cf. Frerichs, Plutarchi duo libelli politici, Gottingae 1929 p. 5sqq. 9.

Syllogen, qua hi libelli servati sunt, iam ante s. V in manibus legentium fuisse inde concludas quod in Stobaei florilegio excerpta et ex libro 35 et ex 30 inveniuntur. ex illo quattuor deinceps loci desumpti sunt (IV 5, 97–100 = p. 231 sqq. H.); ex 30 non modo duae illae sententiae quarum fons indicatur (IV 4, 20 p. 189 H. et IV 12, 43 p. 363), sed etiam aliae eclogae Plutarchi nomine non adscripto translatae, quas Hense in Appendice p. 39 enumerat. etsi autem Stobaeus vel eius auctor satis libere egit, hoc saltem cognoscimus, iam tum Plutarchi libros gravibus corruptelis laborasse (cf. imprimis p. 12 sqq.), memoriam autem non unam fuisse. nam contra omnium codicum nostrorum consensum Stobaeus et pravas lectiones, velut 12, 11 (*οἰκονομίας* pro *ἡγεμονίας*); 12, 24–26 (pro verbis propter homoioteleuton omissis falso *τρέχειν* interpolatum); 17, 23 (*ἁμαρτάνειν* pro *ἀναμάρτητον*); 18, 1 (*τοῖς πάθεσι*), et bonas (velut 12, 24 *ψυχὴν* pro *ἀρχήν*; 18, 3 ⟨*νεῦρα*⟩) exhibet, raro cum singulis codicibus consentit ut 12, 21 (*τῇ* cum α² A E), 14, 7 (*δίκης καὶ ἄρχοντος* ut J); 18, 12 (*τὴν* = **y b** υ). cf. Frerichs

p. 14. titulus l. 30 a Stobaeo sic indicatur: *Εἰ πολιτευτέον πρεσβυτέρῳ*, Plutarchi codices exhibent: *Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον* (cf. tamen notam ad p. 20).

Archetypum nostrorum codicum vix ante Byzantinorum aetatem exaratum esse testari videntur loci quibus verba in omnibus falso separata sunt, ut p. 55, 20 *μὲν ἐκράτει* pro *Μενεκράτει*, 27, 15 *ἀφροδισίαν αὐτῆς* pro *ἀφροδίσια ναύταις*, ubi sane J a reliquis discedit, qui etiam in p. 56, 14 solus recte *ὤρθωσεν ὑπατεύων* scripsit, cum reliqui *ὀρθῶς ἐνυπατεύων* exhibeant. ex uno certe archetypo non nimis antiquo praestantissimi nostri libri XyJ descripti sunt. in y libelli 28. 35. 30 leguntur in illo fasciculo (fol. 175^r–217^r), qui summi pretii atque certe ex libro satis vetusto expressus est, cf. Praef. III p. IX. adnotationibus y fere caret; in X manus vetusta (non X^3) haud pauca adscripsit vel correxit; in J post antiquiores Ducas, cum Aldinam imprimendam praepararet, multa mutavit (Treu, Progr. Breslau 1884 p. 15sqq.).

Ex his tribus codicibus y, etsi recentissimus, principalem locum ut alibi quoque sibi vindicat. qui sane peccatis neglegentia scribarum admissis minime caret (velut p. 6, 17 *ἀπὸ θεοῦ γόνος* pro *ἄπωθεν ἁγνός*), nonnunquam menda tradita suo iudicio corrigere non veretur (2, 7 *λέγοντα*), per errorem quattuor fere lineas 25, 1, consulto Christiana fide commotus p. 3, 7 *θεοῦ*, 5, 17 *ἡ δ' Οὐρανία*, 34, 6 *νὴ Δία* et l. 11 *τοὺς θεούς*, 38, 2 *θεοῖς* omittit; sed persaepe etiam ex vetusto suo fonte solus verum servavit. pauca e multis hic adferre satis sit: 2, 4 *προσκαθίζῃς* (-*ζῃ* rell.); 2, 7 *εἶπε* (*εἰπεῖν*); 7, 16 *ἦν* (om. rell.); 13, 17 *μέν* (om. rell.); 30, 14 *ἀγήρῳ* (*ἀμείνω*); 30, 21 *ὁ ναύκληρος* ut Stob. (*ὁ ναυκληρικός*); 31, 26 *διαφλέγεσθαι* ut ci. Madv. (*διὰ τὸ φλέγεσθαι*); 49, 3 *παριέντα* ut ci. Steph. (*παριόντα*). in p. 30, 8, ubi y praebet *χάρις εὐμενὴς ὁμαρτοῦσα τοῖς ἔργοις* fortasse *ὁμαρτοῦσα* scrupulum movere potest, quia hoc vocabulum a pedestri sermone alienum est, sed Plutarchus ad poeticum aliquem locum alludere videtur; certe reliquorum *ἡ μαρτυροῦσα* teneri non potest (a Bernardace in

συμμαρτυροῦσα correctum). p. 41, 7 vulgata lectio *τῆς πρεσβυτικῆς πολιτείας . . . οὐδέν ἐστι δόγμα γεροντικόν* neque rectam antithesin ad sequentia neque omnino aptum sensum efficit, cum ad *δόγμα* epitheton desideremus quod antecedentibus verbis *πανηγυρισμοῦ καὶ δοξοκοπίας* respondeat. rectam viam solus y monstrat *ῥοπικόν* pro *γεροντικόν* scribens. *'ἡ φύσις ἀπέριττος, οὐδέν, ὡς ἔφησεν Ἐρασίστρατος, ἔχουσα ῥωπικόν'* legimus in libri de amore prolis capite 3 p. 495c, ubi in parte codicum ut hic *ῥοπικόν* pro *ῥωπικόν* scriptum est, atque similiter hoc adiectivo Plutarchus ipse in vita Lycurgi 9 usus est. – haud raro y a reliquis in verbis collocandis recedit, ac sine dubio genuinam lectionem non modo p. 8, 9 servavit, ubi eius *εὖ πάσχειν* hiatum vitat, quem reliquorum *πάσχειν εὖ* ante *αἰσχ.* infert, sed etiam p. 31, 3, ubi sententia, ut Wy. cognovit, non vulgatum *τὸ . . . διαφυλάξαι μεγάλην ἀπὸ τῶν τυχόντων γενομένην* (*δύναμιν*) sed *τὸ . . . διαφυλάξαι μεγάλην γενομένην ἀπὸ τῶν τυχόντων ἕτοιμον* flagitat. aliis locis (velut 11, 17; 13, 5; 16, 11) dubitare potes. quis enim ultimo loco fidenter diiudicabit, utrum Plutarchus *κάτωθεν ὑφεῖλκε* (y) an *ὑφεῖλκε κάτωθεν* scripserit?

Multo rarius J et X soli verum exhibent: J p. 14, 7 *καὶ* ut Stob. (supra p. VII); 41, 21 *πεφυκότος* (*πεφυκὼς* rell.); 49, 4 *θρασύνασθαι*; 21, 23 *τυραννείοις* quod recte postea A ex corr. et E receperunt, cum reliqui *τυράννοις* habeant; X solus p. 15, 12 *ἀφελείας* (*ὠφελείας* rell. exc. Θ, qui *ἀληθείας* interpolat); 55, 15 *συντεταγμένον*. saepius bini codices contra tertium stant, ut Xy contra J p. 4, 10 *ἀναλύειν*, 39, 22 *χειμέριον*; 49, 9 *ἡττημένων*, Jy contra X 21, 9 *κοινῇ*; 34, 2 *κατάγουσαι*; 40, 19 *οὗτοι* (*ὄντες* reliqui, quod iuxta *ἐπιβάλλοντες* non modo supervacaneum, sed etiam molestum est). saepe etiam omnes tres inter se differunt, at quin ex uno eodemque libro descripti sint, dubitari non potest.

p. 42, 14, ubi Plutarchus de Aridaeo agit, in omnibus codicibus legimus: *ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς δορυφόρημα κωφὸν ἦν ὄνομα βασιλέως καὶ πρόσωπον ὑπὸ τῶν ἀεὶ κρατούντων παροινούμενον*, sed post *δορυφόρημα* in Xy J lacuna hiat,

quae in X fere totius lineae, in y 12, in J 18 litterarum spatium habet. quae res eo magis mira videri potest quod sententia supplemento non eget. offensioni autem nobis potius esse potest quod ut *δορυφόρημα*, sic *πρόσωπον* e sermone scenico sumptum est et Plutarchus aperte ad terminum *κωφὸν πρόσωπον* iam Ciceronis temporibus pervulgatum (ad Att. XIII 19, 3) alludit, sed hic *κωφόν* a substantivo *πρόσωπον* separatum est et *ὄνομα βασιλέως* intercedit non item ad scenam pertinens. aptius Philo Iudaeus, qui adv. Flaccum 20 eandem imaginem, ni fallor, ab historico quodam Alexandri Magni, cum de Aridaeo loqueretur (cf. Plut. Mor. 337e cum Wyttenbachii adn., vit. Alex. 77, 7), fictam exprimere vult, sententiam sic conformat: *κωφὸν ὡς ἐπὶ σκηνῆς προσωπεῖον ἕνεκα προσχήματος αὐτὸ μόνον παραλαμβάνοντες ἐπιγεγραμμένον ὄνομα ἀρχῆς*. quae omnia si consideramus, suspicari licet olim in libro quodam Plutarcheo scriptum fuisse *ὥσπερ ... δορυφόρημα καὶ πρόσωπον κωφόν*, tunc librarium post *βασιλέως* male iterum *καὶ πρόσωπον* exarasse, denique errore animadverso prius *καὶ πρόσωπον* erasisse, ita ut lacuna eo loco extaret.

Ne vero haec mera hariolatio videatur, similia e nostra memoria afferam. in p. 53, l. 2 XyJ lacunas diversi spatii relinquunt, cuius rei causa ea tantum excogitari potest quod verba insueta *καθάπερ τὰ βάσκανα γεράνδρυα* librario communis archetypi difficultatem paraverant. – p. 55, 20 Plutarchus qui modo narrationem de Agide finiverat, sic perrexit: *Μενεκράτει δὲ καὶ δίφρος ἔκειτο.* cum vero in transcribendo codice antiquo Menecratis nomen falso in *μὲν ἐκράτει* separatum esset (supra p. VIII), non mirabimur lectores hic haesisse. atque in X quidem ante *ἔκειτο* lacuna 11 litterarum extat; quae quomodo orta sit, e codice y apparet, qui post *ἔκειτο* male notam olim marginalem *τοῦ ἄγιδος δηλονότι* inter contextus verba recepit. idem in X accidisse, sed verba falso intrusa postea deleta esse si conicies, non errabis.

Summi vero momenti initium ultimi capitis est (p. 56, 16), ubi post *συνθεῖναι* conclusio totius disputationis sic incipit: *οὕτω διὰ πολλῶν τρόπων τῆς πολιτείας οὐθὲν ἀπο-*

κωλύει τοὺς γέροντας ὠφελεῖν τὸ κοινόν. initio vero *οὕτω* omittunt X[1], qui hoc verbum in parva lacuna a manu secunda ut videtur postea additum exhibet, et y, sed illud *οὕτως* in proxima linea post *τ. γέροντας* scribunt (in X linea deletum). praeterea *ἀποκωλύειν* (error ex antecedente infinitivo *συνθεῖναι* natus) inest in Xy, sed ν in X postea erasum. J[1] autem totum locum sic tradit: *συνθεῖναι εἰς τὸν ἄλλο βίον διὰ πολλῶν τρόπων, τὸ δὲ οὕτως κεῖται μετὰ τὸ ἀποκολύειν τοὺς γέροντας, ὠφελεῖν κτλ.* verba *εἰς τὸν ἄλλο βίον* et *τὸ δὲ οὕτως κεῖται* (*μετὰ τὸ* lineis subductis delevit, itemque *ν* in *ἀποκολύειν* linea notavit, denique *οὕτως* et *πολιτείας οὐθὲν* add. Ducas). ut in p. 55, 20 sic hic notam marginalem falso in contextum verborum invasisse evidens est. cum autem dubitari vix possit quin *εἰς τὸν ἄλλο βίον* male pro *εἰς τὸ ἄλλο βιβλίον*, quod in byzantino sermone idem valebat atque *ἐν τῷ ἄλλῳ βιβλίῳ*, scriptum sit, eum qui primus hanc notam in margine adscripsit duos codices Plutarcheos in manibus habuisse et inter se comparasse apparet. quia autem genuina lectio etiam in X ab altera manu restituta est, concludere debemus hoc iam factum esse, cum illud exemplar, quod omnibus codicibus XyJ subest, describeretur.

Ac ne in minoribus quidem libellis 28. 35 loci desunt, quibus haec suspicio fulciatur. de p. 18, 1 sqq., ubi iam Stobaei aetate Plutarchi verba valde corrupta erant (supra p. VII) et iam antiquitus viri docti diversa ratione medelam adferre conati sunt, mox agemus. p. 7, 17 sqq. auctor codicis y, cum verba tradita sensu carere sibi persuasisset, sed sanari posse desperaret, totam sententiam lacuna indicata omisit, reliqui fideliter descripserunt. notas marginales hic quoque falso inter ipsa Plutarchi verba recepta esse ex p. 9, 13 et 16, 7 cognoscimus, ubi y solus glossemata *τὴν λύραν* et *τὸν ἄρχοντα* non habet.

Maxime vero dolendum est, quod 'alter' ille 'liber' qui in archetypo constituendo adhibitus est, nullam progeniem habuisse videtur. certe inter codices extantes nullus est, quem ex alia memoria atque XyJ fluxisse credas.

suspiceris hoc forsitan de OV (qui libros 28. 35 solos habent), quia in p. 18, 1 vacuum spatium relinquunt, ubi J, cui maxime affines sunt (velut p. 12, 17 πολλάκις om. J[1]OV), lacunam non indicat. sed alibi exceptis locis ubi aperta interpolamenta habent (velut 1, 9 φιλοψευδής pro ψοφοδεής), tantopere cum XyJ conspirant, ut de communi origine dubitari non possit. idem de S (qui ipse quoque l. 30 non habet) dicendum est, cum propius etiam ad J accedat (p. 4, 8 Κάστωρ J[1]S, Κάτων vel Βάτων rell.; 4, 3 Πλάτων Δίωνι J[1]OVSΘ). a viro docto interpolatus est p. 7, 11 al.

Eadem traditio etiam recensionibus Φ et Π subest, quas in his quoque libellis (28. 35. 30), etsi haud raro differunt, ab uno exemplari originem ducere menda communia velut 3, 7 (om. μεγάλου); 6, 7 (om. τοσαύτης); 40, 20 (om. propter homoioteleuton εἶθ' οἷον παραβλαστάνοντες) testantur. hunc autem librum a memoria codicis X iam correcti pependisse multis locis apparet; cf. 1, 8 καὶ eras. in X, om. ΦΠ; 9, 11 ἀνὴρ pro ἂν X[2]υΦΠ; 22, 18 τῆς om. XΦΠB; 24, 13 τοὺς νέους τοναίους fere X[1]Φα a. c.; 41, 2 πραγματικῆς pro πρεοβυτικῆς X[2]Φ (πρεσβυτικῆς, sed εσβυ in ras. α[2]); 48, 15 ὡς αὐτοῖς τὸ ἄρχειν pro ὡς αὐτοὺς τῷ ἄρχειν male X[2]Φα a. c. nonnunquam sane Φ etiam alium librum adscivisse videtur, siquidem p. 4, 8 solus cum y Βάτων contra Κάτων vel Κάστωρ reliquorum, 9, 17 ναυαρχίδα (ναυρχίδα y) habet quod reliqui in ναυαρχίαν corruperunt. 15, 20 pro αὐλῇ cum y ὕλῃ praebet quod etiam O[1] in margine adnotat. cum OV consentit p. 6, 11 (τοῖς μὴ βλεπομένοις) et 18, 1, ubi eodem modo lacunam indicat. Planudes vero eiusque adiutores saepe iis lectionibus, quas α scripserat, non adquieverunt, sed suo iudicio vel alia memoria confisi aliam lectionem praetulerunt. p. 55, 17, ubi solus y verbum Thucydideum ἐπαιτίου fideliter servavit, XJ[1]n[1] ἐπετείου praebent, ἐπετείους scribit Φ, quod in εὐπετοῦς mutaverunt J[2]α[2] (in ras.) AEB. p. 45, 19 XJ[1]yΦα a. c. Iovis epitheton rarum sane sed Etymologico Magno p. 251, 1 confirmatum Πολιαίου retinuerunt, α autem (e corr.) et reliqui Π solitam formam Πολιέως restituerunt.

p. 35, 7 *πραγματείαν* pro *γραμματείαν*, 39, 26 *πεῖσαι* pro *κυβερνῆσαι*, 52, 11 *κυβεύοντας* pro *συνάγοντας* in α (item B rell. Π) iam a prima manu interpolatum legimus.

Nonnunquam sane etiam bonae lectiones in Π inveniuntur, sed ut p. 28, 17 *ἐπιθήγουσι* ex *ἐπιθίγουσι* emendaretur, alio codice opus non erat; 13, 23 *ὑγραῖς* pro *αὐταῖς* vel *μακραῖς* ex Euripidis fr. 941 sumi poterat. etiam p. 36, 10 correcturam *ἐπείγου* pro *ἐπείγῃ* libenter ingenio viri docti Byzantini tribuemus, sicut p. 54,23 A[1] feliciter *πρωτεῖον* pro *πρῶτον* scripsit. corruptelam p. 15, 2 recentes Planudei ex vita Alexandri 52 sustulerunt.

Etiam in collocandis verbis saepe Π non modo a X y J, sed etiam a Φ discrepat. quodsi p. 31, 19 in Π (B J[2]) *μέγιστον κακὸν ἔχουσιν αἱ πολιτεῖαι* legimus contra reliquorum *μέγιστον αἱ πολιτεῖαι κακὸν ἔχουσιν*, et p. 55, 3 sq. *πολλὰ μὲν καὶ μεγάλα κατώρθωσεν* in Π B contra *πολλὰ μὲν κατώρθωσε καὶ μεγάλα*, collocatio fortasse artificiosior, sed vere Plutarchea bis in simpliciorem facilioremque mutata esse videtur. sic ne in p. 28, 20 quidem, ubi sane Φ accedit, vel p. 47, 10; 54, 11, ulla causa est, cur cum editoribus Planudem sequamur.

Correcturas codicum Π non omnes Planudis ipsius inventa, sed alio ex fonte haustas esse vel inde apparet quod etiam in aliis libris inveniuntur. etiamsi enim multae earum in hos ex ipsa memoria Π translatae sunt (velut magna pars illarum, quas Ducas in J adhibuit), aliae certe antiquiores sunt, omninoque dubitari non potest, quin etiam in horum librorum exemplaribus iam ante Planudem variae lectiones et adnotationes pervulgatae et inter se exaequatae sint. maxime quae spectentur digna sunt, quae in X manus vetusta correxit. vide p. 15, 3, ubi X[1] *πᾶν ταχθὲν* habet, y Θ *πανταχόθεν*, plerique *πᾶν πράττομεν* interpolant, X[2] vero *πᾶν τὸ πραχθὲν* tradit quod non solum vita Alex. 52 commendatur, sed etiam in J extat. atque hac via etiam adnotationes marginales archetypi, quae ex amisso altero exemplari sumptae erant, propagari potuisse vel unus ille locus docet p. 56, 15 sq., de quo p. X sq. fusius egimus.

Attamen hic quoque caveamus, ne inconsiderate agamus. mirum sane non est quod in p. 47, 11, ubi Alexandrum Bucephalo iam aetate provecto parcentem ante pugnam aliis equis usum esse narratur, lectionem *ἑτέροις ἐπωχεῖτο* editores omnes receperunt, etsi in J y *ἑτέροις ἐχρῆτο* scriptum est atque hoc primitus etiam in X fuisse videtur (*ἐπωχεῖτο* in ras. X²). sed in vitae Alexandri cap. 32, unde Plutarchus non modo totam narratiunculam, sed etiam verba quaedam transtulit, dixerat (sane non de Bucephalo, sed de vestimento) *ἐχρῆτο δὲ καὶ τούτῳ πρὸς τοὺς ἀγῶνας*, atque fortasse consulto hoc verbum in nostro libello iterum admisit, cum politicum hominem Alexandri exemplo prolato docere vellet, qua ratione re publica 'uti' deberet (47, 17 *παρήσει τοῖς ἀκμάζουσι χρῆσθαι πρὸς τὰ μικρότερα τὴν πόλιν*).

Finem ita faciamus ut de duobus locis difficillimis agamus. p. 53, 3 X¹ J¹y haec exhibent: *διὸ δεῖ πορρωτάτω τοῦ φθονεῖν ὄντα τὸν πολιτικὸν γέροντα μὴ καθάπερ τὰ βάσκανα γεράνδρυα* (de his verbis vide quae p. X exposuimus) *τῶν παραβλαστανόντων καὶ ὑποφυομένων σαφῶς ἀφαιρεῖσθαι καὶ τὴν αὔξησιν*, cui loco lucem vere adtulit L. Radermacher, qui *σαφῶς* in *τὸ φῶς* correxit, neque quisquam negabit Plutarchum *τὸ φῶς ἀφαιρεῖσθαι καὶ τὴν αὔξησιν* scribere potuisse. difficultas autem inde nascitur quod non modo Π B *σαφ. ἀφ. τὴν βλάστην καὶ τὴν αὔξησιν* habent, sed etiam in X inter *ἀφαιρεῖσθαι* et *τὴν* ab altera manu in rasura *τὴν βλάστην καὶ* scriptum est. neque hoc satis. nam J² (Ducas) in margine non modo *τὴν βλάστην* sed *καὶ κολούειν τὴν βλάστην* supplevit, quae verba inde non modo in Aldinam sed in omnes posteriores editiones transierunt. quamquam autem statim suspicio nobis nascitur lectorem quendam doctum cum corruptelam *σαφῶς* ante oculos haberet, ante *καὶ τὴν αὔξησιν* aliquid addendum putavisse, concedendum est ne haec quidem verba a Plutarchi ingenio abhorrere (*ἀφαιρῶν καὶ κολούων* p. 800b); immo forsitan placere possit quod sic substantiva *τὸ φῶς* et *τὴν αὔξησιν*, quae non plane similem notionem habent, diversis verbis or-

nentur. sed hoc quoque considerandum est: si vera est Radermacheri emendatio – neque quisquam ex *σαφῶς* sensum aptum eliciet –, verba quae in X^2 leguntur ad priora adnecti non possunt nisi adsumpto Ducae supplemento *καὶ κολούειν* vel certe *καὶ* solo; cum vero probari non possit hoc e libro manuscripto fluxisse, dubitatio sane quaedam remanebit, tutius vero agemus, si tantum *τὸ φῶς ἀφαιρεῖσθαι καὶ τὴν αὔξησιν* Plutarcho reddemus.

In libello 35 initium capitis 6 (p. 17, 22 sqq.) iam Stobaei aetate corruptum et lacunosum fuisse supra vidimus (p. VII). in codicibus nostris fere legimus: *ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀσθενέσι καὶ ταπεινοῖς καὶ ἰδιώταις τῷ ἀδυνάτῳ μιγνύμενον* (*δεδεμένον* minus apte Stob.) *τὸ ἀνόητον εἰς τὸ ἀναμάρτητον, ὥσπερ* ⟨*ἐν* Stob.⟩ *ὀνείρασι φαύλοις τις ἀνία τὴν ψυχὴν διαταράττει, συνεξαναστῆναι ταῖς ἐπιθυμίαις μὴ δυναμένην· ἡ δ' ἐξουσία παραλαβοῦσα τὴν κακίαν ἀνίαν τοῖς* (*ἀνιάτοις* ΟVΦ) *πάθεσι προστίθησι*. sed pro *τις ἀνία τὴν ψυχὴν* (JΠv^2z^2, *τις* tamen in lac. 3 lit. om. α^1, add. α^2) OV habent *τις ἀνι* lac. 7 (10) lit. *τὴν ψ.* similemque lacunam etiam Φ indicat, X vero *τις ἄνεισι τὴν ψ.* scribit, y denique totum locum sic constituit: *τισὶν ἐνίησι τὴν ψυχὴν καὶ διατ.* *ἀνίαν* vel *ἀνία* tamquam variam lectionem etiam in margine codd. Xy extitisse inde conicias quod *ἀνία* postea falso ante *τοῖς πάθεσι προστίθησι* irrepsit et Stobaei lectionem sine dubio genuinam ⟨*νεῦρα*⟩ expulit. – *εἰς τὸ ἀναμάρτητον* pro quo Stob. perperam *εἰς τὸ ἁμαρτάνειν* habet, genuinum esse optime Frerichs p. 16 collato simili Plutarchi loco p. 87e demonstravit. sed quaeri potest unde haec verba pendeant. quae difficultas sane evanescere videtur, si cum vetustioribus editoribus recensionem Θ sequimur quae sola post ea verbum *τελευτᾷ* praebet. illud *ἀνία* quod in sequentibus etiam Θ habet, sane tum stare non potest, sed aptam sententiam sic fere recuperes: *ὥσπερ ἐν ὀνείρασι φαύλαις τισὶ φαντασίαις τὴν ψυχὴν διαταράττει* (non placet quod Kron. dubitans proposuit: *φαύλοις τις ἀδράνεια τὴν ψυχήν*). maximam autem dubitationem movere debet quod illud

τελευτᾷ non ex vetusta memoria haustum, sed coniectura hominis sane ingeniosi esse videtur, qui hanc recensionem promulgavit. nullo enim loco horum libellorum (28. 35; 30 non habet) videmus eum libro ab XyJ alieno usum esse; quam audacter autem verba tradita mutaverit, saepe elucet, velut p. 8, 11 δι' ὧν πολλοὶ σῴζονται pro ὧν πολλοὶ δέονται, 15, 12 ἀληθείας pro ἀφελείας (ὠφελείας), 5, 6 al. imprimis autem animum advertamus ad p. 11, 18, ubi leve mendum codicum Θεόπομπος μὲν εἰς ἑτέρους τὸ (leg. τι) τῆς ἀρχῆς ὥσπερ ῥεύματος μεγάλου παροχετευσάμενος infeliciter sanare conatur post ῥεύματος μεγάλου suo Marte verbum ῥεῖθρον inserens. quo loco aperte monemur ne illud τελευτᾷ pro tradita lectione habeamus. quamobrem iam Bernardaces suo iure illud recipere dubitavit, Frerichs eiecit ⟨ἄγεται καὶ ματὴν⟩ post φαύλοις supplens (cf. tamen eius adnotationem ad p. 29). Sieveking autem lectionem y φαύλοις τισίν, ἐνίησι τὴν ψυχὴν καὶ διαταράττει genuinam esse statuit, quamquam illud ἐνίησι vix Plutarcheum videtur; potius certe ἀνίησιν expectes, quod apte etiam sequentibus verbis νεῦρα τοῖς πάθεσι προστίθησι opponeretur. certi vero nihil adfirmari posse videtur.

Restant igitur in his libellis loci in quibus iudicium cohibere praestat. sed si omnia mente complectimur, hoc dici potest: quisquis horum libellorum formam genuinam restituere conatur, semper a memoria codicum XyJ proficisci debet. maxima fide y dignus est. quae vero in X²ΦΠ insunt, non illa quidem prorsus spernenda, sed magna cum cautione adhibenda sunt.

PRAECEPTA GERENDAE REI PVBLICAE

(Plan. 58)

Haec praecepta longe alia fata habuerunt atque libelli, quos modo tractavimus. cum enim statim hominibus valde placuissent multisque exemplaribus divulgarentur, res ipsa ferebat, ut iam antiquis temporibus auctoris

verba sive neglegentia scribarum sive licentia legentium mutarentur variaeque lectiones nascerentur. imprimis nomina propria, quae multa in iis legebantur nec posterioribus satis iam nota erant, ad corrigendum animos hominum alliciebant. sic p. 78, 18 pro Afranii nomine in omnibus codicibus *Ἀφρικανοῦ* legitur. 65, 3 in Drusi nomine pro *Λιούιος* levi corruptela *Λεούιος* praebent F $G^{3?}$ v^{II} 1), *Λεόνιος* Φ, at reliqui audacter *Ἰούλιος* substituunt. p. 106, 24 Nabidis nomen in Agidis depravatum est. etiam p. 66, 8 nefarius ille Lacedaemonius, qui in comitiis bonum consilium dedit, sine dubio falso *Δημοσθένης* in codicibus audit, cum Aeschines, qui in oratione contra Timarchum 180 eandem narratiunculam profert, inimici nomen certe silentio non praeterisset; sed cum reliqui quoque testes nomen hominis ignorent, Madvigium sequi dubitabimus, qui nullo testimonio nisus *Τιμοσθένης* proposuit; potius Demosthenis nomen a lectore quodam loci Aeschinei memori in margine adnotatum indeque in contextum verborum irrepsisse suspicabimur, sicut etiam p. 99, 10 glossema *ὁ Αὔγουστος* in multos codices invasit.

Alia quoque verba Plutarchi iam antiquitus in hoc libello depravata esse mox videbimus.

Satis pridem tum haec praecepta politica cum libellis de fortuna Romanorum et de fortuna Alexandri et cum apophthegmatis regum et imperatorum apophthegmatisque et institutis Laconicis 56. 57 ab. 59. 60 in uno corpusculo coniuncta sunt (supra p. V sq.), atque etiamnunc fere in isdem codicibus tradita leguntur; de quibus iam Nachstädt in praefatione vol. II p. V–XXI egit. etiam 58 legitur in 3 libris s. XI: o, qui tamen iam ante Planudis tempora quaternionibus aliquot amissis ita mutilatus erat, ut Praeceptorum tantum initium usque ad p. 79, 20 *χρώμενος* contineret 2), Barb. G, Paris. 1675 F, e quibus

1) de siglis $v^{I}v^{II}\upsilon^{I}\upsilon^{II}$ vide notam textui praemissam.

2) de Planude mox videbimus. e codice o etiam eclogas sumptas esse, quae Planudis fere aetate e Plutarchi libellis 58. 59 (una cum aliis locis ex lib. 2—4. 6. 15 haustis) excerptae sunt et in quaternione codici Vind. 129 W adligato leguntur, iam Nachstädt

G et F in hoc quoque libello non tantum notas ipsius scribae, sed etiam recentiorum habent ($G^{2.3}F^2$). eadem fere aetate fortasse etiam alius codex scriptus est, e quo s. XIII et XIV Ambros. 881 J et Vat. 264 S derivati sunt; nam eorum exemplar tum iniuria temporum graves labes iam perpessum esse lacunae declarant communes, de quibus mox dicemus.

Ex his quattuor codicibus unusquisque et bonas et malas lectiones proprias habet neque unus ex altero descriptus est. atque adeo ne ex uno quidem archetypo Byzantino orti esse videntur (cf. Nachstädt p. XV). etsi enim nonnunquam eadem ratione verba falso separant, velut p. 92, 22 *πάντα κεῖται* pro *πάντ' ἀκεῖται*; 60, 3 *χαράζει* (-*ξει* o^2) *πόντου* pro *χαραξιπόντου*, tamen alii loci velut 59, 6 *παράδειγμα τῶν ἔργων* o^1G (cum asseclis) F^1, *παραδειγμάτων ἔργῳ* recte J rell.; 68, 11 *τόλμη τὰ* oF^1 al., *τὸ μὴ τὰ* G J S al.; 85, 20 *ἔφησε* G al., *ἔφη σὲ* F J, eo nos deducunt ut diversas transscriptiones veteris litteraturae nostris codicibus subesse statuamus.

Praef. II p. VII (cf. Praef. I p. XIX) perspexit et consensu lectionum, quae in lib. 59 cernuntur, probavit. cuius iudicium plane confirmatur prima horum excerptorum pagina cuius imaginem lucis ope confectam Bibliotheca Nat. Vind. Albino Lesky benigne intercedente nobis misit. ibi enim post inscriptionem *ἐκ τῶν πολιτικῶν παραγγελμάτων τοῦ Πλουτάρχου* primo aliquot eclogae praeceptorum inde a p. 62, 13 usque ad 79, 15 proferuntur, tum in nova linea, sed sine nova inscriptione excerpta apophthegmatum secuntur, quae a verbis *Ἀρτοξέρξης ὁ Ξέρξου* (vol. II p. 6, 1) ordiuntur. nemo vero casui tribuet, quod in codice o initium tantum praeceptorum usque ad p. 79, 20 *χρώμενος* servatum est, tum statim duobus quaternionibus omissis apophthegmata inde a p. 5, 3 volum. II *ἐκίνεις* secuntur. iam tum igitur cod. o dilaceratus erat, qualem nunc habemus, dum excerptor eo utebatur.

Etiam in praeceptis lectiones excerptoris cum o plerumque concinunt, velut 65, 3 *ἰούλιος* cum o (et plerisque codd.), 65, 6 *μόνον* ut o G^1F Z n (*μόνων* rell.), 70, 15 *ἀπηκριβωμένοις* ut o G V k R y, 64, 15 *ἀλογία* ut o (qui sane hic in margine vulgatum et verum *ἀναγωγία* cum *γρ.* adnotat) $J^1 \Sigma \Theta$. mirum sane est, quod in p. 66, 12 peculiarem illam codicis o lectionem *μετεράσαντες* non recepit, sed pro verbo insolito vulgatam lectionem *μετακεράσαντες* nescio unde arreptam praetulit. sed certe inter o et excerptorem alium codicem intercessisse ex hoc uno loco concludere non licet.

Initia et clausulas eclogarum excerptor nonnunquam suo arbitrio constituit, propria bona non praebet.

Multo maioris vero momenti est, quod passim in memoria nostra variae lectiones occurrunt, modo in hoc modo in illo codice extantes, modo in margine ab ipso librario vel ab altero homine adscriptae modo in contextum verborum receptae, quae sine dubio antiquae traditioni debentur. exempla fere in unaquaque pagina invenies, hic pauca commemorentur:

p. 99, 20 *φυλάττειν* recte plurimi, sed *διώκειν φυλάττειν* F[1], *φυλάττειν* del. F[2], *διώκειν* solum Π; 66, 12 *μετεράσαντες* solus o (cum υ[II]), *μετασκευάσαντες* J (cum υ[I]), *μετακεράσαντες* rell.; 118, 4 *τὴν ἰαστί* (sc. *ἁρμονίαν*) G[1] ante ras. G[3]V[1] mg. F[1], *τὴν φρύγιον* G[2]V[1] in contextu F[1] in mg. rell.; 63, 12 *πολιτευόμενον* o J S et in mg. G[2]V[1]F[1], *πιστευόμενον* recte rell.; p. 98, 22 post *οἰδεῖν ποιεῖ* habent *καὶ φυσᾶσθαι* F[1] mg. J[1] al., quod apte cum *οἰδεῖν* coniungitur et Plutarchi usui convenit (cf. p. 68f al.), *καὶ φρυάττεσθαι* ceteri, quod multis editoribus placuit neque sane Byzantini hominis coniectura esse videtur.

Tales differentiae non ita explicari possunt ut sicut in 28. 35. 30 omnes codices ex uno archetypo Byzantino hic illic variis lectionibus ornato ortos esse sumamus, sed memoria multifaria ex antiquitate ad medium aevum pervenisse videtur; quod eo facilius credemus, quia similia etiam in traditione tractatuum vere 'ethicorum' (1–21) observavimus (Praef. I p. XXXIII). scilicet s. XI permulti illi codices quibus tum Plutarchi scripta circumferebantur multis locis duas vel etiam plures diversas lectiones antiquitus traditas propagabant, quae tamen non ita separatae erant, ut altera semper in altero codicum genere appareret. homines vero docti, qui novum Plutarchi codicem scribendum curabant, praeter verba, quae in principali suo exemplari inveniebant, lectiones etiam alias ex vulgari traditione, sicut libebat, arripere poterant.

Unde sequitur, ut is qui hunc libellum 58 edere velit non eandem normam quam in 28. 35. 30 sibi proponere debeat. nam etiamsi ibi quoque variae lectiones extabant, primum erat ut archetypum, ex quo X y J fluxerunt, restitueretur; hic quattuor codicum ratio habenda

est, qui sane affines, sed non unius traditionis progenies sunt; neque igitur unum ex his codicibus quasi ducem eligere licet neque stemma artificiosum delineantem ad lectionem originariam unius archetypi ascendere; sed internis rationibus ducti inter traditas lectiones eam eligere debemus, quae Plutarchea videatur. sine haesitatione igitur p. 66, 12 *μετεράσαντες* praeferemus, etsi e vetustioribus libris solus o id praebet. p. 123, 5 glossema *πρὸς ἀλλήλους* expellemus, quamquam in omnibus codicibus praeter G (V k) legitur. p. 90, 17 cum F (J^2 Π) *τὴν Ὀρέστου μητροκτονίαν* scribemus, quamquam omnes reliqui articulum omittunt. etiam J S, qui haud paucos proprios errores commiserunt (velut p. 88, 19 glossema *ὑπ' ἐκείνου* et p. 94, 17 interpolatum verbum *παρεσκεύασε* receperunt), alibi non raro probam lectionem offerunt et loco difficillimo 78, 9 praepositione *διὰ* recte collocata genuinam enuntiati formam soli servasse videntur.

E quattuor codicibus o G F et archetypo librorum J S eam formam cognoscimus, qua Plutarchi scripta saec. XI. XII pervulgata sunt, iisque quasi fundamento recensionis niti debemus. accedunt sane ut in reliquis libellis huius syllogae permulti libri recentiores, quos Wegehaupt perscrutatus est. et sive totos contulit sive speciminibus sumptis examinavit, ex parte etiam post eius mortem C. Hubert imaginibus lucis ope confectis usus adscivit. sed in universum notitiam Plutarchi novis manuscriptis inventis auctam non esse apparet. quin etiam plerumque etiamnunc cognosci potest, quem ex quattuor vetustis codicibus librarii recentiores maxime secuti sint. qua de re pluribus Nachstädt in praefatione vol. II egit.

Ex eodem exemplari atque J saec. XIV codicem S descriptum esse sicut in 59 (cf. Nachstädt p. VII) ostendunt imprimis lacunae quas uterque p. 81, 22 – 82, 3; 95, 22; 124, 20 et (accedente Harleiano c s. XV) p. 84, 13. 15. 17; 87, 1; 100, 11; 108, 5 sqq. iusto plerumque spatio relicto praebent. praeter c autem etiam d^{II}, qui sane verba omissa aliunde supplevit, cum S ita congruit, ut S c d^{II} uno siglo Σ comprehendi possint (cf. p. 59, 23; 60, 2; 62, 4 al.).

E G s. XIII/XIV codicem O alio libro intercedente derivatum esse Nachstädt p. XIV probavit; qui sane libellum 58 omisit, sed eius fratellus V (Marc. 427), qui eum exhibet, certe artissime cum G coniunctus est (cf. praeter locum antea commemoratum p. 123, 5 aliosque multos velut p. 93, 18, ubi *τῶν δὲ τοιούτων* G¹V, *αὐτῶν δὲ τούτων* G² et omnes reliqui habent). accedunt Laur. k (Praef. I p. XXIII), qui p. 109, 20 solus cum GV verba *γεγονὼς ὀγδοήκοντα* hoc ordine ponit et alibi quoque plerumque cum iis congruit, et is codex quo auctor recensionis Φ usus est (= υ^II v d^II z, Praef. I p. XXVI/XXVII et XX/XXI, Praef. III p. XII). de quo tamen plura dicenda sunt.

Recensiones enim ΠΦ etiam in hac sylloga 56–60 artissime cohaerere dilucidissime in libro 60 apparet, ubi 'plerumque unius codicis instar sunt' (Nachstädt p. XVI). accedit quod utraque codicem o in suum usum convertit, etiamsi eius iam tum laciniae tantum extabant (cf. p. XVII adn.); sed in his usurpandis diversam viam inierunt. scilicet libri 59 initium, quod in o perierat (usque ad *θῆκας* II p. 5,3), ΠΦ aliunde isdem plane verbis reddunt; a p. 5, 3 *ἐκίνεις* vero usque ad finem Planudes codicem o fidelissime secutus est, at Φ exemplar familiae G describere maluit. contra in 58 Π ad codicem F rediit quem ipse iam in 56. 57 adhibuerat (ut etiam in scripto 66, cf. Praef. fasc. VI 2 p. V); Φ autem initium, quod hic solum in o servatum erat, ex hoc libro sumpsit (cum o¹ solo p. 59,16 post *χρηστόν* verba propter homoioteleuton omissa *ἐν ἀγορᾷ – πλεῖστον*, paulo post in p. 60, 2 sq. totos versus non habet); sed p. 79, 20 post *χρώμενος*, quia o deficiebat, ad memoriam G transiit, cui se iam in 56. 57 et in 59 addixerat eiusque exemplar, ut videtur G ipsum, describere coepit. cf. p. 104, 21 *βίον* G¹VkΦ, *χρόνον* G³V (var. lect.) rell.; 77, 8 *Κλεοφῶν* recte GVkΦ, *Κλειτοφῶν* k in mg., rell.; 72, 11 *ὗς* om. soli G¹Φ.

Recensitam memoriam in Φ tradi non modo titulus testatur, qui in exemplari adhibito defuisse videtur et secundum alia Moralia sic constitutus est: *Περὶ τοῦ πῶς χρὴ τὸν φιλόσοφον πολιτεύεσθαι*, sed etiam permulti

loci quibus verba tradita liberrime tractata sunt, velut p. 63, 15 *βίῳ σωζόμενος* pro *βιωσόμενος*, 74, 22 *δραμόντες* pro *ἄραντες*. nonnulla autem auctor recensionis sive suo ingenio fisus sive alieno codice usus recte constituit: p. 80, 16 *παρεξέπτη* scripsit (*παρέπτη* v), cum reliqui crebro errore *γὰρ ἐξέπτη* (vel *ἐξέπτη*) praebeant. recte etiam 86, 11 *ἐν* et 79, 22 *ἀπέρριψεν* omisit, atque etiam p. 98, 12sq. *τραγῳδίαν* (*τραγῳδίᾳ* rell.) *διδάξαντα τὴν Μιλήτου ἅλωσιν* genuinum esse videtur (cf. Herodot. VI 21).

E Planudis officina plurima exemplaria prodierunt, in quibus exeunte medio aevo Plutarchi scripta legebantur. quae Wegehaupt magna cum industria perscrutatus est nec tamen librum invenit quem praeter αAE(β) in apparatu adferre operae pretium esset. Planudes ipse in hoc libello propriis correcturis in universum abstinuit; p. 117, 10 sane solus *πρώτως* pro *πρῶτος* reliquorum bene restituisse videtur.

A Π ut alibi (Praef. I p. XXXVI) etiam hic recensio Θ pendet, cuius testis praeter $υ^{1}$ et Z etiam B est, etiamsi hic etiam aliis ex fontibus hausit; cf. p. 79, 23; 94, 14; 67, 14.

Mixtam memoriam in hoc libello exhibent Palat. 170 **g** (plerumque ad memoriam G se adplicans), n maximeque duo codices s. XIV **Ry** (Praef. I p. XXII et III p. VIII), qui ut in libro de sera numinis vindicta (cf. Einarson, Class. Philol. 1951 p. 98) hic quoque plane gemelli sunt. subest utrique recensio cuius auctor inter varias lectiones suo iudicio eam, quae aptior videbatur, elegit. p. 62, 23, ubi antiquitus duae traditae erant, *ὑπομεῖναι* et *ἐνεγκεῖν*, quae in multis libris in *ὑπενεγκεῖν* coaluerant, *ἐνεγκεῖν* etsi tantum in margine F legebatur, praetulit. p. 77, 5 cum oJ^{1}ΣΘ verbum *ῥᾴστην* consulto omisit. propria bona **Ry** non habent.

Quantam operam etiam hac aetate viri docti Byzantini dederint, ut Plutarchi verba emendarent, unus locus ostendat. p. 67, 14 ex vetusta corruptela G^{1} (cum Vk) FΦ**g** *Διὸς βασιλέως* scribunt, quamquam epitheton nihil ad sententiam adfert et ex forma iam antea corrupta

βουλέως (sic G[2]ok et F in mg. J a. c. ΣRy) nata esse videtur. in J *βουλίου* correctum est, ΠΘn vero *βουλαίου* habent, quod vir doctus (Planudes?), qui Plutarchum suum probe noverat, feliciter ex p. 789d restituisse videtur. etiam emendationem *εὐφορίαν* pro *εὐπορίαν*, quam p. 122, 27 solus B habet, ab aequali Triclinii inventam esse credemus. at miras illas lectiones quas 66, 3sqq. in comici versibus Vg praebent (*κλῆμα* pro *βῆμα* et *κόσμει* pro *βόσκει*), sive veri quid in iis latet sive non latet, ab homine Byzantino sine alieno subsidio introductas esse aegre tibi persuadeas. de lectionibus bonis, quae tantum in Φ extant, dubitari potest. etsi enim concedendum est fieri potuisse, ut variae lectiones antiquitus traditae, sed in nullo vetustorum codicum servatae recentioribus innotescerent, tamen hoc rarissime accidisse adfirmari potest. contra hi libri meris erroribus et interpolationibus scatent.

Perderet igitur operam, si quis talia omnia in apparatu critico propagaret, ac tantum bonam frugem acervo palearum obtegeret. itaque codicum quidem oGVFJSΠ lectiones omnes (praeter quisquilias) adtulimus, e reliquis autem (etiam ex singulis Φ et e Ry) ea tantum adnotavimus, quae ad Plutarchi verba restituenda vel ad memoriam recte aestimandam aliquid contribuere viderentur.

Σκιπίων et *Ἐπαμεινώνδας* secundum normam quam in Praef. I p. XLIII nobis imposuimus semper scripsimus, etiamsi antiqua scriptura saepe recentiore obscurata est. itemque non tantum in p. 89, 5 *Φιλόνικος* pro *Φιλόνεικος* restituimus – quis unquam pater filio suo nomen 'Litis cupidus' dedit? –, sed etiam aliis locis sententia saepe flagitat ut *φιλόνικος* *φιλονικία* Plutarcho reddantur.

DE VITANDO AERE ALIENO (65)

Memoria huius declamationis satis recens, uniformis, prava. nam s. fere XIII demum e nescioqua bibliotheca exemplar Plutarcheum erutum esse videtur, quod eam

contineret. quamquam autem tum hominibus valde placuit et a multis legebatur, tamen viris doctis non contigit, ut alium codicem antiquitus traditum detegerent.

E libris servatis vetustissimus est cod. Ambros. 881 J s. XIII, qui, etsi reliquis sinceritate longe antecellit atque etiam errores manifestos sine scrupulo recepit – velut in p. 139, 23 *λυτὰς* quod olim in maiuscula scriptura pro ΑΥΓΑΣ invaserat –, tamen etiam, cum ab indocto librario neglegenter exaratus sit, multis propriis mendis maculatus est. p. 138, 6 nomen *κολοιός* itemque p. 141, 12 verba *᾽Οδυσσεῖ τὴν ἐσθῆτα,* quia in exemplari legi non poterant, iusto spatio relicto omisit (suppl. man. altera). p. 138, 15, ubi ultima versus verba *ἐν αἰνῇ τιμιότητι* perierant vel depravata erant, *ἐν ἑνί* transscribere satis habuit. p. 140, 23 solus post *γένωμαι* falso ex antecedentibus *καὶ ἀνέστιος* iteravit. solus p. 133, 15 verum servavit (*δανειστῶν* pro *δανείων* reliquorum). propriis correcturis abstinuisse videtur, nisi quod p. 141, 7 animam suam Christianam salvans *νὴ Δία* eiecit (quod tamen etiam codd. ab fecerunt; cf. quae de y p. VIII dicta sunt).

E codice plane simili illud exemplar ortum est, e quo s. XV codices hk (de quibus v. Praef. vol. I p. XXIII, VI 3 p. IX) descripti sunt. cf. communia menda 133, 24 *σοί* (pro *σύ*), 135, 17 *δανεῖσθαι* pro *δανεῖσαι*, 133, 10 (cum Θ) *ἀρίστων* pro *ἀχρήστων*. hk ut in libris 79. 80 [1]) gemelli sunt. in pagina 135, 20sq. propter homoioteleuton et similitudinem cum antecedentibus versibus, in pagina 136, 2sq. verba *μᾶλλον – χρεωκοποῦντες* et in p. 141, 2–4 *ἐκβάλλειν – σπλάγχν᾽* fortasse ob eam rem omiserunt quia in exemplari utroque loco unam lineam explebant. cum J haud raro verum servant, sed quam audacter et considerate verba tradita mutaverint, vel unus locus declarare potest: p. 133, 24 versum secundum Herod. VII 141 allatum J sic exhibet: *μηδὲ σοί γ᾽* (pro *σύ γ᾽*) *ἱπποσύνας τεμένει* (pro *τε μένειν*), hk¹ vero scribunt *μηδὲ σοί γ᾽ ἱπποσύνας* (*-νης* h) *τε μέλοι* (*μέλλοι* k) et in proximis, ubi J cum reliquis habet *μηδ᾽ ὀχήματα ζευκτὰ*

1) in vol. VI 3 per errorem scriptum est: 77. 78.

κερασφόρα καὶ κατάργυρα, omnes accusativos, ut a *μέλοι* penderent, in genetivos sing. mutant (*ὀχήματος ζευκτοῦ κερασφόρου καὶ καταργύρου*). p. 134, 11 pro obscuro sane verbo *ἀφανισταῖς* aliud e trivio arreptum (*δανεισταῖς*) substituerunt, quod immerito nonnullis viris doctis placuit. sic etiam aliis multis locis interpolamenta vel errores praebent, bonam lectionem soli nunquam servaverunt. quare tanti non erat omnia eorum menda adnotare. quae in **k** altera manus adscripsit, etiam in aliis codicibus inveniuntur.

Ad J loco modo allato p. 133, 24 proxime accedit **X** (sc. altera pars codicis s. XIV scripta, Praef. I p. XX), *τεμένη* exhibens pro *τε μένειν* (*τεμένει* J) itemque p. 139, 23, ubi **X** praeter J solus vetus mendum *λυτὰς* non in *αὐγὰς* correxit sed *λυγὰς* etsi sensu carens servavit. cum J[1] **h k** solis p. 136, 17 falso *δὲ* pro *γὰρ* habet, falso etiam p. 138, 4 propter homoiarcton *οὐ χεῖρας*, recte vero ut videtur p. 140, 4 *εἰς τόκους* omittit (vulgarem lectionem intulit ut saepe man. 2). solus verum praebet 135, 23 *ἐκ τοῦ μηκέτ' ὄντος* (*ἐκ τοῦ μηδέ τ' ὄντος* J **k**, *ἐκ τοῦ μηδ' ἔτ' ὄντος* **h**). coniectura *καὶ πενίαν* pro *διὰ πενίας* p. 142, 8 in **X Π n** legitur, 138, 12 **X** cum **E** *φησὶν* ante *εἰσεῖδον* ponit.

S. XIV et XV praeterea multa exemplaria huius libelli scripta sunt, quae omnia — ut **h k** — recensitam contextus formam exhibent. eminent solito more, etsi inter se mixtae, familiae ΦΠΘ, a quibus etiam reliqui codices velut **B n** pendent.

Memoria Θ in codicibus **a b** inest; accedit (praeter **Z** et **B**) codex υ, cuius altera pars (υ[II]) ex libro huius stirpis descripta est (Praef. I p. XXIV et XX), cf. 136, 20 *λαβὼν διὰ χρόνου* pro *διὰ χρόνου λαβὼν* et 136, 2 *μᾶλλον δὲ δεῖ* pro *μᾶλλον δ' εἰ δεῖ* υΘ**B**. p. 134, 11 *τὸ* et 137, 20 *καὶ* omiserunt idem. nonnunquam tamen υ a Θ recedit, quia cum alio libro collatus est; cf. 139, 16, ubi cum Θ aliis recte *ἀγαρίστους* in contextu praebet, sed variam lectionem *ἀχρήστους* (sic **B** al.) addit. solus in p. 132, 11, ubi Θ**B**[1] vulgarem lectionem *νεομηνίας* in *ἱερομηνίας* corrumpunt, docte *νουμηνίας* restituit.

Universae autem recensioni Θ (B) eandem traditionem subesse, quam J eiusque asseclae secuntur, ostendat p. 141, ubi in v. 7 illud νὴ Δία non tantum J[1] (supra p. XXIV), sed etiam ab omittunt (de Z et υ We. nihil notavit), tum φησὶ post μοι J[1] υ Θ B collocant, μοι recte J h k X υ Θ B habent (μου Φ Π), v. 11 δίδως idem (δίδωσι Φ Π — sed non α[1] — J et k ex corr.). v. 19 δὲ ante καὶ falso inserunt J h k υ Θ B, 142, 2 φεύγειν habent J[1] h k[1] X[1] υ Θ B, recte φυγεῖν Φ Π.

Vel his locis apparet hic quoque ut in politicis libellis familias Φ Π inter se cohaerere. accedunt alii, velut p. 136, 14 ἐκείνους, quod ex antecedentibus facile auditur, Φ Π addunt (inde J[3] k[2] X[2] n), 141, 1 μῦθον ἄκουσον pro ἄκουσον λόγον auctor utriusque familiae scripserat (in α correctura et in reliquis Π sane λόγον restitutum est quod etiam k[2] n habent).

De origine huius recensionis quid iudicandum sit, in hoc libello maxime p. 140, 11 patet. nam vulgata lectio τῶν χωρικῶν (J[1] h k[1] X υ Θ B) auctori familiarum Φ Π iure offensioni fuit, atque correctura eius τῶν χολερικῶν tam certa vulneris medela visa est, ut ab omnibus editoribus reciperetur. sed descriptio morbosi status (inprimis εἶτα πλέον αὖθις συλλέγοντες ἀεὶ διατελοῦσι) non ad acutum morbum qualis cholera est quadrat sed potius ad perpetuam corporis constitutionem abundantia bilis natam, ad indolem τῶν χολικῶν, qui a Plutarcho ipso p. 101 c commemorantur.[1])

Lectiones in Φ servatas Planudes haud raro correxit. praeter p. 141, 1 unus inprimis locus dignus est qui accuratius tractetur. in p. 138, 15 enim Cratetis versus iam pridem legentibus non sine causa difficultates paravisse videtur. atque J quidem in versus fine nihil nisi ἐν ἑνὶ scripsit (supra p. XXIV), mirabili errore, quem fortasse inde explices, quod scriba dictantis vocem αἰνῇ propter

1) eadem verba εἶτα πλέον αὖθις συλλέγοντες κτλ. etiam probant antea non de remediis agi; recte igitur Wyttenbachio τὸ δὲ προστεταγμένον suspectum erat; sed pro προσιστάμενον, quod ex proximis recuperavit, fortasse potius aliud verbum velut τὸ περισσεῦον vel etiam προπεπηγμένον exspectes.

pronuntiationem posteriorum temporum non recte interpretatus est. nam *ἐν αἰνῇ τιμιότητι* ex litteris exemplaris elicuerunt h k[1] Φ α[1]. Planudes vero *ἐν αἰνῇ δηιοτῆτι* correxit, quae lectio etiam in X υ Θ B traditur et ab omnibus editoribus recepta est, quia Homeri locis velut Γ 20 *μ* 257 commendari videbatur. at quae ratio inter Micylum cum uxore sua lanificio famem arcentem et inter pugnam vel mortis periculum intercedat, non facile perspexeris. sine dubio Crates ad locos Homericos alludit, sed ut solet *παρῳδεῖ*, pugnatoribus immortalem gloriam petentibus hominem humilem opponens non ita gloriosa, sed certe honesta via victum quaerentem. verba *ἐν αἰνῇ τιμιότητι* oxymoron sane continent, sed vere Crateteum. *τιμιότητι* et *ἀτιμίᾳ* inter se opponit Aristoteles p. 736 b 31, *δυνάμει καὶ τιμιότητι* 1178 al.

Ut in p. 141, 19; 142, 2 (supra p. XXVI), sic alibi quoque Φ Π bonas lectiones praebent, sed ut Φ (non Π) p. 134, 2 Herodoti memor feliciter *πῦρ* in *γῆν* correxit, sic alias etiam emendationes viro docto Byzantino tribuere possumus. auctores harum recensionum plane alterius memoriae codice usos esse nullo loco evinci potest.

Volumen quintum Moralium edendum primus Johannes Wegehaupt suscepit. qui cum iam plurimos codices examinavisset et contulisset, mense Novembri a. 1914 patriam fortiter defendens sanguinem profudit; nec magis Guilelmo Sieveking, qui post eius mortem opus continuavit, contigit ut laboris fructum videret. vix enim editionem primorum duorum libellorum incohaverat, cum ipse quoque a. 1946 funesta morte abreptus est. tertius successit C. Hubert, qui collationes etiamtum desideratas supplevit, editionem verborum ad umbilicum adduxit, notis ornavit.

Gratias vero maximas agimus Johanni Drexler qui non modo plagulas nobiscum legit, sed etiam in apparatum criticum redigendum et absolvendum operam et amicissimam et utilissimam contulit, necnon Georgio Mau Berolinsensi, qui item omnia scripta, priusquam imprimerentur, in nostrum usum perlegit et Brunoni Doer Berolinensi, primo correctori diligentiumque typothetarum diligentissimo instructori.

Gratias denique debitas ex animo agimus Academiae Scientiarum Gottingensi, quae subsidia benignissime ministravit ut haec nova Moralium Plutarchi editio confici posset.

Gottingae M. Pohlenz

CODICES IN HOC FASCICVLO ADHIBITI

A Par. 1671 a. 1296 Pr.[1]) XXVIII
B Par. 1675 s. XV Pr. XXVI
E Par. 1672 paulo post a. 1302 Pr. XXVIII
F Par. 1657 s. XI extr. Pr. XXI
G Barb. 182 s. XI Pr. XVIII
H Pal. Heidelb. 283 s. XI/XII Pr. III p. VIII
J Ambr. 881 s. XIII Pr. XXIII
O Ambr. 528 s. XIII et XIII/XIV Pr. XX
R Mazarin. 4458 s. XIV Pr. XXII
S Vat. 264 s. XIV Pr. XXII
U Urbin. 97 s. X/XI Pr. III p. VII
V Marc. 427 s. XIV Pr. XXV
X Marc. 250 s. XI et XIV Pr. XX
Z Marc. 511 s. XIV Pr. XXIV
a Ambr. 689 s. XV Pr. XXIV
b Brux. 18967 s. XIV Pr. XXIV
c Harl. 5692 s. XV Pr. XXVI
d Laur. 56, 2 s. XV Pr. XXVII
g Palat. Vat. 170 s. XV Pr. XXVI
h Harlei. 5612 s. XV Pr. XXIII
k Laur. 80, 29 + Laur. 56, 24 s. XV Pr. XXIII
n Neap. 350 III E 28 + Vat. 1676 s. XV Pr. XXV
o Par. 1678 s. XI Pr. II p. VI
v Vind. 46 s. XV Pr. XXVI
w Vind. 36 s. XV Pr. XXVII
y Vat. 1009 s. XIV Pr. III p. VIII
z Vind. suppl. 23 s. XV Pr. XXVII
α Ambr. 859 brevi ante a. 1296 Pr. XXVIII
β Vat. 1013 s. XIV Pr. XXIX
υ = Urb. 98 s. XIV Pr. XX
Θ = Zab υ. Pr. XXIV, XXVI
Π = Codices Planudei α A E (β al.) Pr. IX. XXVIII (Π^2 = Π excepto α^1)
Φ = v w d z Pr. XXVI. XXVII
Ω = codices omnes
O = codices praeter citatos

Codices non passim enotati in enumeratione singulis libellis praeposita uncinis circumdantur.

a. c. = ante correcturam
p. c. = post correcturam
lac. 2 lit. = lacuna duarum litterarum
del. = delevit
ss. = suprascripsit
ras. = in rasura
trp. = transposuit
probab. = probabiliter

1) 'Pr.', nisi numerus additur, praefationem primi vol. indicat.

EDITIONES

notaeque in iis adscriptae

Amyot
Bern. = Bernardakis
Duebn. = Duebner
Hu. = Hubert
Hutt. = Hutten
Kaltw. = Kaltwasser
Leon. = Leonicus
Mez. = Bachet de Meziriac
Po. = Pohlenz
Re. = Reiske
Salm. = Salmasius
Si. = Sieveking
Steph. = Stephanus
Turn. = Turnebus
Vulc. = Vulcobius
We. = Wegehaupt
Wil. = U. de Wilamowitz
Wy. = Wyttenbach
Xyl. = Xylander
ϛ = viri docti s. XV. XVI
edd. = editionum consensus

Plutarch's Moralia X (Loeb Class. Libr.) ed. Fowler 1936.
Frerichs, Plutarchi libelli duo politici, Gottingae 1929.
Plutarchi *Τὰ πολιτικά* ed. A. Koraes, Paris 1824.

Versionem germanicam edidit O. Apelt. (Ap.), Philos. Bibl. 206, Lips. 1927.

COMMENTATIONES

Bens. = Benseler, De hiatu in oratoribus Atticis et historicis Graecis, Fribergae 1841.
Castiglioni, Decisa forficibus, Mediolani 1954.
Cobet = C., Variae lectiones, Lugduni Bat. 1873, et in Mnemosyne inde ab a. 1855 passim.
Emp. = Emperius, Opuscula philol. et historica ed. Schneidewin, Gottingae 1847.
Ha. = Hartman, De Plutarcho scriptore et philosopho, Lugduni Bat. 1916.
Herw. = Herwerden, Mnemosyne XXXVII (1909) et al.
Kron. = Kronenberg, Mnemosyne s. III nr. X (1941).
Madv. = Madvig, Adversaria critica I, Hauniae 1871.
Mittelh. = Mittelhaus, De Plutarchi praeceptis gerendae rei publicae, Berolini 1911.
Schellens = Sch., De hiatu in Plutarchi Moralibus, Bonnae 1864.
Stamatakos = Stamatakos, *Πλουτάρχου Ἠθικῶν. Εἰ γέροντι πολιτευτέον*, Athen 1935. — Kritische und exegetische Beiträge zu Plutarchs Moralien, Athen 1935.
Ziegler = Z., Plutarchos in RE XXI, 636 sqq.
FHG = Fragmenta Historicorum Graecorum ed. Müller, Paris 1874.
FGrHist. = Jacoby, Die Fragmente der Griechischen Historiker, 1923 sqq.

49.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΤΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΟΙΣ ΗΓΕΜΟΣΙ ΔΕΙ ΤΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΝ ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ 776

(Plan. 28)

1.***†σωρκανὸν ἐγκολπίσασθαι καὶ φιλίαν τιμᾶν καὶ μετιέναι καὶ προσδέχεσθαι καὶ γεωργεῖν, πολλοῖς μὲν ἰδίᾳ B πολλοῖς δὲ καὶ δημοσίᾳ χρήσιμον καὶ ἔγκαρπον γενησομένην, φιλοκάλων ἐστὶ καὶ πολιτικῶν καὶ φιλανθρώπων, οὐχ ὡς ἔνιοι νομίζουσι φιλοδόξων· ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον, φιλόδοξός ἐστι καὶ ψοφοδεὴς ὁ φεύγων καὶ φοβούμενος ἀκοῦσαι λιπαρὴς τῶν ἐν ἐξουσίᾳ καὶ θεραπευτικός. ἐπεὶ

Hunc libellum *ὑπομνήματα* tantum continere ad editionem nondum perpolita U. de Wilamowitz Hermae t. XXXVII (1902) p. 326 cognovit, cf. Praefationem. edidit cum proximo Ioann. Frerichs, Plutarchi libelli duo politici, Gottingae 1929.

Deest in Lampriae cat. — Codd.: XyJSO(V)abuvwαAE(βs). Θ = abu; Φ = vw; Π = αAE.

7 eadem adiectiva 791c, cf. 796e 783e || 10 *λιπ.—κ. θερ.*] cf. Comp. Alcib. et Coriol. 4 p. 235c (Kron.)

1 *Περὶ τοῦ* yJSΦΠ om. *O* || 4 lac. susp. Re., ind. Po. comparata fabula, quae de Livia apud Dionem Cass. XLVIII 52 narratur, in qua vocabula etiam *ἔγκαρπος* et *ἐγκολπώσασθαι* redeunt; unde Frerichs talia e. g. supplevit: *⟨Περὶ μὲν τοῦ ὀνείρατος, ὦ . . ., τοῦ τῇ Λιουίᾳ ποτὲ γεγονότος ἀκήκοας, ὅτι . . ., ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀγαπητὸν ἂν εἴη, εἰ τοῦτο συμβαίη φιλοσόφοις. συνήθειαν γὰρ ἡγεμονικῶν ἀνδρῶν⟩ ἐγκολπίσασθαι* | *σωρκ.*] *σωρκ.* XvΠ *σορκ.* O (*σ* om. V) *ὠρκ.* y *ὀρκ.* JS *ὠρκ.* Θ; *ὀρκάνη Λυκοῦργος κατὰ Λυκόφρονος· μήποτε ὁ φραγμὸς τουτέστι τὸ περίφραγμα καὶ ἡ αἱμασιὰ οὕτω καλεῖται παρὰ τὸ ἐρύκειν ἢ παρὰ τὸ ἕρκος εἶναι* O mg. (cf. Harpocrat. et Sudam s. v. *ὀρκάνη*). Unde *εἰς ὀρκάνην ἐγκολπ.* Madv. 'an *ὦ "Ηρκλανε* ut 539a?' Po. | *τιμᾶν καὶ* ΘΠ mg. (*τοι τιμ. κ.* t Urbin. 100) *τοι O* || 8 *καὶ* eras. in X om. ΦΠ || 9 *ψοφ.*] *φιλοψευδὴς* OV

*τί φησιν ἀνὴρ †θεραπευτικὸς καὶ φιλοσοφίας δεόμενος;
'Σίμων οὖν γένωμαι ὁ σκυτοτόμος ἢ Διονύσιος ὁ γραμ-
ματιστὴς ἐκ Περικλέους ἢ Κάτωνος, ἵνα μοι προσδια-
λέγῃ καὶ προσκαθίζῃς ὡς Σωκράτης ἐκείνοις;' καὶ Ἀρί-*
C *στων μὲν ὁ Χῖος* (SVF I fr. 382) *ἐπὶ τῷ πᾶσι διαλέγεσθαι
τοῖς βουλομένοις ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κακῶς ἀκούων
'ὤφελεν' εἶπε 'καὶ τὰ θηρία λόγων συνιέναι κινητικῶν
πρὸς ἀρετήν'· ἡμεῖς δὲ φευξούμεθα τοῖς δυνατοῖς καὶ
ἡγεμονικοῖς ὥσπερ ἀγρίοις καὶ ἀνημέροις γίγνεσθαι συν-
ήθεις; 'οὐκ ἀνδριαντοποιός' ἐστιν ὁ τῆς φιλοσοφίας
λόγος, 'ὥστ' ἐλινύοντα' ποιεῖν 'ἀγάλματα ἐπ' αὐτᾶς βαθ-
μίδος ἑσταότα' κατὰ Πίνδαρον* (N. V 1), *ἀλλ' ἐνεργὰ
βούλεται ποιεῖν ὧν ἂν ἅψηται καὶ πρακτικὰ καὶ ἔμψυχα
καὶ κινητικὰς ὁρμὰς ἐντίθησι καὶ κρίσεις ἀγωγοὺς ἐπὶ τὰ
ὠφέλιμα καὶ προαιρέσεις φιλοκάλους καὶ φρόνημα καὶ*
D *μέγεθος μετὰ πραότητος καὶ ἀφελείας. δι' ὃ τοῖς ὑπερ-
έχουσι καὶ δυνατοῖς ὁμιλοῦσιν οἱ πολιτικοὶ προθυμό-
τερον· καὶ γάρ, ἂν ἰατρὸς ᾖ φιλόκαλος, ἥδιον ὀφθαλμὸν
ἰάσεται τὸν ὑπὲρ πολλῶν βλέποντα καὶ πολλοὺς φυλάσ-
σοντα, καὶ φιλόσοφος ψυχῆς ἐπιμελήσεται προθυμότερον,
ἣν ὑπὲρ πολλῶν φροντίζουσαν ὁρᾷ καὶ πολλοῖς φρονεῖν
καὶ σωφρονεῖν καὶ δικαιοπραγεῖν ὀφείλουσαν. καὶ γὰρ*

2 *Σιμ.*] cf. Diog. L. II 122sq. RE s. v. Simon 6 Hobein | *Διον. ὁ γραμμ.*] Ps. Plat. Erast. 132a || **3** Pericl. cum Cat. coniunctus sicut 789b || **13** cf. Vit. Pericl. 2 p. 153b || **15.16** *φρόν. κ. μέγεθος*] p. 17, 10; 29, 17 || **21** sq. cf. Dion. Chr. 1, 12; 3, 6. 7

1 *φήσειαν ἂν* Po. dub. | *θερ.*] *θεραπεύσεως* Amyot *θεραπείας* Kron. *ἡγεμονικὸς* Frerichs *θεραπευτικοῦ λόγου καὶ* Po. || **2** *οὖν* Koraes Bern. (cf. 831b) *δὲ* J *εἰ* ***O*** *δὴ* Hu.? || **3** *μοι*] *μὴ* ΦΠ | *προσδιαλέγηται* α²AE || **4** *προσκαθίζῃς* y *-ζῃ* ***O*** | *ὡς ὁ Σ.* JSa² || **7** *ὤφελον* y *ὤφειλεν* ***O*** corr. Bern. | *εἶπε* y *εἰπεῖν* ***O*** | *λέγων* X a. c. J a. c. SOΘ *λέγοντα* y | *κινητικῶς* X¹J¹SOΘ || **8** *φευξόμεθα* ySabv || **9** *καὶ ἀνημ.* om. y || **11** *ἐλιννύοντα(ς)* Ω corr. Bern. (*ἐλινύσοντα* Pind.) | *αὐτῆς* yabΦ || **12** *ἑσταότα* Π *-ῶτα* y *-αῶτα* ***O*** || **14** *ἐντίθ.* y *ἐπιτίθ.* ***O*** || **16** *ἀσφαλ.* Ω corr. Wy. | *δι' ὃ* Po. *διὸ* Herm. Fränkel, Wil. (fort. X a. c.) *δι' ὧν* Θ || **17** *πολιτ.*] *φιλόσοφοι* dub. Fowler; *πολιτ.* ⟨*φιλόσοφοι*⟩ Hu., cf. p. 7, 8sq. || **20** *ἐπιμεληθήσεται* X²ΦΠ || **22** *σωφ.*] *φιλοσοφεῖν* ΦΠ, in J et O v. l.

εἰ δεινὸς ἦν περὶ ζήτησιν ὑδάτων καὶ συναγωγήν, ὥσπερ
ἱστοροῦσι τὸν Ἡρακλέα καὶ πολλοὺς τῶν πάλαι, οὐκ ἂν
ἔχαιρε φρεωρυχῶν ἐν ἐσχατιᾷ 'πὰρ Κόρακος πέτρῃ' τὴν
συβωτικὴν ἐκείνην Ἀρέθουσαν (ν 408), ἀλλὰ ποταμοῦ
τινος ἀενάους πηγὰς ἀνακαλύπτων πόλεσι καὶ στρατο- E
πέδοις καὶ φυτείαις βασιλέων καὶ ἄλσεσιν. ἀκούομεν δὴ
Ὁμήρου (τ 179) τὸν Μίνω 'θεοῦ μεγάλου δαριστήν'
ἀποκαλοῦντος· τοῦτο δ' ἐστίν, ὥς φησιν ὁ Πλάτων, ὁμι-
λητὴν καὶ μαθητήν· οὐδὲ γὰρ ἰδιώτας οὐδ' οἰκουροὺς
οὐδ' ἀπράκτους ἠξίουν εἶναι θεῶν μαθητάς, ἀλλὰ βασιλεῖς,
οἷς εὐβουλίας ἐγγενομένης καὶ δικαιοσύνης καὶ χρηστό-
τητος καὶ μεγαλοφροσύνης πάντες ἔμελλον ὠφεληθήσε-
σθαι καὶ ἀπολαύσειν οἱ χρώμενοι. τὸ ἠρύγγιον τὸ βοτά-
νιον λέγουσι μιᾶς αἰγὸς εἰς τὸ στόμα λαβούσης αὐτήν τε
πρώτην ἐκείνην καὶ τὸ λοιπὸν αἰπόλιον ἵστασθαι, μέχρις
ἂν ὁ αἰπόλος ἐξέλῃ προσελθών· τοιαύτην ἔχουσιν αἱ F
ἀπόρροιαι τῆς δυνάμεως ὀξύτητα, πυρὸς δίκην ἐπινε-
μομένην τὰ γειτνιῶντα καὶ κατασκιδναμένην. καὶ μὴν ὁ
τοῦ φιλοσόφου λόγος, ἐὰν μὲν ἰδιώτην ἀναλάβῃ χαίροντα
ἀπραγμοσύνῃ καὶ περιγράφοντα ἑαυτὸν ὡς κέντρῳ καὶ
διαστήματι γεωμετρικῷ ταῖς περὶ τὸ σῶμα χρείαις, οὐ
διαδίδωσιν εἰς ἑτέρους, | ἀλλ' ἐν ἑνὶ ποιήσας ἐκείνῳ γα- 777
λήνην καὶ ἡσυχίαν ἀπεμαράνθη καὶ συνεξέλιπεν· ἂν δ'
ἄρχοντος ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ καὶ πρακτικοῦ καθάψηται

1sq. Paus. II 32, 4 || **7–9** Plato Minos 319e *δαρ.* = *συνουσιαστὴς ἐν λόγοις*, cf. 550a || **9.10** *οἰκ. οὐδ' ἀπρ.*] 792b || **13**sqq. cf. 558e 700d; Aristot. An. Hist. 610b 28 aliique multi || **18** – p. 4, 2 Isocr. ad Nic. 8 || **20.21** *κέντρ. κ. διαστ.*] 513c et l. ibi laud. || **23** – p. 4, 2 Dion. Chr. ad p. 2, 21

2 *πολλοὺς φρονεῖν τῶν* Θ || **3** *παρ'* X p. corr. J^1 S Θ (*πὰρ* Hom.) *παρὰ* ***O*** || **5** *ἀενάους* X *ἀενν.* ***O*** | *πόλεσι* Xyl. in vers. Po. *πόλει τε* Ω || **6** *δὲ* S *δ'* Bens., hiatus tolerabilis in nomine propr. || **7** *θεοῦ*] *Διὸς* Homer., om. y (lac.) | *μεγ.* om. Φ Π || **9** *οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἰδ.* X υ n || **11** *ἐγγεν.* Θ A p. c. E *γεν.* ***O*** || **13** *ἀπολαύσειν* y Koraes *-λαύειν* ***O*** | *ἠρ.* Herw. *ἐρ.* Ω | *τὸ βοτάνιον* del. Herw. fort. recte || **15** *πρῶτον* υ Π || **19** *ἐὰν*] *ἂν* y | *ἀναλ.*] *ἕνα λάβῃ* X^2 Π, var. lect. in O, edd. | *χαίρων* X^1 y J S Θ || **20** *περιγράφων* X^1 y J^1 S Θ || **21** *τὸ* om. X^1 y J S | *σώματος* y || **22** *ἐν* om. J^1 S Θ Φ

(777) καὶ τοῦτον ἀναπλήσῃ καλοκαγαθίας, πολλοὺς δι' ἑνὸς ὠφέλησεν, ὡς Ἀναξαγόρας Περικλεῖ συγγενόμενος καὶ Δίωνι Πλάτων καὶ Πυθαγόρας τοῖς πρωτεύουσιν Ἰταλιωτῶν. Κάτων δ' αὐτὸς ἔπλευσεν ἀπὸ στρατιᾶς ἐπ' Ἀθηνόδωρον, καὶ Σκιπίων μετεπέμψατο Παναίτιον, ὅτ' αὐτὸν ἡ σύγκλητος ἐξέπεμψεν 'ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορώμενον' (ρ 487) ὥς φησι Ποσειδώνιος. τί οὖν; ἔδει λέγειν τὸν Παναίτιον· 'εἰ μὲν ἦς ἢ Βάτων ἢ Πολυδεύκης
B ἤ τις ἄλλος ἰδιώτης, τὰ μέσα τῶν πόλεων ἀποδιδράσκειν βουλόμενος, ἐν γωνίᾳ τινὶ καθ' ἡσυχίαν ἀναλύων συλλογισμοὺς καὶ πλέκων φιλοσόφων, ἄσμενος ἂν σε προσεδεξάμην καὶ συνῆν· ἐπεὶ δ' υἱὸς μὲν Αἰμιλίου Παύλου τοῦ δισυπάτου γέγονας, υἱωνὸς δὲ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τοῦ νικήσαντος Ἀννίβαν τὸν Καρχηδόνιον, οὐκ † ἄν σοι προσδιαλέξωμαι;'

2.***Τὸ δὲ λέγειν ὅτι δύο λόγοι εἰσίν, ὁ μὲν ἐνδιάθετος ἡγεμόνος Ἑρμοῦ δῶρον ὁ δ' ἐν προφορᾷ διάκτορος καὶ ὀργανικός, ἕωλόν ἐστι καὶ ὑποπιπτέτω τῷ

'τουτὶ μὲν ᾖδον πρὶν Θέογνιν γεγονέναι' (Com. adesp. 461)·

C ἐκεῖνο δ' οὐκ ⟨ἂν⟩ ἐνοχλήσειεν, ὅτι καὶ τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου καὶ τοῦ προφορικοῦ φιλία τέλος ἐστί, τοῦ μὲν πρὸς

4 sqq. Vit. Cat. min. 10 p. 763 e f || 6 200 e F Gr Hist. 87 F 30 || 9.10 Plat. Gorg. 485 d || 16 sqq. cf. Wy. Animadv. in p. 44 a, SVF II 135; Po., 'Die Stoa' I p. 39 || 19 395 d

1 ἀναπλάσῃ X^1 (-σει y) ἀναπιμπλάσῃ S ἀναπλήσει ΘΦ || 3 Πλάτων Δίωνι J^1 S O Θ δίων πλάτωνι X^1 || 4 στρατ. y (Koraes) στρατείας O | ἐπ'] πρὸς y || 5 Σκιπ. cf. Praef. I p. XLIII || 6 ὕβ.] δίκην y | εὐνομίαν X S O || 7 ἐφορ. Xyl. ἐφορῶντα Θ ὑφορώμ. O || 7 τί – 10 βουλ. om. y || 8 βάτων y Φ (Wy.) κάστωρ J^1 S κάτων O (Wil. Hermes 37, 326) || 10 ἀναλύειν X^1? y || 11 πλέκων Turn. Kron., cf. Epictet. II 13, 26 περιέλκων Ω | φιλοσοφεῖν X^1? y J^1 S -φίαν ab ⟨καὶ⟩ φιλοσοφῶν Kron. || 12 μὲν X y J^1 S om. O | Παύλ. om. ΘΠ || 13 τοῦ om. X J^1 S O Θ Φ || 14 τὸν Ἀνν. E || 14.15 προσδιαλ. X y J S διαλέξωμαι vel -ξομαι O; οὔκουν ci. Bern. (coll. Thuc. II 43, 1 et 790 c) οὔκουν σοι προσδιαλέξωμαι Si. οὐκ ⟨ἀνεκτόν,⟩ ἄν σοι προσδ. Po. οὐκ ἄν σοι διαλ. redactori posteriori tribuit Wil. || 16 lac. ind. Mez. || 17 προφ.] προφάσει y | δικτάτωρος y || 18 ὑποπίπτει ci. Cobet | τὸ y || 19 ᾔδειν Ω corr. Schadewaldt || 20 add. Koraes

ἑαυτὸν τοῦ δὲ πρὸς ἕτερον. ὁ μὲν γὰρ εἰς ἀρετὴν διὰ φιλοσοφίας τελευτῶν σύμφωνον ἑαυτῷ καὶ ἄμεμπτον ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ μεστὸν εἰρήνης καὶ φιλοφροσύνης τῆς πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ παρέχεται τὸν ἄνθρωπον· 'οὐ στάσις οὐ δῆρις †ἐναίσιμος ἐν μελέεσσιν' (Emped. B 27a), οὐ πάθος λόγῳ δυσπειθές, οὐχ ὁρμῆς μάχη πρὸς ὁρμήν, οὐ λογισμοῦ πρὸς λογισμὸν ἀντίβασις, οὐχ ὥσπερ ἐν μεθορίῳ τοῦ ἐπιθυμοῦντος καὶ τοῦ μετανοοῦντος τὸ τραχὺ καὶ ταραχῶδες [καὶ τὸ] ἡδόμενον, ἀλλ' εὐμενῆ πάντα καὶ □ φίλα καὶ ποιοῦντα πλείστων τυγχάνειν ἀγαθῶν ἐν τῷ ἑαυτῷ D χαίρειν ἕκαστον. τοῦ δὲ προφορικοῦ τὴν Μοῦσαν ὁ Πίνδαρος (J. II 6) 'οὐ φιλοκερδῆ' φησιν 'οὐδ' ἐργάτιν' εἶναι πρότερον, οἶμαι δὲ μηδὲ νῦν, ἀλλ' ἀμουσίᾳ καὶ ἀπειροκαλίᾳ τὸν κοινὸν Ἑρμῆν ἐμπολαῖον καὶ ἔμμισθον γενέσθαι. οὐ γὰρ ἡ μὲν Ἀφροδίτη ταῖς τοῦ Προποίτου θυγατράσιν ἐμήνιεν ὅτι πρῶται † 'μίσεα μαχλήσαντο καταχέειν νεανίσκων', ἡ δ' Οὐρανία καὶ ἡ Καλλιόπη καὶ ἡ Κλειὼ χαίρουσι τοῖς ἐπ' ἀργυρίῳ διαδεχομένοις τὸν λόγον, ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ τὰ τῶν Μουσῶν ἔργα καὶ δῶρα μᾶλλον ἢ τὰ τῆς Ἀφροδίτης φιλοτήσια εἶναι. καὶ γὰρ τὸ ἔνδοξον, ὅ τινες τοῦ λόγου ποιοῦνται τέλος, ὡς ἀρχὴ καὶ E

4.5 Empedocli versum attribuit Bergk; cf. Wil. Hermae t. 37 (1902) 326 || **15** Ovid. Met. X 238sqq. || **16** Hesiodi nomen verbis citatis adscripsit Wil.

4 *οὐ²*] *οὐδέ τε* Xyl. || **5** *ἀνέσιμος* w *ἀναίσιμος* Mez. (Diels) *ἀναίσιος* Capps | *μελέσσιν* J O Θ Φ || **5.6** *οὐ λόγω πάθος δυσχερές* Θ || **8** *τό τε βραχὺ* O¹ V¹ Θ || **9** del. Kron., sec. Xyl. in vers. [*τό τε*] *βραχὺ κ. ταρ.* [*καὶ*] *τὸ ἡδ.* Po. || **10** *ἐν τῷ ἑαυτῶ* Po. Si. *ἐν τῷ* y *ἑαυτοῦ* v *ἑαυτῷ* *O* ⟨*τῷ*⟩ *ἑαυτῷ* Frerichs || **12** *ἐργάτην* y J O || **14** *ἐμπόλιμον* y || **15** *προπόλου* X¹ J¹ *πατροπόλου* S *προσπ.* *O*, corr. Madv. || **16** *ἐμμήνειεν* X O Φ, α? *ἐμμείνειεν* Θ *ἐμήνυεν* β a. c. | *μίσεα* X y Π *μήσεα* J³ Φ *μήδεα* *O* | *μαχλ.* X¹ J¹ S O Θ Φ *μοχλ.* y *μηχαν.* X² O mg. J³ Π; 'in *μίσεα* latere videtur *μισθοῦ*, sed versus restitui probabiliter nequit' Po.; cf. Lobeck, Aglaoph. p. 299 | *καταχ* et ras. 4 lit. X¹ *έειν* add. X² || **17** *ἡ δ' Οὐρ.*] *ὦν-* lac. 7 lit. *-καὶ ἡ καλλ.* y | *καὶ ἡ Καλλ.* X¹ y J¹ S O Θ *ἡ* om. *O* || **18** *ἐπ'* Re. *ἐν* | *ἀργύρω* y | *διαδεχομένοις* (sed *δεχο* in r. X²) Ω *διαλεγομένοις* vel *διατιθεμένοις τὸν λόγον* (prob., cf. Xen. mem. I 6, 13) Wy. *διαδιδομ.* Frerichs || **20** *ἢ τὰ τῆς* om. y

σπέρμα φιλίας ἠγαπήθη· μᾶλλον δ' ὅλως οἵ γε πολλοὶ κατ' εὔνοιαν τὴν δόξαν τίθενται, νομίζοντες ἡμᾶς [μὴ] μόνον ἐπαινεῖν οὓς φιλοῦμεν. ἀλλ' οὗτοι μέν, ὡς ὁ Ἰξίων διώκων τὴν Ἥραν ὤλισθεν εἰς τὴν νεφέλην, οὕτως ἀντὶ τῆς φιλίας εἴδωλον ἀπατηλὸν καὶ πανηγυρικὸν καὶ ὑποφερόμενον περιλαμβάνουσιν· ὁ δὲ νοῦν ἔχων, ἂν ⟨ἐν⟩ πολιτείαις καὶ πράξεσιν ἀναστρέφηται, δεήσεται δόξης τοσαύτης, ὅση δύναμιν περὶ τὰς πράξεις ἐκ τοῦ πιστεύεσθαι δίδωσιν. οὔτε γὰρ ἡδὺ μὴ βουλομένους οὔτε ῥάδιον ὠφελεῖν, βούλεσθαι δὲ ποιεῖ τὸ πιστεύειν· ὥσπερ ⟨γὰρ⟩ τὸ φῶς μᾶλ-
F *λόν ἐστιν ἀγαθὸν τοῖς βλέπουσιν ἢ τοῖς βλεπομένοις, οὕτως ἡ δόξα τοῖς αἰσθανομένοις ἢ τοῖς μὴ παρορωμένοις. ὁ δ' ἀπηλλαγμένος τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν καὶ συνὼν ἑαυτῷ καὶ τἀγαθὸν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀπραγμοσύνῃ τιθέμενος τὴν μὲν ἐν ὄχλοις καὶ θεάτροις πάνδημον καὶ ἀναπεπταμένην δόξαν οὕτως ὡς τὴν Ἀφροδίτην ὁ Ἱππό-* |
778 *λυτος* (Eur. Hipp. 102) *'ἄπωθεν ἁγνὸς ὢν ἀσπάζεται', τῆς δέ γε τῶν ἐπιεικῶν καὶ ἐλλογίμων οὐδ' αὐτὸς καταφρονεῖ· πλοῦτον δὲ καὶ δόξαν ἡγεμονικὴν καὶ δύναμιν ἐν φιλίαις οὐ διώκει, οὐ μὴν οὐδὲ φεύγει ταῦτα μετρίῳ προσόντ' ἤθει· οὐδὲ γὰρ τοὺς καλοὺς τῶν νέων διώκει καὶ ὡραίους, ἀλλὰ τοὺς εὐαγώγους καὶ κοσμίους καὶ φιλομαθεῖς, οὐδ', οἷς ὥρα καὶ χάρις συνέπεται καὶ ἄνθος, δεδίττεται τὸν φιλόσοφον οὐδ' ἀποσοβεῖ καὶ ἀπελαύνει τῶν*

2 cf. 786f || **2**sq. Isocr. Paneg. 12 || **3**sq. 766a Vit. Agid. 1 p. 795b || **6**sqq. cf. Cic. off. II 31sqq. || **7**sq. 539ef 799c 821c Vit. Agid. 2 p. 795d || **12** *μὴ παρορ.*] 29b

1 *κατ'*] *τὴν* **y** || **2** *μὴ* del. Mez.; pro *μὴ* ci. *δεῖν* Hu. || **3** *ἐπαινεῖν ⟨ἀλλὰ καὶ θαυμάζειν⟩* Bern. || **5.6** *περιφερ. ὑπολαμβάνουσιν* Ω corr. Po. (*περιλαμβ.* iam Koraes) || **6** add. Koraes || **7** *τοσ.* om. ΦΠ || **8** *δύναμις* X² ΘΦ | *περὶ* ΘΠ *ἐπὶ* **O** || **9** *βουλομένοις* X² ΘΦΠ || **10** add. Bern. || **11** *τοῖς μὴ βλεπ.* OΦ || **12** *μὴ παρ.*] *περιορ.* Koraes, Bluemner, Hermes 51, 1916, 419; cf. Frerichs p. 36 || **16** *οὕτως*] *οὗτος* Π | *ὡς*] *καὶ* **y** || **17** *ἄποθεν* XSOΦα a. c. | *ἄπ. ἁγνὸς*] *ἀπὸ θεοῦ γόνος* **y** || **18** *γε* om. **y** || **20** *διώκειν . . . φεύγειν* Ω corr. Steph. (Xyl. interpr.) | *προσόντα μετρίῳ ἤ.* J²Π *πρ. μετρ. τῷ ἤ.* Θ || **23** *δεδίττονται* Re., sed obversatur subiectum *τὸ κάλλος* (Bern.)

ἀξίων ἐπιμελείας τὸ κάλλος. οὕτως οὖν ἀξίας ἡγεμονικῆς καὶ δυνάμεως ἀνδρὶ μετρίῳ καὶ ἀστείῳ προσούσης οὐκ ἀφέξεται τοῦ φιλεῖν καὶ ἀγαπᾶν οὐδὲ φοβήσεται τὸ αὐλικὸς ἀκοῦσαι καὶ θεραπευτικός· B

'οἱ γὰρ Κύπριν φεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν
νοσοῦσ' ὁμοίως τοῖς ἄγαν θηρωμένοις' (Eur. fr. 428)·

καὶ οἱ πρὸς ἔνδοξον οὕτως καὶ ἡγεμονικὴν φιλίαν ἔχοντες. ὁ μὲν οὖν ἀπράγμων φιλόσοφος οὐ φεύξεται τοὺς τοιούτους, ὁ δὲ πολιτικὸς καὶ περιέξεται αὐτῶν, ἄκουσιν οὐκ ἐνοχλῶν οὐδ' ἐπισταθμεύων τὰ ὦτα διαλέξεσιν ἀκαίροις καὶ σοφιστικαῖς, βουλομένοις δὲ χαίρων καὶ διαλεγόμενος καὶ σχολάζων καὶ συνὼν προθύμως.

3. *'Σπείρω δ' ἄρουραν δώδεχ' ἡμερῶν ὁδὸν*
Βερέκυντα χῶρον·' (Aeschyl. fr. 158, 1)

οὗτος, εἰ μὴ μόνον φιλογέωργος ἀλλὰ καὶ φιλάνθρωπος ἦν, ἥδιον ἂν ἔσπειρε τὴν τοσούτους τρέφειν δυναμένην ἢ C *τὸ Ἀντισθένους ἐκεῖνο χωρίδιον, ὃ μόλις Αὐτολύκῳ παλαίειν ἂν ἤρκεσε· † εἴ σε δὲ ἠρόμην τὴν οἰκουμένην ἅπα-*

5 Stob. IV p. 434, 15 || 13 603a || 17 Xen. Conv. 3, 8

3 *φιλεῖν*] *φιλοσοφεῖν* X²vΦΠ (non E) | *φοβ.*] X¹y *-θήσεται* O || 6 *νοσοῦσ'* Stob. *νοσοῦσιν* | *τοῖς ἀγαθὰ* (*ἀγαθοῖς* y) *ᾑρημένοις* Ω, Par. 2076 ex corr.; *τοῖς διώκουσιν ἄγαν* Stob., cf. Cobet, Nov. Lect. 83 || 9 *ἀκούειν* Ω (*-ειν* X² fort. in ras.) corr. Mez. Re. || 11 *ἄκροις* X¹yOΦa¹ | *ἀκεραίοις σοφιστικοῖς* S | *διαλεγομένοις* SOab || 13 *σπερῶ* XJ¹SOΦabα¹ *ἔσπερεν* y || 14 *B. χ.* om. y || 15 *οὕτως* Θ ⟨*οὐχ*⟩ *οὗτος* et signum interrogandi post *ἤρκεσε* (v. 18)? Po. || 16 *ἦν* y (Junius) om. O || 17 *ὃ* Wy. *ἣν* Ω | *ὃ . . .* p. 8, 1 *παραιτ.* om. y, (. . . *κ* . . .), lac. 30–40 lit. | *Αὐτ.* Wy. *αὐτῷ* (*αὐτὸ* ΥΠ) *αὖ* (*ἂν* Φ) Ω || 17.18 *παλαίειν ἂν ἤρκεσε* Bern. sec. Wy. (*ἐμπαλαίειν ἤρκεσε*) et Duebn. (*εἰς πάλην ἂν ἤρκεσε*): *πάλιν* (*πάντα* J) *ἀνήρηκας* (*ἀνείρηκας* Θ *εἴρηκάς* J *ἂν εἴρηκος* S *ἤρκει* Paris. 2076 mg.) codd. || 18 sq. *εἴ σε δὲ . . . παραιτοῦμαι* Ω. Locus lacunosus et corruptus neque coniecturis Xyl. Wy. Duebn. Bern. sanatus; sententiam fere talem expectat Po.: *εἰ δέ σε ἠρόμην 'τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐπισπείρειν* ⟨*λόγοις σωτηρίοις δυνάμενος ἆρα μᾶλλον πρὸς ἰδιώτην ἕνα διαλέγεσθαι βούλει', γελοῖος ἂν ἐφάνην. τοῦτο μὲν οὖν*⟩ *παραιτοῦμαι.*

σαν ἐπιστρέφειν παραιτοῦμαι. καίτοι Ἐπίκουρος (fr. 544) *τἀγαθὸν ἐν τῷ βαθυτάτῳ τῆς ἡσυχίας ὥσπερ ἐν ἀκλύστῳ λιμένι καὶ κωφῷ τιθέμενος τοῦ εὖ πάσχειν τὸ εὖ ποιεῖν οὐ μόνον κάλλιον ἀλλὰ καὶ ἥδιον εἶναί φησι. χαρᾶς γὰρ οὐδὲν οὕτω γόνιμόν ἐστιν ὡς χάρις· ἀλλὰ σοφὸς ἦν ὁ ταῖς Χάρισι τὰ ὀνόματα θέμενος Ἀγλαΐην καὶ Εὐφροσύνην καὶ Θάλειαν· τὸ γὰρ ἀγαλλόμενον καὶ τὸ χαῖρον ἐν τῷ διδόντι τὴν χάριν πλεῖόν ἐστι καὶ καθαρώτερον.*

D *διὸ τῷ εὖ πάσχειν αἰσχύνονται πολλάκις, ἀεὶ δ' ἀγάλλονται τῷ εὖ ποιεῖν· εὖ δὲ ποιοῦσι πολλοὺς οἱ ποιοῦντες ἀγαθοὺς ὧν πολλοὶ δέονται· καὶ τοὐναντίον, οἱ ἀεὶ διαφθείροντες ἡγεμόνας ἢ βασιλεῖς ἢ τυράννους διάβολοι καὶ συκοφάνται καὶ κόλακες ὑπὸ πάντων ἐλαύνονται καὶ κολάζονται, καθάπερ οὐκ εἰς μίαν κύλικα φάρμακον ἐμβάλλοντες θανάσιμον, ἀλλ' εἰς πηγὴν δημοσίᾳ ῥέουσαν, ᾗ χρωμένους πάντας ὁρῶσιν. ὥσπερ οὖν τοὺς Καλλίου κωμῳδουμένους κόλακας γελῶσιν, ⟨οὓς⟩ 'οὐ πῦρ οὐ σίδηρος οὐδὲ χαλκὸς εἴργει μὴ φοιτᾶν ἐπὶ δεῖπνον' κατὰ*

E *τὸν Εὔπολιν* (fr. 162), *τοὺς δ' Ἀπολλοδώρου τοῦ τυράννου καὶ Φαλάριδος καὶ Διονυσίου φίλους καὶ συνήθεις ἀπετυμπάνιζον, ἐστρέβλουν, ἐνεπίμπρασαν, ἐναγεῖς ἐποιοῦντο, καταράτους, ὡς ἐκείνων μὲν ἀδικούντων ἕνα, τούτων δὲ πολλοὺς δι' ἑνὸς τοῦ ἄρχοντος· οὕτως οἱ μὲν ἰδιώταις συνόντες αὐτοὺς ἐκείνους ποιοῦσιν ἑαυτοῖς ἀλύπους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ προσηνεῖς, ὁ δ' ἄρχοντος ἦθος ἀφαιρῶν*

1 cf. 1097a || **2.3** Zenob. 4, 68 || **4sq.** Com. adesp. 462; cf. 786e || **17** cf. 50d

1 *ἐπιστρ.*] 823c Vit. Lucull. 7 p. 495f | 'equidem totum orbem velut aratro praeparatum ad sapientiam convertere recusem?'; sed nescio an plura desint. Si. || **5** *οὐδὲν* om. X^1ΟΦ$α^1$ || **6** *τιθέμ.* Φ$α^1$ || **9** *τῷ*] *τὸ* SV^1v | *εὖ πάσχ.* y (Bens.) *π. εὖ* ***O*** || **11** *ὧν πολλ. δέ.*] *δι' ὧν πολλοὶ σώζονται* Θ | *οἱ ἀεὶ*] *αὖ οἱ* J^1 *οὖν οἱ* S *οἱ* om. yX^1 *ἀεὶ* del. Po. || **14** *ἐμβαλόντες* abv || **17** *γελ.* Wy. *λέγουσιν* | add. Wy. | *οὐ*^{2}] *οὐδὲ* Meineke || **18** *σίδαρος* XJ^3Π, cf. 50d | *ἀπείργει* Meineke (sed cf. 50d) || **21** *ἐστρ.* y *ἐστρ. καὶ* ***O*** | *ἐπίμπρασαν* X^1 J^1 || **21.22** *ἐπ. καὶ καταράτ.* Φ Ald.^{2} || **24** *ἑαυτοῖς* ΦΠ (*ἑαυτῶν* E in ras.) *ἐν ἑαυτ.* y *ἐν αὑτ.* JOΘ *ἐν αὐτ.* X^1S

μοχθηρὸν ἢ γνώμην ἐφ' ὃ δεῖ συγκατευθύνων τρόπον τινὰ δημοσίᾳ φιλοσοφεῖ καὶ τὸ κοινὸν ἐπανορθοῦται, ᾧ πάντες διοικοῦνται. — τοῖς ἱερεῦσιν αἰδῶ καὶ τιμὴν αἱ πόλεις νέμουσιν, ὅτι τἀγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν οὐ μόνον αὑτοῖς καὶ φίλοις καὶ οἰκείοις, ἀλλὰ κοινῇ πᾶσιν αἰτοῦνται F *τοῖς πολίταις· καίτοι τοὺς θεοὺς οἱ ἱερεῖς οὐ ποιοῦσιν ἀγαθῶν δοτῆρας, ἀλλὰ τοιούτους ὄντας παρακαλοῦσι, τοὺς δ' ἄρχοντας οἱ συνόντες τῶν φιλοσόφων δικαιοτέρους ποιοῦσι καὶ μετριωτέρους καὶ προθυμοτέρους εἰς τὸ εὖ ποιεῖν, ὥστε καὶ χαίρειν εἰκός ἐστι μᾶλλον.*

4. *Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ λυροποιὸς ἂν ἥδιον λύραν | ἐργάσασθαι* 779 *καὶ προθυμότερον, μαθὼν ὡς ὁ ταύτην κτησάμενος μέλλει τὸ Θηβαίων ἄστυ τειχίζειν ὡς ὁ Ἀμφίων ἢ τὴν Λακεδαιμονίων στάσιν παύειν ἐπᾴδων καὶ παραμυθούμενος ὡς Θαλήτας· καὶ τέκτων ὁμοίως πηδάλιον δημιουργῶν ἡσθῆναι, πυθόμενος ὅτι τοῦτο τὴν Θεμιστοκλέους ναυαρχίδα κυβερνήσει προπολεμοῦσαν τῆς Ἑλλάδος ἢ τὴν Πομπηΐου τὰ πειρατικὰ καταναυμαχοῦντος· τί οὖν οἴει περὶ τοῦ λόγου τὸν φιλόσοφον, διανοούμενον ὡς ὁ τοῦτον παραλαβὼν πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ ἡγεμονικὸς κοινὸν ὄφελος ἔσται δικαιοδοτῶν, νομοθετῶν, κολάζων τοὺς πονηρούς, αὔξων τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ ἀγαθούς; — ἐμοὶ* B *δὲ δοκεῖ καὶ ναυπηγὸς ἀστεῖος ἥδιον ἂν ἐργάσασθαι πηδάλιον, πυθόμενος ὅτι τοῦτο τὴν Ἀργὼ κυβερνήσει 'πᾶσι μέλουσαν'* (*μ* 70), *καὶ τεκτονικὸς οὐκ ἂν οὕτω κατασκευ-*

15 *Θαλήτας*] 1134b sqq. 1146b Vit. Lyc. 4 p. 41 c. d.; Vit. Ag. 10 p. 799f

2 *ᾧ* ab *ὡς* ***O*** || 3 *διοικῶνται* X[2]A[2] p. c. E | *τιμὴν αἱ* yΠ *τιμὴν ἣν αἱ* ***O*** || 5 *ἀλλὰ καὶ κ.* Θ || 7 *ἀλλ' οἷον τοι.* y J[1] (fort. recte ?) *ἀλλ' οἷόν τι τοι.* S *ἀλλ' οἱ τοι.* v *ἀλλὰ τοὺς τοι.* a || 8 *δ'* om. X[1]yΘ | *οἱ* om. X[1]y J S Θ || 11 *ἂν*] *ἀνὴρ* X[2]υΦΠ || 12 *ταῦτα* y | *κτησάμενος* Xy OΦα[1] *κτησομ.* ***O*** || 12.13 *κτησ. μέλλει* y (Herw.) *κτησ. τὴν λύραν μέλλει* ***O*** || 13 *Θηβαῖον* SΦΠ || 15 *θαλητας* (acc. dub.) X[1] *θαλητᾶς* J[2] mg. *θαλέτας* y *εὐθαλής* S (om. *ὡς*) *θαλῆς* ***O*** (sq. lac. 6 lit. in X J S) || 16 *ἂν ἡσθ.* Herm. Fränkel || 17 *ναυρχίδα* y *ναυαρχίαν* X[1]? J S O Θ || 19 ⟨*χαίρειν*⟩ *περὶ* vel ⟨*χαίρειν*⟩ *τῷ λόγῳ* dub. Si. || 21 *ἔσται* om. Φα[1] | *δικαιοθετῶν* J[1] || 23 *ἂν* Θ om. ***O*** || 24.25 *πᾶσι μέλουσαν* om. y *τὴν π. μέλ.* E || 25 *μέλ.* Π *μέλλ.* ***O***

(779) *άσαι ἄροτρον προθύμως ἢ ἄμαξαν ὡς τοὺς ἄξονας, οἷς ἔμελλε Σόλων τοὺς νόμους ἐγχαράξειν. καὶ μὴν οἱ λόγοι τῶν φιλοσόφων, ἐὰν ψυχαῖς ἡγεμονικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐγγραφῶσι βεβαίως καὶ κρατήσωσι, νόμων δύναμιν λαμβάνουσιν. ᾗ καὶ Πλάτων εἰς Σικελίαν ἔπλευσεν, ἐλπίζων τὰ δόγματα νόμους καὶ ἔργα ποιήσειν ἐν τοῖς Διονυσίου πράγμασιν· ἀλλ' εὗρε Διονύσιον ὥσπερ βιβλίον*
C *παλίψηστον ἤδη μολυσμῶν ἀνάπλεω καὶ τὴν βαφὴν οὐκ ἀνιέντα τῆς τυραννίδος, ἐν πολλῷ χρόνῳ δευσοποιὸν οὖσαν καὶ δυσέκπλυτον· † δρομαίους δ' ὄντας ἔτι δεῖ τῶν χρηστῶν ἀντιλαμβάνεσθαι λόγων.*

8 504d

1 *προθ. ἄροτρ.* Bens. || 3 *ἡγεμονικαῖς* y || 8 *παλίμψ.* E (sed *μ* eras. et *ψ* novum scr. E[1]) | *ἀνάπλεων* X[2]ΟΦΠ *ἀνάπλουν* S || 10 *δρομέους* wΠ *ἀκμαίους* Koraes *δριμέας*? || 11 *λόγων* om. S sine interpunctione

50.

ΠΡΟΣ ΗΓΕΜΟΝΑ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ

(Plan. 35)

1. *Πλάτωνα Κυρηναῖοι παρεκάλουν νόμους τε γραψά-* D *μενον αὐτοῖς ἀπολιπεῖν καὶ διακοσμῆσαι τὴν πολιτείαν, ὁ δὲ παρῃτήσατο φήσας χαλεπὸν εἶναι Κυρηναίοις νομοθετεῖν οὕτως εὐτυχοῦσιν· 'οὐδὲν γὰρ οὕτω γαῦρον' καὶ τραχὺ καὶ δύσαρκτον 'ὡς ἀνὴρ ἔφυ'* (Eur. fr. 788, 1) *εὐπραγίας δοκούσης ἐπιλαμβανόμενος. διὸ τοῖς ἄρχουσι χαλεπόν ἐστι σύμβουλον περὶ ἀρχῆς γενέσθαι· τὸν γὰρ λόγον ὥσπερ ἄρχοντα παραδέξασθαι φοβοῦνται, μὴ τῆς ἐξουσίας αὐτῶν τὸ ἀγαθὸν κολούσῃ τῷ καθήκοντι δου-* E *λωσάμενος. οὐ γὰρ ἴσασι τὰ Θεοπόμπου τοῦ Σπαρτιατῶν βασιλέως, ὃς πρῶτος ἐν Σπάρτῃ τοῖς βασιλεύουσι καταμίξας τοὺς ἐφόρους, εἶτ' ὀνειδιζόμενος ὑπὸ τῆς γυναικός, εἰ τοῖς παισὶν ἐλάττονα παραδώσει τὴν ἀρχὴν ἧς παρέλαβε, 'μείζονα μὲν οὖν' εἶπεν 'ὅσῳ καὶ βεβαιοτέραν'· τὸ γὰρ σφοδρὸν ἀνεὶς καὶ ἄκρατον αὐτῆς ἅμα τῷ φθόνῳ διέφυγε τὸν κίνδυνον. καίτοι Θεόπομπος μὲν εἰς ἑτέρους τὸ τῆς ἀρχῆς ὥσπερ ῥεύματος μεγάλου παροχετευσάμενος,*

Libellum cum 49 edidit Frerichs (v. notam lib. 49 praemissam), qui hunc quoque fortasse a Plutarcho ipso editum non esse putat. Deest in Lampriae cat. — Codd.: **XyJO(V)abυvzd αAE(β). Θ = abυ. Φ = vzd. Π = αAE**

2sqq. Vit. Lucull. 2 p. 492de || **11**sqq. Vit. Lyc. 7 p. 43e Aristot. Pol. 1313 a 26 Dion. Chr. 56, 5; 6 || **17** cf. 813 d

6 *δύσαρχον* **y** | *ἔφυ*] *ἔφη* **yυvz** || **12** *βασιλεῦσι* **OVΦ** || **14** *ἧς*] *ἣ* **y** *ἦν* **bυ** *ἣ ἦν* **J** || **17** *τὸ*] del. dub. Si. *τι* Po. | **17.18** *εἰς ἑτ.* post *μεγ.* **y** || **18** *μεγ. ῥεῖθρον παροχ.* **Θ** | *μετοχετ.* **y**

*ὅσον ἄλλοις ἔδωκεν, αὑτοῦ περιέκοψεν· ὁ δ' ἐκ φιλο-
σοφίας τῷ ἄρχοντι πάρεδρος καὶ φύλαξ ἐγκατοικισθεὶς
F λόγος, ὥσπερ εὐεξίας τῆς δυνάμεως τὸ ἐπισφαλὲς ἀφαι-
ρῶν, ἀπολείπει τὸ ὑγιαῖνον.*

2. *Ἀλλὰ νοῦν οὐκ ἔχοντες οἱ πολλοὶ τῶν βασιλέων
καὶ ἀρχόντων μιμοῦνται τοὺς ἀτέχνους ἀνδριαντοποιούς,
οἳ νομίζουσι μεγάλους καὶ ἁδροὺς φαίνεσθαι τοὺς κολοσ-
σούς, ἂν διαβεβηκότας σφόδρα καὶ διατεταμένους καὶ κεχη-
780 νότας πλάσωσι· | καὶ γὰρ οὗτοι βαρύτητι φωνῆς καὶ βλέμ-
ματος τραχύτητι καὶ δυσκολίᾳ τρόπων καὶ ἀμιξίᾳ διαίτης
ὄγκον ἡγεμονίας καὶ σεμνότητα μιμεῖσθαι δοκοῦσιν,
οὐδ' ὁτιοῦν τῶν κολοσσικῶν διαφέροντες ἀνδριάντων, οἳ
τὴν ἔξωθεν ἡρωικὴν καὶ θεοπρεπῆ μορφὴν ἔχοντες ἐντός
εἰσι γῆς μεστοὶ καὶ λίθου καὶ μολύβδου· πλὴν ὅτι τῶν
μὲν ἀνδριάντων ταῦτα τὰ βάρη τὴν ὀρθότητα μόνιμον καὶ
ἀκλινῆ διαφυλάττει, οἱ δ' ἀπαίδευτοι στρατηγοὶ καὶ
ἡγεμόνες ὑπὸ τῆς ἐντὸς ἀγνωμοσύνης πολλάκις σαλεύον-
ται καὶ περιτρέπονται· βάσει γὰρ οὐ κειμένῃ πρὸς ὀρθὰς
B ἐξουσίαν ἐποικοδομοῦντες ὑψηλὴν συναπονεύουσι. δεῖ
δ', ὥσπερ ὁ κανὼν αὐτὸς ἀστραβὴς γενόμενος καὶ ἀδιά-
στροφος οὕτως ἀπευθύνει τὰ λοιπὰ τῇ πρὸς αὐτὸν ἐφαρ-
μογῇ καὶ παραθέσει συνεξομοιῶν, παραπλησίως τὸν
ἄρχοντα πρῶτον ἀρχὴν κτησάμενον ἐν αὑτῷ καὶ κατευ-
θύναντα τὴν ψυχὴν καὶ καταστησάμενον τὸ ἦθος οὕτω
συναρμόττειν τὸ ὑπήκοον· οὔτε γὰρ πίπτοντός ἐστιν
ὀρθοῦν οὔτε διδάσκειν ἀγνοοῦντος οὔτε κοσμεῖν ἀκοσμοῦν-*

1 *ὁ δ'* etc.] Stob. IV p. 231, 11 sqq. H. || **19.20** *δεῖ δ'* etc.] Stob. IV p. 231, 22 sqq. H.

2 *παρόδιος* Θ || **7** *καὶ ἁδροὺς* om. Stob. | *φαίν.* Ω Stob. *φανεῖσθαι* ci. Madv. ut corr. Stob. A² || **9** *βαρύτητα* . . . **10** *τραχύτητα* **y** || **11** *ἡγεμον.*] *οἰκονομίας* Stob. | *σεμνότητος* **yzd** || **12** *οἳ*] *ἢ* Φ || **14** *μολύβδ.* **y** J *μολίβδου* ***O*** | *μολ. μεστοὶ* **y** || **16** *φυλάττει* **yV** || **17** *πολλ.*] om. J¹ OV || **18** *ὀρθὸν* **y** || **20** *γιν.* JΘΠ O p. c. || **21** *ἐπευθ.* Stob. | *τῇ* J (?) α² AE Stob. om. ***O*** | *ἐφ' ἁρμογῇ* **yavz** || **22** *συνεξ.* Stob. *συνεφομοιῶν* (-*οῦν* **y**) Ω | *παρακλήσεως* **y** || **23** *τὴν ἀρχ.* Re. | *ἐν* om. J | *ἑαυτῷ* J *αὐτῷ* ***O*** | *κατευθ.*] **y**Π *κατευθύνοντα* ***O*** || **24** *ψυχὴν* Stob. *ἀρχὴν* Ω || **25** *ἐστιν* — **26** *ἀκοσμ.*] †*τρέχειν* Stob.

τος ἢ τάττειν ἀτακτοῦντος ἢ ἄρχειν μὴ ἀρχομένου· ἀλλ' οἱ πολλοὶ κακῶς φρονοῦντες οἴονται πρῶτον ἐν τῷ ἄρχειν ἀγαθὸν εἶναι τὸ μὴ ἄρχεσθαι, καὶ ὅ γε Περσῶν βασιλεὺς πάντας ἡγεῖτο δούλους πλὴν τῆς αὐτοῦ γυναικός, C ἧς μάλιστα δεσπότης ὤφειλεν εἶναι.

3. Τίς οὖν ἄρξει τοῦ ἄρχοντος; ὁ 'νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων' ὡς ἔφη Πίνδαρος (fr. 169), οὐκ ἐν βιβλίοις ἔξω γεγραμμένος οὐδέ τισι ξύλοις, ἀλλ' ἔμψυχος ὢν ἐν αὐτῷ λόγος, ἀεὶ συνοικῶν καὶ παραφυλάττων καὶ μηδέποτε τὴν ψυχὴν ἐῶν ἔρημον ἡγεμονίας. ὁ μὲν γὰρ Περσῶν βασιλεὺς ἕνα τῶν κατευναστῶν εἶχε πρὸς τοῦτο τεταγμένον, ὥσθ' ἕωθεν εἰσιόντα λέγειν πρὸς αὐτόν 'ἀνάστα, ὦ βασιλεῦ, καὶ φρόντιζε πραγμάτων, ὧν σε φροντίζειν ὁ μέγας Ὡρομάσδης ἠθέλησε·' τοῦ D δὲ πεπαιδευμένου καὶ σωφρονοῦντος ἄρχοντος ἐντός ἐστιν ὁ τοῦτο φθεγγόμενος ἀεὶ καὶ παρακελευόμενος. Πολέμων μὲν γὰρ ἔλεγε τὸν ἔρωτα 'θεῶν ὑπηρεσίαν εἰς νέων ἐπιμέλειαν ⟨καὶ σωτηρίαν⟩'· ἀληθέστερον δ' ἄν τις εἴποι τοὺς ἄρχοντας ὑπηρετεῖν θεῷ πρὸς ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν καὶ σωτηρίαν, ὅπως ὧν θεὸς δίδωσιν ἀνθρώποις καλῶν καὶ ἀγαθῶν τὰ μὲν νέμωσι τὰ δὲ φυλάττωσιν.

'ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις;'
(Eur. fr. 941, 1.2)

3 de rege Persarum alibi non legi videtur ‖ 6 sq. Plat. Gorg. 484 b ‖ 6–11 Dion. Chr. 3, 43 ‖ 17 comp. Thes. et Rom. 1 p. 37 d Vit. Alcib. 4 p. 193 c. Andronicus π. παθῶν p. 18, 12 Kr. cf. SVF III 397 (ubi νέων legendum). Polemon alibi non nominatur ‖ 22 601 a 919 b

3 τὸ] τοῖς X αὐτοῖς J ‖ 5 ἧς ὤφειλεν μάλ. δεσπ. εἶναι y ‖ 7 θνατῶν Pind. | φησι JΘd ‖ 8 γεγραμμένος y Op. c. γεγραμμένοις O ‖ 9 ἐν αὐτ. Koraes ἐν ἑαυτῷ yJΦ ἑαυτῶν υ (O sec. Fr.) ἑαυτῷ O ‖ 12 τούτῳ y ‖ 13 ἀνίστασο y ἀνίστα Xvd | φρ. τῶν y (fort. recte) | πραγμ.] γραμμάτων y ‖ 14 ὧν σε φροντ. om. y in lac. 12 lit. | μέγας Ὡρομ. Kaltw. cf. Vit. Artax. 29 p. 1026 e μεσορομάσδης (μεσω— vz) Ω ‖ 17 μὲν y om. O | ἔρωτα εἶναι θ. J[3]OV aΦΠ ‖ 18 add. Bern. cf. comp. Thes. et Rom. 2 p. 37 d et Vit. Alc. 4 ‖ 23 ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις p. 919 b (Eur.) ὑγ. ἀγκάλ. (ut 601 a) Π (ὑγρ et -αις[2] in ras. α[2]) J[3] αὐταῖς ἀγκ. XyOVΘ ταῖς ἀγκ. Φ αὐταῖς μακραῖς ἀγκ. J αὐταῖς μακραῖς ἐν ἀγκ. cod. Coll. Nov.

ὁ μὲν καθίησιν ἀρχὰς σπερμάτων προσηκόντων γῆ δ'
E *ἀναδίδωσιν, αὔξεται δὲ τὰ μὲν ὄμβροις τὰ δ' ἀνέμοις τὰ*
δ' ἄστροις ἐπιθαλπόμενα καὶ σελήνῃ, κοσμεῖ δ' ἥλιος
ἅπαντα καὶ πᾶσι τοῦτο δὴ τὸ παρ' αὑτοῦ φίλτρον ἐγκε-
ράννυσιν. ἀλλὰ τῶν τοσούτων καὶ τηλικούτων ἃ θεοὶ
χαρίζονται δώρων καὶ ἀγαθῶν οὐκ ἔστιν ἀπόλαυσις οὐδὲ
χρῆσις ὀρθὴ δίχα νόμου καὶ δίκης καὶ ἄρχοντος. δίκη μὲν
οὖν νόμου τέλος ἐστί, νόμος δ' ἄρχοντος ἔργον, ἄρχων δ'
εἰκὼν θεοῦ τοῦ πάντα κοσμοῦντος, οὐ Φειδίου δεόμενος
πλάττοντος οὐδὲ Πολυκλείτου καὶ Μύρωνος, ἀλλ' αὐτὸς
αὑτὸν εἰς ὁμοιότητα θεῷ δι' ἀρετῆς καθιστὰς καὶ δημιουρ-
F *γῶν ἀγαλμάτων τὸ ἥδιστον ὀφθῆναι καὶ θεοπρεπέστατον.*
οἷον δ' ἥλιον ἐν οὐρανῷ περικαλλὲς εἴδωλον ἑαυτοῦ καὶ
σελήνην ὁ θεὸς ἐνίδρυσε, τοιοῦτον ἐν πόλεσι μίμημα καὶ
φέγγος ἄρχων 'ὅστε θεουδὴς εὐδικίας ἀνέχῃσι' (τ 109.111),
τουτέστι θεοῦ λόγον ἔχων ἐν διανοίᾳ, οὐ σκηπτὸν οὐδὲ
κεραυνὸν οὐδὲ τρίαιναν, ὡς ἔνιοι πλάττουσιν ἑαυτοὺς
καὶ γράφουσι τῷ ἀνεφίκτῳ ποιοῦντες ἐπίφθονον τὸ ἀνόη-
τον· νεμεσᾷ γὰρ ὁ θεὸς τοῖς ἀπομιμουμένοις βροντὰς καὶ
781 *κεραυνοὺς | καὶ ἀκτινοβολίας, τοὺς δὲ τὴν ἀρετὴν ζηλοῦν-*
τας αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸ καλὸν καὶ φιλάνθρωπον ἀφο-
μοιοῦντας ἑαυτοὺς ἡδόμενος αὔξει καὶ μεταδίδωσι τῆς
περὶ αὐτὸν εὐνομίας καὶ δίκης καὶ ἀληθείας καὶ πραό-
τητος· ὧν θειότερον οὐ πῦρ ἐστιν οὐ φῶς οὐχ ἡλίου δρό-
μος οὐκ ἀνατολαὶ καὶ δύσεις ἄστρων οὐ τὸ ἀίδιον καὶ
ἀθάνατον. οὐ γὰρ χρόνῳ ζωῆς ὁ θεὸς εὐδαίμων ἀλλὰ
τῆς ἀρετῆς τῷ ἄρχοντι· τοῦτο γὰρ θεῖόν ἐστι, καλὸν δ'
αὐτῆς καὶ τὸ ἀρχόμενον.

5 *ἀλλὰ* etc.] Stob. IV p. 232, 7 H. || 9 *εἰκὼν*] Diog. L. VI 51 in. || 13 781 f 393 d || 20 sq. Dion. Chr. 1, 37

4 *παρ'* om. **y** *γὰρ* **XΦ** || 5 *τῶν* om. $α^1$**Φ** | *τοιούτων καὶ τοσούτων* Stob. | *τηλ.* om. **ab** || 6 *καὶ* om. **ab** || 7 *δίκ. καὶ ἄρχ.* **J** Stob. *δίκης* (*δίκην* **XE**) *ἄρχ.* ***O*** || 8 *ἔργον ἐστίν* **XJOVΘ** || 11 *θεοῦ* **yJ** || 15 *θεουδεῖς* **yJOVΦ** || 16 *ἐν διανοίᾳ* **y**; hiatus in fine coli tolerandus. *διάνοιαν* ***O*** *ἐνδιάθετον* ci. Frerichs | *σκῆπτον* **Ω** corr. Mittelhaus, cf. 338 b

4. Ἀνάξαρχος μὲν οὖν ἐπὶ τῷ Κλείτου φόνῳ δεινοπαθοῦντα παραμυθούμενος Ἀλέξανδρον ἔφη καὶ τῷ Διὶ τὴν Δίκην B εἶναι καὶ τὴν Θέμιν παρέδρους, ἵνα πᾶν τὸ πραχθὲν ὑπὸ βασιλέως θεμιτὸν δοκῇ καὶ δίκαιον· οὐκ ὀρθῶς οὐδ' ὠφελίμως τὴν ἐφ' οἷς ἥμαρτε μετάνοιαν αὐτοῦ τῷ πρὸς τὰ ὅμοια θαρρύνειν ἰώμενος. εἰ δὲ δεῖ ταῦτ' εἰκάζειν, ὁ μὲν Ζεὺς οὐκ ἔχει τὴν Δίκην πάρεδρον, ἀλλ' αὐτὸς Δίκη καὶ Θέμις ἐστὶ καὶ νόμων ὁ πρεσβύτατος καὶ τελειότατος· οἱ δὲ παλαιοὶ οὕτω λέγουσι καὶ γράφουσι καὶ διδάσκουσιν, ὡς ἄνευ Δίκης ἄρχειν μηδὲ τοῦ Διὸς καλῶς δυναμένου· 'ἡ δέ γε παρθένος ἐστί' καθ' Ἡσίοδον (O D 256) ἀδιάφθορος, αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης καὶ ἀφελείας σύνοικος· ὅθεν 'αἰδοίους' προσαγορεύουσι τοὺς βασιλεῖς· C μάλιστα γὰρ αἰδεῖσθαι προσήκει τοῖς ἥκιστα φοβουμένοις. φοβεῖσθαι δὲ δεῖ τὸν ἄρχοντα τοῦ παθεῖν κακῶς μᾶλλον τὸ ποιῆσαι· τοῦτο γὰρ αἴτιόν ἐστιν ἐκείνου καὶ οὗτός ἐστιν ὁ φόβος τοῦ ἄρχοντος φιλάνθρωπος καὶ οὐκ ἀγεννής, ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων δεδιέναι μὴ λάθωσι βλαβέντες,

'ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν αὐλῇ
θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος' (K 183sq.),

οὐχ ὑπὲρ αὑτῶν ἀλλ' ὑπὲρ τῶν φυλαττομένων. ὁ δ' Ἐπαμεινώνδας, εἰς ἑορτήν τινα καὶ πότον ἀνειμένως τῶν Θηβαίων ῥυέντων, μόνος ἐφώδευε τὰ ὅπλα καὶ τὰ τείχη,

1sqq. Vit. Alex. 52 p. 695a (= Vorsokr. 72A 3) Arr. Anab. Al. IV 9, 7 (Soph. OC 1381) || 2sqq. 819e || 12 *σωφρ. κ. ἀφελ.*] Vit. Phoc. 19 p. 750c || 22sqq. 192e

2 *καὶ* — 3 *πάρεδρον* (pro *παρέδρους*) p. c. Laur. 80, 21 Laur. 80, 22² mg. (sec. Vit. Alex.) *κλείτω δὴ τὴν δίκην εἶναι καὶ τῶν* (*καὶ τὴν τῶν* OVΘΦΠ *καὶ τῇ τῶν* **Xy**) *θεῶν πάρεδρον* (*παρέδρους* **X**ab) ***O*** || **3** *πᾶν τὸ πραχθὲν* **X** p. c. **J** Vit. Alex. *πᾶν ταχθὲν* **X**¹ *πανταχόθεν* **y**Θ *πᾶν* (om. α¹) *πραττόμενον* ***O*** || **6** *ἰώμ.*] *οἰόμενος* αAE¹ || **9** *δὲ*] *γὰρ* **J** (recte ?), om. **Xy**ΘΠ || **12** *ἀφελ.* **X** *ἀληθείας* Θ *ὠφελείας* ***O*** | *σύνοικος* Xyl. (interpr.) Re. *ἔνοικος* Ω || **15** *καὶ φοβ. δεῖ* Θ *φοβ. δεῖ* **Xy J** | *κακῶς*] *καὶ ὡς* **y** || **17** *ἄρχοντος* α² in ras. *αἰσχροῦ* ***O*** || **20** *αὐλῇ*] *ὕλῃ* **y**O¹ mg. Φ || **23** *ἀνειμένον* **y** -*μένος* **X**² || **24** *ἐνεφώδευε* **y J** OVΘ

D *νήφειν λέγων καὶ ἀγρυπνεῖν ὅπως ἐξῇ τοῖς ἄλλοις μεθύειν καὶ καθεύδειν. καὶ Κάτων ἐν Ἰτύκῃ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀπὸ τῆς ἥττης ἐκήρυττε πέμπειν ἐπὶ θάλατταν, καὶ ἐμβιβάσας, εὔπλοιαν εὐξάμενος ὑπὲρ αὐτῶν, εἰς οἶκον ἐπανελθὼν ἑαυτὸν ἀπέσφαξε, διδάξας ὑπὲρ τίνων δεῖ τὸν ἄρχοντα τῷ φόβῳ χρῆσθαι καὶ τίνων δεῖ καταφρονεῖν. Κλέαρχος δ' ὁ Ποντικὸς τύραννος εἰς κιβωτὸν ἐνδυόμενος ὥσπερ ὄφις ἐκάθευδε· καὶ Ἀριστόδημος ὁ Ἀργεῖος εἰς ὑπερῷον οἴκημα θύραν ἔχον ἐπιρρακτήν, ἧς ἐπάνω τιθεὶς τὸ κλινίδιον ἐκάθευδε μετὰ τῆς ἑταίρας,*
E *ἡ δὲ μήτηρ ἐκείνης ὑφεῖλκε κάτωθεν τὸ κλιμάκιον, εἶθ' ἡμέρας πάλιν προσετίθει φέρουσα. πῶς οὗτος, οἴεσθε, τὸ θέατρον ἐπεφρίκει καὶ τὸ ἀρχεῖον, τὸ βουλευτήριον, τὸ συμπόσιον, ὁ τὸν θάλαμον ἑαυτῷ δεσμωτήριον πεποιηκώς; τῷ γὰρ ὄντι δεδίασιν οἱ βασιλεῖς ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων, οἱ δὲ τύραννοι τοὺς ἀρχομένους· διὸ τῇ δυνάμει τὸ δέος συναύξουσι, πλειόνων γὰρ ἄρχοντες πλείονας φοβοῦνται.*

5. *Οὐ γὰρ εἰκὸς οὐδὲ πρέπον, ὥσπερ ἔνιοι φιλόσοφοι λέγουσι, τὸν θεὸν ἐν ὕλῃ πάντα πασχούσῃ καὶ πράγμασι μυρίας δεχομένοις ἀνάγκας καὶ τύχας καὶ μεταβολὰς*
F *ὑπάρχειν ἀναμεμιγμένον· ἀλλ' ὁ μὲν ἄνω που περὶ τὴν ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως φύσιν ἔχουσαν ἱδρυμένος ἐν βάθροις ἁγίοις, ᾗ φησὶν ὁ Πλάτων, 'εὐθείᾳ περαίνει κατὰ φύσιν περιπορευόμενος'* (Legg. 716a)· *οἷον δ' ἥλιος ἐν οὐ-*

2 sqq. Vit. Cat. min. 65 sqq. p. 791 sqq. || **7** non aliunde notum || **8** sqq. idem de Aristippo narratur in Vit. Arati 26 p. 1039 b c || **18** *φιλόσ.*] Stoici, cf. SVF II 1028 sqq. | **18** sqq. 393 d sqq. 793 d || **22.23** Plat. Phaedr. 254 b | 601 b || **24** sqq. 780 f

1 *ὅπως*] *ὧν ἂν* OVΦ || **3** *πέμπων* yVvd || **5** *δείξας* Φ || **6.7** *δεῖ καταφρ.* y *δεῖ τὸν ἄρχοντα καταφρ.* *O* || **7** *κιβώτιον* y fort. recte || **9** *ἔχων* OVvzΠ || **11** *κάτ. ὑφ.* y (fort. recte?) || **20** *μυρίοις* y | *δεχομένη* XJΘΠ (*-ους* α?) || **21** *ὁ μὲν* Wy. *ἡμεῖς* y *ἡμῖν* *O* || **22** *ὡσαύτως* Re. cf. 428 b 443 f Plat. Phaedo 78 c *οὕτως* y *οὕτω* *O* | *ἱδρυσμένην* y *ἱδρυμένοις* X[1]υ | *ἐν ἁγνῷ βάθρ.* Plat. Phaedr. 254 b || **23** *φησιν ὁ Πλ.* Xyvd *ὁ* om. *O* | *εὐθείᾳ* yA Plat. 601 b *εὐθέα* *O* || **24** *περιπορευόμενος* X[2] JυvΠ (partim) *-ένοις* yOVzd *παραπορευόμενος* Π (partim) *-ένοις* X[1]ab | *ἥλιος* O p. c. ab p. c. *ἥλιον* *O*

ϱανῷ μίμημα τὸ πεϱικαλλὲς αὐτοῦ δι' ἐσόπτϱου ⟨καὶ⟩ εἴδωλον ἀναφαίνεται τοῖς ἐκεῖνον ἐνοϱᾶν δι' αὐτοῦ δυνατοῖς, οὕτω τὸ ἐν πόλεσι φέγγος εὐδικίας [καὶ] λόγου τοῦ πεϱὶ αὐτὸν ὥσπεϱ εἰκόνα κατέστησεν, ἣν οἱ μακάϱιοι καὶ σώφϱονες ἐκ φιλοσοφίας | ἀπογϱάφονται πϱὸς τὸ κάλλιστον 782 τῶν πϱαγμάτων πλάττοντες ἑαυτούς. ταύτην δ' οὐδὲν ἐμποιεῖ τὴν διάθεσιν ἢ λόγος ἐκ φιλοσοφίας παϱαγενόμενος· ἵνα μὴ πάσχωμεν τὸ τοῦ Ἀλεξάνδϱου, ὃς ἐν Κοϱίνθῳ Διογένην θεασάμενος καὶ δι' εὐφυΐαν ἀγαπήσας καὶ θαυμάσας τὸ φϱόνημα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀνδϱὸς εἶπεν 'εἰ μὴ Ἀλέξανδϱος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην', ὀλίγου δέω εἰπεῖν τὴν πεϱὶ αὐτὸν εὐτυχίαν καὶ λαμπϱότητα καὶ δύναμιν ὡς κώλυσιν ἀϱετῆς καὶ ἀσχολίαν βαϱυνόμενος καὶ ζηλοτυπῶν τὸν τϱίβωνα καὶ τὴν πήϱαν, ὅτι τούτοις ἦν ἀνίκητος καὶ ἀνάλωτος Διογένης, οὐχ ὡς ἐκεῖνος ὅπλοις B καὶ ἵπποις καὶ σαϱίσσαις. ἐξῆν οὖν φιλοσοφοῦντα καὶ τῇ διαθέσει γίγνεσθαι Διογένην καὶ τῇ τύχῃ μένειν Ἀλέξανδϱον, καὶ διὰ τοῦτο γενέσθαι Διογένην μᾶλλον, ὅτι ἦν Ἀλέξανδϱος, ὡς πϱὸς τύχην μεγάλην πολὺ πνεῦμα καὶ σάλον ἔχουσαν ἕϱματος πολλοῦ καὶ κυβεϱνήτου μεγάλου δεόμενον.

6. Ἐν μὲν γὰϱ τοῖς ἀσθενέσι καὶ ταπεινοῖς καὶ ἰδιώταις τῷ ἀδυνάτῳ μιγνύμενον τὸ ἀνόητον εἰς τὸ ἀναμάϱτητον

1 *μίμ. —κ. εἴδωλον* cf. 428cd || **8**sq. 331f 605e Vit. Alex. 14 p. 671 d e et locos ibi allatos || **10** *τὸ φϱόν. κ. τ. μέγεθ.*] cf. p. 2, 15. 29, 17 || **22**sqq. Stob. IV p. 232, 13 H.

1 *μήνυμα* ΘΠ | *τὸ* secl. Frerichs | 1 *πεϱικ.* — 3 *εὐδικίας καὶ* om. y | ⟨*καὶ*⟩ Bern., Frerichs; *μίμημά τε πεϱικ. αὐτοῦ δίκην ἐσ.* ⟨*καὶ*⟩ *εἴδωλον*, vel *αὐτοῦ* [*δι' ἐσόπτϱου*] ⟨*καὶ*⟩ *εἴδωλον* dub. Bern. || **3** *φέγγος*] cf. p. 14, 15 | *καὶ* del. Mittelhaus || **4** *αὐτὸν* y[1]? O p. c. *αὐτὴν* ***O*** corr. Abresch || **6** *πϱαγμ.*] *παϱαδειγμάτων* Mez. probab. | *πλάττ.* J (ut vid.) O p. c., ab *πϱάττοντες* ***O*** || **11** *δέω* O i. mg. m. 2 Madv. (cf. 1058b 1084a) *δέον* y (Xyl.) *δὲ ὡς* XOVΦΠ (praeter α) *δὲ μὴ* J (*ὡς* ss. J) α *δεῖν ὡς* Θ *δέων—βαϱυνόμενος* Steph. al. || **12** *αὐτὸν* Θα[2]A *αὐτὸν* ***O*** || **13.14** *βαϱύνεσθαι κ. ζηλοτυπεῖν* y || **16** *καὶ*[3] om. OV || **19** *ὡς πϱ.*] *ὥσπεϱ* y || **22** *καὶ τοῖς ταπ.* Π || **23** *μιγνύμ.*] *δεδεμένον* Stob. | *ἀναμ.*] *ἁμαϱτάνειν* Stob. *ἀναμ. τελευτᾷ* Θ

(782) †ὥσπερ ⟨ἐν⟩ ὀνείρασι φαύλοις τισίν, ἐνίησι τὴν ψυχὴν καὶ διαταράττει συνεξαναστῆναι ταῖς ἐπιθυμίαις μὴ δυναμένην, ἡ δ' ἐξουσία παραλαβοῦσα τὴν κακίαν ⟨νεῦρα⟩ C τοῖς πάθεσι προστίθησι. καὶ τὸ τοῦ Διονυσίου ἀληθές ἐστιν· ἔφη γὰρ ἀπολαύειν μάλιστα τῆς ἀρχῆς, ὅταν ταχέως ἃ βούλεται ποιῇ. μέγας οὖν ὁ κίνδυνος βούλεσθαι ἃ μὴ δεῖ τὸν ἃ βούλεται ποιεῖν δυνάμενον·

'αὐτίκ' ἔπειτά γε μῦθος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον'
(Τ 242).

ὀξὺν ἡ κακία διὰ τῆς ἐξουσίας δρόμον ἔχουσα πᾶν πάθος ἐξωθεῖ, ποιοῦσα τὴν ὀργὴν φόνον τὸν ἔρωτα μοιχείαν τὴν πλεονεξίαν δήμευσιν. 'αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῦθος ἔην,' καὶ ἀπόλωλεν ὁ προσκρούσας· ὑπόνοια, καὶ τέθνηκεν ὁ διαβληθείς. ἀλλ' ὥσπερ οἱ φυσικοὶ λέγουσι τὴν ἀστραπὴν τῆς βροντῆς ὑστέραν μὲν ἐκπίπτειν ὡς αἷμα τραύ- D ματος, προτέραν δὲ φαίνεσθαι, τὸν μὲν ψόφον ἐκδεχομένης τῆς ἀκοῆς τῷ δὲ φωτὶ τῆς ὄψεως ἀπαντώσης, οὕτως ἐν ταῖς ἀρχαῖς φθάνουσιν αἱ κολάσεις τὰς κατηγορίας καὶ προεκπίπτουσιν αἱ καταδίκαι τῶν ἀποδείξεων.

14sqq. SVF II 703 (Doxogr. Gr. p. 369b 34ss.)

1 ⟨ἐν⟩ add. Koraes e Stob. | τισίν, ἐνίησι τ. ψυχὴν καὶ y τις ἄνεισι τ. ψ. X τις ἀνία τ. ψ. JΘΠ (τις tamen in lac. 3 lit. om. α^1, add. α^2) v^2z^2 τις ἀνι et post lac. 7 (10) lit. τ. ψ. OV τ et p. lac. 18 l. τ. ψ. d lac. 18 (28) l. et τ. ψ. vz φαύλοις τοῖς πάθεσι τ. ψ. Stob. || 2 διαταράττειν XJΦ || 3 νεῦρα e Stob. add. Re. ἀνίαν τοῖς π. Xy JΘΠ ἀνιάτοις O — De loco difficillimo l. 1—4 egit Frerichs p. 15—16, qui apte p. 87e comparat. edd. omnes illud τελευτᾷ ex Θ receperunt, quamquam non pro tradita lectione sed pro coniectura sane speciosa habendum est. quo eiecto Frerichs post φαύλοις ⟨ἄγεται καὶ μάτην⟩ supplevit; Si. codicem y secutus est, in quo tamen ἐνίησι offendit. ἀνίησιν? Po. — cf. Praef. || 4 τοῦ om. Stob. || 6 ἃ[1]] ὃ Stob. | βεβούλεται y | ποιεῖν y | βουλεύσασθαι z Stob. || 10 ὀξὺ ab Stob. | διὰ om. Stob. || 11 φθόνον Stob. || 12 τὴν ybu Stob. om. O | ἐπεὶ ἅμα yΦ || 16 προτέρ.] τοῦτο y | ψόφ. ἐκδεχ.] βρόμον δεχομ. y

ʽεἴκει γὰρ ἤδη θυμὸς οὐδ' ἔτ' ἀντέχει,
θινῶδες ὡς ἄγκιστρον ἀγκύρας σάλῳ (Trag. adesp. 379)',

ἂν μὴ βάρος ἔχων ⟨ὁ⟩ λογισμὸς ἐπιθλίβῃ καὶ πιέζῃ τὴν ἐξουσίαν, μιμουμένου τὸν ἥλιον τοῦ ἄρχοντος, ὃς ὅταν ὕψωμα λάβῃ μέγιστον ἐξαρθεὶς ἐν τοῖς βορείοις, ἐλάχιστα κινεῖται, τῷ σχολαιοτέρῳ τὸν δρόμον εἰς ἀσφαλὲς καθιστάμενος.

7. *Οὐδὲ γὰρ λαθεῖν οἷόν τε τὰς κακίας ἐν ταῖς ἐξουσίαις· ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπιληπτικούς, ἂν ἐν ὕψει τινὶ* E *γένωνται καὶ περιενεχθῶσιν, ἴλιγγος ἴσχει καὶ σάλος, ἐξελέγχων τὸ πάθος αὐτῶν, τοὺς δ' ἀπαιδεύτους καὶ ἀμαθεῖς ἡ τύχη μικρὸν ἐκκουφίσασα πλούτοις τισὶν ἢ δόξαις ἢ ἀρχαῖς μετεώρους γενομένους εὐθὺς ἐπιδείκνυσι πίπτοντας· μᾶλλον δ', ὥσπερ τῶν κενῶν ἀγγείων οὐκ ἂν διαγνοίης τὸ ἀκέραιον καὶ ⟨τὸ⟩ πεπονηκός, ἀλλ' ὅταν ἐγχέῃς, φαίνεται τὸ ῥέον, οὕτως αἱ σαθραὶ ψυχαὶ τὰς* F *ἐξουσίας μὴ στέγουσαι ῥέουσιν ἔξω ταῖς ἐπιθυμίαις, ταῖς ὀργαῖς, ταῖς ἀλαζονείαις, ταῖς ἀπειροκαλίαις. καὶ τί δεῖ ταῦτα λέγειν, ὅπου καὶ τὰ σμικρότατα τῶν ἐλλειμμάτων περὶ τοὺς ἐπιφανεῖς καὶ ἐνδόξους συκοφαντεῖται; Κίμωνος ἦν ὁ οἶνος διαβολή, Σκιπίωνος ὁ ὕπνος, Λεύκολλος ἐπὶ τῷ δειπνεῖν πολυτελέστερον ἤκουε κακῶς.*

1 446a; Euripidi attr. Wil. || 3sq. Stob. IV p. 233, 5 || 4 Dion. Chr. 3, 82 || 20sq. 800d; Vit. Cim. 4 p. 480e; 15 p. 488b; Vit. Luc. 44 p. 521d; Vit. Luc. 40sq. p. 518e sqq. al., praecipue 41 p. 519c

1 *εἴκει* F. G. Schmidt; *ἐκεῖ* Ω *ἕλκει* 446a | *οὐδέτ'* zd (cf. 446a) *οὐδείτ'* v *οὐκέτ'* *O* || 2 *θινῶδες* Xy J (ut vid.) bv *θινν.* vel *θυνν.* *O* | *ἀγκύρας* J³Π *ἀγκύρῃ* y *ἀγκύρης* *O* | *σάλῳ* 446a *σάλων* y *σάλον* *O* || 3 *ὁ* add. Duebn. e Stob. | *λογισμ.*] *λόγος* Stob. || 5 *βορ.* *μέρεσιν* y || 9 *ὕψει* O³ mg., Koraes *ψύχει* *O* || 12 *τύχη*] *ψυχὴ* y || 14 *καινῶν* Φ || 15 *ἐπιγνοίης* y | add. Ha. || 18 *καί⟨τοι⟩* Re. || 19 *μικρ.* XO (ante corr.) Φ | *ἐλαττωμάτων* Θ

51.

783 *ΕΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΙ ΠΟΛΙΤΕΥΤΕΟΝ*

(Plan. 30)

1. *Ὅτι μέν, ὦ Εὔφανες, ἐπαινέτης ὢν Πινδάρου πολ-*
B *λάκις ἔχεις διὰ στόματος ὡς εἰρημένον εὖ καὶ πιθανῶς ὑπ᾽ αὐτοῦ* (fr. 228)

‘τιθεμένων ἀγώνων πρόφασις
ἀρετὰν ἐς αἰπὺν ἔβαλε σκότον,’

Plutarchum iam senem fuisse, cum hunc libellum seni amico Euphani mitteret, ex ipsius primis verbis comperimus. cum vero p. 792f se iam multas Pythiadas deo Delphico servire commemoret, a vero non aberrabimus si libellum non ante annum fere 120 compositum esse statuemus. provectam auctoris aetatem etiam genus dicendi arguere videtur, quod ubertatem sermonis, sententiarum iterationes, laxas enuntiatorum structuras non vitat.

Arte cognatus est cum praeceptis gerendae rei publicae, e quibus haud pauca huc transtulit. communia multa habet etiam cum Ciceronis libro de senectute (capp. 6—8), atque ut ille in § 3, sic etiam Plutarchus in p. 792e ad Aristonis Cei dialogum de senectute alludere videtur. cf. etiam quae K. Ziegler RE XXI col. 820—822 et 714 (et de Euphane col. 674) protulit.

De toto libello cf. praeter Koraes, Mittelhaus, Apelt (Praef. p. XXX) L. Nahnsen, De Plutarchi libello *Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον,* Diss. Erlangensis (typis non impressa) 1925; Joh. Stamatakos, *Πλουτάρχου Ἠθικῶν ‘Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον’, Ἡ χειρόγραφος παράδοσις,* und ‘Kritische und exegetische Beiträge zu Plutarchs Moralien‘, utrumque Athenis 1935.

Cat. Lampr. 75. — codd. **XJyvwBnαAE** (**βu**). **Φ** = **vw**; **Π** = **αAE**.

5.6 cf. 975d (utroque loco verbum quoddam Pindari — epitheton nominis *πρόφασις*? — a Plutarcho omissum esse suspicatur Bergk)

1 tit. *εἰ πολιτ. πρεσβυτέρῳ* Stob. IV cap. 4, 20; 13, 43 p. 189; 363 H. *εἰ πρεσβ. πολιτευτέον* cat. Lampr. et codd. Plut., nisi quod *εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον ἢ ὅτι καὶ πρεσβύταις πολιτευτέον* **X** *περὶ τοῦ εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον* J[1] || 4 *ὑπ᾽ αὐτοῦ* **y** *ἀπ᾽ αὐτοῦ* J[1] (*ἐ* ss. J[2]) *ἀπ᾽ αὐτῶ* **X** in ras. (*ἐ* ss. X[2]) **Φ** om. n[1] *ἐπ᾽ αὐτῶ* (*-τῶν α*, sed *ε* et *ν* m. 2 in ras.) ***O*** *αὐτῷ* Po. || **6** *ἐς* Duebn. cf. 975d *εἰς*

*οὐκ ἀγνοοῦμεν. ἐπειδὴ δὲ πλείστας αἱ πρὸς τοὺς πολιτικοὺς
ἀγῶνας ἀποκνήσεις καὶ μαλακίαι προφάσεις ἔχουσαι
τελευταίαν ὥσπερ τὴν ʽἀφ' ἱερᾶς' ἐπάγουσιν ἡμῖν τὸ γῆρας,
καὶ μάλιστα δὴ τούτῳ τὸ φιλότιμον ἀμβλύνειν καὶ δυσω-
πεῖν δοκοῦσαι πείθουσιν εἶναί τινα πρέπουσαν οὐκ ἀθλη-
τικῆς μόνον ἀλλὰ καὶ πολιτικῆς περιόδου κατάλυσιν,
οἴομαι δεῖν ἃ πρὸς ἐμαυτὸν ἑκάστοτε λογίζομαι καὶ πρὸς
σὲ διελθεῖν περὶ τῆς πρεσβυτικῆς πολιτείας· ὅπως μη-* C
*δέτερος ἀπολείψει τὴν μακρὰν συνοδίαν ἄχρι δεῦρο κοινῇ
προερχομένην μηδὲ τὸν πολιτικὸν βίον ὥσπερ ἡλικιώτην
καὶ συνήθη φίλον ἀπορρίψας μεταβαλεῖται πρὸς ἄλλον
ἀσυνήθη καὶ χρόνον οὐκ ἔχοντα συνήθη γενέσθαι καὶ
οἰκεῖον, ἀλλ' ἐμμενοῦμεν οἷς ἀπ' ἀρχῆς προειλόμεθα,
ταὐτὸ τοῦ ζῆν καὶ τοῦ καλῶς ζῆν ποιησάμενοι πέρας· εἴ
γε δὴ μὴ μέλλοιμεν ἐν βραχεῖ τῷ λειπομένῳ τὸν πολὺν
ἐλέγχειν χρόνον, ὡς ἐπ' οὐδενὶ καλῷ μάτην ἀνηλωμένον.
οὐ γὰρ ἡ τυραννίς, ὥς τις εἶπε Διονυσίῳ, καλὸν ἐντάφιον,
ἀλλ' ἐκείνῳ γε τὴν μοναρχίαν μετὰ τῆς ἀδικίας τό γε μὴ* D
*παύσασθαι συμφορὰν τελεωτέραν ἐποίησε, καὶ καλῶς
Διογένης ὕστερον ἐν Κορίνθῳ τὸν υἱὸν αὐτοῦ θεασάμενος
ἰδιώτην ἐκ τυράννου γεγενημένον ʽὡς ἀναξίως' ἔφη, ʽσεαυ-
τοῦ, Διονύσιε, πράττεις· οὐ γάρ ἐνταῦθά σε μεθ' ἡμῶν
ἔδει ζῆν ἐλευθέρως καὶ ἀδεῶς, ἀλλ' ἐκεῖ τοῖς τυραννείοις
ἐγκατῳκοδομημένον ὥσπερ ὁ πατὴρ ἄχρι γήρως ἐγκατα-
βιῶσαι'· πολιτεία δὲ δημοκρατικὴ καὶ νόμιμος ἀνδρὸς εἰ-
θισμένου παρέχειν αὑτὸν οὐχ ἧττον ἀρχόμενον ὠφελίμως*

3 975a 1116e Paroem. Gr. II 320 I 221 ‖ **6** cf. Vit. Luc. 38 p. 518a ‖ **17** Vit. Cat. mai. 24 p. 351d Isocr. VI 45 Diod. XIV 8, 5 Ael. V. H. IV 8 ‖ **25** – p. 22, 1 cf. Praecept. ger. reip. cap. 21 p. 816e sqq. (Mittelhaus p. 4)

1 *ἐπεὶ* X | *πλεῖσται* y *πλεῖστα* J^1 ‖ **9** *ἀπολείψει* J *-λείψῃ* ***O*** | *μέχρι* J in marg. B Π | *κοινῇ* J y *κοινὴν* ***O*** ‖ **10** *προσερχ.* J a. c. y ‖ **11** *μεταβαλεῖται* J^1 y (Duebn.) *-βάληται* ***O*** ‖ **18** *τό γε*] *τῶ δὲ* y *γε* om. J^1 | *γε*² ut ex *γε*¹ iteratum del. Po. ‖ **19** *ἐποίησεν. ἢ καὶ καλ.* y | *καλῶς* X^1 J^1 y Emp. *καθὼς* ***O*** ‖ **20** *αὐτοῦ*] *αὖ* Φ ‖ **21.22** *ἔφη* (ss. y^2) *διονύσιε σεαυτοῦ διονύσιε πρ.* (*διον.*¹ deleto) y *ἔφησεν αὐτοῦ διονύσιε πρ.* Φ *ἔφη Διονύσιε σεαυτοῦ πρ.* ***O*** ‖ **23** *τυραννείοις* J A p. c. (m. 1?) E *τυράννοις* ***O*** ‖ **24** *ἐγκαταβιῶσαι* Xyl. *-ώσαντα* B *-ώσας* ***O***

ἢ ἄρχοντα καλὸν ἐντάφιον ὡς ἀληθῶς τὴν ἀπὸ τοῦ βίου
E *δόξαν τῷ θανάτῳ προστίθησι· τοῦτο γὰρ ‛ἔσχατον δύεται*
κατὰ γᾶς’ ὥς φησι Σιμωνίδης (fr. 59 II p. 104 D.²), *πλὴν*
ὧν προαποθνήσκει τὸ φιλάνθρωπον καὶ φιλόκαλον καὶ
προαπαυδᾷ τῆς τῶν ἀναγκαίων ἐπιθυμίας ὁ τῶν καλῶν ζῆ-
λος, ὡς τὰ πρακτικὰ μέρη καὶ θεῖα τῆς ψυχῆς ἐξιτηλότερα
τῶν παθητικῶν καὶ σωματικῶν ἐχούσης· ὅπερ οὐδὲ
λέγειν καλὸν οὐδ’ ἀποδέχεσθαι τῶν λεγόντων ὡς κερδαί-
νοντες μόνον οὐ κοπιῶμεν· ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου
(II 44, 4) *παράγειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, μὴ τὸ φιλότιμον ἀγήρω*
μόνον ἡγουμένους, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ κοινωνικὸν καὶ πολι-
F *τικόν, ὃ καὶ μύρμηξιν ἄχρι τέλους παραμένει καὶ μελίτταις·*
οὐδεὶς γὰρ εἶδεν ὑπὸ γήρως κηφῆνα γενομένην μέλιτταν,
ὥσπερ ἔνιοι τοὺς πολιτικοὺς ἀξιοῦσιν, ὅταν παρακμάσω-
σιν, οἴκοι σιτουμένους καθῆσθαι καὶ ἀποκεῖσθαι, καθά-
περ ἰῷ σίδηρον ὑπ’ ἀργίας τὴν πρακτικὴν ἀρετὴν σβεν-
784 *νυμένην περιορῶντας.* | *ὁ γὰρ Κάτων ἔλεγεν, ὅτι πολλὰς*
ἰδίας ἔχοντι τῷ γήρᾳ κῆρας οὐ δεῖ τὴν ἀπὸ τῆς κακίας
ἑκόντας ἐπάγειν αἰσχύνην· πολλῶν δὲ κακιῶν οὐδεμιᾶς
ἧττον ἀπραξία καὶ δειλία καὶ μαλακία καταισχύνουσιν
ἄνδρα πρεσβύτην, ἐκ πολιτικῶν ἀρχείων καταδυόμενον
εἰς οἰκουρίαν γυναικῶν ἢ κατ’ ἀγρὸν ἐφορῶντα καλαμη-
τρίδας καὶ θεριστάς· (Eur. Phoen. 1688)

1 – 15 Stob. IV 4, 20 p. 189 H. multis omissis multisque mutatis || 4 *φιλάνθ. -φιλόκ.*] 776 b 791 c || 8 *κερδ.*] cf. 786 b (Simonides!) || 11 (*μὴ*-) *μόνον -ἀλλὰ μᾶλλον*] cf. p. 50, 20 || 15 *ἀποκεῖσθαι*] cf. 812 b || 16 *ἰῷ σίδ.*] cf. p. 819 e || 17 199 a 829 f Vit. Cat. mai. 9 p. 341 d (Cic. Cat. mai. 62) Stob. IV 50, 82 p. 1049 H. || 22 cf. p. 36, 10 (789 c); 52, 9 (795 e)

2. 3 *τοῦτο -Σιμ.* seclusit Wil. || 4 *προθνήσκει* X¹, *ὑπο* inser. m. 2 || 9 *κοπιῶντες* X² in ras. Φα (*μεν* ss. m. 1?) n² | *τοῦ* om. ΦBnΠ || 10 *παράγειν* ⟨*δεῖ*⟩ Mau | *ἀγήρω* Ω, cf. e. g. p. 30, 14 *ἀγήρων* Re. coll. Stob. (*ἀγήρων* u) || 11 *ἡγουμένους* A p. c. E *-μένω* (vel *-ωι*) XΦBα a. c. A a. c. *-μένων* y *-μένον* J (α² ss. *ου*) | *καὶ τὸ* J¹n, ante *τὸ* ras. 3 lit. X || 13 *οὐδ. γὰρ πώποτε κηφῆνα εἶδεν* Stob. | *εἶδεν* Xyn (Re.) *οἶδεν* **O** || 17 *εὖ γὰρ ὁ κάτων* yβ² Laur. 80, 21 || 18 *ἰδίας* X a. c. Jyβ² om. **O** | *τῆς* om. XΦBΠ || 19 *κακῶν* XyΦα¹n¹ | ⟨*οὐσῶν*⟩ *κακιῶν* vel *δ’ ἐ*⟨*κ*⟩ *κακιῶν* ci. Hu. || 20 *ἥττων* J *ἥττω* ss. y² || 22 *καλαμητρίας* Ω corr. Koraes

'ὁ δ' Οἰδίπους ποῦ καὶ τὰ κλείν' αἰνίγματα;'

τὸ μὲν γὰρ ἐν γήρᾳ πολιτείας ἄρχεσθαι καὶ μὴ πρότερον, ὥσπερ Ἐπιμενίδην λέγουσι κατακοιμηθέντα νεανίαν ἐξεγρέσθαι γέροντα μετὰ πεντήκοντα ἔτη, εἶτα τὴν οὕτω μακρὰν καὶ συμβεβιωκυῖαν ἡσυχίαν ἀποθέμενον ἐμβαλεῖν B *ἑαυτὸν εἰς ἀγῶνας καὶ ἀσχολίας, ἀήθη καὶ ἀγύμναστον ὄντα καὶ μήτε πράγμασιν ἐνωμιληκότα πολιτικοῖς μήτ' ἀνθρώποις, ἴσως ἂν αἰτιωμένῳ τινὶ παράσχοι τὸ τῆς Πυθίας εἰπεῖν 'ὄψ' ἦλθες' ἀρχὴν καὶ δημαγωγίαν διζήμενος, καὶ παρ' ὥραν στρατηγίου κόπτεις θύραν, ὥσπερ τις ἀτεχνότερος ὢν νύκτωρ ἐπίκωμος ἀφιγμένος ἢ ξένος, οὐ τόπον οὐδὲ χώραν ἀλλὰ βίον, οὗ μὴ πεπείρασαι, μεταλλάττων. τὸ γὰρ 'πόλις ἄνδρα διδάσκει' κατὰ Σιμωνίδην* (fr. 53, II p. 108 D.^{2}) *ἀληθές ἐστιν ἐπὶ τῶν χρόνον ἐχόντων μεταδιδαχθῆναι καὶ μεταμαθεῖν μάθημα διὰ πολλῶν ἀγώνων καὶ πραγμάτων μόλις ἐκπονούμενον, ἄνπερ ἐν* C *καιρῷ φύσεως ἐπιλάβηται καὶ πόνον ἐνεγκεῖν καὶ δυσημερίαν εὐκόλως δυναμένης. ταῦτα δόξει τις μὴ κακῶς λέγεσθαι πρὸς τὸν ἀρχόμενον ἐν γήρᾳ πολιτείας.*

2. *Καίτοι τοὐναντίον ὁρῶμεν ὑπὸ τῶν νοῦν ἐχόντων τὰ μειράκια καὶ τοὺς νέους ἀποτρεπομένους τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν· καὶ μαρτυροῦσιν οἱ νόμοι διὰ τοῦ κήρυκος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ Ἀλκιβιάδας οὐδὲ Πυθέας ἀνιστάντες*

3 Plin. N. H. VII 175 Diog. L. I 10, 109 Vorsokr. 3 (Epimenides) A 1. 2. 8 (numeri annorum differunt) RE VI 174 sq. Kern || 9 Paroem. Gr. I p. 444 (II 598) vix cum hoc responso cohaerere vid. || 23 *Πυθ.*] cf. 804 b 187 e

2 *μὲν*] respondere vid. *καίτοι* l. 20 | *ἐν γήρᾳ*] *ἀεὶ* y || 3 *ὥσπερ . . .*] laxa constructio, cf. Praef. || 4 *εἶτα τὴν* Bern. (*εἶτα* iam Duebn. *εἶτ' ἂν οὕτω⟨τύχῃ⟩* Re. *οὔτ' ἂν* Ω || 5 *συμβεβιωκ.* Re. (cf. 21, 10) *συμβεβηκυῖαν* Ω *συμπεπηγυῖαν* Doe. (coll. 793 b *ἐκπαγέντας*) || 9 *ὀψὲ ἦλθες* X^1 J^1 y (ut Paroem.) *ὀψέ μ' ἦλθες* *O* || 11 *ἀτεχν.*] def. Bern. (coll. Plat. Legg. III 679 d) *ἀγροικότερος* vel sim. ci. Wy. Koraes; *ἀτεχνώτ.* Φ α a. c. || 12 *τόπον*] *πότον* (cf. *ἐπίκωμος* l. 11) ci. Hu. | *οὗ μὴ* J α p. c. *οὐ μὴν* *O* | *μεταλλάττων* J^1 y *-ττειν* *O* (X^2 in ras.) || 14 *τῶν χρόνον* X^1 J^1 y *τῶν ἔτι χρ.* *O* || 15 *μαθήματα* X Φ α a. c. || 18 *κακῶς* X^1 J^1 y *καλῶς* *O* || 20 *σχόντων* X

ἐπὶ τὸ βῆμα πρώτους, ἀλλὰ τοὺς ὑπὲρ πεντήκοντ' ἔτη γεγονότας λέγειν καὶ συμβουλεύειν παρακαλοῦντες· οὐ γὰρ
D *τοσοῦτον ἀήθεια τόλμης καὶ τριβῆς ἔνδεια καὶ †προτρόπαιον ἑκάστῳ στρατιωτῶν. ὁ δὲ Κάτων μετ' ὀγδοήκοντ' ἔτη δίκην ἀπολογούμενος ἔφη χαλεπὸν εἶναι βεβιωκότα μετ' ἄλλων ἐν ἄλλοις ἀπολογεῖσθαι. Καίσαρος δὲ τοῦ καταλύσαντος Ἀντώνιον οὔτι μικρῷ βασιλικώτερα καὶ δημωφελέστερα γενέσθαι πολιτεύματα πρὸς τῇ τελευτῇ πάντες ὁμολογοῦσιν· αὐτὸς δὲ τοὺς νέους ἔθεσι καὶ νόμοις αὐστηρῶς σωφρονίζων, ὡς ἐθορύβησαν, 'ἀκούσατ'' εἶπε 'νέοι γέροντος οὗ νέου γέροντες ἤκουον.' ἡ δὲ Περικλέους πολιτεία τὸ μέγιστον ἐν γήρᾳ κράτος ἔσχεν, ὅτε καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι τοὺς Ἀθηναίους ἔπεισε· καὶ προθυμουμένων οὐ κατὰ καιρὸν μάχεσθαι πρὸς ἑξακισμυ-*
E *ρίους ὁπλίτας, ἐνέστη καὶ διεκώλυσε, μονονοὺ τὰ ὅπλα τοῦ δήμου καὶ τὰς κλεῖς τῶν πυλῶν ἀποσφραγισάμενος. ἀλλὰ μὴν ἅ γε Ξενοφῶν περὶ Ἀγησιλάου* (11, 15) *γέγραφεν, αὐτοῖς ὀνόμασιν ἄξιόν ἐστι παραθέσθαι· 'ποίας γάρ' φησι 'νεότητος οὐ κρεῖττον τὸ ἐκείνου γῆρας ἐφάνη; τίς μὲν γὰρ τοῖς ἐχθροῖς ἀκμάζων οὕτω φοβερὸς ἦν, ὡς Ἀγησίλαος τὸ μήκιστον τοῦ αἰῶνος ἔχων; τίνος δ' ἐκποδὼν γενομένου μᾶλλον ἥσθησαν οἱ πολέμιοι ἢ Ἀγησιλάου,*

4sq. Vit. Cat. mai. 15 p. 344f || 9sqq. 207e (Stob. rec. Meineke IV p. 149sq.) || 15 Vit. Pericl. 33 p. 170 c.-d, cf. Thuc. II 21; 22 || 18 Stob. IV 50, 92 (V p. 1056 H.)

3 *προτρόπαιον*] *προτροπαὶ* J (m. 2?) || 4 *ἑκάστων* X (*ν* eras.) Jyn lac. post *στρατ.* Xyl. *ἔνδειά ἐστι πρὸς τρόπαιον ἑκάστῳ στρατιωτῶν* ⟨*ὅσον ἑκάστῳ τῶν πολιτικῶν*⟩ ci. Stamatakos; fort. *πρὸς τρόπαιον ἑκάσ*⟨*τῳ*⟩ *τῶν στρ.* ⟨*ὅσον τῶν πολιτικῶν*⟩, et cum Re. aliquo loco inserendum ⟨*ἐμπόδιον*⟩ ci. Hu. *καὶ* ⟨*ἀπειρία τέχνης ἐμπόδιον*⟩ *πρὸς τρόπαιον ἑκάστῳ τῶν στρατιωτῶν,* ⟨*ὅσον πρὸς τοὺς στεφάνους ἐν δημοσίοις ἀγῶσιν ἀνδρὶ πολιτικῷ*⟩ fere explevit Po. || 7 *ἀντώνιον* om. y | *οὗτοι* B || 10 *ἐθορυβήθησαν* X^2 J^2 (in utroque *θη* ss. m. post.) ΦΠu || 13 *τοὺς νέους τοναίους* (*ους τον* in ras.) X (in mg. *γρ. ἀθηναίους* X^2) Φ (*τιναίους*) α a. c. || 15 *ἀντέστη* J^1 || 18 *ἐστι* om. y || 19 *οὐ νεότ. κρ.* Xen. || 20 *οὕτως* Jy, in X *σ* eras.? || 21 *ἀγῶνος* X^1 (*αἰ* ss. m. 2) J^1 (*αἰῶνος* in mg. m. 2) Φ

καίπερ γηραιοῦ τελευτήσαντος; τίς δὲ συμμάχοις θάρσος παρέσχεν ἢ Ἀγησίλαος, καίπερ ἤδη πρὸς τῷ τέρματι τοῦ βίου ὤν; τίνα δὲ νέον οἱ φίλοι πλέον ἐπόθησαν ἢ Ἀγησί- F *λαον γηραιὸν ἀποθανόντα;'*

3. *Εἶτ' ἐκείνους μὲν τηλικαῦτα πράττειν ὁ χρόνος οὐκ ἐκώλυεν, ἡμεῖς δ' οἱ νῦν τρυφῶντες ἐν πολιτείαις μὴ τυραννίδα μὴ πόλεμόν τινα μὴ πολιορκίαν ἐχούσαις, ἀπολέμους δ' ἁμίλλας καὶ φιλοτιμίας νόμῳ τὰ πολλὰ καὶ λόγῳ μετὰ δίκης περαινομένας, ἀποδειλιῶμεν, οὐ μόνον στρατηγῶν τῶν τότε καὶ δημαγωγῶν, | ἀλλὰ καὶ ποιητῶν* 785 *καὶ σοφιστῶν καὶ ὑποκριτῶν ὁμολογοῦντες εἶναι κακίους; εἴγε Σιμωνίδης μὲν ἐν γήρᾳ χοροῖς ἐνίκα, ὡς τοὐπίγραμμα δηλοῖ τοῖς τελευταίοις ἔπεσιν* (fr. 77, 5 II p. 110 D.^{2})

'ἀμφὶ διδασκαλίῃ δὲ Σιμωνίδῃ ἕσπετο κῦδος
ὀγδωκονταέτει παιδὶ Λεωπρέπεος.'

Σοφοκλῆς δὲ λέγεται μὲν ὑπὸ πολλῶν παρανοίας δίκην □ *φεύγων ἀναγνῶναι τὴν ἐν Οἰδίποδι τῷ ἐπὶ Κολωνοῦ πάροδον, ἧς ἐστιν ἀρχή* (v. 668 sqq.)

'εὐίππου, ξένε, τᾶσδε χώ-
ρας ἵκου τὰ κράτιστα γᾶς ἔπαυλα,
τὸν ἀργῆτα Κολωνόν, ἔνθ'

6 cf. 805a 824c || 14sq. cf. Preger, Inscr. Gr. metr. 136 || 16 Sophoclis vit. 13 (Satyros) Cic. de sen. 7, 22 Ps. Lucian. macrob. 24 al.

1 *τίς δὲ* — l. 4 *ἀποθανόντα* om. y || 2 *ἢ*] *ὅσον* Xen. | *τὸ τέρμα* J^{2}BΠu *τῷ στόματι* Xen. || 2.3 *τοῦ βίου* om. Φ || 3 *νέων* XΦ || 6 *ἐκώλυσεν* J^{1}n || 12 *ὡς* Bern. *καὶ* || 14 *δὲ* Jy (Turn.) *καὶ* XΦnα ante ras.? om. *O* | *σιμωνίδης* XJ^{1}yvnα a. ras.? | *ἕπετο* XyΦnA (*σ* ras.) E *ἕπεται* J^1 (*ἕσπεται* J^2) || 15 *ὀγδώκοντα ἔτη* X (cum ras. 1 lit. post *ω*) J^{1}Φα a. c. *ὀγδοήκοντα ἔτη* y || 16 *πολλῶν* (def. Wil., cf. p. 26, 6)] *παίδων* Xyl. *υἱῶν* Steph. *τῶν υἱ.* Wy. || 17 *Κολωνῷ* Koraes (*-νοῦ* def. Wil.) || 18 *ἧς* y (Bern.) *ἥ* *O* ⟨*ἡ*⟩ *ἀρχή*? || 19 *εὐίπποι* XJ^1 (?) yΦnα a. c. || 20 *γᾶς ἔπαυλα* Steph. (Sophocl.) *γᾶς ἐπ' αὐλᾶ* J^{2}BΠu *γᾶς ἐπαύδα* y *τᾶς ἐπαύδα* J^1 *τὰς ἐπ' αὐδᾶ* XΦn || 21 *ἀνῆγα* XJ^{1}yΦα a. c. | *ἔνθ' ἁ* Porson *ἔνθα* Ω et Soph. codd.

(785) *ἁ λίγεια μινύρεται*
θαμίζουσα μάλιστ' ἀη-
δὼν χλωραῖς ὑπὸ βάσσαις',

B *θαυμαστοῦ δὲ τοῦ μέλους φανέντος, ὥσπερ ἐκ θεάτρου τοῦ δικαστηρίου προπεμφθῆναι μετὰ κρότου καὶ βοῆς τῶν παρόντων. τουτὶ δ' ὁμολογουμένως Σοφοκλέους ἐστὶ τὸ ἐπιγραμμάτιον* (fr. 2, I p. 79 D.³)

'ᾠδὴν Ἡροδότῳ τεῦξεν Σοφοκλῆς ἐτέων ὢν
πέντ' ἐπὶ πεντήκοντα.'

Φιλήμονα δὲ τὸν κωμικὸν καὶ Ἄλεξιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀγωνιζομένους καὶ στεφανουμένους ὁ θάνατος κατέλαβε. Πῶλον δὲ τὸν τραγῳδὸν Ἐρατοσθένης καὶ Φιλόχορος ἱστοροῦσιν ἑβδομήκοντ' ἔτη γεγενημένον ὀκτὼ τραγῳδίας ἐν τέτταρσιν ἡμέραις διαγωνίσασθαι μικρὸν ἔμπροσθεν τῆς C *τελευτῆς.* (4.) *ἆρ' οὖν οὐκ αἰσχρόν ἐστι τῶν ἀπὸ σκηνῆς γερόντων τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος ἀγεννεστέρους ὁρᾶσθαι, καὶ τῶν ἱερῶν ὡς ἀληθῶς ἐξισταμένους ἀγώνων ἀποτίθεσθαι τὸ πολιτικὸν πρόσωπον, οὐκ οἶδ' ὁποῖον ἀντιμεταλαμβάνοντας; καὶ γὰρ τὸ τῆς γεωργίας ἐκ βασιλικοῦ ταπεινόν· ὅπου γὰρ ὁ Δημοσθένης* (XXI 167. 174) *ἀνάξια πάσχειν φησὶν τὴν Πάραλον, ἱερὰν οὖσαν τριήρη, ξύλα καὶ χάρακας καὶ βοσκήματα τῷ Μειδίᾳ παρακομίζουσαν, ἦ που πολιτικὸς ἀνὴρ ἀγωνοθεσίας καὶ βοιωτ-*

7 exemplum non aptum, cum homo 55 annorum senex non sit || **10** Phil.] sim. (non plane idem) Apul. Flor. 16 (RE XIX 2139 A. Körte) | Alex.] cf. RE I 1468, 63 sqq. Kaibel || **12** Pol.] cf. RE XXI 1425 Stoessl | Erat.] FGrH II p. 1019 fr. 33 | Philoch.] FHGr. I 411 fr. 160 = FGrH III p. 158 fr. 222 || **17** *ἱερ. - ἀγών.*] cf. 820c || **20** – p. 27, 13 cf. p. 52, 9 sqq. (795ef), inprimis etiam ad 27, 10 *οἰκονομ. - χρηματ.* p. 52, 9 sqq. *γεωργεῖν - δανείζειν* || **20** sq. cf. 811c Critolai dictum; nostro loco Dem. XXI 167 et 174 a Plut. inter se commixti sunt, cf. 454cd

1 *μηνύρ.* y *μηρύεται* J || **3** *ὑπὸ* om. B || **7** *τὸ γραμμάτιον* J || **8** *τεῦξε* Ω corr. Duebn. || **9** *ἐπὶ*] *καὶ* J²ΦΒΠ || **14** *τέσσαρσιν* w (*τέρσ.* v) ΒΠ || **16** *ἀγενε.* J¹yΦ || **17** *ἐξανισταμ.* u || **18** *ἄν τι μεταλ.* ΦΠ *ἀντιλαμβ.* J || **21** *φησὶν ἀνάξια πάσχειν* J²ΒΠ

αρχίας καὶ τὰς ἐν Ἀμφικτύοσι προεδρίας ἀπολιπών, εἶθ' ὁρώμενος ἐν ἀλφίτων καὶ στεμφύλων διαμετρήσει καὶ πόκοις προβάτων οὐ παντάπασι δόξει τοῦτο δὴ τὸ D *καλούμενον 'Ἵππου γῆρας' ἐπάγεσθαι, μηδενὸς ἀναγκάζοντος; ἐργασίας γε μὴν βαναύσου καὶ ἀγοραίας ἅπτεσθαι μετὰ πολιτείαν ὅμοιόν ἐστι τῷ γυναικὸς ἐλευθέρας καὶ σώφρονος ἔνδυμα περισπάσαντα καὶ περίζωμα δόντα συνέχειν ἐπὶ καπηλείου· καὶ γὰρ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς οὕτως ἀπόλλυται τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος πρός τινας οἰκονομίας καὶ χρηματισμοὺς ἀγομένης. ἂν δ', ὅπερ λοιπόν ἐστι, ῥᾳστώνας καὶ ἀπολαύσεις τὰς ἡδυπαθείας καὶ τὰς τρυφὰς ὀνομάζοντες ἐν ταύταις μαραινόμενον ἡσυχῇ παρακαλῶσι γηράσκειν τὸν πολιτικόν, οὐκ οἶδα ποτέρᾳ* E *δυεῖν εἰκόνων αἰσχρῶν πρέπειν δόξει μᾶλλον ὁ βίος αὐτοῦ· πότερον ἀφροδίσια ναύταις ἄγουσι τὸν λοιπὸν ἤδη πάντα χρόνον, οὐκ ἐν λιμένι τὴν ναῦν ἔχουσιν ἀλλ' ἔτι πλέουσαν ἀπολιποῦσιν· ἢ καθάπερ ἔνιοι τὸν Ἡρακλέα παίζοντες οὐκ εὖ γράφουσιν ἐν Ὀμφάλης κροκωτοφόρον ἐνδιδόντα Λυδαῖς θεραπαινίσι ῥιπίζειν καὶ παραπλέκειν ἑαυτόν, οὕτως τὸν πολιτικὸν ἐκδύσαντες τὴν λεοντῆν καὶ κατακλίναντες εὐωχήσομεν ἀεὶ καταψαλλόμενον καὶ καταυλούμενον, οὐδὲ τῇ τοῦ Πομπηίου Μάγνου φωνῇ διατραπέντες, [τῇ] πρὸς Λεύκολλον ἣν εἶπεν, αὐτὸν μὲν εἰς λουτρὰ καὶ* F

3.4 Paroem. Gr. II p. 175 || 1–10 cf. 823b (p. 120, 9–12) || 15 sq. cf. 1097e et ad verba cf. p. 120, 10 || 17 sqq. cf. Vit. Anton. 90 (comp. ç. 3) p. 956f || 22 sqq. 204b Vit. Pomp. 48 p. 644ef Vit. Luc. 38 p. 518b

3 *πόκαις*, ss. *οις* alia m., XΦ || 5 *ἀγορᾶς* Ω corr. Steph. || 6 *πολιτείαν* Jy *-ας* **O** | *τῷ γυν.* X¹ JyBu *τὸ γυν.* **O** || 7 *περισπάσοντα* yΦ || 11 *ἀναπαύσεις* (vel *ἀποπ.*) ci. Kaltw. || 12 *τρυφὰς* B (Steph.) *τροφὰς* **O** || 14 *δυοῖν* JΦB | *πρέπει* J¹?Φn¹ || 15 *ἀφροντισίαν* (*δι* ss. Ducas) *ναύταις αὐτοῖς ἄγ.* (*ναύταις αὐτοῖς* linea notavit et *αὐτῆς* in marg. adscr. Ducas) J *ἀφροδισίαν αὐτῆς* (*α* p. c. ex *αὐτοῖς*) **O** corr. Xyl. cf. 1097e (*πότερον*– lac. 29 lit. –*ἀφροδ.* B) || 15.16 *ἄγ. πάντα τ. λοιπ. ἤδη χρ.* X² J²ΦBΠ (*πάντα* hic eras. et ante *τὸν λοιπ.* inser. X²) || 17 *ἀπολιποῦσι* J¹ Stamatakos (qui l. 16 *σχοῦσιν* ci. minus prob.) *ἀπολείπουσιν* **O** || 19 *περιπλ.* y || 23 del. Hu. | *ἣν εἶπεν* del. (servato *τῇ*) Wy. dub., Koraes | *αὑτὸν* BnΠ

δεῖπνα καὶ συνουσίας μεθημερινὰς καὶ πολὺν ἄλυν καὶ κατασκευὰς οἰκοδομημάτων νεοπρεπεῖς μετὰ τὰς στρατείας καὶ πολιτείας ἀφεικότα, τῷ δὲ Πομπηίῳ φιλαρχίαν ἐγκαλοῦντα καὶ φιλοτιμίαν παρ' ἡλικίαν· ἔφη γὰρ ὁ Πομπήιος ἀωρότερον εἶναι γέροντι τὸ τρυφᾶν ἢ τὸ ἄρχειν· |
786 *ἐπεὶ δὲ νοσοῦντι συνέταξε κίχλην ὁ ἰατρός, ἦν δὲ δυσπόριστον καὶ παρ' ὥραν, ἔφη δέ τις εἶναι παρὰ Λευκόλλῳ πολλὰς τρεφομένας, οὐκ ἔπεμψεν οὐδ' ἔλαβεν εἰπὼν 'οὐκοῦν, εἰ μὴ Λεύκολλος ἐτρύφα, Πομπήιος οὐκ ἂν ἔζησε;'*

5. *Καὶ γὰρ εἰ ζητεῖ πάντως ἡ φύσις τὸ ἡδὺ καὶ τὸ χαίρειν, τὸ μὲν σῶμα τῶν γερόντων ἀπείρηκε πρὸς πάσας πλὴν ὀλίγων τῶν ἀναγκαίων τὰς ἡδονάς, καὶ οὐχ 'ἡ Ἀφροδίτη τοῖς γέρουσιν ἄχθεται' μόνον, ὡς Εὐριπίδης* (fr. 23) *φησίν, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ πόσιν καὶ βρῶσιν ἐπιθυμίας ἀπημβλυσμένας τὰ πολλὰ καὶ νωδὰς κατέχοντες μόλις οἷον ἐπιθήγουσι καὶ χαράττουσιν· ἐν δὲ τῇ ψυχῇ πα-*
B *ρασκευαστέον ἡδονὰς οὐκ ἀγεννεῖς οὐδ' ἀνελευθέρους, ὡς Σιμωνίδης ἔλεγε πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας αὐτῷ φιλαργυρίαν, ὅτι τῶν ἄλλων διὰ τὸ γῆρας ἀπεστερημένος ἡδονῶν ὑπὸ μιᾶς ἔτι γηροβοσκεῖται τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαίνειν. ἀλλ' ἡ πολιτεία καλλίστας μὲν ἡδονὰς ἔχει καὶ μεγίστας, αἷς καὶ τοὺς θεοὺς εἰκός ἐστιν ἢ μόναις ἢ μάλιστα χαίρειν· αὗται δ' εἰσίν, ἃς τὸ εὖ ποιεῖν καὶ καλόν τι πράττειν ἀναδίδωσιν. εἰ γὰρ Νικίας ὁ ζωγράφος οὕτως ἔχαιρε τοῖς τῆς τέχνης ἔργοις, ὥστε τοὺς οἰκέτας ἐρωτᾶν πολλάκις, εἰ*

1 cf. 655a || 6 sqq. 204b Vit. Pomp. 2 p. 620b Vit. Luc. 40 p. 518f al. || 11 sqq. ad totum cap. 5 cf. libri 'Non posse etc.' cap. 11 p. 1093. 1094 || 14 285b 1094f || 18 sqq. cf. RE III A 188, 57 sqq. (Geffcken) || 21 sq. cf. 783e Thuc. II 44, 4 || 21–24 cf. Dion Pr. 1, 23 || 22 778cd 1097a || 25 sqq. 1093e (Lippold RE XVII 339) 1094bc (Stob. III 29, 85. 86 p. 653 H.)

1 *πολλὴν* JBE | *ἄλην* v a. c. BE *ἄλλην* J[2] *ἄκρατον* J[1] || 2 *νεοπαγεῖς* ss. X[2]Φn[2] || 13. 14 *ἡ* om. w *οὐχὶ Ἀφρ.* vBαA a. c. || 15 *τὰς* om. Π(α?) || 16 *ἀπημυμβλυσμ.* y *ἀπημβλυμ.* O (*-βλημ* v) || 17 *ἐπιθήγουσι* BnII *ἐπιθίγουσι* O || 20 *ἀπεστερ. διὰ τὸ γῆρας* J[2]ΦBII || 21 *γηροβ.* w Steph. *γηρωβ.* O (X p. c.) || 24 *καλόν τι ἧττόν τι πράττ.* y

λέλουται καὶ ἠρίστηκεν, Ἀρχιμήδην δὲ τῇ σανίδι προσκείμενον ἀποσπῶντες βίᾳ καὶ ἀποδύοντες ἤλειφον οἱ C θεράποντες, ὁ δ' ἐπὶ τοῦ σώματος ἀληλιμμένου διέγραφε τὰ σχήματα, Κᾶνος δ' ὁ αὐλητής, ὃν καὶ σὺ γινώσκεις, ἔλεγεν ἀγνοεῖν τοὺς ἀνθρώπους, ὅσῳ μᾶλλον αὐτὸν αὐλῶν ἢ ἑτέρους εὐφραίνει, λαμβάνειν γὰρ ἂν μισθὸν οὐ διδόναι τοὺς ἀκούειν ἐθέλοντας — ἆρ' οὐκ ἐπινοοῦμεν, ἡλίκας ἡδονὰς αἱ ἀρεταὶ τοῖς χρωμένοις ἀπὸ τῶν καλῶν πράξεων καὶ τῶν κοινωνικῶν ἔργων καὶ φιλανθρώπων παρασκευάζουσιν, οὐ κνώσας οὐδὲ θρυπτούσας, ὥσπερ αἱ εἰς σάρκα λεῖαι καὶ προσηνεῖς γινόμεναι κινήσεις; ἀλλ' αὗται μὲν οἰστρῶδες καὶ ἀβέβαιον καὶ μεμιγμένον σφυγμῷ τὸ γαργαλίζον ἔχουσιν, αἱ δ' ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἔργοις, οἵων D δημιουργὸς ὁ πολιτευόμενος ὀρθῶς ἐστιν, οὐ ταῖς Εὐριπίδου (fr. 911) 'χρυσαῖς πτέρυξιν', ἀλλὰ τοῖς Πλατωνικοῖς (Phaedr. 246b–248e) ἐκείνοις καὶ οὐρανίοις πτεροῖς ὅμοια τὴν ψυχὴν μέγεθος καὶ φρόνημα μετὰ γήθους λαμβάνουσαν ἀναφέρουσιν.

6. Ὑπομίμνησκε δὲ σεαυτὸν ὧν πολλάκις ἀκήκοας· ὁ μὲν γὰρ Ἐπαμεινώνδας ἐρωτηθεὶς τί ἥδιστον αὐτῷ γέγονεν, ἀπεκρίνατο τὸ τοῦ πατρὸς ἔτι ζῶντος καὶ τῆς μητρὸς νικῆσαι τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην. ὁ δὲ Σύλλας, ὅτε τῶν ἐμφυλίων πολέμων τὴν Ἰταλίαν καθήρας προσέμιξε τῇ Ῥώμῃ πρῶτον, οὐδὲ μικρὸν ἐν τῇ νυκτὶ κατέδαρθεν, ὑπὸ γήθους καὶ χαρᾶς μεγάλης ὥσπερ πνεύμα- E

4 *Κᾶνος*] alia de eodem Vit. Galb. 16 p. 1060a || 10 cf. 1094a || 11 cf. 673b 383f 1087e 1122e Epic. fr. 411 (Clem. Al. Str. II 106, 3; Diog. L. II 86) || 17 *μέγ. κ. φρόν.*] p. 2, 15sq. 17, 10 || 20 sqq. 193a 1098a Vit. Cor. 4 p. 215c || 22 sqq. cf. Mittelhaus p. 28sq.

4 *Κᾶνος* Bern. in Ind. nom., Wil. *κανὸς* Ω *κάνος* Bern. in textu, cf. Vit. Galb. 16 p. 1060a || 7 *ἀκούοντας* y an *ἀκούοντας ἐθέλειν*? Po. || 10 *κνώσας οὐδὲ θρυπτούσας* (Xyl. interpr.) Stamatakos *κνῶσαι οὐδὲ* (hiatus!) *θρύπτουσαι* | *κνώσ.*] *γαργαλίζουσαι* J[2] mg. || 10.11 *ὥσπερ εἰς σάρκα* X[1]ΦBα[1] (*αἱ* add. α[2]) Π *ὡσπερεὶ σάρκα* J[1] (qui ante *γιν.* habet *εἰς*) yn | *γεν.* X || 13 *οἵων* E mg. Steph. *οἷον* O || 17 *ὅμοιαι* Bern. dub., non opus vid. || 20 *ἐπαμιν.* Ω || 21 *πατρ. ζῶντος ἔτι* y

τος ἀναφερόμενος τὴν ψυχήν· καὶ ταῦτα περὶ αὑτοῦ γέγραφεν ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν (H. R. I p. 199). *ἄκουσμα μὲν γὰρ ἔστω μηδὲν ἥδιον ἐπαίνου κατὰ τὸν Ξενοφῶντα* (Comm. II 1, 31), *θέαμα δὲ καὶ μνημόνευμα καὶ διανόημα τῶν ὄντων οὐδὲν ἔστιν ὃ τοσαύτην φέρει χάριν, ὅσην πράξεων ἰδίων ἐν ἀρχαῖς καὶ πολιτείαις ὥσπερ ἐν τόποις λαμπροῖς καὶ δημοσίοις ἀναθεώρησις. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ χάρις εὐμενὴς ὁμαρτοῦσα τοῖς ἔργοις καὶ συναμιλλώμενος ἔπαινος, εὐνοίας δικαίας ἡγεμών, οἷόν τι φῶς καὶ γάνωμα τῷ χαίροντι τῆς ἀρετῆς προστίθησι· καὶ δεῖ μὴ*
F *περιορᾶν ὥσπερ ἀθλητικὸν στέφανον ἐν γήρᾳ ξηρὰν γενομένην τὴν δόξαν, ἀλλὰ καινὸν ἀεί τι καὶ πρόσφατον ἐπιφέροντα τὴν τῶν παλαιῶν χάριν ἐγείρειν καὶ ποιεῖν ἀγήρω καὶ μόνιμον· ὥσπερ οἱ τὸ Δηλιακὸν πλοῖον***, ἀντὶ τῶν πονούντων ⟨ξύλων⟩ ἐμβάλλοντες ἄλλα καὶ συμπηγνύντες, ἀίδιον ἐκ τῶν τότε χρόνων καὶ ἄφθαρτον*
787 *ἐδόκουν διαφυλάττειν.* | *ἔστι δὲ καὶ δόξης καὶ φλογὸς οὐ χαλεπὴ σωτηρία καὶ τήρησις ἀλλὰ μικρῶν ὑπεκκαυμάτων δεομένη, κατασβεσθὲν δὲ καὶ ὑποψυχθὲν οὐδέτερον ἄν τις ἀπραγμόνως πάλιν ἐξάψειεν. ὡς δὲ Λάμπις ὁ ναύκληρος ἐρωτηθεὶς πῶς ἐκτήσατο τὸν πλοῦτον 'οὐ χαλεπῶς' ἔφη 'τὸν μέγαν, τὸν δὲ βραχὺν ἐπιπόνως καὶ*

3 sqq. 820a || **5** cf. 778c || **9** cf. 781a || **14** sqq. Vit. Thes. 23 p. 10c || **20** *Λάμπις*] cf. 789b (234ef) Stob. III 29, 87 p. 654 H. | **20** sqq. Comm. Hes. OD 380 (vol. VII 71 Bern.)

1 *γέγραφεν* **X** a. c. **Jy** *ἔγραφεν* ***O*** || **3** *ἴδιον* **Φ n**α^1**A** || **4** *καὶ διαν.* om. **y** || **5** *χαρὰν* ci. Mittelhaus, sed cf. p. 31, 18 et alia || **8** *ὁμαρτοῦσα* **y** *συμμαρτ.* Bern. *ἡ μαρτυροῦσα* ***O*** Duebn. *ἡ συνομαρτοῦσα* Francof. al. || **9** *ἡγεμών*] 'dux et auctor' Xyl. interpr., Cic. Off. II 21. 32. al. *γέμων* Haupt || **10** *προστίθ.* **v u** Xyl. interpr. Re. *προτίθ.* ***O*** (cf. p. 37, 5) || **14** *ἀγήρω* **y** *ἀμείνω* ***O*** | *ὥσπερ . . .*] ad structuram cf. p. 23, 3; 41, 4; 51, 3 | *ὥσπερ οἱ* **yE** *ὥσπερ γὰρ οἱ* ***O*** || **14.15** *οἱ τὸ Δηλ. πλοῖον ἀντὶ κτλ.* ***O*** Ald. Basil. *οἱ τεχνῖται, οἷς ἐπέκειτο φροντίζειν σῶον εἶναι τὸ Δηλ. πλ. ἀντὶ* **B** edd. ⟨*περιέποντες*⟩ vel sim. ci. Hu. 'fort. plura exciderunt; cf. *ἐκ τῶν τότε χρόνων*' Po. || **15** *ἀντὶ*] *αὐτὸ* **Φ** | add. Steph. (cf. Vit. Thes. 23) || **16.17** *ἐδόκουν καὶ ἄφθαρτον* J^1 || **17** *διαφυλ.· οὕτως ἐστὶ καὶ δ.* **B** Steph. || **18** *τήρ.*] *κίνησις* $X^2\Phi\alpha^1$ || **19** *καταψυχθὲν* **X** J^1**yΦ**, fort. recte || **21** *ναύκληρος* **y** (Stob.) *ναυκληρικὸς* ***O*** (cf. p. 36, 3)

βραδέως', οὕτως τῆς πολιτικῆς δόξης καὶ δυνάμεως ἐν ἀρχῇ τυχεῖν οὐ ῥᾴδιόν ἐστι, τὸ δὲ συναυξῆσαι καὶ διαφυλάξαι μεγάλην γενομένην ἀπὸ τῶν τυχόντων ἕτοιμον. οὔτε γὰρ φίλος ὅταν γένηται πολλὰς λειτουργίας ἐπιζητεῖ καὶ μεγάλας, ἵνα μένῃ φίλος, μικροῖς δὲ σημείοις τὸ ἐνδελεχὲς ἀεὶ διαφυλάττει τὴν εὔνοιαν, ἥ τε δήμου φιλία B καὶ πίστις οὐκ ἀεὶ δεομένη χορηγοῦντος οὐδὲ προδικοῦντος οὐδ' ἄρχοντος αὐτῇ τῇ προθυμίᾳ συνέχεται καὶ τῷ μὴ προαπολείποντι μηδ' ἀπαγορεύοντι τῆς ἐπιμελείας καὶ φροντίδος. οὐδὲ γὰρ αἱ στρατεῖαι παρατάξεις ἀεὶ καὶ μάχας καὶ πολιορκίας ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ θυσίας ἔστιν ὅτε καὶ συνουσίας διὰ μέσου καὶ σχολὴν ἄφθονον ἐν παιδιαῖς καὶ φλυαρίαις δέχονται. πόθεν γε δὴ τὴν πολιτείαν φοβητέον, ὡς ἀπαραμύθητον καὶ πολύπονον καὶ βαρεῖαν, ὅπου καὶ θέατρα καὶ πομπαὶ καὶ νεμήσεις καὶ 'χοροὶ καὶ Μοῦσα καὶ Ἀγλαΐα' (Pind. fr. 199) καὶ θεοῦ τινος ἀεὶ τιμὴ τὰς ὀφρῦς λύουσα παντὸς ἀρχείου καὶ συνεδρίου C πολλαπλάσιον τὸ ἐπιτερπὲς καὶ κεχαρισμένον ἀποδίδωσιν;

7. Ὃ τοίνυν μέγιστον αἱ πολιτεῖαι κακὸν ἔχουσι τὸν φθόνον, ἥκιστα διερείδεται πρὸς τὸ γῆρας· 'κύνες γὰρ καταβαΰζουσιν ὧν ἂν μὴ γινώσκωσι' καθ' Ἡράκλειτον (B 97), καὶ πρὸς τὸν ἀρχόμενον ὥσπερ ἐν θύραις τοῦ βήματος μάχεται καὶ πάροδον οὐ δίδωσι, τὴν δὲ σύντροφον καὶ συνήθη δόξαν οὐκ ἀγρίως οὐδὲ χαλεπῶς ἀλλὰ πρᾴως ἀνέχεται. διὸ τὸν φθόνον ἔνιοι τῷ καπνῷ παρεικάζουσι· πολὺς γὰρ ἐν τοῖς ἀρχομένοις διαφλέγεσθαι προεκπίπτων,

15 sq. (cf. p. 117, 6) || 15.16 cf. Vit. Lyc. 21 p. 53c (cf. 789d) || 25 sqq. 804d (= SVF I p. 90 Ariston. fr. 402) fr. XXIII 2 vol. VII p. 128 Bern. (= Stob. III 38, 31 p. 714 H.)

2 φυλάξαι ΦΒΠu || 3 μεγ. γεν. ἀπὸ τ. τυχ. ἕτοιμ. y (Wy.) μεγάλ. ἀπὸ τ. τυχ. γενομ. ἕτοιμ. *O* || 7 δεομ. Iannot δεχομ. | χορηγοῦντα y | προδικ. X² mg. X¹ a. ras.? J¹y προσδοκῶντος *O* || 9 προαπολιπόντι X J¹yΦα a. c. | τῷ ἀπαγ. X J¹α a. ras.? || 10 καὶ τῆς φρ. J¹ | οὐδὲ] οὐ y || 15 νεμέσεις X (v. l.) Φ et α a. c. || 16 Μοῖσα Pindaro vindic. Boeckh || 19 μέγ. κακὸν ἔχ. αἱ πολ. J²ΒΠ || 21 καταβαΰζ. Koraes Wakefield καὶ βαΰζ. | ὧν Diels ὃν Ω τῶν Wil. || 22 πρὸς] πως J²ΒΠ ⟨πλῆθος⟩ πρὸς Po. (cf. 25 ἀνέχεται) | τὸν Mau (cf. p. 23, 19) τὸ || 26 διαφλέγ. y (Madv.) διὰ τὸ φλέγ. *O*

ὅταν ἐκλάμψωσιν ἀφανίζεται. καὶ ταῖς μὲν ἄλλαις ὑπερ-
D οχαῖς προσμάχονται καὶ διαμφισβητοῦσιν ἀρετῆς καὶ
γένους καὶ φιλοτιμίας, ὡς ἀφαιροῦντες αὐτῶν ὅσον
ἄλλοις ὑφίενται· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ χρόνου πρωτεῖον, ὃ καλεῖ-
ται κυρίως πρεσβεῖον, ἀζηλοτύπητόν ἐστι καὶ παραχω-
ρούμενον· οὐδεμιᾷ γὰρ οὕτως τιμῇ συμβέβηκε τὸν τι-
μῶντα μᾶλλον ἢ τὸν τιμώμενον κοσμεῖν, ὡς τῇ τῶν γε-
ρόντων. ἔτι τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ πλούτου δύναμιν ἢ λόγου
δεινότητος ἢ σοφίας οὐ πάντες αὐτοῖς γενήσεσθαι προσ-
δοκῶσιν, ἐφ' ἣν δὲ προάγει τὸ γῆρας αἰδῶ καὶ δόξαν
οὐδεὶς ἀπελπίζει τῶν πολιτευομένων. οὐδὲν οὖν διαφέρει
κυβερνήτου πρὸς ἐναντίον κῦμα καὶ πνεῦμα πλεύσαντος
E ἐπισφαλῶς, εὐδίας δὲ καὶ εὐαερίας γενομένης ὁρμίσασθαι
ζητοῦντος ὁ τῷ φθόνῳ διαναυμαχήσας πολὺν χρόνον,
εἶτα παυσαμένου καὶ στορεσθέντος ἀνακρουόμενος ἐκ
τῆς πολιτείας καὶ προϊέμενος ἅμα ταῖς πράξεσι τὰς κοι-
νωνίας καὶ τὰς ἑταιρείας. ὅσῳ γὰρ χρόνος γέγονε πλείων,
καὶ φίλους πλείονας καὶ συναγωνιστὰς πεποίηκεν, οὓς
οὔτε συνεξάγειν ἑαυτῷ πάντας ἐνδέχεται καθάπερ διδα-
σκάλῳ χορὸν οὔτ' ἐγκαταλιπεῖν δίκαιον· ἀλλ' ὥσπερ τὰ πα-
λαιὰ δένδρα τὴν μακρὰν πολιτείαν οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν ἀνα-
σπάσαι πολύρριζον οὖσαν καὶ πράγμασιν ἐμπεπλεγμένην,
ἃ πλείονας παρέχει ταραχὰς καὶ σπαραγμοὺς ἀπερχο-
F μένοις ἢ μένουσιν. εἰ δέ τι καὶ περίεστι φθόνου λείψανον
ἢ φιλονεικίας πρὸς τοὺς γέροντας ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀγώ-
νων, κατασβεστέον τοῦτο τῇ δυνάμει μᾶλλον ἢ δοτέον τὰ
νῶτα, γυμνοὺς καὶ ἀνόπλους ἀπιόντας· οὐ γὰρ οὕτως
ἀγωνιζομένοις φθονοῦντες ὡς ἀπειπαμένοις καταφρονή-
σαντες ἐπιτίθενται. |
788 8. *Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ λεχθὲν ὑπ' Ἐπαμεινώνδου τοῦ
μεγάλου πρὸς τοὺς Θηβαίους, ὅτε χειμῶνος ὄντος οἱ

6 sq. 817 b 44 b || **10** *αἰδῶ κ. δόξαν*] cf. p. 37, 5

3 *ὑφαιρ.* y | *αὐτῶν* Ω corr. Duebn. || **7** *τῇ*] *τὴν* XyΦα a. c. || **11** *διαφέρειν* XyΦα a. ras. || **17** *χρόνος* y Steph. *χρόνῳ* **O** || **19.20** *οὔτε* -*χορὸν* om. X[1] || **20** *ἐγκαταλείπειν* Bern. || **27** *ἀόπλ.* Bern. || **28** *καταφρονοῦντες* J[1] || **30** *ἐπαμ(ε)ινώνδου* X (-α ss.) yΦ -*δα* JΠ (α incert.)

Ἀρκάδες παρεκάλουν αὐτοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις διαιτᾶσθαι παρελθόντας εἰς τὴν πόλιν· οὐ γὰρ εἴασεν, ἀλλὰ ‘νῦν μὲν’ ἔφη ‘θαυμάζουσιν ὑμᾶς καὶ θεῶνται πρὸς τὰ ὅπλα γυμναζομένους καὶ παλαίοντας· ἂν δὲ πρὸς τῷ πυρὶ καθημένους ὁρῶσι τὸν κύαμον κάπτοντας, οὐδὲν αὐτῶν ἡγήσονται διαφέρειν’. οὕτω δὴ σεμνόν ἐστι θέαμα πρεσβύτης λέγων τι καὶ πράττων καὶ τιμώμενος, ὁ δ’ ἐν κλίνῃ διημερεύων ἢ καθήμενος ἐν γωνίᾳ στοᾶς φλυαρῶν καὶ ἀπομυττόμενος εὐκαταφρόνητος. τοῦτο δ’ ἀμέλει καὶ B *Ὅμηρος διδάσκει τοὺς ὀρθῶς ἀκούοντας· ὁ μὲν γὰρ Νέστωρ στρατευόμενος ἐν Τροίᾳ σεμνὸς ἦν καὶ πολυτίμητος, ὁ δὲ Πηλεὺς καὶ ὁ Λαέρτης οἰκουροῦντες ἀπερρίφησαν καὶ κατεφρονήθησαν. οὐδὲ γὰρ ἡ τοῦ φρονεῖν ἕξις ὁμοίως παραμένει τοῖς μεθεῖσιν αὐτούς, ἀλλ’ ὑπ’ ἀργίας ἐξανιεμένη καὶ ἀναλυομένη κατὰ μικρὸν ἀεί τινα ποθεῖ φροντίδος μελέτην, τὸ λογιστικὸν καὶ πρακτικὸν ἐγειρούσης καὶ διακαθαιρούσης·*

> *‘λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν, ὥσπερ εὐπρεπὴς*
> *χαλκός’* (Soph. fr. 780 N. 864 Pearson)·

⟨οὐ γὰρ τοσοῦτον⟩ σώματος ἀσθένεια κακὸν πρόσεστι ταῖς πολιτείαις τῶν παρ’ ἡλικίαν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ στρατήγιον βαδιζόντων, ὅσον ἔχουσιν ἀγαθὸν τὴν εὐλάβειαν καὶ C *τὴν φρόνησιν καὶ τὸ μὴ †φαινόμενον ἀλλὰ τὰ μὲν ἐσφαλμένα τὰ δ’ ὑπὸ δόξης κενῆς προσπίπτειν πρὸς τὰ κοινὰ καὶ συνεφέλκεσθαι τὸν ὄχλον, ὥσπερ θάλατταν ὑπὸ πνευμάτων ἐκταραττόμενον, ἀλλὰ πράως κεχρῆσθαι καὶ μετρίως τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ὅθεν αἱ πόλεις, ὅταν πταίσω-*

6 *σεμνόν –θέαμα*] cf. Dion. Pr. 1, 34 || **17** 792a 1129c || **24** *δοξ. κεν.*] cf. p. 59, 14

3 *πρὸς*] *περὶ* X^1y (recte?) *παρὰ* J^1 || **5** *τῶν κυάμων*? Kron. | *κάπτοντας* Koraes *κάοντας* J^1 *κόπτοντας* ***O*** || **13** *οὐ* y *οὐδὲν* Φ Bα(corr.?) || **16** ⟨*διὰ*⟩ *φροντ.* Re. || **18—20** *λάμπει μὲν γὰρ ἐν χρεία σώματος ἀσθ.* ceteris omissis y || **20** add. Koraes sec. Leon. Iannot (*τόσον*); fortasse tamen plura exciderunt || **23** sq. *καὶ τὸ μὴ φερόμενον* (sic etiam Fowler et Pezopulos) *ἅμα τὰ μὲν ἐσφαλμένον τὰ δ’ ὑπὸ δ. κ.* dub. Hu. *καὶ τὸ μὴ φερόμενον ⟨ἄλλοτ’ ἐπ’⟩ ἄλλα τὰ μὲν ⟨ὑπ’ ἀγνοίας⟩ ἐσφαλμένα* Po. || **23** *μὲν* om. XJ^1yΦ$α^1$ || **26** *τε χρῆσθαι* G. Papavassiliu

σιν ἢ φοβηθῶσι, πρεσβυτέρων ποθοῦσιν ἀρχὴν ἀνθρώπων· καὶ πολλάκις ἐξ ἀγροῦ κατάγουσαι γέροντα μὴ δεόμενον μηδὲ βουλόμενον ἠνάγκασαν ὥσπερ οἰάκων ἐφαψάμενον εἰς ἀσφαλὲς καταστῆσαι τὰ πράγματα, παρωσάμεναί τε D *στρατηγοὺς καὶ δημαγωγοὺς βοᾶν μέγα καὶ λέγειν ἀπνευστὶ καὶ νὴ Δία τοῖς πολεμίοις 'διαβάντας εὖ' μάχεσθαι δυναμένους· οἷον οἱ ῥήτορες Ἀθήνησι Τιμοθέῳ καὶ Ἰφικράτει Χάρητα τὸν Θεοχάρους ἐπαποδύοντες ἀκμάζοντα τῷ σώματι καὶ ῥωμαλέον ἠξίουν τοιοῦτον εἶναι τὸν τῶν Ἀθηναίων στρατηγόν, ὁ δὲ Τιμόθεος 'οὐ μὰ τοὺς θεούς' εἶπεν 'ἀλλὰ τοιοῦτον μὲν εἶναι τὸν μέλλοντα τῷ στρατηγῷ τὰ στρώματα κομίζειν, τὸν δὲ στρατηγὸν 'ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω' τῶν πραγμάτων ὁρῶντα καὶ μηδενὶ πάθει τοὺς περὶ τῶν συμφερόντων ἐπιλογισμοὺς ἐπι*E *ταραττόμενον.' ὁ γὰρ Σοφοκλῆς ἄσμενος ἔφη τὰ ἀφροδίσια γεγηρακὼς ἀποπεφευγέναι καθάπερ ἄγριον καὶ λυσσῶντα δεσπότην· ἐν δὲ ταῖς πολιτείαις οὐχ ἕνα δεῖ δεσπότην, ἔρωτα παίδων ἢ γυναικῶν, ἀποφεύγειν, ἀλλὰ πολλοὺς μανικωτέρους τούτου, φιλονεικίαν, φιλοδοξίαν, τὴν τοῦ πρῶτον εἶναι καὶ μέγιστον ἐπιθυμίαν, γονιμώτατον φθόνου νόσημα καὶ ζηλοτυπίας καὶ διχοστασίας ὧν τὰ μὲν ἀνίησι καὶ παραμβλύνει τὰ δ' ὅλως ἀποσβέννυσι καὶ καταψύχει τὸ γῆρας, οὐ τοσοῦτον τῆς πρακτικῆς ὁρμῆς παραιρούμενον, ὅσον τῶν ἀκρατῶν καὶ διαπύρων*

. **2** sq. cf. 811f Cic. de sen. 56 || **5** *βοᾶν μέγα*] 48, 27; 53, 19 || **6** *διαβ. εὖ*] Hom. *M* 458 Tyrt. 7, 31; 8, 21 || **7** sqq. 187c Stob. IV 13, 43 p. 363 H. Isocr. XV 116sq.; cf. etiam ex eodem tenore rerum Iphicratis dictum 801f || **13** Hom. *A* 343 *Γ* 109 al. || **15** 525a 1094e cf. Plat. Rep. I 329c Cic. de sen. 47 || **18** Cicero de sen. 49

2 *κατάγουσαι* **J y** *κατάγουσι* ***O*** || **4.5** *τε*] post *στρατ.* trp. Re. del. Koraes *γε* dub. Bern. || **6** *καὶ ν* – lac. 4 lit. – *τοῖς π.* **y** | *τοῖς πολεμίοις* **y** (Steph.) *διὰ τοὺς πολ.* **J** *τοὺς πολεμίους* ***O*** | *διαβάντας εὖ* inter se cohaerere monet Re., *διαβάντας εὖ* hoc ordine etiam Plat. Legg. 630b (Kronenberg Mnem. s. III t. X 39) || **10** *τῶν* om. JΦΒΠ || **11** *τοὺς θεοὺς* om. **y** (lac. 4 lit.) || **14** *λογισμοὺς* J[2]ΒΠ *ἐπιλογ.* [*ἐπι*]*ταρατт.*? Po. || **19** *πολλοὺς* ⟨*καὶ*⟩ *μαν.* Duebn. *π.* ⟨*καὶ πολλῷ*⟩ *μ.* Re.

ἀπερύκει παθῶν, ὥστε νήφοντα καὶ καθεστηκότα τὸν λογισμὸν ἐπάγειν ταῖς φροντίσιν. F

9. *Οὐ μὴν ἀλλ' ἔστω καὶ δοκείτω διατρεπτικὸς εἶναι λόγος πρὸς τὸν ἀρχόμενον ἐν πολιαῖς νεανιεύεσθαι λεγόμενος καὶ καθαπτόμενος ἐκ μακρᾶς οἰκουρίας ὥσπερ νοσηλείας ἐξανισταμένου καὶ κινουμένου γέροντος ἐπὶ στρατηγίαν ἢ γραμματείαν,* (Eur. Or. 258)

'μέν' ὦ ταλαίπωρ', ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις'

ὁ δὲ τὸν ἐμβεβιωκότα πολιτικαῖς πράξεσι καὶ διηγωνισμένον οὐκ ἐῶν ἐπὶ τὴν δᾷδα καὶ τὴν κορωνίδα τοῦ βίου προελθεῖν, ἀλλ' ἀνακαλούμενος καὶ κελεύων ὥσπερ ἐξ ὁδοῦ μακρᾶς μεταβαλέσθαι, παντάπασιν ἀγνώμων καὶ μηδὲν ἐκείνῳ προσεοικώς ἐστιν. ὥσπερ γὰρ ὁ γαμεῖν παρασκευαζόμενον γέροντ' ἐστεφανωμένον καὶ μυριζόμενον ἀποτρέπων καὶ λέγων τὰ πρὸς τὸν Φιλοκτήτην (Trag. ad. 10) 789

'τίς δ' ἄν σε νύμφη, τίς δὲ παρθένος νέα
δέξαιτ' ἄν; εὖ γοῦν ὡς γαμεῖν ἔχεις τάλας'

οὐκ ἄτοπός ἐστι (καὶ γὰρ αὐτοὶ πολλὰ τοιοῦτα παίζουσιν εἰς ἑαυτοὺς [Com. adesp. 225 K.]

'γαμῶ γέρων, εὖ οἶδα, καὶ τοῖς γείτοσιν', B

ὁ δὲ τὸν πάλαι συνοικοῦντα καὶ συμβιοῦντα πολὺν χρόνον ἀμέμπτως οἰόμενος δεῖν ἀφεῖναι διὰ τὸ γῆρας τὴν γυναῖκα καὶ ζῆν καθ' ἑαυτὸν ἢ παλλακίδιον ἀντὶ τῆς γαμετῆς

7 *στρατ. –γραμμ.*] cf. p. 54, 13 sq. comp. Sertor. et Eum. 1 p. 595 c || 8 cf. 465 c 501 c 1126 a || 17 sq. Com. adesp. 1215 K. || 18 Vit. Sol. 20 p. 89 e || 21 ad *γείτοσιν* cf. Anaxandrides fr. 52, 12 || 23 cf. p. 39, 11. 12

7 *γραμμ.* X J[1] y Φ (Steph.; cf. 796 e *στρατηγ. ἢ γραμμ.*) *πραγματείαν* J[2] *O* || 8 *ἀτρέμας* X J Φ α (*σ* a. ras.) A (*σ* a. ras.) | *δὲ μνίοις* m. 1, in mg. *στρώμασιν* m. 2 J || 9 *τὸν εὖ ἐμβεβ. πολ. πρ.*, sed *εὖ* induxit, *ἐμ* in ras. scr. m. 2, J *τὸν βεβιωκότα πολ. ἐν πράξ.* y || 21 *γαμῶ ... γείτοσιν* om. J[1], nil nisi *γαμῶ γέρων* add. in mg. J[2] *γαμῶ–* lac. 4 lit. *–γέρων* α

789) *ἐπισπάσασθαι, σκαιότητος ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολέλοιπεν, οὕτως ἔχει τινὰ λόγον τὸ προσιόντα δήμῳ πρεσβύτην, ἢ Χλίδωνα τὸν γεωργὸν ἢ Λάμπωνα τὸν ναύκληρον ἢ τινα τῶν ἐκ τοῦ κήπου φιλοσόφων, νουθετῆσαι καὶ κατασχεῖν ἐπὶ τῆς συνήθους ἀπραγμοσύνης, ὁ δὲ Φωκίωνος ἢ Κάτωνος ἢ Περικλέους ἐπιλαβόμενος καὶ*
C *λέγων "ὦ ξέν' Ἀθηναῖε ἢ 'Ρωμαῖε, 'ἀζαλέῳ γήρᾳ †καταν θιδῶν κήδη', γραψάμενος ἀπόλειψιν τῇ πολιτείᾳ καὶ τὰς περὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ στρατήγιον ἀφεὶς διατριβὰς καὶ [τὰς] φροντίδας εἰς ἀγρὸν ἐπείγου σὺν ἀμφιπόλῳ τῇ γεωργίᾳ συνεσόμενος ἢ πρὸς οἰκονομίᾳ τινὶ καὶ λογισμοῖς διαθησόμενος τὸν λοιπὸν χρόνον," ἄδικα πείθει καὶ ἀχάριστα πράττειν τὸν πολιτικόν.*

10. *'Τί οὖν;' φήσαι τις ἄν, 'οὐκ ἀκούομεν ἐν κωμῳδίᾳ στρατιώτου λέγοντος* (Com. adesp. 226 K.)

'λευκή με θρὶξ ἀπόμισθον ἐντεῦθεν ποιεῖ;'

πάνυ μὲν οὖν, ὦ ἑταῖρε· τοὺς γὰρ Ἄρεος θεράποντας ἡβᾶν πρέπει καὶ ἀκμάζειν, οἷα δὴ 'πόλεμόν πολέμοιό τε μέρμερα ἔργα' (*Θ* 453) *διέποντας, ἐν οἷς τοῦ γέρον-*
D *τος κἂν τὸ κράνος ἀποκρύψῃ τὰς πολιάς, 'ἀλλά τε λάθρῃ γυῖα βαρύνεται'* (*Τ* 165) *καὶ προαπολείπει τῆς προθυμίας ἡ δύναμις· τοὺς δὲ τοῦ Βουλαίου καὶ Ἀγοραίου καὶ Πολιέως Διὸς ὑπηρέτας οὐ ποδῶν ἔργα καὶ χειρῶν ἀπαι-*

3 *Χλίδ.*] ignotus | *Λάμπωνα*] *Λάμπιν* ex 787 a ci. Wy. Kaltw., sed def. Koraes similes differentias in nomine *Σθένις -Σθέννων* comparans || **6** *Κάτ. ἢ Περ.*] iidem coniuncti p. 2,3 || **8** cf. p. 35, 23; 39, 11. 12 || **10** cf. Hom. *α* 191 (p. 465e) || **10—12** cf. p. 22, 22. 26, 19 sqq. 39, 1.; 52, 9 sq. || **22** sq. cf. 781 b 792 f 819 b

3 *ἢ*^{1} Koraes (Xyl. interpr.) *καὶ* Ω (om. J^{1}) | *χελιδόνα* X^{2} mg. Φ α a. c.? || **7.8** inter *κατανθιδῶν* et *κήδη* lac. 5—6 lit. **X** 7 lit. **y** *κήδη* in ras. 12 lit. J^{2} *καταφθίνων* (cum. Re.) ⟨*τί οὐ*⟩*κ ἤδη* Koraes *κατανθίζων κάρα, ἤδη* Madv. *κρᾶτ' ἀνθίζων ἤδη* (*κήδει* Fowler) dub. Bern.; versus choliamb. (*ξεῖν'*,) *ἀζαλέῳ γήρᾳ κάκ' ἀνθινῶν κήδη*? Hu. (cf. Athen. VII 281 d. e) || **8** *ἀπολείψειν* (*-λή-* X^{1}) Ω corr. Iunius Re. (cf. p. 39, 11. 12) | *τὴν πολιτείαν* J^{2}BII (α^{2}) || **10** *τὰς* del. Wil. | *ἐπείγῃ* X J^{1} y Φ α^{1} (Koraes) || **11** *οἰκονομίαν* X^{2} Φ α a. c.? || **13** *πράττειν* J A^{2} E *-ει* α A^{1} *-ων* O || **17** *ἄρεως* X || **21** *τὴν προθυμίαν* y

τοῦμεν, ἀλλὰ βουλῆς καὶ προνοίας καὶ λόγου — μὴ ῥαχίαν ποιοῦντος ἐν δήμῳ καὶ ψόφον, ἀλλὰ νοῦν ἔχοντος καὶ φροντίδα πεπνυμένην καὶ ἀσφάλειαν· οἷς ἡ γελωμένη πολιὰ καὶ ῥυτὶς ἐμπειρίας μάρτυς ἐπιφαίνεται, καὶ πειθοῦς συνεργὸν αἰδῶ καὶ δόξαν ἤθους προστίθησι. πειθαρχικὸν γὰρ ἡ νεότης, ἡγεμονικὸν δὲ τὸ γῆρας, καὶ μάλιστα σῴζεται πόλις, (Pind. fr. 199)

'ἔνθα βουλαὶ γερόντων, καὶ νέων ἀνδρῶν ἀριστεύουσιν E
αἰχμαί',

καὶ τὸ (Hom. *B* 53)

'βουλὴν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἷζε γερόντων
Νεστορέῃ παρὰ νηΐ'

θαυμαστῶς ἐπαινεῖται. διὸ τὴν μὲν ἐν Λακεδαίμονι παραζευχθεῖσαν ἀριστοκρατίαν τοῖς βασιλεῦσιν ὁ Πύθιος 'πρεσβυγενέας' ὁ δὲ Λυκοῦργος ἄντικρυς 'γέροντας' ὠνόμασεν, ἡ δὲ 'Ρωμαίων σύγκλητος ἄχρι νῦν 'γερουσία' καλεῖται. καὶ καθάπερ ὁ νόμος τὸ διάδημα καὶ τὸν στέφανον, οὕτω τὴν πολιὰν ἡ φύσις ἔντιμον ἡγεμονικοῦ σύμβολον ἀξιώματος ἐπιτίθησι· καὶ τὸ 'γέρας' οἶμαι καὶ τὸ 'γεραίρειν' ὄνομα σεμνὸν ἀπὸ τῶν γερόντων γενόμενον διαμένει, οὐχ ὅτι θερμολουτοῦσι καὶ καθεύδουσι μαλακώτερον, ἀλλ' ὡς βασιλικὴν ἐχόντων τάξιν ἐν ταῖς πόλεσι F *κατὰ τὴν φρόνησιν, ἧς καθάπερ ὀψικάρπου φυτοῦ τὸ οἰκεῖον ἀγαθὸν καὶ τέλειον ἐν γήρᾳ μόλις ἡ φύσις ἀπο-*

1. 2 *ῥαχ. -ψόφον*] cf. p. 40, 26) || **3** *γελωμ.*] cf. 664c || **5** *αἰδῶ κ. δόξαν*] cf. 32, 10 || **8** cf. p. 31, 15. 16 Vit. Lyc. 21 p. 53c || **15** cf. Vit. Lyc. 6 p. 43c Cic. de sen. 20 || **21** cf. Com. adesp. fr. 56 (III p. 410 K.) || **24** cf. p. 56, 23

5 *αἰδῶ* Wil. Kron. (cf. 32, 10) *αὐτῷ* | *καὶ* (post *αὐτῷ*) del. Mez. | *προστίθ.* v A[2]E (Steph.) *προτίθ.* ***O***, cf. 30, 10 || **6** post *νεότης* lac. 4 lit. y || **8** *ἀριστεύοισιν* Boeckh || **19** *γῆρας* y Φα a. c. || **23** *καταφρόνησιν* J[1]

δίδωσι. τὸν γοῦν βασιλέα τῶν βασιλέων εὐχόμενον τοῖς θεοῖς (*B* 372)

'τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν,'

790 *οἷος ἦν ὁ Νέστωρ,* | *οὐδεὶς ἐμέμψατο τῶν 'ἀρηίων' καὶ 'μένεα πνεόντων Ἀχαιῶν', ἀλλὰ συνεχώρουν ἅπαντες οὐκ ἐν πολιτείᾳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ μεγάλην ἔχειν ῥοπὴν τὸ γῆρας·*

'σοφὸν γὰρ ἓν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
νικᾷ' (Eur. fr. 200, 3.4)

καὶ μία γνώμη λόγον ἔχουσα καὶ πειθὼ τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα διαπράττεται τῶν κοινῶν.

11. *Ἀλλὰ μὴν ἥ γε βασιλεία, τελεωτάτη πασῶν οὖσα καὶ μεγίστη τῶν πολιτειῶν, πλείστας φροντίδας ἔχει καὶ πόνους καὶ ἀσχολίας· τὸν γοῦν Σέλευκον ἑκάστοτε λέγειν ἔφασαν, εἰ γνοῖεν οἱ πολλοὶ τὸ γράφειν μόνον ἐπιστολὰς τοσαύτας καὶ ἀναγινώσκειν ὡς ἐργῶδές ἐστιν,*
B *ἐρριμμένον οὐκ ἂν ⟨ἀν⟩ελέσθαι διάδημα· τὸν δὲ Φίλιππον ἐν καλῷ χωρίῳ μέλλοντα καταστρατοπεδεύειν, ὡς ἤκουσεν ὅτι χόρτος οὐκ ἔστι τοῖς ὑποζυγίοις 'ὦ Ἡράκλεις' εἰπεῖν 'οἷος ἡμῶν ὁ βίος, εἰ καὶ πρὸς τὸν τῶν ὄνων καιρὸν ὀφείλομεν ζῆν'. ὥρα τοίνυν καὶ βασιλεῖ παραινεῖν πρεσβύτῃ γενομένῳ τὸ μὲν διάδημα καταθέσθαι καὶ τὴν πορφύραν,*

1 sqq. cf. Dion. Pr. 56, 8—11; 2, 20 sqq. Cic. de sen. 31 || **4** *ἀρ.*] *Δ* 114 al. || **5** *μένεα πν.*] *B* 536 al. || **8** cf. Vit. Hom. 156 (vol. VII p. 425 Bern.), al. apud Nauck || **12** 827b (p. 130, 5) || **13.14** cf. Antig. Gon. in Ael. V. h. II 20 || **17** 178a Eunap. fr. 56 (FHG IV p. 39; HGr. min. I p. 249 D.)

2 *θεοῖς* om. y (lac. 5 lit., cf. p. 34, 6; 11; 3, 7) || **5** *πνειόντων* J^1 || **8** *σοφῶν* X^2 (*ῶν* ss.) Φ α a. c. || **10** *πειθῶ* X^1 v α A || **12** *ἥ γε* Koraes *ἥ τε* Ω *εἴ γε* (ut respondeat l. 21 *ὥρα τοίνυν*) Re. | *τελειωτάτη* (sic!) J^2 Ald., *-ειοτ-* Steph. al. (cf. Vit. Demetr. 1 p. 888f) || **16** *ὡς*] *ὅσον* J Ald. || **17** add. Re. || **19** *εἰπεῖν* Re. *εἶπεν* || **21** post *ζῆν* lac. 14 lit., post *βασιλεῖ* ras. 1 lit. J | *ἆρα* Bases, Wil., sed cf. Vit. Nic. 1 p. 523c || **22** *γεγενημένῳ* E; cf. p. 46, 1. 47, 16. 48, 26 al.

ἱμάτιον δ' ἀναλαβόντα καὶ καμπύλην ἐν ἀγρῷ διατρίβειν, μὴ δοκῇ περίεργα καὶ ἄωρα πράττειν ἐν πολιαῖς βασιλεύων. εἰ δ' οὐκ ἄξιον ταῦτα λέγειν περὶ Ἀγησιλάου καὶ Νομᾶ καὶ Δαρείου, μηδὲ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς Σόλωνα μηδὲ τῆς συγκλήτου Κάτωνα διὰ τὸ γῆρας ἐξάγωμεν· C *οὐκοῦν μηδὲ Περικλεῖ συμβουλεύωμεν ἐγκαταλιπεῖν τὴν δημοκρατίαν· οὐδὲ γὰρ ἄλλως λόγον ἔχει νέον ὄντα κατασκιρτῆσαι τοῦ βήματος, εἶτ' ἐκχέαντα τὰς μανικὰς ἐκείνας φιλοτιμίας καὶ ὁρμὰς εἰς τὸ δημόσιον, ὅταν ἡ τὸ φρονεῖν ἐπιφέρουσα δι' ἐμπειρίαν ἡλικία παραγένηται, προέσθαι καὶ καταλιπεῖν ὥσπερ γυναῖκα τὴν πολιτείαν ἀποχρησάμενον.* **(12.)** *ἡ μὲν γὰρ Αἰσώπειος ἀλώπηξ τὸν ἐχῖνον οὐκ εἴα τοὺς κρότωνας αὐτῆς ἀφαιρεῖν βουλόμενον· 'ἂν γὰρ τούτους' ἔφη 'μεστοὺς ὄντας ἀπαλλάξῃς, ἕτεροι προσίασι πεινῶντες'· τὴν δὲ πολιτείαν ἀεὶ τοὺς γέροντας ἀποβάλλουσαν ἀναπίμπλασθαι νέων* D *ἀνάγκη διψώντων δόξης καὶ δυνάμεως, νοῦν δὲ πολιτικὸν οὐκ ἐχόντων· πόθεν γάρ, εἰ μηδενὸς ἔσονται μαθηταὶ μηδὲ θεαταὶ πολιτευομένου γέροντος; ἢ πλοίων μὲν ἄρχοντας οὐ ποιεῖ γράμματα κυβερνητικά, μὴ πολλάκις γενομένους ἐν πρύμνῃ θεατὰς τῶν πρὸς κῦμα καὶ πνεῦμα καὶ νύκτα χειμέριον ἀγώνων,*

'ὅτε Τυνδαριδᾶν ἀδελ-
φῶν ἅλιον ναύταν πόθος
βάλλει,' (Fr. mel. mon. adesp. I 4 p. 216 fr. 11 D.²)

πόλιν δὲ μεταχειρίσασθαι καὶ κυβερνῆσαι δῆμον ἢ βουλὴν ὀρθῶς δύναιτ' ἂν νέος ἀναγνοὺς βίβλον ἢ σχολὴν περὶ

1.2 cf. p. 22, 22. 26, 19 sqq.; 36, 10 sq.; 52, 9 sq. || **11.12** cf. 35, 23. 36, 8 || **13** sqq. fabula Aes. aliunde non nota

4 *νουμᾶ* Ω corr. Bern., prob. || **5** *ἐξάγομεν* Wil. || **6** *οὐκοῦν* Bern. *οὔκουν* || **9** *ἐκείνου* X^2Φα a. c. || **12** *καταχρησ.* X^2 J^2ΦBnΠ (comp. Alc. Cor. 2 p. 234 c) || **14** post *μεστοὺς* iterum *ἔφη* habuit X a. ras. || **14.15** *μεστοὺς ὄντας ἀπαλλ.* y *μεστοὺς ἀπαλλ.* **O** || **21** *τῶν* om. J | *πρὸς τὸ κῦμα* J^1 || **22** *χειμέριον* X^1y Re. *χειμερίων* **O** || **24** *ναύτην* XΦα a. c.? || **26** *κυβερνῆσαι* $X^1$$J^1$yΦ *πεῖσαι* **O** edd. (vid. gloss. ad *μεταχειρ.* fuisse) || **27** *δύναιτ' ἂν ὀρθῶς ν.* J^2BΠ, cf. p. 31, 19 al. | *βύβλον* $X^1$$y^1$

E *πολιτείας ἐν Λυκείῳ γραψάμενος, ἂν μὴ παρ' ἡνίαν καὶ παρ' οἴακα πολλάκις στάς, δημαγωγῶν καὶ στρατηγῶν ἀγωνιζομένων ἐμπειρίαις ἅμα καὶ τύχαις συναποκλίνων ἐπ' ἀμφότερα, μετὰ κινδύνων καὶ πραγμάτων λάβῃ τὴν μάθησιν; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. ἀλλ' εἰ διὰ μηδὲν ἄλλο, τῷ γέροντι παιδείας ἕνεκα τῶν νέων καὶ διδασκαλίας πολιτευτέον ἐστίν. ὡς γὰρ οἱ γράμματα καὶ μουσικὴν διδάσκοντες αὐτοὶ προανακρούονται καὶ προαναγινώσκουσιν ὑφηγούμενοι τοῖς μανθάνουσιν, οὕτως ὁ πολιτικὸς οὐ λέγων μόνον οὐδ' ὑπαγορεύων ἔξωθεν ἀλλὰ πράττων τὰ κοινὰ καὶ διοικῶν ἐπευθύνει τὸν νέον, ἔργοις ἅμα καὶ λόγοις πλατ-*
F *τόμενον ἐμψύχως καὶ κατασχηματιζόμενον. ὁ γὰρ τοῦτον ἀσκηθεὶς τὸν τρόπον οὐκ ἐν παλαίστραις καὶ κηρώμασιν ἀκινδύνοις εὐρύθμων σοφιστῶν, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ἐν Ὀλυμπιακοῖς καὶ Πυθικοῖς ἀγῶσιν 'ἅθηλος ἵππῳ πῶλος ὣς ἅμα τρέχει' κατὰ Σημωνίδην* (fr. 5), *ὡς Ἀριστείδης*
791 *Κλεισθένει καὶ Κίμων Ἀριστείδῃ καὶ Φωκίων | Χαβρίᾳ καὶ Κάτων Μαξίμῳ Φαβίῳ καὶ Σύλλᾳ Πομπήιος καὶ Φιλοποίμενι Πολύβιος· νέοι γὰρ οὗτοι πρεσβυτέροις ἐπιβάλλοντες, εἶθ' οἷον παραβλαστάνοντες καὶ συνεξανιστάμενοι ταῖς ἐκείνων πολιτείαις καὶ πράξεσιν, ἐμπειρίαν καὶ συνήθειαν ἐκτῶντο πρὸς τὰ κοινὰ μετὰ δόξης καὶ δυνάμεως.*

13. *Ὁ μὲν οὖν Ἀκαδημαϊκὸς Αἰσχίνης, σοφιστῶν τινων λεγόντων ὅτι προσποιεῖται γεγονέναι Καρνεάδου μὴ γεγονὼς μαθητής, 'ἀλλὰ τότε γ'' εἶπεν 'ἐγὼ Καρνεάδου διήκουον, ὅτε τὴν ῥαχίαν καὶ τὸν ψόφον ἀφεικὼς ὁ*

13 cf. 823e || **15** 84d 136a 446e 997d || **16** sqq. 805ef | *Ἀριστ.*] Vit. Arist. 2 p. 319c || **17** *Κίμ.*] Vit. Cim. 5 p. 481ef; 10 p. 485b | *Φωκ.*] Vit. Phoc. 6 p. 744a sqq. || **18** *Κάτ.*] Vit. Cat. mai. 3 p. 337f || **20** *παραβλ.*] cf. p. 53, 2 || **23** *Αἰσχ.*] dictum aliunde non notum || **26** *ῥαχ. –ψόφ.*] cf. p. 37, 1. 2

8 *προσανακρ.* X¹y || **11** *ἐπευθ.*] cf. 975a 980f || **12** *ἐμψύχοις* Mez. prob. | *κατασκευαζόμενον* y || **14** *ἀκινδύνοις* Mez. *-νως* | *εὐρύθμων οὕτως σοφ.* y || **14. 15** *ἐν ὀλυμπ. καὶ πυθ. καὶ ἰσθμιακοῖς ἀγ.* y, rectene? || **15** *ἵππων* X¹y || **16** *σιμων.* Ω corr. Wil. ad 84d || **19** *οὗτοι* J¹y *ὄντες* **O** | *ἐπιβαλόντες* X²wα a. c.? || **20** *εἶτα οἷον παραβλ.* om. Φα¹ | *οἷα* J¹ || **25** *γε* om. JΦα a. c.?

λόγος αὐτοῦ διὰ τὸ γῆρας εἰς τὸ χρήσιμον συνῆκτο καὶ
πραγματικόν· τῆς δὲ πρεσβυτικῆς πολιτείας οὐ τῷ λόγῳ B
μόνον ἀλλὰ καὶ ταῖς πράξεσιν ἀπηλλαγμένης πανηγυρισμοῦ καὶ δοξοκοπίας, ὥσπερ τὴν ἶριν λέγουσιν ὅταν παλαιὰ γενομένη τὸ βρομῶδες ἀποπνεύσῃ καὶ θολερὸν εὐωδέστερον τὸ ἀρωματικὸν ἴσχειν, οὕτως οὐδέν ἐστι δόγμα ῥωπικὸν οὐδὲ βούλευμα τεταραγμένον ἀλλ' ἐμβριθῆ πάντα καὶ καθεστῶτα. διὸ καὶ τῶν νέων ἕνεκα δεῖ, καθάπερ εἴρηται (p. 40, 5), πολιτεύεσθαι τὸν πρεσβύτην, ἵνα, ὃν τρόπον φησὶ Πλάτων (Legg. VI 773 d) ἐπὶ τοῦ μιγνυμένου πρὸς ὕδωρ ἀκράτου μαινόμενον θεὸν ἑτέρῳ θεῷ νήφοντι σωφρονίζεσθαι κολαζόμενον, οὕτως εὐλάβεια γεροντικὴ κεραννυμένη πρὸς ζέουσαν ἐν δήμῳ νεό- C
τητα, βακχεύουσαν ὑπὸ δόξης καὶ φιλοτιμίας, ἀφαιρῇ τὸ μανικὸν καὶ λίαν ἄκρατον.

14. Ἄνευ δὲ τούτων ἁμαρτάνουσιν οἱ οἷον τὸ πλεῦσαι καὶ τὸ στρατεύσασθαι τοιοῦτον ἡγούμενοι καὶ τὸ πολιτεύσασθαι πρὸς ἄλλο ⟨τι⟩ πραττόμενον, εἶτα καταλῆγον ἐν τῷ τυχεῖν ἐκείνου· λειτουργία γὰρ οὐκ ἔστιν ἡ πολιτεία τὴν χρείαν ἔχουσα πέρας, ἀλλὰ βίος ἡμέρου καὶ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ ζῴου καὶ πεφυκότος ὅσον χρὴ χρόνον πολιτικῶς καὶ φιλοκάλως καὶ φιλανθρώπως ζῆν. διὸ πολιτεύεσθαι καθῆκόν ἐστιν οὐ πεπολιτεῦσθαι, καθάπερ ἀληθεύειν οὐκ ἀληθεῦσαι καὶ δικαιοπραγεῖν οὐ δικαιο- D
πραγῆσαι καὶ φιλεῖν οὐ φιλῆσαι τὴν πατρίδα καὶ τοὺς

4 cf. Theophr. fr. IV (odor.) 34 (C. pl. VI 14, 8) Dioscur. I 1, 1 (p. 6, 9 Wellm.) Stadler RE IX 2043 || **21.22** cf. 776 b 783 e (792 d)

2 *πραγματ.* X¹ J¹yB *κοινωνικόν* J²α (ss.) AE *πρεσβυτικόν* X² (ss.) Φ | *πρεσβυτικῆς*] *πραγμα* ss. X², *εσβυ* in ras. α², *πραγματικῆς* Φ || **4** *δοξοκομπίας* X²y¹Φα a. ras. | *ὥσπερ . . .*] cf. 23, 3; 30, 14 al. | *ἶριν* Koraes *ἶβιν* (vel *-ην*) || **7** *ῥωπικὸν*] *ῥοπικὸν* y *γεροντικὸν* ***O*** (cf. Praef.) || **10** *φησὶν ὁ πλάτων* yΦ || **14** *ἀφαιρῇ* E (J¹?) *-ρεῖ* ***O*** || **16** *οἱ οἷον* Re. *οἷον* y *οἱ* ***O***; 'an Plut. *κακοφωνίαν* 'οἱ οἷον' vitans adversarios generaliter indicavit ut p. 21, 3 et y verum servavit?' Po. || **18** *ἄλλο τι* Re. *ἄλλο* y *ἄλλα* ***O*** || **20.21** *καὶ κοιν. κ. πολ.* yB *καὶ πολιτ. κ. κοιν.* ***O*** || **21** *πεφυκότος* J¹ Steph. *-κὸς* X¹v *-κῶς* ***O*** | *χρὴ*] *ζῇ* ci. Re., prob.

πολίτας. ἐπὶ ταῦτα γὰρ ἡ φύσις ἄγει, καὶ ταύτας ὑπαγορεύει τὰς φωνὰς τοῖς μὴ διεφθορόσι τελέως ὑπ' ἀργίας καὶ μαλακίας·

'πολλοῦ σε θνητοῖς ἄξιον τίκτει πατήρ'.
'καὶ μή τι πανσώμεσθα δρῶντες εὖ βροτούς'
(Trag. adesp. 410).

15. *Οἱ δὲ τὰς ἀρρωστίας προβαλλόμενοι καὶ τὰς ἀδυναμίας νόσου καὶ πηρώσεως μᾶλλον ἢ γήρως κατηγοροῦσι· καὶ γὰρ νέοι πολλοὶ νοσώδεις καὶ ῥωμαλέοι γέροντες· ὥστε δεῖ μὴ τοὺς γέροντας ἀλλὰ τοὺς ἀδυνάτους ἀπο-*
E *τρέπειν, μηδὲ τοὺς νέους παρακαλεῖν ἀλλὰ τοὺς δυναμένους. καὶ γὰρ Ἀριδαῖος ἦν νέος, γέρων δ' Ἀντίγονος, ἀλλ' ὁ μὲν ἅπασαν ὀλίγου δεῖν κατεκτήσατο τὴν Ἀσίαν, ὁ δ' ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς δορυφόρημα κωφὸν ἦν ὄνομα βασιλέως καὶ πρόσωπον ὑπὸ τῶν ἀεὶ κρατούντων παροινούμενον. ὥσπερ οὖν ὁ Πρόδικον τὸν σοφιστὴν ἢ Φιλητᾶν τὸν ποιητὴν ἀξιῶν πολιτεύεσθαι, νέους μὲν ἰσχνοὺς δὲ καὶ νοσώδεις καὶ τὰ πολλὰ κλινοπετεῖς δι' ἀρρωστίαν ὄντας, ἀβέλτερός ἐστιν, οὕτως ὁ κωλύων ἄρχειν καὶ στρατηγεῖν τοιούτους γέροντας, οἷος ἦν Φωκίων οἷος ἦν Μασανάσσης ὁ Λίβυς οἷος Κάτων ὁ Ῥωμαῖος. ὁ μὲν*
F *γὰρ Φωκίων, ὡρμημένων πολεμεῖν ἀκαίρως τῶν Ἀθη-*

2 sqq. 791a || **4** ex 1099a || **14** cf. 337e (cum Wyttenbachii adn.) Vit. Alex. 77 p. 707c Philo adv. Flaccum 20 || **16** *Πρόδ.*] cf. Plat. Prot. 315d | *Φιλ.*] cf. Ael. v. h. IX 14 Athen. IX 401e XIII 552b al. RE XIX 2167 (v. Blumenthal) || **21** sqq. 819a Vit. Phoc. 24 p. 752de Polyaen. 3, 12

ὑπ'
2 *τελέως* **X**[1]**y** *τελείως* ***O*** | *ὑπ'* α[2] in ras. *καὶ* **X** *καὶ* **yΦ** || **4** *πολλοὺς ἐν θν.* **X J**[1] (*θνητοῖσιν*) **yΦ**α a. c. || **5** *καὶ* om. **X J**[1]**yΦ**α[1] *καὶ 'μή τι ...* edd. *'καὶ μή τι ...* dub. Nauck (cf. Soph. O. C. 1432) *καὶ '⟨καὶ⟩* Po. dub. cf. 1099a | *μή τι* **A** p. c. **E** *μή τε* ***O*** *μή γε* 1099a *μή τοί γε πανσ.* ci. Bury. | *πανσαίμεσθα* α p. c. **A** *-σαίμεθα* ***O*** corr. Bern. sec. Duebn. ex 1099a, ubi *-ώμεθα* codd. || **12** *καὶ ἀριδ.* **BnΠ**(α[2]) || **14** inter *δορυφ.* et *κωφὸν* lac. unius paene lineae **X** 18 lit. **J** 12 lit. **y** | *βασιλέως* **B** (ut vid.) Wy. *βασιλείας* ***O*** *δορυφόρημα καὶ πρόσωπον κωφὸν ἦν, ὄνομα β. ὑπὸ κτλ.* mavult Po., cf. Praef. || **16** *φιλήταν* O corr. Wil. || **19** *οὗτος οὐ κωλ.* **Φ** || **21** et p. 43, 4 *μασανάσης* (*-ην*)**XJ**[1]

*ναίων, παρήγγειλε τοὺς ἄχρι ἑξήκοντ' ἐτῶν ἀκολουθεῖν
ὅπλα λαβόντας· ὡς δ' ἠγανάκτουν, 'οὐδέν' ἔφη 'δεινόν·
ἐγὼ γὰρ ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ὁ στρατηγὸς ὑπὲρ ὀγδοήκοντ'
ἔτη γεγονώς'. Μασανάσσην δ' ἱστορεῖ Πολύβιος* (XXXVII 10)
*ἐνενήκοντα μὲν ἐτῶν ἀποθανεῖν, τετράετες καταλιπόντα
παιδάριον ἐξ αὐτοῦ γεγενημένον, ὀλίγῳ δ' ἔμπροσθεν
τῆς τελευτῆς μάχῃ νικήσαντα μεγάλῃ Καρχηδονίους* |
ὀφθῆναι τῇ ὑστεραίᾳ πρὸ τῆς σκηνῆς ῥυπαρὸν ἄρτον 792
*ἐσθίοντα, καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας εἰπεῖν, ὅτι τοῦτο
ποιεῖ****

> *'λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν ὥσπερ εὐπρεπὴς*
> *χαλκός· χρόνῳ δ' ἀργῆσαν ἤμυσε στέγος,'*

ὥς φησι Σοφοκλῆς (fr. 780), *ὡς δ' ἡμεῖς φαμεν, ἐκεῖνο τῆς
ψυχῆς τὸ γάνωμα καὶ τὸ φέγγος, ᾧ λογιζόμεθα καὶ μνη-
μονεύομεν καὶ φρονοῦμεν.*

16. *Διὸ καὶ τοὺς βασιλεῖς φασι γίνεσθαι βελτίονας
ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις ἢ σχολὴν ἄγοντας.
Ἄτταλον γοῦν τὸν Εὐμένους ἀδελφόν, ὑπ' ἀργίας μακρᾶς
καὶ εἰρήνης ἐκλυθέντα κομιδῇ, Φιλοποίμην εἷς τῶν ἑταί-* B
*ρων ἐποίμαινεν ἀτεχνῶς πιαινόμενον· ὥστε καὶ τοὺς
Ῥωμαίους παίζοντας ἑκάστοτε διαπυνθάνεσθαι παρὰ
τῶν ἐξ Ἀσίας πλεόντων, εἰ δύναται παρὰ τῷ Φιλο-
ποίμενι βασιλεύς. Λευκόλλου δὲ Ῥωμαίων οὐ πολ-
λοὺς ἄν τις εὕροι δεινοτέρους στρατηγούς, ὅτε τῷ
πράττειν τὸ φρονεῖν συνεῖχεν· ἐπεὶ δὲ μεθῆκεν ἑαυτὸν*

4 sqq. cf. Polyb. XXXVII 10 (Diod. XXXII 16 Suda s. v.; Cic., de sen. 34) || **11** cf. 788b 1129c || **23**—p. 44, 8 Vit. Luc. 43 p. 520de (ad p. 44, 5 cf. Plin. N. H. XXV 25; ad p. 44, 5—8 Ps. Aurel. Vict. de viris illustr. 74, 8)

6 *γεγεννημ.* X J v B α p. c. A || **7** *μεγάλῃ* om. J[2] B Π || **8** *ὀφθ. δὲ τῇ* y | *τῇ ὑστ.* om. J[1] || **10** lac. indic. Xyl. *τοῦτο* ⟨*διηνεκῶς* vel sim.⟩ *ποιεῖ* Re. *τοῦτο* ⟨*τοῦ γε πεινῆν*⟩ *παύει* Bury 'plura excidisse videntur, sc. quae de Catone narrata erant' Po. || **11** *εὐγενὴς* 1129c || **16** *φασι* X[1] J y del. X[2] om. *O* || **18** *εὐμενοῦς* Ω, Ziegler in Vit. Eum. || **20** *ἀτεχνῶς*] susp. Wil.; ludit Plut. in verbis *Φιλοποίμην, ποιμαίνειν, πιαίνειν* (Po.)

εἰς βίον ἄπρακτον καὶ δίαιταν οἰκουρὸν καὶ ἄφροντιν, ὥσπερ οἱ σπόγγοι ταῖς γαλήναις ἐννεκρωθεὶς καὶ καταμαρανθείς, εἶτα Καλλισθένει τινὶ τῶν ἀπελευθέρων βόσκειν καὶ τιθασεύειν παρέχων τὸ γῆρας, ἐδόκει καταφαρμα-
C *κεύεσθαι φίλτροις ὑπ' αὐτοῦ καὶ γοητεύμασιν, ἄχρις οὗ Μάρκος ὁ ἀδελφὸς ἀπελάσας τὸν ἄνθρωπον αὐτὸς ᾠκονόμει καὶ ἐπαιδαγώγει τὸν λοιπὸν αὐτοῦ βίον, οὐ πολὺν γενόμενον. ἀλλὰ Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ ἔλεγεν αὐτὸς αὑτοῦ παρὰ τὰ δεινὰ γίνεσθαι φρονιμώτερος, ὁ δὲ Σκύθης Ἀτέας μηδὲν οἴεσθαι τῶν ἱπποκόμων διαφέρειν ἑαυτόν, ὅτε σχολάζοι· Διονύσιος δ' ὁ πρεσβύτερος πρὸς τὸν πυθόμενον εἰ σχολάζει 'μηδέποτ'' εἶπεν 'ἐμοὶ τοῦτο συμβαίη'. τόξον μὲν γάρ, ὥς φασιν, ἐπιτεινόμενον ῥήγνυται, ψυχὴ δ' ἀνιεμένη. καὶ γὰρ ἁρμονικοὶ τὸ κατακούειν*
D *ἡρμοσμένου καὶ γεωμέτραι τὸ ἀναλύειν καὶ ἀριθμητικοὶ τὴν ἐν τῷ λογίζεσθαι συνέχειαν ἐκλιπόντες ἅμα ταῖς ἐνεργείαις ἀμαυροῦσι ταῖς ἡλικίαις τὰς ἕξεις, καίπερ οὐ πρακτικὰς ἀλλὰ θεωρητικὰς τέχνας ἔχοντες· ἡ δὲ τῶν πολιτικῶν ἕξις, εὐβουλία καὶ φρόνησις καὶ δικαιοσύνη, πρὸς δὲ τούτοις ἐμπειρία στοχαστικὴ καιρῶν καὶ λόγων, πειθοῦς δημιουργὸς δύναμις οὖσα, τῷ λέγειν ἀεί τι καὶ πράττειν καὶ λογίζεσθαι καὶ δικάζειν συνέχεται· καὶ δεινόν, εἰ τούτων ἀποδρᾶσα περιόψεται τηλικαύτας ἀρετὰς καὶ τοσαύτας ἐκρυείσας τῆς ψυχῆς· καὶ γὰρ τὸ φιλάνθρωπον*

1 *ἄπρακτ. -οἰκ.*] 776e || **2** (cf. Arist. h. an. V 548b 26sq.) || **7.8** *οὐ πολὺν γεν.*] in Vit. Luc. 43 p. 520f *πολὺν δ' οὐδ' αὐτὸς προσεβίω χρόνον* de L. Luculli fratre Marco || **8**sqq. 172f (= Stob. III 7, 27 p. 316 H.) || **10** de Atea (Antea) alia 174e || **11**sq. 176a || **13**sq. *φασιν*] quis? || **20** cf. Artium script. p. 30 Rad. || **21** *πειθ. δημιουργός*] Plat. Gorg. 453a || **24** *φιλάνθρ.* — p. 45, 1 *κοιν.*] cf. p. 41, 20. 22

2 *ἐκνεκρ.* ci. Koraes || **4** *τιθασσεύειν* Ω corr. Duebn. || **5** *ἄχρι* **Xv** || **10** *ἀτμᾶς* **Jy** *ἀτμὰς* ***O*** corr. Xyl. || **12** *σχολάζοι* **y**[1] Bern. (coll. 176a) || **13** *ἐπιτειν.*] *ἀεὶ τειν.* Re. (non opus) || **17** ⟨*συν*⟩*αμαυρ.* ci. Re. | *ἡλικ.*] *μαλακίαις* dub. Bern., sed ad *ἡλ.* cf. Xen. H. Gr. VI 1, 5 Plat. Legg. I 625b al. *ταῖς ἡλικίαις* del. Po. || **20** *καιρῶν καὶ τόπων καὶ λόγ.* J[1] (cf. 40, 14sq. **y**) || **21** *δημιουργὸς* α[2] **AE** -*γῶς* ***O***

εἰκός ἐστιν ἀπομαραίνεσθαι καὶ τὸ κοινωνικὸν καὶ τὸ εὐχάριστον, ὧν οὐδεμίαν εἶναι δεῖ τελευτὴν οὐδὲ πέρας. E

17. *Εἰ γοῦν πατέρα τὸν Τιθωνὸν εἶχες, ἀθάνατον μὲν ὄντα χρείαν δ' ἔχοντα διὰ γῆρας ἀεὶ πολλῆς ἐπιμελείας, οὐκ ἂν οἶμαί σε φυγεῖν οὐδ' ἀπείπασθαι τὸ θεραπεύειν καὶ προσαγορεύειν καὶ βοηθεῖν ὡς λελειτουργηκότα πολὺν χρόνον· ἡ δὲ πατρὶς καὶ μητρὶς ὡς Κρῆτες καλοῦσι, πρεσβύτερα καὶ μείζονα δίκαια γονέων ἔχουσα, πολυχρόνιος μέν ἐστιν οὐ μὴν ἀγήρως οὐδ' αὐτάρκης, ἀλλ' ἀεὶ πολυωρίας δεομένη καὶ βοηθείας καὶ φροντίδος ἐπισπᾶται καὶ κατέχει τὸν πολιτικὸν* (*Π* 9)

'εἱανοῦ ἁπτομένη καί τ' ἐσσύμενον κατερύκει.'

καὶ μὴν οἶσθά με τῷ Πυθίῳ λειτουργοῦντα πολλὰς Πυ- F *θιάδας· ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποις 'ἱκανά σοι, ὦ Πλούταρχε, τέθυται καὶ πεπόμπευται καὶ κεχόρευται, νῦν δ' ὥρα πρεσβύτερον ὄντα τὸν στέφανον ἀποθέσθαι καὶ τὸ χρηστήριον ἀπολιπεῖν διὰ τὸ γῆρας'. οὐκοῦν μηδὲ σεαυτὸν οἴου δεῖν, τῶν πολιτικῶν ἱερῶν ἔξαρχον ὄντα καὶ προφήτην, ἀφεῖναι τὰς τοῦ Πολιαίου καὶ Ἀγοραίου τιμὰς Διός, ἔκπαλαι κατωργιασμένον αὐταῖς.* |

18. *Ἀλλ' ἀφέντες, εἰ βούλει, τὸν ἀποσπῶντα τῆς πολι-* 793 *τείας λόγον ἐκεῖνο σκοπῶμεν ἤδη καὶ φιλοσοφῶμεν, ὅπως μηδὲν ἀπρεπὲς μηδὲ βαρὺ τῷ γήρᾳ προσάξομεν ἀγώνισμα, πολλὰ μέρη τῆς πολιτείας ἐχούσης ἁρμόδια καὶ πρόσφορα τοῖς τηλικούτοις. ὥσπερ γάρ, εἰ καθῆκον ἦν ᾄδοντας διατελεῖν, ἔδει, πολλῶν τόνων καὶ τρόπων ὑποκειμένων φωνῆς, οὓς ἁρμονίας οἱ μουσικοὶ καλοῦσι, μὴ τὸν ὀξὺν ἅμα καὶ*

3 ad Aristonem Ceum alludere videtur qui in dialogo de senectute Tithonum loquentem induxit (Cic. de sen. 3) || **7** *μητρὶς ὡς Κρ.*] cf. Plat. Rep. IX 575d || **19** sq. 789d 819e (781b) Rosch. Myth. Lex. III 2608 (Höfer)

4 *διὰ τὸ γῆρας* J[1] || **7** *ἡ δὲ π.*] *ὁ δέ γε π.* J[1] *ἡ δέ τε π.* **y** || **12** *εἱανοῦ θ'* J[1]**y** w*α* a. ras. *εἱ. τ'* X[2]**v** | *ἐσσυμένην* (ut Hom.) ΦB*α*A a. c. || **19** *πολιαίου* X J[1]**y**Φ*α* a. c. (cf. Etym. M. 275, 1) *Πολιέως* ***O*** cf. Praef. || **23** *προσάξωμεν* Ω corr. Bern. || **26** *τρόπων καὶ τόν.* **Xy**, rectius?

σύντονον διώκειν γέροντας γενομένους, ἀλλ' ἐν ᾧ τὸ ῥᾴδιον ἔνεστι μετὰ τοῦ πρέποντος ἤθους, οὕτως, ἐπεὶ τὸ πράττειν καὶ λέγειν μᾶλλον ἀνθρώποις ἢ κύκνοις τὸ ᾄδειν
B *ἄχρι τελευτῆς κατὰ φύσιν ἔστιν, οὐκ ἀφετέον τὴν πρᾶξιν ὥσπερ τινὰ λύραν σύντονον ἀλλ' ἀνετέον ἐπὶ τὰ κοῦφα καὶ μέτρια καὶ προσῳδὰ πρεσβύταις πολιτεύματα μεθαρμοττομένους. οὐδὲ γὰρ τὰ σώματα παντελῶς ἀκίνητα καὶ ἀγύμναστα περιορῶμεν, ὅτι μὴ δυνάμεθα σκαφείοις μηδ' ἁλτῆρσι χρῆσθαι μηδὲ δισκεύειν μηδ' ὁπλομαχεῖν ὡς πρότερον, ἀλλ' αἰώραις καὶ περιπάτοις, ἔνιοι δὲ καὶ σφαίρᾳ προσπαλαίοντες ἐλαφρῶς καὶ διαλεγόμενοι κινοῦσι τὸ πνεῦμα καὶ τὸ θερμὸν ἀναρριπίζουσι· μήτε δὴ τελέως ἐκπαγέντας ἑαυτοὺς καὶ καταψυχθέντας ἀπραξίᾳ*
C *περιίδωμεν μήτ' αὖ πάλιν πᾶσαν ἀρχὴν ἐπαιρόμενοι καὶ παντὸς ἐπιδραττόμενοι πολιτεύματος ἀναγκάζωμεν τὸ γῆρας ἐξελεγχόμενον ἐπὶ τοιαύτας φωνὰς καταφέρεσθαι* (Eur. Herc. 268)

'ὦ δεξιὰ χείρ, ὡς ποθεῖς λαβεῖν δόρυ·
ἐν δ' ἀσθενείᾳ τὸν πόθον διώλεσας.'

οὐδὲ γὰρ ἀκμάζων καὶ δυνάμενος ἀνὴρ ἐπαινεῖται πάντα συλλήβδην ἀνατιθεὶς ἑαυτῷ τὰ κοινὰ πράγματα καὶ μηδὲν ἑτέρῳ παριέναι βουλόμενος, ὥσπερ οἱ Στωικοὶ τὸν Δία λέγουσιν, εἰς πάντα παρενείρων καὶ πᾶσι καταμιγνὺς
D *ἑαυτὸν ἀπληστίᾳ δόξης ἢ φθόνῳ τῶν μεταλαμβανόντων ἁμωσγέπως τιμῆς τινος ἐν τῇ πόλει καὶ δυνάμεως· πρεσβύτῃ δὲ κομιδῇ, κἂν τὸ ἄδοξον ἀφέλῃς, ἐπίπονος καὶ ταλαίπωρος ἡ πρὸς πᾶν μὲν ἀεὶ κληρωτήριον ἀπαντῶσα*

12 133f || **20** sqq. 812c sq. Vit. Per. 7 p. 155ef || **21** ad verba cf. p. 94, 20. 103, 21 (812d 816c) || **22** sq. cf. 781f SVF II 1021 || **24** *ἀπλ. δόξης*] p. 94, 20 (812d) || **26** — p. 47, 9 cf. 796bc

2 *ἔπεστι* Ω corr. Wil.; cf. 48, 4 *ἀλλ'* [*ἐν*] *ᾧ . . . ἔπεστι* Castiglioni || **4** *ἄχρι* X[1] Jy *μέχρι* **O** || **6** *πρεσβ.*] *πολίταις* y | *μεθαρμοζομ.* yE || **8** *ὅτε* Duebn. Bern. || **10** *καὶ* ante *πρότερ.* add. Π || **12** *τὸ θερμὸν* om. E || **13** *ἐμπαγ.* y || **14** *περιίδοιμεν* Ω corr. Koraes | *ἐπαυρ.* BΠ || **15** *ἀναγκάζομεν* yΦ || **23** *πᾶσι* X[1] J[1]y *πάντα* **O** || **27** *κληρ.*] *σκληρότερον* y

φιλαρχία, παντὶ δ' ἐφεδρεύουσα δικαστηρίου καιρῷ καὶ συνεδρίου πολυπραγμοσύνη, πᾶσαν δὲ πρεσβείαν καὶ προδικίαν ὑφαρπάζουσα φιλοτιμία. καὶ γὰρ ταῦτα πράττειν καὶ μετ' εὐνοίας βαρὺ παρ' ἡλικίαν, συμβαίνει δέ γε τἀναντία· μισοῦνται μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν νέων, ὡς μὴ προϊέμενοι πράξεων αὐτοῖς ἀφορμὰς μηδ' εἰς μέσον ἐῶντες προελθεῖν, ἀδοξεῖ δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις τὸ φιλόπρωτον E *αὐτῶν καὶ φίλαρχον οὐχ ἧττον ἢ τὸ φιλόπλουτον ἑτέρων γερόντων καὶ φιλήδονον.*

19. *Ὥσπερ οὖν ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Βουκέφαλον πρεσβύτερον ὄντα μὴ βουλόμενος πιέζειν ἑτέροις ἐχρῆτο πρὸ τῆς μάχης ἵπποις, ἐφοδεύων τὴν φάλαγγα καὶ καθιστὰς εἰς τὴν τάξιν, εἶτα δοὺς τὸ σύνθημα καὶ μεταβὰς ἐπ' ἐκεῖνον εὐθὺς ἐπῆγε τοῖς πολεμίοις καὶ διεκινδύνευεν, οὕτως ὁ πολιτικός, ἂν ἔχῃ νοῦν, αὐτὸς αὐτὸν ἡνιοχῶν πρεσβύτην γενόμενον ἀφέξεται τῶν οὐκ ἀναγκαίων καὶ παρήσει τοῖς ἀκμάζουσι χρῆσθαι πρὸς τὰ μικρότερα τὴν πόλιν, ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις αὐτὸς ἀγωνιεῖται προθύμως.* F *οἱ μὲν γὰρ ἀθληταὶ τὰ σώματα τῶν ἀναγκαίων πόνων ἄθικτα τηροῦσι καὶ ἀκέραια πρὸς τοὺς ἀχρήστους· ἡμεῖς δὲ τοὐναντίον, ἐῶντες τὰ μικρὰ καὶ φαῦλα, τοῖς ἀξίοις σπουδῆς φυλάξομεν ἑαυτούς. 'νέῳ' μὲν γὰρ ἴσως 'ἐπέοικε' καθ' Ὅμηρον* (X 71) *'πάντα', καὶ δέχονται καὶ ἀγαπῶσι τὸν μὲν μικρὰ καὶ πολλὰ πράττοντα δημοτικὸν καὶ φιλόπονον τὸν δὲ λαμπρὰ καὶ σεμνὰ γενναῖον καὶ μεγαλόφρονα καλοῦντες· | ἔστι δ' ὅπου καὶ τὸ φιλόνεικον καὶ πα-* 794 *ράβολον ὥραν ἔχει τινὰ καὶ χάριν ἐπιπρέπουσαν τοῖς τηλικούτοις. ὁ πρεσβύτης δ' ἀνὴρ ἐν πολιτείᾳ διακονικὰς λει-*

5—18 cf. 808 b c 811 c. e || **5.6** *προϊέμενα -ἀφορμ.*] ad verba cf. 631 b 806 c (et e) || **10** sqq. Vit. Alex. 32 p. 684 c || **28** sq. cf. 811 b

4 *γε* om. BΠ || **5** *μὴ* $J^{2}α^{2}$ *οὐ* A (ss.) E Duebn. om. ***O*** || **6** *μὴ* J^{1} || **10** *τὸν βουκ. ὁ ἀλέξ.* Π || **11** *ἐχρῆτο* (X^{1} incertus) J^{1}y (cf. 793 e Vit. Alex. 32 p. 684 c) *ἐπωχεῖτο* X^{3} (in ras.) ***O*** cf. Praef. || **13** *εἰς* del. J^{2} om. BΠ | [*καὶ*] dub. Po. || **21** *καὶ τὰ φαῦλα* y || **23** *δέχονται* Wy. *ἔχονται* Ω || **24.25** *τὸν μὲν . . . πράττοντα . . . τὸν δὲ* Wy. *τὰ μὲν . . . πράγματα . . . τὰ δὲ* || **26** *καὶ τὸ παράβολον* J^{1} || **28** *ὁ* del. dub. Bern.

(794) *τουργίας ὑπομένων, οἷα τελῶν πράσεις καὶ λιμένων ἐπιμελείας καὶ ἀγορᾶς, ἔτι δὲ πρεσβείας καὶ ἀποδημίας πρὸς ἡγεμόνας καὶ δυνάστας ὑποτρέχων, ἐν αἷς ἀναγκαῖον οὐδὲν οὐδὲ σεμνὸν ἔνεστιν ἀλλὰ θεραπεία καὶ τὸ πρὸς χάριν, ἐμοὶ μὲν οἰκτρόν, ὦ φίλε, φαίνεται καὶ ἄζηλον, ἑτέροις δ' ἴσως καὶ ἐπαχθὲς φαίνεται καὶ φορτικόν.*

20. *Οὐδὲ γὰρ ἐν ἀρχαῖς τὸν τηλικοῦτον ὥρα φαίνεσθαι, πλὴν ὅσαι μέγεθός τι κέκτηνται καὶ ἀξίωμα· καθάπερ* B *ἣν σὺ νῦν Ἀθήνησι μεταχειρίζῃ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς ἐπιστασίαν καὶ νὴ Δία τὸ πρόσχημα τῆς Ἀμφικτυονίας, ἥν σοι διὰ τοῦ βίου παντὸς ἡ πατρὶς ἀνατέθεικε ʻπόνον ἡδὺν κάματόν τ' εὐκάματον'* (Eur. Bacch. 66) *ἔχουσαν. δεῖ δὲ καὶ ταύτας μὴ διώκειν τὰς τιμὰς ἀλλὰ φεύγοντας ἄρχειν, μηδ' αἰτουμένους ἀλλὰ παραιτουμένους, μηδ' ὡς αὑτοῖς τὸ ἄρχειν λαμβάνοντας ἀλλ' ὡς αὑτοὺς τῷ ἄρχειν ἐπιδιδόντας. οὐ γάρ, ὡς Τιβέριος ὁ Καῖσαρ ἔλεγε, τὸ τὴν χεῖρα τῷ ἰατρῷ προτείνειν ὑπὲρ ἑξήκοντ' ἔτη γεγονότας αἰσχρόν ἐστιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τὴν χεῖρα* C *τῷ δήμῳ προτείνειν ψῆφον αἰτοῦντας ἢ φωνὴν ἀρχαιρεσιάζουσαν· ἀγεννὲς γὰρ τοῦτο καὶ ταπεινόν· ὡς τοὐναντίον ἔχει τινὰ σεμνότητα καὶ κόσμον, αἱρουμένης τῆς πατρίδος καὶ καλούσης καὶ περιμενούσης, κατιόντα μετὰ τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης γεραρὸν ὡς ἀληθῶς καὶ περίβλεπτον ἀσπάσασθαι καὶ δεξιώσασθαι τὸ γέρας.*

21. *Οὕτως δέ πως καὶ λόγῳ χρηστέον ἐν ἐκκλησίᾳ πρεσβύτην γενόμενον, μὴ ἐπιπηδῶντα συνεχῶς τῷ βήματι μηδ' ἀεὶ δίκην ἀλεκτρυόνος ἀντᾴδοντα τοῖς φθεγγομένοις, μηδὲ τῷ συμπλέκεσθαι καὶ διερεθίζειν ἀποχαλι-*

8 cf. 45, 17 p. 792f (Mommsen R. G. V^3 p. 233^2; Mittelhaus p. 1) || **11** cf. 785c || **16** 136d cf. Suet. Tib. 68 fin.; Tac. ann. VI 46 || **22** *περιμενούσης* cf. 50, 3 || **26** sq. p. 53, 19

5 ʻexpectes *οἰκτρός, ἄζηλος* etc., sed laxa constructio toleranda' Po. || **6** *φαίνεται* del. Mez. *φανεῖται* Koraes *φανήσεται* Re. || **7** *φαίνεσθαι* X^1 Jy *φέρεσθαι* ***O*** || **8** *γε* ante *μέγ.* $X^2 J^2 \Phi n^2$ BΠ || **11** *μοι* Sauppe (melius fort. *ἐμοὶ*) || **13** *δὲ* om. ΦBΠ || **15** *αὐτοῖς* **yvB** || **15.16** *ὡς αὐτοῖς τὸ ἄ.* X^2 Φ α a. c. || **24** *γέρας* X J^1 (Steph.) *γῆρας* ***O***

*νοῦντα τὴν πρὸς αὐτὸν αἰδῶ τῶν νέων μηδὲ μελέτην
ἐμποιοῦντα καὶ συνήθειαν ἀπειθείας καὶ δυσηκοΐας, ἀλλὰ* D
*καὶ παριέντα ποτὲ καὶ διδόντα πρὸς δόξαν ἀναχαιτίσαι
καὶ θρασύνασθαι, μηδὲ παρόντα μηδὲ πολυπραγμονοῦντα,
ὅπου μὴ μέγα τὸ κινδυνευόμενόν ἐστι πρὸς σωτηρίαν
κοινὴν ἢ τὸ καλὸν καὶ πρέπον. ἐκεῖ δὲ χρὴ καὶ μηδενὸς
καλοῦντος ὠθεῖσθαι δρόμῳ παρὰ δύναμιν, ἀναθέντα χειρα-
γωγοῖς αὐτὸν ἢ φοράδην κομιζόμενον, ὥσπερ ἱστοροῦσιν
ἐν Ῥώμῃ Κλαύδιον Ἄππιον· ἡττημένων γὰρ ὑπὸ Πύρρου
μάχῃ μεγάλῃ, πυθόμενος τὴν σύγκλητον ἐνδέχεσθαι
λόγους περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης οὐκ ἀνασχετὸν ἐποιή-
σατο, καίπερ ἀμφοτέρας ἀποβεβληκὼς τὰς ὄψεις, ἀλλ'* E
*ἧκε δι' ἀγορᾶς φερόμενος πρὸς τὸ βουλευτήριον· εἰσελθὼν
δὲ καὶ καταστὰς εἰς μέσον ἔφη πρότερον μὲν ἄχθεσθαι τῷ
τῶν ὀμμάτων στέρεσθαι, νῦν δ' ἂν εὔξασθαι μηδ' ἀκούειν
οὕτως αἰσχρὰ καὶ ἀγεννῆ βουλευομένους καὶ πράττοντας
ἐκείνους. ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν καθαψάμενος αὐτῶν τὰ δὲ
διδάξας καὶ παρορμήσας, ἔπεισεν εὐθὺς ἐπὶ τὰ ὅπλα χω-
ρεῖν καὶ διαγωνίζεσθαι περὶ τῆς Ἰταλίας πρὸς τὸν Πύρρον.
ὁ δὲ Σόλων, τῆς Πεισιστράτου δημαγωγίας ὅτι τυραννίδος
ἦν μηχάνημα φανερᾶς γενομένης, μηδενὸς ἀμύνεσθαι
μηδὲ κωλύειν τολμῶντος, αὐτὸς ἐξενεγκάμενος τὰ ὅπλα
καὶ πρὸ τῆς οἰκίας θέμενος ἠξίου βοηθεῖν τοὺς πολίτας·* F
*πέμψαντος δὲ τοῦ Πεισιστράτου πρὸς αὐτὸν καὶ πυνθα-
νομένου τίνι πεποιθὼς ταῦτα πράττει, 'τῷ γήρᾳ' εἶπεν.*

22. *Ἀλλὰ τὰ μὲν οὕτως ἀναγκαῖα καὶ τοὺς ἀπεσβη-
κότας κομιδῇ γέροντας, ἂν μόνον ἐμπνέωσιν, ἐξάπτει καὶ
διανίστησιν· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ποτὲ μέν, ὥσπερ εἴρηται*
(794 a b), *παραιτούμενος ἐμμελὴς ἔσται τὰ γλίσχρα καὶ*

9—19 Vit. Pyrrh. 18. 19 p. 394 e sqq. Valer. Max. VIII 13, 5; Cic. Brut. 55; de sen. 16; Phil. I 11 al. || **20—25** Vit. Sol. 30. 31 p. 96 b c Diod. IX 4; 20, 4 cf. Arist. Rep. Athen. 14, 2

1 *αὐτὸν* dub. Bern. || **3** *παριέντα* y (Steph.) *παριόντα* ***O*** || **4** *θρασύνασθαι* J[1] Koraes *-νεσθαι* ***O*** || **5** *ὅπου* ⟨*γε*⟩ *μὴ* Duebn. || **9** *ἐν Ῥώμῃ* om. BΠ | *ἡττημένων* X[1]y (Wy.) *-ον* Φ *-ην* ***O*** || **10** *ἐκδέχ.* B || **14** *τῷ*] *τὸ* X[1] J n (Ald.) || **24** *τοῦ* om. J[2]BΠ

διακονικὰ καὶ μείζονας ἔχοντα τοῖς πράττουσιν ἀσχολίας |
795 *ἢ δι' οὓς πράττεται χρείας καὶ ὠφελείας· ἔστι δ' ὅπου περιμένων καλέσαι καὶ ποθῆσαι καὶ μετελθεῖν οἴκοθεν τοὺς πολίτας ἀξιοπιστότερος δεομένοις κάτεισι. τὰ δὲ πλεῖστα καὶ παρὼν σιωπῇ τοῖς νεωτέροις λέγειν παρίησιν, οἷον βραβεύων φιλοτιμίας πολιτικῆς ἅμιλλαν· ἂν δ' ὑπερβάλλῃ τὸ μέτριον, καθαπτόμενος ἠπίως καὶ μετ' εὐμενείας ἀφαιρῶν φιλονεικίας καὶ βλασφημίας καὶ ὀργάς, ἐν δὲ ταῖς γνώμαις τὸν μὲν ἁμαρτάνοντα παραμυθούμενος ἄνευ ψόγου καὶ διδάσκων, ἐπαινῶν δ' ἀφθόνως τὸν κατορθοῦντα καὶ νικώμενος ἑκουσίως καὶ προϊέμενος τὸ πεῖσαι καὶ περιγενέσθαι πολλάκις ὅπως αὐξάνωνται καὶ*
B *θαρσῶσιν, ἐνίοις δὲ καὶ συναναπληρῶν μετ' εὐφημίας τὸ ἐλλεῖπον, ὡς ὁ Νέστωρ* (*I* 55)

'οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται ὅσσοι Ἀχαιοί,
οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων.
ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσί, ἐμὸς δέ κε καὶ πάις εἴης'

(23.) *τούτου δ' ἔ⟨τι⟩ πολιτικώτερον, μὴ μόνον ἐμφανῶς μηδὲ δημοσίᾳ κολάζων ἄνευ δηγμοῦ σφόδρα κολούοντος καὶ ταπεινοῦντος, ἀλλὰ μᾶλλον ἰδίᾳ τοῖς εὖ πεφυκόσι πρὸς πολιτείαν ὑποτιθέμενος καὶ συνεισηγούμενος εὐμενῶς λόγους τε χρηστοὺς καὶ πολιτεύματα, συνεξορμῶν*
C *πρὸς τὰ καλὰ καὶ συνεπιλαμπρύνων τὸ φρόνημα καὶ παρέχων, ὥσπερ οἱ διδάσκοντες ἱππεύειν, ἐν ἀρχῇ χει-*

2 cf. 788c 811f || **6** sqq. cf. 809ef Cicero Off. I. 136 || **15** sq. cf. 798a || **20** (*μὴ μόνον*–) *ἀλλὰ μᾶλλον*] cf. p. 22, 11

1 *πράττουσιν*] *πράγμασιν* Φα a. c., cf. p. 47, 24 || **3—5** *μετελθεῖν -τοῖς*] *τελθειν . . . τοῖς* om. J^1 add. J^2 (Ducas) || **5** *παρήσει* Xyl. interpr. Kron. (coll. p. 49, 29. 50, 4) || **6** *ἂν* X^1 J^1yn *ἐὰν* ***O*** || **9** *μὲν* X J^1yΦn om. ***O*** || **10** *ἀφθόνως* ci. Re. Wy. Kron. (qui cft. 54, 24; 854c) *ἀφόβως* || **11** *νικώμενον* ΦΒ$α^1$ΑE^1 | *προιέμενον* Φ$α^1$ || **15** *ἀχαιῶν* Ω -*οί* 798a Hom. Koraes || **18** *ἔτι* Hu. | *πολιτικώτερον* (immo -*ος*) ⟨*ὁ*⟩ ci. Po. || **18. 19** *μὴ μόνον* - *μηδὲ* (= *μηδὲ μόνον*) def. Stamatakos Kron. (cft. 1100a Vit. Caes. 62 p. 737a, al.) || **19** *κολάζων* Hu. *νομίζων* J^1 (*νομ. καὶ ἄνευ*) y, X a. ras. *ὀνειδίζειν* ***O*** *νουθετῶν* Kron. Po. | *κολ.*] *κωλύοντος* J (-*ού*- J, Ald.; cf. ad q. 53, 3) Φ

ῥοήθῃ καὶ πρᾶον ἐπιβῆναι τὸν δῆμον, εἰ δέ τι σφαλείη, μὴ περιορῶν ἐξαθυμοῦντα τὸν νέον, ἀλλ' ἀνιστὰς καὶ παραμυθούμενος, ὡς Ἀριστείδης Κίμωνα καὶ Μνησίφιλος Θεμιστοκλέα, δυσχεραινομένους καὶ κακῶς ἀκούοντας ἐν τῇ πόλει τὸ πρῶτον ὡς ἰταμοὺς καὶ ἀκολάστους, ἐπῆραν καὶ ἀνεθάρρυναν. λέγεται δὲ καὶ Δημοσθένους ἐκπεσόντος ἐν τῷ δήμῳ καὶ βαρέως φέροντος ἅψασθαι παλαιόν τινα γέροντα τῶν ἀκηκοότων Περικλέους καὶ εἰπεῖν, ὡς ἐκείνῳ τἀνδρὶ προσεοικὼς τὴν φύσιν οὐ δικαίως αὑτοῦ κατέγνωκεν. οὕτω δὲ καὶ Τιμόθεον Εὐριπίδης συριττόμενον ἐπὶ D *τῇ καινοτομίᾳ καὶ παρανομεῖν εἰς τὴν μουσικὴν δοκοῦντα θαρρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς ὀλίγου χρόνου τῶν θεάτρων ὑπ' αὐτῷ γενησομένων.*

24. *Καθόλου δ' ὥσπερ ἐν Ῥώμῃ ταῖς Ἑστιάσι παρθένοις τοῦ χρόνου διώρισται τὸ μὲν μανθάνειν τὸ δὲ δρᾶν τὰ νενομισμένα τὸ δὲ τρίτον ἤδη διδάσκειν, καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ περὶ τὴν Ἄρτεμιν ὁμοίως ἑκάστην Μελλιέρην τὸ πρῶτον εἶθ' Ἱέρην τὸ δὲ τρίτον Παριέρην καλοῦσιν, οὕτως ὁ τελέως πολιτικὸς ἀνὴρ τὰ μὲν πρῶτα μανθάνων ἔτι πολιτεύεται καὶ μυούμενος τὰ δ' ἔσχατα διδάσκων καὶ μυσταγωγῶν· τὸ μὲν γὰρ ἐπιστατεῖν ἀθλοῦσιν* E *ἑτέροις οὐκ ἔστιν αὐτὸν ἀθλεῖν, ὁ δὲ παιδοτριβῶν νέον*

3 *Ἀριστ. Κίμ.*] Vit. Cim. 5 p. 481f *Μνησ.–Θεμ.*] Vit. Them. 2 p. 112de || 6 sqq. 845a Vit. Dem. 6 p. 848ef || 10 sqq. cf. RE VI A 1332, 5 (P. Maas) || 14—16 Vit. Num. 10 p. 66e Sen. dial. VIII (de otio) 2, 2 || 16—19 cf. RE V 2758 s. v. Ephesia (Jessen) || 22 sqq. cf. 798b

1 *τι* X¹ Jy *τις* **O** || 2 *περιορᾶν* X¹ J¹ || 7 ⟨*καθ*⟩*άψασθαι* Koraes (non opus, cf. e. g. 719c, quamquam in Vit. Dem. *ἐπετίμησεν*) || 9 *αὐτοῦ* Ω corr. Koraes || 17 *ἑκάστην* Xyl. om. y *ἑκάστου* **O** || 17. 18 *μελλ.–ἱέρ.–παρ.* J²α² (et in mg. *a* Plan. (?) *γρ. μελλ. εἶτ' ἱέρ. τὸ δὲ τρίτ. παριέρην* admonet) AE *μελαγγέρην –γέρην –παργέρην* y | *μέλλει ἐρεῖν* X² (*μελλειερην* X¹) Φα a. c. | *εἴτερην* X¹ J¹ (*εἶτ' ἔρην*) n *εἶτ' ἐρεῖν* X²Φα a. c. | *περιέρην* X¹ J¹v *περιερεῖν* wα a. c. *παριέρειν* X², *η* ss. m. 3 || 20 *πολιτεύεται* Wy. *πολιτεύεσθαι* Ω. post *πολιτεύεσθαι* (immo vero post *μυούμενος*) lacuna indicatur et suppletur ⟨*τὰ δὲ δεύτερα …*⟩, cf. l. 15sq. 18

ἐν πράγμασι κοινοῖς καὶ δημοσίοις ἀγῶσι καὶ παρασκευάζων τῇ πατρίδι (*I* 443)

'μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων'

ἐν οὐ μικρῷ μέρει πολιτείας οὐδὲ φαύλῳ χρήσιμός ἐστιν, ἀλλ' εἰς ὃ μάλιστα καὶ πρῶτον ὁ Λυκοῦργος ἐντείνας ἑαυτὸν εἴθισε τοὺς νέους παντὶ πρεσβύτῃ καθάπερ νομοθέτῃ πειθομένους διατελεῖν. ἐπεὶ πρὸς τί βλέψας ὁ Λύσανδρος εἶπεν, ὡς ἐν Λακεδαίμονι κάλλιστα γηρῶσιν; ἆρ' ὅτι γεωργεῖν ἔξεστι μάλιστα τοῖς πρεσβυτέροις ἐκεῖ καὶ
F *δανείζειν ἢ κυβεύειν συγκαθεζομένους ἢ πίνειν ἐν ὥρᾳ συνάγοντας; οὐκ ἂν εἴποις· ἀλλ' ὅτι τρόπον τινὰ πάντες οἱ τηλικοῦτοι τάξιν ἀρχόντων ἢ τινων πατρονόμων ἢ παιδαγωγῶν ἔχοντες οὐ τὰ κοινὰ μόνον ἐπισκοποῦσιν,*
796 *ἀλλὰ καὶ τῶν νέων ἕκαστ' ἀεὶ περί τε τὰ | γυμνάσια καὶ παιδιὰς καὶ διαίτας καταμανθάνουσιν οὐ παρέργως, φοβεροὶ μὲν ὄντες τοῖς ἁμαρτάνουσιν αἰδεστοὶ δὲ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ποθεινοί· θεραπεύουσι γὰρ ἀεὶ καὶ διώκουσιν αὐτοὺς οἱ νέοι, τὸ κόσμιον καὶ τὸ γενναῖον αὔξοντας καὶ συνεπιγαυροῦντας ἄνευ φθόνου.* **(25.)** *τοῦτο γὰρ τὸ πάθος οὐδενὶ χρόνῳ πρέπον ἡλικίας, ὅμως ἐν νέοις εὐπορεῖ χρηστῶν ὀνομάτων, ἅμιλλα καὶ ζῆλος καὶ φιλοτιμία προσαγορευόμενον, ἐν δὲ πρεσβύταις παντελῶς ἄωρόν ἐστι καὶ ἄγριον καὶ ἀγεννές. διὸ δεῖ πορρωτάτω τοῦ φθο-*

5—19 cf. Vit. Lyc. 14 p. 47e; 16 p. 50a; 30 p. 58 d e || **7** sqq. Cic. de sen. 63 || **9** sq. *γεωργεῖν -δανείζειν*] cf. p. 22, 22 sq. (784a); p. 36, 10 sq. (789c); p. 39, 1 (790b) (57, 1 sq.) || **8—11** cf. p. 26, 20—27, 13 (785cd) || **11** *συνάγ.*] cf. Athen. VIII 365c

3 *ἔμμεναι* XJγΦBα[1] || **9** *γεωργεῖν*] *γε ἀργεῖν* ci. Faehse speciose, sed displicet *γε*, et ad *γεωργεῖν* cf. 22, 22; 26, 19; 36, 10. afferuntur primum duo genera *ἐπιτηδευμάτων γεροντικῶν*, deinde demum duo genera *τοῦ ἀργεῖν καὶ σχολάζειν* (propterea fort. l. 10 *καὶ* pro *ἤ*[2]); *γεωργεῖν καὶ δανείζειν* etiam Vit. Crass. 34 p. 565c | *ἐκεῖ μάλ. τοῖς πρ.* J[1] || **11** *συναγ.*] *κυβεύοντας* BΠ Ald. || **14** *ἕκαστον* Ha. || **15** *παιδιὰς* J[1] (Xyl. interpr., Re.) *παιδείας* **O** || **16** inter *ἁμαρτάνουσιν* et *αἰδ.* lac. 11 lit. X (erasa videntur verba *αἰδεστοὶ δέ* per errorem bis scripta)

νεῖν ὄντα τὸν πολιτικὸν γέροντα μὴ καθάπερ τὰ βάσκανα γεράνδρυα τῶν παραβλαστανόντων καὶ ὑποφυομένων B *τὸ φῶς ἀφαιρεῖσθαι καὶ τὴν αὔξησιν, ἀλλ' εὐμενῶς προσδέχεσθαι καὶ παρέχειν τοῖς ἀντιλαμβανομένοις καὶ προσπλεκομένοις ἑαυτὸν ὀρθοῦντα καὶ χειραγωγοῦντα καὶ τρέφοντα μὴ μόνον ὑφηγήσεσι καὶ συμβουλίαις ἀγαθαῖς, ἀλλὰ καὶ παραχωρήσεσι πολιτευμάτων τιμὴν ἐχόντων καὶ δόξαν ἤ τινας ὑπουργίας ἀβλαβεῖς μὲν ἡδείας δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ πρὸς χάριν ἐσομένας· ὅσα δ' ἐστὶν ἀντίτυπα καὶ προσάντη καὶ καθάπερ τὰ φάρμακα δάκνει παραχρῆμα καὶ λυπεῖ τὸ δὲ καλὸν καὶ λυσιτελὲς ὕστερον ἀποδίδωσι, μὴ τοὺς νέους ἐπὶ ταῦτα προσάγοντα μηδ' ὑπο-* C *βάλλοντα θορύβοις ὄχλων ἀγνωμονούντων ἀήθεις ὄντας, ἀλλ' αὐτὸν ἐκδεχόμενον τὰς ὑπὲρ τῶν συμφερόντων ἀπεχθείας· τοῦτο γὰρ εὐνουστέρους τε ποιήσει τοὺς νέους καὶ προθυμοτέρους ἐν ταῖς ἄλλαις ὑπηρεσίαις.*

26. *Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα χρὴ μνημονεύειν, ὡς οὐκ ἔστι πολιτεύεσθαι μόνον τὸ ἄρχειν καὶ πρεσβεύειν καὶ μέγα βοᾶν ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ περὶ τὸ βῆμα βακχεύειν λέγοντας ἢ γράφοντας, ἃ οἱ πολλοὶ τοῦ πολιτεύεσθαι νομίζουσιν, ὥσπερ ἀμέλει καὶ φιλοσοφεῖν τοὺς ἀπὸ τοῦ δίφρου διαλεγομένους καὶ σχολὰς ἐπὶ βιβλίοις περαίνοντας· ἡ δὲ συνεχὴς ἐν ἔργοις καὶ πράξεσιν ὁρωμένη καθ' ἡμέ-* D

1 sqq. cf. 806c (etiam 793 d e) || **2** *παραβλ.*] cf. p. 40, 20 || **3** sqq. 805e || **7** sqq. 808b || **17** — p. 54, 12 Dicaearchus fr. 29 W. || **19** *μέγα βοᾶν*] cf. p. 48, 27; 34, 5

1.2 *τὰ* -lac. 2 lit. -*βάσκανα* -lac. 11 lit. -*γερ.* X *τὰ βασκ. γερ.* in ras. 10—12 lit. J² *τα* -lac. 6 lit. -*βάσκ. γεράνδρια* y || **3** *τὸ φῶς* Radermacher *σαφῶς* Ω *εἰς φῶς* dub. Hu. *ὑποφυομένων σαφῶς* in mg. lector? Sandbach | *ἀφαιρεῖσθαι καὶ τὴν αὔξησιν* X¹ J¹ yΦ (cum lac. 3—4 lit. post *ἀφ.*) n; in X autem post *ἀφ.* scr. *τὴν βλάστην καὶ* in ras. X²; *ἀφ. τὴν βλάστην καὶ τὴν αὔξησιν* ΠB; *ἀφ. καὶ κολούειν τὴν βλάστην* J² mg. Ald. (*κωλύειν*) edd., additamentum non malum, sed X¹ J¹ yΦ primam et veram lectionem continere videntur. cf. Praef. || **12** *ὑποβάλλ.* Xyl. *ὑπερβ.* || **13** *ὄχλον* X J || **14** *ἀλλ'* y J² (ss.), lac. 3—4 lit. X om. *O* || **15** *τοῦτο* X J y n *τούτῳ* *O* || **20** *ἃ* ⟨*μόνα*⟩ Stamat.; *ἃ* ⟨*μάλιστ'*⟩ ci. Po. | *τοῦ*] *τὸ* dub. Koraes, Stamat. [*τοῦ*]? || **23** *ὁρωμέναις* J *ὁρωμένη* lac. 1—2 lit. X

*ραν ὁμαλῶς πολιτεία καὶ φιλοσοφία λέληθεν αὐτούς. καὶ
γὰρ τοὺς ἐν ταῖς στοαῖς ἀνακάμπτοντας περιπατεῖν φα-
σιν, ὡς ἔλεγε Δικαίαρχος* (fr. 29 W.), *οὐκέτι δὲ τοὺς εἰς
ἀγρὸν ἢ πρὸς φίλον βαδίζοντας. ὅμοιον δ' ἐστὶ τῷ φιλο-
σοφεῖν τὸ πολιτεύεσθαι. Σωκράτης γοῦν οὔτε βάθρα θεὶς
οὔτ' εἰς θρόνον καθίσας οὔθ' ὥραν διατριβῆς ἢ περιπά-
του τοῖς γνωρίμοις τεταγμένην φυλάττων, ἀλλὰ καὶ παί-
ζων, ὅτε τύχοι, καὶ συμπίνων καὶ συστρατευόμενος ἐνίοις
καὶ συναγοράζων, τέλος δὲ καὶ [συν]δεδεμένος καὶ πίνων
τὸ φάρμακον ἐφιλοσόφει· πρῶτος ἀποδείξας τὸν βίον*
E *ἅπαντι μέρει [χρόνῳ], καὶ πάθεσι καὶ πράγμασιν ἁπλῶς
ἅπασι, φιλοσοφίαν δεχόμενον. οὕτω δὴ διανοητέον καὶ
περὶ πολιτείας, ὡς τοὺς μὲν ἀνοήτους, οὐδ' ὅταν στρατη-
γῶσιν ἢ γραμματεύωσιν ἢ δημηγορῶσι, πολιτευομένους
ἀλλ' ὀχλοκοποῦντας ἢ πανηγυρίζοντας ἢ στασιάζοντας ἢ
λειτουργοῦντας ἀναγκαίως, τὸν δὲ κοινωνικὸν καὶ φιλάν-
θρωπον καὶ φιλόπολιν καὶ κηδεμονικὸν καὶ πολιτικὸν
ἀληθῶς, κἂν μηδέποτε τὴν χλαμύδα περίθηται, πολι-
τευόμενον ἀεὶ τῷ παρορμᾶν τοὺς δυναμένους, ὑφηγεῖσθαι
τοῖς δεομένοις, συμπαρεῖναι τοῖς βουλευομένοις, διατρέπειν
τοὺς κακοπραγμονοῦντας, ἐπιρρωννύναι τοὺς εὐγνώμονας,*
F *φανερὸν εἶναι μὴ παρέργως προσέχοντα τοῖς κοινοῖς μηδ'
ὅπου σπουδή τις ἢ παράκλησις διὰ τὸ πρωτεῖον εἰς τὸ
θέατρον βαδίζοντα καὶ τὸ βουλευτήριον, ἄλλως δὲ δια-
γωγῆς χάριν ὡς ἐπὶ θέαν ἢ ἀκρόασιν, ὅταν ἐπέλθῃ, παρα-*
797 *γινόμενον, | ἀλλά, κἂν μὴ παραγένηται τῷ σώματι, παρόντα
τῇ γνώμῃ καὶ τῷ πυνθάνεσθαι τὰ μὲν ἀποδεχόμενον τοῖς
δὲ δυσκολαίνοντα τῶν πραττομένων.*

13 sq. *στρατ. ἢ γραμμ.* cf. p. 35, 7 (788f) || **18** sqq. cf. 817c sqq. (Mittelhaus p. 7)

1 *ὁμαλῶς* (?, 'aequabili modo' Duebn.) Koraes *οὐδαμῶς* || **2. 3** *φησίν* **X** J[1]**y**Φα a. c. n || **3** *ὡς* del. **X** m. 2, om. Φα[1] || **4** *τὸ φιλ.* Φα a. c.? || **7** *καὶ ⟨συμ⟩παίζων* Re. || **9** del. Wy. || **11** *χρόνῳ καὶ μέρει* **B**Π *χρόνῳ* del. Drexler *χρόνου* dub. Mau || **14** *γραμματεύω* α[2] in ras. || **18** *περιθείη* J[1] || **23** *πρωτεῖον* **A** (*εῖ* ss. m. 1) Xyl. interpr., Re. *πρῶτον* ***O*** || **25** *παραγιν.* J**y** *παραγεν.* ***O*** || **27** *τῷ* – lac. 3 lit. –*πυνθ.* **y**

27. *Οὐδὲ γὰρ Ἀθηναίων Ἀριστείδης οὐδὲ Ῥωμαίων Κάτων ἦρξε πολλάκις, ἀλλὰ πάντα τὸν αὑτῶν βίον ἐνεργὸν ἀεὶ ταῖς πατρίσι παρέσχον. Ἐπαμεινώνδας δὲ πολλὰ μὲν κατώρθωσε καὶ μεγάλα στρατηγῶν, οὐκ ἔλαττον δ' αὐτοῦ μνημονεύεται μηδὲ στρατηγοῦντος μηδ' ἄρχοντος ἔργον περὶ Θετταλίαν, ὅτε τῶν στρατηγῶν εἰς τόπους χαλεποὺς ἐμβαλόντων τὴν φάλαγγα καὶ θορυβουμένων (ἐπέκειντο γὰρ οἱ πολέμιοι βάλλοντες), ἀνακληθεὶς ἐκ* B *τῶν ὁπλιτῶν πρῶτον μὲν ἔπαυσε θαρρύνας τὸν τοῦ στρατεύματος τάραχον καὶ φόβον, ἔπειτα διατάξας καὶ διαρμοσάμενος τὴν φάλαγγα συγκεχυμένην ἐξήγαγε ῥᾳδίως καὶ κατέστησεν ἐναντίαν τοῖς πολεμίοις, ὥστ' ἀπελθεῖν ἐκείνους μεταβαλλομένους. Ἄγιδος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν Ἀρκαδίᾳ τοῖς πολεμίοις ἐπάγοντος ἤδη τὸ στράτευμα συντεταγμένον εἰς μάχην, τῶν πρεσβυτέρων τις Σπαρτιατῶν ἐπεβόησεν, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῷ ἰάσασθαι, δηλῶν τῆς ἐξ Ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλόμενον εἶναι, ὡς ὁ Θουκυδίδης* (V 65, 2) *φησίν· ὁ δ' Ἄγις ἀκούσας ἐπείσθη* C *καὶ ἀνεχώρησε. Μενεκράτει δὲ καὶ δίφρος ἔκειτο καθ' ἡμέραν παρὰ ταῖς θύραις τοῦ ἀρχείου, καὶ πολλάκις ἀνιστάμενοι πρὸς αὐτὸν οἱ ἔφοροι διεπυνθάνοντο καὶ συνεβουλεύοντο περὶ τῶν μεγίστων· ἐδόκει γὰρ ἔμφρων ἀνὴρ εἶναι καὶ συνετός. ἱστορεῖται δὲ καὶ ⟨ὅτι⟩ παντάπασιν*

1 sqq. cf. 811a (Mittelhaus p. 8) || **3—13** Nep. Epam. 7, 1. 2 Diod. XV 71, 4—6 Paus. IX 15, 1. 2 (RE V 2693 Swoboda) || **13** sqq. Thuc. V 60, 2; 63, 1; 65 || **20** sqq. cf. RE XV 798 nr. 5 (Göbel)

2 *αὐτῶν* α p. c. A *αὐτῶν* X^{1} y E *αὐτὸν* X^{2} J^{1} (?) Φα a. c. *αὑτοῦ* J^{2} || **3** *ἐπαμειν.* y *ἐπαμιν.* ***O*** || **3.4** *πολλὰ μὲν καὶ μεγάλα κατώρθ. στρ.* ΠB || **5** *μηδὲ*[1]] *μὴ* y || **9.10** *θαρρύνας τὸ* (*τὸν* ss. y^{2}) *στράτευμα.* — lac. 2 lit. — *ἔπειτα διατ.* y || **12** *ἐναντίαν* α (p. c.?) Ald. *-ον* ***O*** || **13** *μεταβαλλομένους* X^{1} J y B *μεταβαλομ.* ***O*** || **15** *συντεταγμένων* J (*-ον* Ald.) y A E *συντεταραγμένων* Φα a. c. || **16** *ἰᾶσθαι* Thuc. (Bern.) || **17** *ἐπαιτίου* y Thuc. *ἐπετείου* X J^{1} n^{1} *ἐπετείους* Φ *εὐπετοῦς* J^{2} mg. Bα (partim m. 2 in ras.) A E || **18** *βουλομένην* Thuc. (*βουλ.* om. E) | *ὁ* om. B E || **20** *Μενεκράτει δὲ* Turn. Iannot *μέν, ἐκράτει δὲ* | *δίφρος* - lac. 11 lit. -*ἔκειτο* X | *ἔκειτο τοῦ ἄγιδος δηλονότι καθ' ἡ.* y || **22** *ἑαυτὸν* y || **24** *ἱστορεῖσθαι· διὸ καὶ παντ.* Ω *ἱστορεῖται* (Xyl.) *δὲ καὶ παντ.* Wy., ⟨*ὅτι*⟩ add. Madv.

(797) *ἤδη τὴν τοῦ σώματος ἐξημαυρωμένος δύναμιν καὶ τὰ πολλὰ κλινήρης διημερεύων, μεταπεμπομένων εἰς ἀγορὰν τῶν ἐφόρων, ὥρμησε μὲν ἐξαναστὰς βαδίζειν, μόλις δὲ καὶ χαλεπῶς προερχόμενος, εἶτα παιδαρίοις ἐντυχὼν καθ' ὁδόν, ἠρώτησεν, εἴ τι γινώσκουσιν ἀναγκαιότερον ὂν τοῦ*
D *πείθεσθαι δεσπότῃ· τῶν δὲ φησάντων 'τὸ μὴ δύνασθαι', τοῦτο τῆς ὑπουργίας λογισάμενος πέρας ἀνέστρεψεν οἴκαδε· δεῖ γὰρ μὴ προαπολείπειν τὴν προθυμίαν τῆς δυνάμεως, ἐγκαταλειφθεῖσαν δὲ μὴ βιάζεσθαι. καὶ μὴν Γαΐῳ Λαιλίῳ Σκιπίων ἐχρῆτο συμβούλῳ στρατηγῶν ἀεὶ καὶ πολιτευόμενος, ὥστε καὶ λέγειν ἐνίους ὑποκριτὴν τῶν πράξεων Σκιπίωνα ποιητὴν δὲ τὸν Γάιον εἶναι. Κικέρων δ' αὐτὸς ὁμολογεῖ τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα τῶν συμβουλευμάτων, οἷς ὤρθωσεν ὑπατεύων τὴν πατρίδα, μετὰ Ποπλίου Νιγιδίου τοῦ φιλοσόφου συνθεῖναι.*
E **28.** *Οὕτω διὰ πολλῶν τρόπων τῆς πολιτείας οὐθὲν ἀποκωλύει τοὺς γέροντας ὠφελεῖν τὸ κοινὸν ἀπὸ τῶν βελτίστων, λόγου καὶ γνώμης καὶ παρρησίας καὶ φροντίδος 'πινυτῆς', ὡς δὴ ποιηταὶ λέγουσιν. οὐ γὰρ αἱ χεῖρες ἡμῶν οὐδ' οἱ πόδες οὐδ' ἡ τοῦ σώματος ῥώμη κτῆμα καὶ μέρος ἐστὶ τῆς πόλεως μόνον, ἀλλὰ πρῶτον ἡ ψυχὴ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς κάλλη, δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ φρόνησις· ὧν ὀψὲ καὶ βραδέως τὸ οἰκεῖον ἀπολαμβανόντων*

10 sqq. 806a Julian. imper. or. VIII p. 244cd (RE XII 409, 44 Münzer); Mittelhaus p. 8; 22 || **12** sqq. Vit. Cic. 20 p. 870e (Cic. pro Sulla 42; ep. IV 13, 2; 7. RE XVII 1 p. 201 W. Kroll) || **19** Hom., Pind., al.

8 *δεῖν*? Hu. | *προαπολείπειν* Koraes *-λιπεῖν* ***O*** (recte?) *ἀπολιπεῖν* Φ || **10.12** *σκιπ.* J^2 (X^1?) *σκηπ.* ***O*** || **12** *τῶν* om. J | *εἶναι* X a. c. y (Steph.) om. ***O*** || **13** *ὡμολόγει* Jα p. c. AE | *βουλευμ.* ci. L. Dindorf || **14** *ὤρθωσεν ὑπ.* J^1 *ὀρθῶς ἐνυπατεύων* ***O*** (Ducas in J) | inter *πατρ.* et *μετὰ* habet *διέσωζε* J^2 in mg., B, α^2 ss. || **15** *νιγιδ.* Xyl. *νηγιδ.* X J y *νυγιδ.* ***O*** || **16.17** *οὕτω* in l. 16 om., sed l. 17 *ἀποκωλύειν* (sic) *τοὺς γέροντας οὕτως ὠφ.* X^1y *συνθεῖναι, εἰς τὸν ἄλλο βίον* [= *ἐν τῷ ἄλλῳ βιβλίῳ* Hu.] *διὰ πολλῶν τρόπων. τὸ δὲ οὕτως κεῖται μετὰ τὸ ἀποκολύειν τοὺς γέροντας ὠφελεῖν* J^1 cf. Praef. || **18.19** *γνώμης*] *μνήμης* X^2Φα a. c. *γνώμης καὶ φροντίδος καὶ παρρησίας πινυτῆς* J || **19** *δὴ*] *δὲ* X J^1Φα a. c. | *ἡμῶν* om. y || **21** *ἐστὶ* om. J^1 | *ἀλλὰ καὶ πρῶτον* J || **23** *καὶ βραδ.* in mg. suppl. E

ἄτοπόν ἐστι τὴν μὲν οἰκίαν καὶ τὸν ἀγρὸν ἀπολαύειν καὶ τὰ λοιπὰ χρήματα καὶ κτήματα, κοινῇ δὲ τῇ πατρίδι καὶ τοῖς πολίταις μηκέτι χρησίμους εἶναι διὰ τὸν χρόνον, οὐ τοσοῦτον τῶν ὑπηρετικῶν παραιρούμενον δυνάμεων, ὅσον F *ταῖς ἡγεμονικαῖς καὶ πολιτικαῖς προστίθησι. διὸ καὶ τῶν Ἑρμῶν τοὺς πρεσβυτέρους ἄχειρας καὶ ἄποδας ἐντεταμένους δὲ τοῖς μορίοις δημιουργοῦσιν, αἰνιττόμενοι τῶν γερόντων ἐλάχιστα δεῖσθαι διὰ τοῦ σώματος ἐνεργούντων, ἐὰν τὸν λόγον ἐνεργόν, ὡς προσήκει, καὶ γόνιμον ἔχωσιν.* |

1 sq. cf. p. 52, 9 sq. (795e)

1.2 *τῆς μὲν οἰκίας κ. τῶν ἀγρῶν ἀπολ. κ. τῶν λοιπῶν χρημάτων κ. κτημάτων* y | *ἀπολαύειν ἔτι* J[1] | *κτήμ. κ. χρήμ.* J[1]

52.

798 ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

(Plan. 58)

1. *Εἰ πρὸς ἄλλο τι χρήσασθαι καλῶς ἐστιν ἔχον, ὦ Μενέμαχε, τῷ* (*I* 55)

'οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται ὅσσοι Ἀχαιοί,
οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων',

B *καὶ πρὸς τοὺς προτρεπομένους τῶν φιλοσόφων διδάσκοντας δὲ μηδὲν μηδ' ὑποτιθεμένους· ὅμοιοι γάρ εἰσι τοῖς τοὺς λύχνους προμύττουσιν ἔλαιον δὲ μὴ ἐγχέουσιν. ὁρῶν*

De hoc libello quem Plutarchus Menemachi iuvenis Sardiani precibus obsecutum se composuisse ipse dicit — eiusdem 'Sardiani', ut videtur, quem postea patria expulsum libro *Περὶ φυγῆς* misso consolatur — egit K. Mittelhaus, De Plutarchi praeceptis gerendae rei publicae, Diss. Berol. 1911, qui eum a Plutarcho, cum iam multas vitas inprimisque Sullanam confecisset, fere inter a. 115—120 conscriptum esse probabiliter statuit. e vitis haud pauca exempla transtulit, alia de Theophrasti opere *Πολιτικὰ πρὸς τοὺς καιρούς*, de quo sec. catal. Lampriae 53 (et 52, cf. Praefationem) librum singularem scripsit, depromere poterat, doctrinam et Peripateticam et Stoicam noverat; praecepta vero gravissima ex ipsius experientia et vivendi ratione dedit.

Cat. Lampr. 104. – o G V k(g) υ^{II} v d^{I} z F J S c d^{II} R y α A E(β) Z B υ^{I} n. Φ = υ^{II} v d^{I} z. Σ = S c d^{II}. Π = α A E (δ = Vat. Reg. 80). Θ = Z B υ^{I}. (cum et in υ et in v hic libellus bis scriptus sit, bina sigla adhibenda sunt).

1 cf. 86 c (Mittelhaus p. 26) || 3 *Μενέμ.*] 813 d—t 825 c d 600 e 601 b || 4 sq. 795 b || 6 Plat. Clitoph. 410 e

1 tit. *περὶ τοῦ πῶς χρὴ τὸν φιλόσοφον πολιτεύεσθαι* Φ || 2 *ἔχον ἐστιν* k g S Θ || 4 *ὀνήσεται* Z υ^{I} | *ὅσοι* o V F Σ Θ || 6 *προτρεπομ.*] *τρεπομ.* R y E || 7 *ἀποτιθεμ.* Φ

οὖν σε παρωρμημένον ὑπὸ τοῦ λόγου πρὸς πολιτείαν καὶ βουλόμενον ἀξίως τῆς εὐγενείας ἐν τῇ πατρίδι (*I* 443)

'μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων,'

ἐπειδὴ χρόνον οὐκ ἔχεις ἀνδρὸς φιλοσόφου βίον ὕπαιθρον ἐν πράξεσι πολιτικαῖς καὶ δημοσίοις ἀγῶσι κατανοῆσαι καὶ γενέσθαι παραδειγμάτων ἔργῳ μὴ λόγῳ περαινομένων θεατής, ἀξιοῖς δὲ παραγγέλματα λαβεῖν πολιτικά, τὴν μὲν ἄρνησιν οὐδαμῶς ἐμαυτῷ προσήκουσαν εἶναι νομίζω, τὸ δ' ἔργον εὔχομαι καὶ τῆς σῆς ἄξιον σπουδῆς C *καὶ τῆς ἐμῆς προθυμίας γενέσθαι· τοῖς δὲ παραδείγμασι ποικιλωτέροις, ὥσπερ ἠξίωσας, ἐχρησάμην.*

2. *Πρῶτον μὲν οὖν ὑποκείσθω πολιτείᾳ καθάπερ ἔδαφος βέβαιον καὶ ἰσχυρὸν ἡ προαίρεσις ἀρχὴν ἔχουσα κρίσιν καὶ λόγον, ἀλλὰ μὴ πτοίαν ὑπὸ δόξης κενῆς ἢ φιλονεικίας τινὸς ἢ πράξεων ἑτέρων ἀπορίας. ὥσπερ γὰρ οἷς οὐδὲν ἔστιν οἴκοι χρηστόν, ἐν ἀγορᾷ διατρίβουσι, κἂν μὴ δέωνται, τὸν πλεῖστον χρόνον, οὕτως ἔνιοι τῷ μηδὲν ἔχειν ἴδιον* [*ἄλλο*] *πράττειν ἄξιον σπουδῆς ἐμβάλλουσιν ἑαυτοὺς εἰς δημόσια πράγματα, τῇ πολιτείᾳ διαγωγῇ χρώμενοι. πολλοὶ δ' ἀπὸ τύχης ἁψάμενοι τῶν κοινῶν καὶ ἀναπλη-* D *σθέντες οὐκέτι ῥᾳδίως ἀπελθεῖν δύνανται, ταὐτὸ τοῖς ἐμβᾶσιν εἰς πλοῖον αἰώρας χάριν εἶτ' ἀποσπασθεῖσιν εἰς πέλαγος πεπονθότες· ἔξω βλέπουσι ναυτιῶντες καὶ ταραττόμενοι, μένειν δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παροῦσιν ἀνάγκην ἔχοντες* (Simon.? fr. 42, II p. 79 D.)

3 p. 52, 3 || 13—15 815c 788c

1.2 *ὑπὸ - βουλ.* om. per errorem Bern. || 3 *ἔμεναι* GVΠ *ἔμμεναι* **O** || 6 *παράδειγμα τῶν ἔργων* o[1]GVkF[1]Ry[1] | *παραινουμένων* Φ || 9 *νομίζων* GVg || 11 *ὥσπερ*] *ὅσον* vz || 14 *φιλοδοξίας* J[1]Σ || 16.17 *ἐν . . . πλεῖστον* om. o[1]Φ || 18 *ἄλλο* om. υ[II]RyΠΘn *ἴδιον ἄλλο* (sec. coll. We.) VFG[3] Bern. *ἄλλο ἴδιον* o J (sed *ἄλλο* del.) Σ *ἴδιον* om. G[1] (add. m. 3) Φ (v etiam *ἔχειν* om.) || 20 *ἀπὸ τῆς τύχης* Z edd. plerique || 21 ⟨*καὶ*⟩ *ταὐτὸ* Koraes Wil., fort. recte || 23 *οἳ ἔξω βλ.* Σ || 24 *δὲ* om. Ry Bern. dub.

῾λευκᾶς καθύπερθε γαλάνας
εὐπρόσωποι σφᾶς παρήειραν ἔρωτες ναΐας
κληΐδος χαραξιπόντου δαιμονίαν ἐς ὕβριν.᾿

οὗτοι καὶ μάλιστα διαβάλλουσι τὸ πρᾶγμα τῷ μετανοεῖν
καὶ ἀσχάλλειν, ὅταν ἢ δόξαν ἐλπίσαντες ἀδοξίᾳ περι-
πέσωσιν ἢ φοβεροὶ προσδοκήσαντες ἑτέροις ἔσεσθαι διὰ
E *δύναμιν εἰς πράγματα κινδύνους ἔχοντα καὶ ταραχὰς*
ἄγωνται. ὁ δ᾿ ὡς μάλιστα προσῆκον ἑαυτῷ καὶ κάλλιστον
ἔργον ἀπὸ γνώμης ⟨καὶ⟩ λογισμῷ τὰ κοινὰ πράσσειν
ἀρξάμενος ὑπ᾿ οὐδενὸς ἐκπλήττεται τούτων οὐδ᾿ ἀναστρέ-
φεται τὴν γνώμην. οὔτε γὰρ ἐπ᾿ ἐργασίᾳ καὶ χρηματισμῷ
προσιτέον τοῖς κοινοῖς, ὡς οἱ περὶ Στρατοκλέα καὶ Δρο-
μοκλείδην ἐπὶ τὸ χρυσοῦν θέρος, τὸ βῆμα μετὰ παιδιᾶς
F *οὕτως ὀνομάζοντες, ἀλλήλους παρεκάλουν· οὐθ᾿ οἷον ἐπι-*
λήπτους ὑπὸ πάθους ἄφνω γενομένους, ὡς Γάιος Γράκχος
ἐπὶ θερμοῖς τοῖς περὶ τὸν ἀδελφὸν ἀτυχήμασιν ἀπωτάτω
τῶν κοινῶν τὸν βίον θέμενος, εἶθ᾿ ὕβρει τινῶν καὶ λοι-
δορίᾳ πρὸς αὐτὸν ἀναφλεχθεὶς ὑπ᾿ ὀργῆς ἐνέπεσε τοῖς
κοινοῖς, καὶ ταχὺ μὲν ἐπλήσθη πραγμάτων καὶ δόξης, ζη-
τῶν δὲ παύσασθαι καὶ δεόμενος μεταβολῆς καὶ ἡσυχίας |
799 *οὐχ εὗρε καταθέσθαι τὴν δύναμιν αὐτοῦ διὰ μέγεθος ἀλλὰ*
προαπώλετο· τούς τε πρὸς ἅμιλλαν ἢ δόξαν ὥσπερ ὑπο-
κριτὰς εἰς θέατρον ἀναπλάττοντας ἑαυτοὺς ἀνάγκη μετα-
νοεῖν, ἢ δουλεύοντας ὧν ἄρχειν ἀξιοῦσιν ἢ προσκρούοντας

1 sqq. Wilamowitz, Sappho u. Sim. 129 || 12 *Στρατ.*] cf. 799f et RE IV A 270 (Fiehn) | *Δρομο.*] RE V 1715 (Kirchner) || 13 *θέρος*] cf. 655d cum adnot. || 15 sq. vit. Gracch. 22 p. 834f sq. App. civ. I 88 || 18 *αὐτὸν*] scil. Gaium, cf. vit. Gracch. 22 et App.

2.3 om. o¹Φ | *παράειραν* (att. *παρῆιραν*) Wil. *παρῆσαν* ΣΘ *παρίησαν* FR *παρήισαν* O | *νηίας* GVk || 3 *κλαΐδος* Hermann | *χαραξιπόντου* Mez. *χαράζει* (-*ξει* o² *χαλάξει* R) *πόντου* Ω || 5 *ἀσχάλειν* ΦS || 7.8 *ἔχ. κ. ταρ. ἄγωνται*] *καταπέσωσιν* Σ || 8 *προσῆκεν* ΣRy ΠΘn || 9 add. Re. | *λογ.* om. S *λογισμῶν* Ry -*οῦ* Eβ || 10 *ἀνατρέπεται* Ry p. c. β² (Iunius) || 11 *οὔτε* Koraes *οὐδὲ* (respondent *οὔτε* l. 14 et *τε* l. 22) || 12 *δημοκλείδην* ΦΠ || 13 *δέρος* Salm. (Eurip. Med. 5) || 15 *γράγκχος* G (γ² add. m. 1 aut 2) V *γράγχος* k || 19 *καὶ δόξης* om. Φ || 21 *αὐτοῦ*] *αὖθις* ci. Po. | *διὰ τὸ μ.* Σ || 23 *ἑαυτὸν* Φ

οἷς ἀρέσκειν ἐθέλουσιν. ἀλλ' ὥσπερ εἰς φρέαρ οἶμαι τὴν πολιτείαν τοὺς μὲν ἐμπίπτοντας αὐτομάτως καὶ παραλόγως ταράττεσθαι καὶ μετανοεῖν, τοὺς δὲ καταβαίνοντας ἐκ παρασκευῆς καὶ λογισμοῦ καθ' ἡσυχίαν χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι μετρίως καὶ πρὸς μηδὲν δυσκολαίνειν, ἅτε δὴ τὸ καλὸν αὐτὸ καὶ μηδὲν ἄλλο τῶν πράξεων ἔχοντας τέλος.

3. *Οὕτω δὴ τὴν προαίρεσιν ἀπερείσαντας ἐν ἑαυτοῖς* B *καὶ ποιησαμένους ἄτρεπτον καὶ δυσμετάθετον, τρέπεσθαι χρὴ πρὸς κατανόησιν τοῦ ἤθους τῶν πολιτῶν, ὃ μάλιστα συγκραθὲν ἐκ πάντων ἐπιφαίνεται καὶ ἰσχύει. τὸ μὲν γὰρ εὐθὺς αὐτὸν ἐπιχειρεῖν ἠθοποιεῖν καὶ μεθαρμόττειν τοῦ δήμου τὴν φύσιν οὐ ῥᾴδιον οὐδ' ἀσφαλές, ἀλλὰ καὶ χρόνου δεόμενον πολλοῦ καὶ μεγάλης δυνάμεως. δεῖ δ', ὥσπερ οἶνος ἐν ἀρχῇ μὲν ὑπὸ τῶν ἠθῶν κρατεῖται τοῦ πίνοντος ἡσυχῇ δὲ διαθάλπων καὶ κατακεραννύμενος αὐτὸς ἠθοποιεῖ τὸν πίνοντα καὶ μεθίστησιν, οὕτω τὸν πολιτικόν, ἕως ἂν ἰσχὺν ἀγωγὸν ἐκ δόξης καὶ πίστεως κατασκευάσηται,* C *τοῖς ὑποκειμένοις ἤθεσιν εὐάρμοστον εἶναι καὶ στοχάζεσθαι τούτων, ἐπιστάμενον οἷς χαίρειν ὁ δῆμος καὶ ὑφ' ὧν ἄγεσθαι πέφυκεν. οἷον ὁ Ἀθηναίων εὐκίνητός ἐστι πρὸς ὀργήν, εὐμετάθετος πρὸς ἔλεον, μᾶλλον ὀξέως ὑπονοεῖν ἢ διδάσκεσθαι καθ' ἡσυχίαν βουλόμενος· ὥσπερ τῶν ἀνδρῶν τοῖς ἀδόξοις καὶ ταπεινοῖς βοηθεῖν προθυμότερος, οὕτως τῶν λόγων τοὺς παιγνιώδεις καὶ γελοίους ἀσπάζεται καὶ προτιμᾷ· τοῖς μὲν ἐπαινοῦσιν αὐτὸν μάλιστα χαίρει, τοῖς δὲ σκώπτουσιν ἥκιστα δυσχεραίνει· φοβερός ἐστιν ἄχρι τῶν ἀρχόντων, εἶτα φιλάνθρωπος*

3—7 respicit ad p. 59, 12sqq. || **18** cf. p. 115, 24—116, 5 etc. || **21**sqq. cf. comparationem quam Thuc. I 70 inter Atheniensium et Lacedaemoniorum mores instituit

8 *δεῖ* Sy p. c. Π | *αὐτοῖς* oΦΘ || **9** *ποιήσαντας* JcnΠ edd. | *ἀτρ.*] *ἀρεστὸν* S || **13** *καὶ* om. cd^{II} || **15** *ὑπὸ τοῦ ἤθους* Re. || **19** *εἶναι*] *εἰ* S | *κατανοεῖν* ante *καὶ* add. Σ ⟨*καὶ*⟩ *καταν. καὶ* Koraes || **22** *ὀξ.*] *ὀξὺς* Σ || **24** *προθυμότατος* ci. Re. || **25** *παιδιώδεις* G^1Φ

D ἄχρι τῶν πολεμίων. ἕτερον ἦθος τοῦ Καρχηδονίων δήμου, πικρόν, σκυθρωπόν, ὑπήκοον τοῖς ἄρχουσι, βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις, ἀγεννέστατον ἐν φόβοις, ἀγριώτατον ἐν ὀργαῖς, ἐπίμονον τοῖς γνωσθεῖσι, πρὸς παιδιὰν καὶ χάριν ἀνήδυντον καὶ σκληρόν. οὐκ ἂν οὗτοι, Κλέωνος ἀξιοῦντος αὐτούς, ἐπεὶ τέθυκε καὶ ξένους ἑστιᾶν μέλλει, τὴν ἐκκλησίαν ὑπερθέσθαι, γελάσαντες ἂν καὶ κροτήσαντες ἀνέστησαν, οὐδ' Ἀλκιβιάδην ὄρτυγος ἐν τῷ λέγειν διαφυγόντος ἐκ τοῦ ἱματίου, φιλοτίμως συνθηρεύσαντες ἀπέδωκαν, ἀλλὰ καὶ ἀπέκτειναν ἄν, ὡς ὑβρίζοντας καὶ τρυφῶντας·
E ὅπου καὶ Ἄννωνα λέοντι χρώμενον σκευοφόρῳ παρὰ τὰς στρατείας αἰτιασάμενοι τυραννικὰ φρονεῖν ἐξήλασαν. οἶμαι δ' ἂν ἔγωγε μηδὲ Θηβαίους ἀποσχέσθαι γραμμάτων πολεμίων κυρίους γενομένους, ὡς Ἀθηναῖοι Φιλίππου γραμματοφόρους λαβόντες ἐπιστολὴν ἐπιγεγραμμένην Ὀλυμπιάδι κομίζοντας οὐκ ἔλυσαν οὐδ' ἀπεκάλυψαν ἀπόρρητον ἀνδρὸς ἀποδήμου πρὸς γυναῖκα φιλοφροσύνην· οὐδέ γ' αὖ πάλιν Ἀθηναίους, Ἐπαμεινώνδου πρὸς τὴν κατηγορίαν ἀπολογεῖσθαι μὴ θέλοντος ἀλλ' ἀναστάντος ἐκ τοῦ θεάτρου καὶ διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰς τὸ γυμνάσιον
F ἀπιόντος, εὐκόλως ἐνεγκεῖν τὴν ὑπεροψίαν καὶ τὸ φρόνημα τοῦ ἀνδρός· πολλοῦ δ' ἂν ἔτι καὶ Σπαρτιάτας δεῆσαι τὴν Στρατοκλέους ὕβριν ὑπομεῖναι καὶ βωμολοχίαν, πείσαντος μὲν αὐτοὺς εὐαγγέλια θύειν ὡς νενικηκότας, ἐπεὶ

5sqq. vit. Nic. 7 p. 527f Scholia in Lucian. (Tim. 30) p. 115 Rabe (FGrH II 115 fr. 92, p. 556) || 8sqq. Vit. Alcib. 10 p. 195ef || 11sqq. Plin. n. h. VIII 55 (Arist. Polit. V 1307a 2—5) || 14sqq. Vit. Demetr. 22 p. 898d || 18sqq. cf. 540de 194ab (817e Vit. Pelop. 25 p. 290e al.) || 22sqq. Vit. Demetr. 11 p. 893f sq.

1 ⟨τὸ⟩ τοῦ Καρχ, Castiglioni || 2 *ἐπήκοον* GVkΦ || 3 *ἀγενέσ.* ΦΣ (S a. ras.?) Ry || 4 *ἀνήδ.*] σ supra ν scr. G^{2}Vk *ἀνένδοτον* Σ || 5 *οὐκ ἂν* om. Σ || 8 *οὐκ* E edd. | *ἀλκιβιάδη* J p. ras. α p. ras. B edd. ante Bern. || 8.9 *ὄρτ. ἐκ τ. ἱμ. διαφ. ἐν τῷ λ.* Φ || 9 *ἀπέδωκαν⟨ἂν⟩* Re., cf. l. 5. 7, sed sequitur *ἄν* l. 10 || 10 *ἂν* J^{2}F^{2}ΠΘn om. *O* | *ὑβρίζοντα καὶ τρυφῶντα* G^{1}kRyβ p. c. || 11 *περὶ* GVkSZB || 12 *στρατιὰς* GVΦc || 17 *ἀποδήμου* om. o^1 || 18 *ἐπαμινώνδα* o^3 J^{1}Sd^{II}RyBc *-νδου* *O* || 21 ⟨ἂν⟩ *ἐνεγκεῖν* Castiglioni || 22.23 *δρᾶσαι τὴν τοῦ στρ.* Φ || 23 *ὑπομεῖναι*] *ὑπενεγκεῖν* ss. o, habent J^{1}Sd^{II}Θn *ἐνεγκεῖν* F^1 mg. Ry^1

δέ, τῆς ἥττης ἀληθῶς ἀπαγγελθείσης, ἠγανάκτουν, ἐρω-
τῶντος τὸν δῆμον.| *τί ἠδίκηται, τρεῖς ἡμέρας δι' αὐτὸν* 800
ἡδέως γεγονώς. οἱ μὲν οὖν αὐλικοὶ κόλακες ὥσπερ ὀρνι-
θοθῆραι μιμούμενοι τῇ φωνῇ καὶ συνεξομοιοῦντες αὐτοὺς
ὑποδύονται μάλιστα καὶ προσάγουσι δι' ἀπάτης τοῖς
βασιλεῦσι· τῷ δὲ πολιτικῷ μιμεῖσθαι μὲν οὐ προσήκει
τοῦ δήμου τὸν τρόπον, ἐπίστασθαι δὲ καὶ χρῆσθαι πρὸς
ἕκαστον, οἷς ἁλώσιμός ἐστιν· ἡ γὰρ ἄγνοια τῶν ἠθῶν
ἀστοχίας φέρει καὶ διαπτώσεις οὐχ ἥττονας ἐν ταῖς πολι-
τείαις ἢ ταῖς φιλίαις τῶν βασιλέων.

4. *Τὸ μὲν οὖν τῶν πολιτῶν ἦθος ἰσχύοντα δεῖ καὶ*
πιστευόμενον ἤδη πειρᾶσθαι ῥυθμίζειν ἀτρέμα πρὸς τὸ
βέλτιον ὑπάγοντα καὶ πράως μεταχειριζόμενον· ἐργώδης B
γὰρ ἡ μετάθεσις τῶν πολλῶν. αὐτὸς δ' ὥσπερ ἐν θεάτρῳ
τὸ λοιπὸν ἀναπεπταμένῳ βιωσόμενος ἐξάσκει καὶ κατα-
κόσμει τὸν τρόπον. εἰ δὲ μὴ ῥᾴδιον ἀπαλλάξαι παντάπασι
τῆς ψυχῆς τὴν κακίαν, ὅσα γοῦν ἐπανθεῖ μάλιστα καὶ
προπίπτει τῶν ἁμαρτημάτων ἀφαιρῶν καὶ κολούων.
ἀκούεις γάρ, ὅτι καὶ Θεμιστοκλῆς ἅπτεσθαι τῆς πολι-
τείας διανοούμενος ἀπέστησε τῶν πότων καὶ τῶν κώμων
ἑαυτόν, ἀγρυπνῶν δὲ καὶ νήφων καὶ πεφροντικὼς ἔλεγε
πρὸς τοὺς συνήθεις, ὡς οὐκ ἐᾷ καθεύδειν αὐτὸν τὸ Μιλ-
τιάδου τρόπαιον· Περικλῆς δὲ καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν
δίαιταν ἐξήλλαξεν αὑτὸν ἠρέμα βαδίζειν καὶ πράως δια- C

3 de adul. et am. 6. 7 || 18 *ἀφαιρ. καὶ κολ.*] cf. p. 53, 3 || 19sqq. cf. 84b 92c 184f sq. (et multos locos ibi laudatos) Vit. Them. 3 p. 113bc Vit. Thes. 6 p. 3f || 23 — p. 64, 3 Vit. Per. 5 p. 154c et 7 p. 155d

3 *διαγεγονώς* J S d^{II} | *οὖν* om. o G^1 Z υ^1 | *ὀρνιθοθῆρες* J || 4 *ἑαυτοὺς* F J a. c. S c n Π *αὑτοὺς* Θ || 5 *ἀποδύ.* S (p. c.?) R (p. c.?) y || 7 *καὶ* om. o J Σ Θ || 7.8 *πρὸς ἕκαστον* om. G^1 R | *ἁλώσιμον* o G V k g Φ || 12 *πιστ.*] *πολιτευόμενον* o G^2 mg. V mg. F^1 mg. J S R y Z | *ἤδη* hoc loco om. G^1 (add. m. 3) Φ *ῥυθμ. ἤδη ἀτρέμα* G V (*ἤδη* iteratum) || 14 *αὐτὸς*] *σεαυτὸν* o F^1 mg. J^1 Σ R y^1 Θ || 15 *τὸ* om. F y^2 n Π | *τὸ λοιπὸν*] *λόγιον* o R y^1 Θ *λογίων* J^1 Σ | *βιωσ.*] *βίω σωζόμενος* Φ || 16 *δὲ* J^2 Π om. ***O*** Ha. || 18 *προπίπτει* J Σ Koraes *προσπ.* ***O*** (cf. 955b) || 19 *καὶ* om. Z E || 21 *ἔλεγε*] *λέγει* o F J^2 mg. R y Π Θ (*λέγοι* Z^2) n || 24 *ἐξήλεγξεν* R y *ἐξέταξεν* S *ἐξήσκησεν* c d^{II} A | *ἑαυτὸν* J A E β *αὐτὸν* v z k g R y α | ⟨*ὥστ'*⟩ *ἠρέμα* Ha.

λέγεσθαι καὶ τὸ πρόσωπον ἀεὶ συνεστηκὸς ἐπιδεικνύναι καὶ τὴν χεῖρα συνέχειν ἐντὸς τῆς περιβολῆς καὶ μίαν ὁδὸν πορεύεσθαι τὴν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ βουλευτήριον. οὐ γὰρ εὐμεταχείριστον οὐδὲ ῥᾴδιον ἁλῶναι τὴν σωτήριον ἅλωσιν ὑπὸ τοῦ τυχόντος ὁ ὄχλος, ἀλλ' ἀγαπητόν, εἰ μήτ' ὄψει μήτε φωνῇ πτυρόμενος ὥσπερ θηρίον ὕποπτον καὶ ποικίλον ἐνδέχοιτο τὴν ἐπιστασίαν. ᾧ τοίνυν οὐδὲ τούτων ἐπιμελητέον ἐστὶ παρέργως, ἦπου τῶν περὶ τὸν βίον καὶ τὸ ἦθος ἀμελητέον ὅπως ᾖ ψόγου καθαρὰ καὶ διαβολῆς ἁπάσης; οὐ γὰρ ὧν λέγουσιν ἐν κοινῷ καὶ πράττουσιν οἱ D *πολιτευόμενοι μόνον εὐθύνας διδόασιν, ἀλλὰ καὶ δεῖπνον αὐτῶν πολυπραγμονεῖται καὶ κοίτη καὶ γάμος καὶ παιδιὰ καὶ σπουδὴ πᾶσα. τί γὰρ δεῖ λέγειν Ἀλκιβιάδην; ὃν περὶ τὰ κοινὰ πάντων ἐνεργότατον ὄντα καὶ στρατηγὸν ἀήττητον ἀπώλεσεν ἡ περὶ τὴν δίαιταν ἀναγωγία καὶ θρασύτης καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν αὐτοῦ τὴν πόλιν ἀνόνητον ἐποίησε διὰ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἀκολασίαν· ὅπου καὶ Κίμωνος οὗτοι τὸν οἶνον, καὶ Ῥωμαῖοι Σκιπίωνος οὐδὲν ἄλλο ἔχοντες λέγειν τὸν ὕπνον ᾐτιῶντο· Πομπήιον δὲ Μᾶγνον ἐλοιδόρουν οἱ ἐχθροί, παραφυλάξαντες ἑνὶ δακτύλῳ τὴν* E *κεφαλὴν κνώμενον. ὡς γὰρ ἐν προσώπῳ φακὸς καὶ ἀκροχορδὼν δυσχεραίνεται μᾶλλον ἢ στίγματα καὶ κολοβότητες καὶ οὐλαὶ τοῦ λοιποῦ σώματος, οὕτω τὰ μικρὰ φαίνεται μεγάλα τῶν ἁμαρτημάτων ἐν ἡγεμονικοῖς καὶ πολιτικοῖς ὁρώμενα βίοις διὰ δόξαν, ἣν οἱ πολλοὶ περὶ*

13sq. Thuc. VI 15, 4 || **17**sq. 782f || **19**sq. 89e Vit. Pomp. 48 p. 645a Vit. Caes. 4 p. 709b

1 *ἐπιδείκνυσθαι* Rv^1 || **4** *οὐ*] *οὐδὲ* nE | *σωτήριον* in lac. om. Σ || **5** *ὁ ὄχλος* Cobet *ὄχλος* Bern. *ὄχλου* oGVkgΦRyΘ n *-ον* ***O*** || **6** *πυρόμ.* JΣ || **7** *ἐπίστασιν* Φ | *ᾧ* oG^{3}V p. c. kΦRyΠ *ὡς* G^{1}V a. c. o^{2}gΘ *ὅτε* J^{1}Σ *οὐ* ***O*** *ὅπου* Koraes prob., cf. 785c (p. 26, 20) 801de (p. 67, 7—19) || **11** *μόνων* αA *μόνας* Θ || **14** *ἐνεργότ.* o^{1}G^{1}V (α alteri ε ss. m. 1) kΦ *εὐεργέτ.* cd^{11} *ἐνεργέστ.* ***O***, cf. p. 94, 18 || **15** *τὴν* om. Φ | *ἀλογία* o (*γρ. ἀναγωγία* in mg.) J^{1}ΣΘ || **16** *αὐτοῦ* Bern. Ha., non prob. || **18** *σκιπ.* oFy^{2}zBυ^{1}α (p. c.?) *σκηπ.* ***O*** || **21** *ἐν τῷ προσ.* FZυ^{1}nΠ | *ἀκροχορδὴ* J(?)Σ || **23** *τὰ*] *καὶ* d^{1}Z

ἀρχῆς καὶ πολιτείας ἔχουσιν ὡς πράγματος μεγάλου καὶ καθαρεύειν ἀξίου πάσης ἀτοπίας καὶ πλημμελείας. εἰκότως οὖν Λιούιος Δροῦσος ὁ δημαγωγὸς εὐδοκίμησεν ὅτι, τῆς οἰκίας αὐτοῦ πολλὰ μέρη κάτοπτα τοῖς γειτνιῶσιν ἐχούσης καὶ τῶν τεχνιτῶν τινος ὑπισχνουμένου ταῦτ' ἀποστρέψειν καὶ μεταθήσειν ἀπὸ πέντε μόνων ταλάντων, 'δέκα' ἔφη 'λαβὼν ὅλην μου ποίησον καταφανῆ τὴν οἰκίαν, F *ἵνα πάντες ὁρῶσιν οἱ πολῖται πῶς διαιτῶμαι'· καὶ γὰρ ἦν ἀνὴρ σώφρων καὶ κόσμιος. ἴσως δὲ ταύτης οὐδὲν ἔδει τῆς καταφανείας αὐτῷ· διορῶσι γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ τὰ πάνυ βαθέως περιαμπέχεσθαι δοκοῦντα τῶν πολιτευομένων ἤθη καὶ βουλεύματα | καὶ πράξεις καὶ βίους, οὐχ* 801 *ἧττον ἀπὸ τῶν ἰδίων ἢ τῶν δημοσίων ἐπιτηδευμάτων τὸν μὲν φιλοῦντες καὶ θαυμάζοντες τὸν δὲ δυσχεραίνοντες καὶ καταφρονοῦντες. 'Τί οὖν δή; οὐχὶ καὶ τοῖς ἀσελγῶς καὶ τεθρυμμένως ζῶσιν αἱ πόλεις χρῶνται;' καὶ γὰρ αἱ κιττῶσαι λίθους καὶ οἱ ναυτιῶντες ἁλμυρίδας καὶ τὰ τοιαῦτα βρώματα διώκουσι πολλάκις, εἶτ' ὀλίγον ὕστερον ἐξέπτυσαν καὶ ἀπεστράφησαν· οὕτω καὶ οἱ δῆμοι διὰ τρυφὴν καὶ ὕβριν ἢ βελτιόνων ἀπορίᾳ δημαγωγῶν χρῶνται τοῖς ἐπιτυχοῦσι βδελυττόμενοι καὶ καταφρονοῦντες, εἶτα χαίρουσι τοιούτων εἰς αὐτοὺς λεγομένων, οἷα Πλάτων ὁ κωμικὸς τὸν Δῆμον αὐτὸν λέγοντα ποιεῖ* (fr. 185 K.) B

'λαβοῦ, λαβοῦ τῆς χειρὸς ὡς τάχιστά μου,
μέλλω στρατηγὸν χειροτονεῖν Ἀγύρριον'

2sqq. Vell. II 14, 3 RE XIII 864, 61sqq. (Münzer) || 8 Vit. Cat. min. 1 p. 759e || 17 *κιττ. λίθ.*] 918d || 25 *Ἀγ.*] Aristoph. Plut. 176 RE I 915 Judeich

1.2 *καὶ πάσης ἀξίου καθ. ἀτοπ.* Θ || 3 *Λιούιος* (vel. *Λίβιος*) Xyl. *λεούιος* G^{3}υ^{II}F *λεόνιος* Φ *ἰούλιος* **O** | *οὐκ εὐδοκ.* Φ || 6 *ὑποστρέψειν* J^{1}Σ | *μόνον* oG^{1}FZn || 7 *μου*] *ὁμοῦ* GVgΦ | *τὴν οἰκίαν καταφ.* FJ^{2}nΠ || 15 *τί δὲ οὐχί* F^{1} mg. J^{1}RyΣΘ *τί* (*οὖν* eras.) *δαὶ οὐχί* o || 17.18 *καὶ τὰ τοι.* GV *τὰ* om. **O** || 19 *οὕτω δὴ καὶ* FΠΘn || 19.20 *διὰ τὴν τρ.* JΣ || 21.22 *βδελ.* – *χαίρουσι* om. Φ || 23 *Δῆμον* Fowler *δῆμον* || 25 *μέλλω γὰρ στρ.* GVkg | *ἀργύρριον* o (*ρ*^{1} in ras.) d^{I}υ^{II}B *ἀργύριον* Vg J^{1}yΣυ^{I}

(801) *καὶ πάλιν αἰτοῦντα λεκάνην καὶ πτερόν, ὅπως ἐμέσῃ, λέγοντα* (185, 3 K.)

> *'προσίσταταί μου πρὸς τὸ βῆμα Μαντίας'*

καὶ (185, 4 K.)

> *'βόσκει δυσώδη Κέφαλον, ἐχθίστην νόσον.'*

ὁ δὲ 'Ρωμαίων δῆμος, ὑπισχνουμένου τι Κάρβωνος καὶ προστιθέντος ὅρκον δή τινα καὶ ἀράν, ἀντώμοσεν ὁμοῦ μὴ πιστεύειν. ἐν δὲ Λακεδαίμονι τινὸς [Δημοσθένους] ἀνδρὸς ἀκολάστου γνώμην εἰπόντος ἁρμόζουσαν, ἀπέρριψεν ὁ δῆμος, οἱ δ' ἔφοροι κληρώσαντες ἕνα τῶν γερόντων C *ἐκέλευσαν εἰπεῖν τὸν αὐτὸν λόγον ἐκεῖνον, ὥσπερ εἰς καθαρὸν ἀγγεῖον ἐκ ῥυπαροῦ μετεράσαντες, ὅπως εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς πολλοῖς. οὕτως μεγάλην ἔχει ῥοπὴν ἐν πολιτείᾳ πίστις ἤθους καὶ τοὐναντίον.*

5. *Οὐ μὴν ἀμελητέον γε διὰ τοῦτο τῆς περὶ τὸν λόγον χάριτος καὶ δυνάμεως ἐν ἀρετῇ θεμένους τὸ σύμπαν, ἀλλὰ τὴν ῥητορικὴν νομίσαντας μὴ δημιουργὸν ἀλλά τοι συνεργὸν εἶναι πειθοῦς ἐπανορθωτέον τὸ τοῦ Μενάνδρου* (fr. 472, 7 K.)

> *'τρόπος ἔσθ' ὁ πείθων τοῦ λέγοντος, οὐ λόγος·'*

3 Mant.] RE XIV 1256 (Kahrstedt); sed totus versus non intellegitur || 6 alibi non traditum || 8 sqq. 41 b 233 f (208 d) Aeschin. I 180 sq. Gell. XVIII 3 al. || 17 Gorgias A 28 (= Plat. Gorg. 453 a 455 a) || 20 sq. 33 f (cf. 41 b)

3 *βῆμα*] *κλῆμα* Vg (cf. Demosthenem ap. Aeschin. III 166, sed sensus hic non aptus) | *μαντίας* G^1V^1 *μαντείας* Φ *μαντήλη* R *μαντίλη* G^3V^1 ss. *O* || 5 *βόσκει*] *κόσμει* Vg (locus incertus ut versus antecedens) | *κέφαλον* GVkΦ *κεφαλὴν* *O* | *ἐχθίστην* GVkΦ *αἰσχίστην* *O* (cf. Eur. Or. 10) || 7 *προστιθ.* J^2ΠΘn *προσθέντος* *O* || 7.8 *ὀμοῦμαι μὴ* Φ || 8 *Δημοσθ.* del. Po. (cf. Praef.) *Τιμοσθ.* Madv. 9 *εἰπ. ἁρμ.* F J^2nΠ *ἁρμ. εἰπ.* *O* || 12 *μετερ.* $υ^{II}$ Duebn. *μετασκευάσ.* $Jυ^1$ *μετακερασ.* *O* | *εὐπρόσδεκτον* $GVkgcd^{II}$ || 17 *νομίσαντες* Ω corr. Mez. | *νομ. μὴ δημ.* oΠ (α p. ras.) *νομ. εἶναι μὴ δημ.* G (*μὴ* ss.) kgVΦF J^2 *νομ. εἶναι δημ.* (sine *μὴ*) J^1Σ *νόμ. εἶ[ναι] μὴ δημ.* Castiglioni | *τοι*] *τι* vnAE *τινα* ci. Re. om. JΣRy || 18 *εἶναι* hoc loco om. ΦRy

καὶ γὰρ ὁ τρόπος καὶ ὁ λόγος· εἰ μὴ νὴ Δία φήσει τις, ὡς τὸν κυβερνήτην ἄγειν τὸ πλοῖον οὐ τὸ πηδάλιον καὶ τὸν ἱππέα στρέφειν τὸν ἵππον οὐ τὸν χαλινόν, οὕτως πόλιν πείθειν οὐ λόγῳ ἀλλὰ τρόπῳ χρωμένην ὥσπερ οἴακι καὶ D *χαλινῷ τὴν πολιτικὴν ἀρετήν, ὅθεν εὐστροφώτατον ζῷον, ὥς φησι Πλάτων* (Criti. 109 c), *οἷον ἐκ πρύμνης ἁπτομένην καὶ κατευθύνουσαν. ὅπου γὰρ οἱ μεγάλοι βασιλεῖς ἐκεῖνοι καὶ διογενεῖς, ὡς Ὅμηρός φησιν, ἁλουργίσι καὶ σκήπτροις καὶ δορυφόροις καὶ θεῶν χρησμοῖς ἐξογκοῦντες ἑαυτοὺς καὶ δουλούμενοι τῇ σεμνότητι τοὺς πολλοὺς ὡς κρείττονες, ὅμως ἐβούλοντο 'μύθων ῥητῆρες' εἶναι καὶ οὐκ ἠμέλουν τῆς τοῦ λέγειν χάριτος* (Hom. *I* 441)

'οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθουσιν,'

οὐδὲ Διὸς Βουλαίου μόνον ἔχρῃζον οὐδ' Ἄρεος Ἐνυαλίου E *καὶ Στρατίας Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ καὶ τὴν Καλλιόπην παρεκάλουν* (Hes. Th. 80)

'ἣ δὴ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ,'

πραΰνουσα πειθοῖ καὶ κατᾴδουσα τῶν δήμων τὸ αὔθαδες καὶ βίαιον, ἢ που δυνατὸν ἄνθρωπον ἰδιώτην ἐξ ἱματίου καὶ σχήματος δημοτικοῦ πόλιν ἄγειν βουλόμενον ἐξισχῦσαι καὶ κρατῆσαι τῶν πολλῶν, εἰ μὴ λόγον ἔχοι συμπείθοντα

4.5 *οἴακι καὶ χαλ.*] cf. 369c Soph. fr. 785 (Plut. 767e Vit. Alex. 7 p. 667f)

1 *καὶ γὰρ ὁ τρ. κ. ὁ λ.*] def. Mittelhaus coll. 33f (Hu. Kron.) || 5 *ὅθεν* oG¹V¹kgΘ (scil. *ἐκ πρύμνης*) *ὥσπερ* J¹Σ *ὅπερ* G³V¹ v. l. ss. n (*γρ. ὅθεν*) ***O*** edd. *ᾗ* Plato, unde *ᾗπερ* Capps Fowler || 8 *ἔφη* J¹Σ *ὥς φησιν Ὅμ.* Z || 9 *ἐξογκοῦντες* G m. rec. (fuit *ἐξογκοῦσιν* ut vid.) Z ss. m. 1 pro *-οῦμεν*, Re. *ἐξογκοῦσιν* ***O*** || 10 *αὐτοὺς* Π || 10.11 *τοὺς πολλοὺς τῇ σεμν.* GVkg || 11 *μύθων τε ῥητ.* o JΣRynΠΘ | *ῥητῆρα* (vel *-τῆρ'*) ΦRy¹ *ῥήτορες* G¹υ^II V a. c. J¹cd^II || 14 *βουλαίου* ΘnΠ (cf. 789d) *βουλίου* J p. c. *βολαίου δ βουλέως* G² mg. k mg. oF mg. J a. c. ΣRy *βασιλέως* G¹VkgΦF. cf. Praef. | *μόνον* GVkgΦ *μόνου* ***O*** | *ἄρεως* G¹FRΠ *ἀέρος* J a. c. Σ || 15 *στρατείας* G¹ a. c. g *στρατίας* G¹ p. c. υ^II VkJ¹S *στρατιᾶς* ***O*** || 17 *δή*] *γὰρ καὶ* Hes. || 18 *καταιδοῦσα* Ω corr. Re. (cf. 745e) || 21 *ἔχοι* oGV (*οι* supra *ἔχει* scr. m. 1) ΦΠΘ *ἔχει* ***O***

καὶ προσαγόμενον; οἱ μὲν οὖν τὰ πλοῖα κυβερνῶντες ἑτέροις χρῶνται κελευσταῖς, ὁ δὲ πολιτικὸς ἐν ἑαυτῷ μὲν ὀφείλει
F *τὸν κυβερνῶντα νοῦν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ δὲ τὸν ἐγκελευόμενον λόγον, ὅπως μὴ δέηται φωνῆς ἀλλοτρίας μηδ' ὥσπερ Ἰφικράτης ὑπὸ τῶν περὶ Ἀριστοφῶντα καταρρητορευόμενος λέγῃ 'βελτίων μὲν ὁ τῶν ἀντιδίκων ὑποκριτὴς δρᾶμα δὲ τοὐμὸν ἄμεινον,' μηδὲ πολλάκις δέηται τῶν Εὐριπιδείων ἐκείνων* (fr. 987) |

802 *'εἴθ' ἦν ἄφωνον σπέρμα δυστήνων βροτῶν·'*

καὶ (fr. 439)

'φεῦ φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν
φωνήν, ἵν' ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν.'

ταῦτα μὲν γὰρ ἴσως Ἀλκαμένει καὶ Νησιώτῃ καὶ Ἰκτίνῳ καὶ πᾶσι τοῖς βαναύσοις καὶ χειρώναξι τὸ δύνασθαι λέγειν ἀπομνυμένοις δοτέον ἀποδιδράσκειν· ὥσπερ Ἀθήνησιν ἀρχιτεκτόνων ποτὲ δυεῖν ἐξεταζομένων πρὸς δημόσιον ἔργον ὁ μὲν αἱμύλος καὶ κομψὸς εἰπεῖν λόγον τινὰ διελθὼν περὶ τῆς κατασκευῆς μεμελετημένον ἐκίνησε τὸν δῆμον, ὁ δὲ βελτίων τῇ τέχνῃ λέγειν δ' ἀδύνατος παρελθὼν εἶπεν 'ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς οὗτος εἴρηκεν, ἐγὼ ποιή-
B *σω.' τὴν γὰρ Ἐργάνην οὗτοι μόνην θεραπεύουσιν, ὥς*

2sq. cf. Dion. Pr. 4, 80 ‖ 5sqq. cf. ex eodem tenore rerum Timothei dictum 788d et de Iphicratis studiis oratoriis 812f (RE IX 2021 Thalheim); ad causam cf. Diod. XVI 21, 4; Nep. Timoth. 3, 5 al. RE II (s. Aristophon) 1006, 38sqq. (Kaibel) ‖ 11 cf. Stob. II 2, 8 p. 21 W. ‖ 13sq. *Αλκ.*] cf. Plin. XXXIV 49 RE I 1507f (Robert) *Νησ.*] cf. Plin. 34, 49 RE XVII 77 (Lippold) *Ἰκτ.*] Vit. Per. 13 p. 159e RE IX 995sq. (Fabricius) ‖ 21 cf. 99ab

3 *κελευόμενον* G^1 (corr. m. 3) VΦ ‖ 5 *καταρητ.* oGzVkg FRycd^{11}Zn ‖ 8 *εὐριπίδου* J^1Σ ‖ 9 *δύστηνον* JΣ ‖ 11 *τόλμη τὰ* oF^1RyΘ ‖ 13 *⟨εἰς⟩ ταῦτα* Ha. Po. | *γὰρ* om. F^1Θ | *ἰκτίωι* F J^2 (*ἀντίνῳ* J^1) RΠ ‖ 15 *ἀπωσαμένοις* oF^1 mg. J^1ΣRyΘn^1 ss. | *ἀπόδρασιν* G^3 mg. k^1 mg. ‖ 16 *δυοῖν* J^1k p. c. SR a. c. y^2BE ‖ 19.20 *παρ. εἰς μέσον ἄνδρες εἶπεν ἀθ.* JΣ, cf. p. 72, 19sq. ‖ 21 *μόνην* GV *-οι* J^1kSnAE *μόνον* O

φησι Σοφοκλῆς (fr. 760, 3), οἱ 'παρ' ἄκμονι τυπάδι βαρείᾳ' [καὶ] πληγαῖς ὑπακούουσαν ὕλην ἄψυχον δημιουργοῦντες· ὁ δὲ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς καὶ τῆς Βουλαίας Θέμιδος (Hom. β 69)

'ἥ τ' ἀνδρῶν ἀγορὰς ἠμὲν λύει ἠδὲ καθίζει'

προφήτης, ἑνὶ χρώμενος ὀργάνῳ τῷ λόγῳ τὰ μὲν πλάττων καὶ συναρμόττων, τὰ δ' ἀντιστατοῦντα πρὸς τὸ ἔργον ὥσπερ ὄζους τινὰς ἐν ξύλῳ καὶ διπλόας ἐν σιδήρῳ μαλάσσων καὶ καταλεαίνων, κοσμεῖ τὴν πόλιν. διὰ τοῦτ' ⟨ἦν⟩ ἡ κατὰ Περικλέα πολιτεία 'λόγῳ μέν' ὥς φησι Θουκυδίδης (II 65, 9) 'δημοκρατία, ἔργῳ δ' ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή', διὰ τὴν τοῦ λόγου δύναμιν. ἐπεὶ καὶ Κίμων ἀγαθὸς C ἦν καὶ Ἐφιάλτης καὶ Θουκυδίδης, ἀλλ' ἐρωτηθεὶς οὗτος ὑπ' Ἀρχιδάμου ⟨τοῦ⟩ βασιλέως τῶν Σπαρτιατῶν πότερον αὐτὸς ἢ Περικλῆς παλαίει βέλτιον 'οὐκ ἂν εἰδείη τις' εἶπεν· 'ὅταν γὰρ ἐγὼ καταβάλω παλαίων, ἐκεῖνος λέγων μὴ πεπτωκέναι νικᾷ καὶ πείθει τοὺς θεωμένους'. τοῦτο δ' οὐκ αὐτῷ μόνον ἐκείνῳ δόξαν ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει σωτηρίαν ἔφερε· πειθομένη γὰρ αὐτῷ τὴν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν ἔσῳζε, τῶν δ' ἐκτὸς ἀπείχετο. Νικίας δὲ τὴν αὐτὴν προαίρεσιν ἔχων, πειθοῦς δὲ τοιαύτης ἐνδεὴς ὢν καὶ καθάπερ ἀμβλεῖ χαλινῷ τῷ λόγῳ πειρώμενος D ἀποστρέφειν τὸν δῆμον, οὐ κατέσχεν οὐδ' ἐκράτησεν, ἀλλ' ᾤχετο βίᾳ φερόμενος εἰς Σικελίαν καὶ συνεκτραχηλιζόμενος. τὸν μὲν οὖν λύκον οὔ φασι τῶν ὤτων κρατεῖν, δῆμον

9 sqq. Vit. Per. 9 p. 156e || 13 sqq. Vit. Per. 8 p. 156c || 25 Paroem. II 220 (Macar. VIII 44 τὸν λύκον τῶν ὤτων ἔχειν) cf. Terent. Phorm. 506; 176 Suet. Tib. 25 Gell. XV 9, 1 al.

1 βαρεῖαν G^1V^1 a. c. k J Sd^{II} || 2 del. Ha. || 3 βουλαίας (ει supra) GV βουλείας Ry || 5 ἡ μὲν ... ἡ δὲ d^1F^1 J a. c. $Sd^{II}Ru^IE$ || 9 ἦν add. Bern., post μὲν l. 10 Wy. fort. melius, sed καὶ ἡ hab. Φ et ras. 2 lit. ante ἡ in G || 14 τοῦ k a. c., Bern. om. *O* || 16 τις εἰπεῖν GVkΦF (in mg. γρ. καὶ ἐπειπεῖν) yΠ τις ἐπειπεῖν *O* corr. Xyl. | καταβάλλω ΦyΘ || 18 τούτωι oS | μόνῳ Ω corr. Bens. | ἐκείνῳ om. oF^1R^2 || 21 αὐτοῦ Φ || 22 τῷ λόγῳ om. B || 24 καὶ συνεκτρ. om. Φ || 25 φασι δεῖν τῶν Φ

δὲ καὶ πόλιν ἐκ τῶν ὤτων ἄγειν δεῖ μάλιστα, μή, καθάπερ
ἔνιοι τῶν ἀγυμνάστων περὶ λόγον λαβὰς ἀμούσους καὶ
ἀτέχνους ζητοῦντες ἐν τοῖς πολλοῖς τῆς γαστρὸς ἕλκουσιν
εὐωχοῦντες ἢ τοῦ βαλλαντίου διδόντες ἢ πυρρίχας τινὰς
ἢ μονομάχων θεάματα παρασκευάζοντες ἀεὶ δημαγω-
γοῦσι, μᾶλλον δὲ δημοκοποῦσι· δημαγωγία γὰρ ἡ διὰ
λόγου πειθόντων ἐστίν, αἱ δὲ τοιαῦται τιθασεύσεις τῶν
E ὄχλων οὐδὲν ἀλόγων ζῴων ἄγρας καὶ βουκολήσεως δια-
φέρουσιν.

6. Ὁ μέντοι λόγος ἔστω τοῦ πολιτικοῦ μήτε νεαρὸς
καὶ θεατρικός, ὥσπερ πανηγυρίζοντος καὶ στεφανηπλο-
κοῦντος ἐξ ἁπαλῶν καὶ ἀνθηρῶν ὀνομάτων, μήτ᾽ αὖ πάλιν,
ὡς ὁ Πυθέας τὸν Δημοσθένους ἔλεγεν, ἐλλυχνίων ὄζων καὶ
σοφιστικῆς περιεργίας, ἐνθυμήμασι πικροῖς καὶ περιό-
δοις πρὸς κανόνα καὶ διαβήτην ἀπηκριβωμένος· ἀλλ᾽ ὥσπερ
οἱ μουσικοὶ τὴν θίξιν ἀξιοῦσι τῶν χορδῶν ἠθικὴν κατα-
φαίνεσθαι μὴ κρουστικήν, οὕτως τῷ λόγῳ τοῦ πολιτευο-
μένου καὶ συμβουλεύοντος καὶ ἄρχοντος ἐπιφαινέσθω
F μὴ δεινότης μηδὲ πανουργία, μηδ᾽ εἰς ἔπαινον αὑτοῦ τι-
θέσθω τὸ 'ἑκτικῶς' ἢ 'τεχνικῶς' ἢ 'διαιρετικῶς', ἀλλ᾽
ἤθους ἀπλάστου καὶ φρονήματος ἀληθινοῦ καὶ παρρησίας
πατρικῆς καὶ προνοίας καὶ συνέσεως κηδομένης ὁ λόγος
803 ἔστω μεστός, | ἐπὶ τῷ καλῷ τὸ κεχαρισμένον ἔχων καὶ
ἀγωγὸν ἔκ τε σεμνῶν ὀνομάτων καὶ νοημάτων ἰδίων καὶ

10 sqq. cf. Cic. part. orat. 27, 97 Quintil. III 8, 61 sq. || **13** sq. Vit. Demosth. 8 p. 849d comp. Dem. et Cic. 1 p. 886d cf. 803c/d || **17—20** cf. Mittelhaus p. 47

1 post *ὤτων* ras. 6 lit. G, lac. 6 lit. k || **2** *λόγων* v J S Ry Θ || **2.3** *ἀμ. καὶ ἀμούσους ζητ.* $J^1 Sd^{II}$ || **4** *βαλαντ.* o a. c. m. 1 V k Φ Sd^{II} Ry B || **7** *λόγου* J^2 Π *λόγον* o *λόγων* **O** | *πειθόντων* Po. *πειθομένων* **O** *πειθῶ μόνων* (*-ον* z) Φ | *τοιαῦται* om. v $J^1 Sd^{II}$ | *τιθασεύ.* R p. c. y B Π *τιθασσεύ.* **O** || **8** *βουκολήσεων* J^1S || **13** *πυθίας* Φ | *ἔλεγε τὸν δημ.* Z | *ὄζειν* (*ἀπόζ.* Φ) Ω, def. Kron., sed cf. *νεαρὸς* l. 10; corr. Mez. Re. || **14** *πικρός* Re. || **15** *καὶ* om. $J^1 Sd^{II}$ | *ἀπηκριβωμένος* J^1Σ *-μένοις* o excerpt. Vind. G V k (Ry) *-μένα* $υ^I$ *-μέναις* **O** || **16.17** *φαίν.* G V k Φ *καταφέρεσθαι* J^1Σ || **18** *καὶ ἄρχ.* om. J^1ΣΘ || **24** *ἡδέων* Re. Ha., sed *ἰδίοις* quae orator de suo profert, opp. *τόποι κοινοί*; cf. etiam p. 75, 2

πιθανῶν. δέχεται δ' ὁ πολιτικὸς λόγος δικανικοῦ μᾶλλον καὶ γνωμολογίας καὶ ἱστορίας καὶ μύθους καὶ μεταφοράς, αἷς μάλιστα κινοῦσιν οἱ χρώμενοι μετρίως καὶ κατὰ καιρόν· ὡς ὁ εἰπὼν 'μὴ ποιήσητε ἑτερόφθαλμον τὴν Ἑλλάδα', καὶ Δημάδης τὰ ναυάγια λέγων πολιτεύεσθαι τῆς πόλεως, καὶ Ἀρχίλοχος (fr. 55, I 3, p. 24 D.^{3})

> *'μηδ' ὁ Ταντάλου λίθος*
> *τῆσδ' ὑπὲρ νήσου κρεμάσθω',*

καὶ Περικλῆς τὴν λήμην τοῦ Πειραιῶς ἀφελεῖν κελεύων, καὶ Φωκίων ἐπὶ τῆς Λεωσθένους νίκης καλὸν τὸ στάδιον εἶναι, δεδιέναι δὲ τοῦ πολέμου τὸν δόλιχον. καθόλου δ' ὁ μὲν B *ὄγκος καὶ τὸ μέγεθος τῷ πολιτικῷ μᾶλλον ἁρμόττει, παράδειγμα δ' οἵ τε Φιλιππικοὶ καὶ τῶν Θουκυδίδου* (I 86. II 72. 60–64) *δημηγοριῶν ἡ Σθενελαΐδα τοῦ ἐφόρου καὶ Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως ⟨ἡ⟩ ἐν Πλαταιαῖς καὶ Περικλέους ἡ μετὰ τὸν λοιμόν· ἐπὶ δὲ τῶν Ἐφόρου καὶ Θεοπόμπου καὶ Ἀναξιμένους ῥητορειῶν καὶ περιόδων, ἃς περαίνουσιν ἐξοπλίσαντες τὰ στρατεύματα καὶ παρατάξαντες, ἔστιν εἰπεῖν* (Eur. fr. 282, 22)

> *'οὐδεὶς σιδήρου ταῦτα μωραίνει πέλας.'*

7. *Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σκῶμμα καὶ γελοῖον ἔστιν ὅτε γίγνεται πολιτικοῦ λόγου μέρος, εἰ μὴ πρὸς ὕβριν ἢ βωμολοχίαν, ἀλλὰ χρησίμως ἐπιπλήττοντος ἢ διασύροντος* C

1 sqq. cf. Quintil. III 8, 65 sq. || 4 Aristot. Rhet. III 1411 a 4 (Leptines *περὶ Λακεδαιμονίων*) || 5 Vit. Phoc. 1 p. 741 e || 9 186 c Vit. Per. 8 p. 156 d Vit. Demosth. 1 p. 846 c Aristot. Rhet. III 1411 a 14 sq. Demadi tribuit Athen. III 99 d (*τινὲς* Strab. IX 14 p. 395) al. || 10 846 e Vit. Phoc. 23 p. 752 a b || 16 sq. cf. Mittelhaus p. 48, Vit. Cic. 51 p. 887 a || 21 ad cap. 7 cf. 631 c sqq. (qu. conv. II 1, 4 sqq.) cum annot.

1 *δικανικοῦ* J^{1}Σ *-οὺς* **O** (*-ὸς* vu^{II} *-ὸν* zd^{I}) ⟨*τοῦ*⟩ *δικ.* Emp. || 3 *αἷς καὶ μάλ.* JΣ, fort. recte || 5 *καὶ δὴ μάλιστα ναυ.* Φ || 6 *καὶ ὁ ἀρχ.* nΠ || 15 add. Hu. || 16 *ἐπὶ* Φ JΣ Ry *ἔτι* **O** || 17. 18 *παραινοῦσιν* Φ | *τὰ στρ. κ. παρατάξ.* om. Φ || 22. 23 *ἢ βωμολ.*] *καὶ βωμ.* G^{1}V^1 (a. c. m. 1) Φ || 23 – p. 72, 1 *ἀλλ'* ⟨*ὑπὸ*⟩ *χρησ.* aut *γένοιτο* (pro *λέγοιτο*) ci. Re.

λέγοιτο. μάλιστα δ' εὐδοκιμεῖ τὰ τοιαῦτα περὶ τὰς ἀμείψεις καὶ τὰς ἀπαντήσεις· τὸ γὰρ ἐκ παρασκευῆς καὶ κατάρχοντα γελωτοποιοῦντός ἐστι καὶ δόξα κακοηθείας πρόσεστιν, ὡς προσῆν τοῖς Κικέρωνος σκώμμασι καὶ τοῖς Κάτωνος τοῦ πρεσβυτέρου καὶ Εὐξιθέου τοῦ Ἀριστοτέλους συνήθους· οὗτοι γὰρ ἔσκωπτον ἀρχόμενοι πολλάκις. ἀμυνομένῳ δὲ συγγνώμην ἅμα καὶ χάριν ὁ καιρὸς δίδωσι, καθάπερ Δημοσθένει πρὸς τὸν αἰτίαν ἔχοντα κλέπτειν χλευάζοντα δ' αὐτοῦ τὰς νυκτογραφίας, 'οἶδ' ὅτι σε D *λυπῶ λύχνον καίων', καὶ πρὸς Δημάδην βοῶντα 'Δημοσθένης ἐμὲ βούλεται διορθοῦν, ἡ ὗς τὴν Ἀθηνᾶν,' 'αὕτη μέντοι πέρυσιν ἡ Ἀθηνᾶ μοιχεύουσα ἐλήφθη.' χάριεν δὲ καὶ τὸ Ξεναινέτου πρὸς τοὺς πολίτας λοιδοροῦντας αὐτὸν ὅτι στρατηγὸς ὢν πέφευγε· 'μεθ' ὑμῶν γ', ὦ φίλαι κεφαλαί.' τὸ δ' ἄγαν φυλακτέον ἐν τῷ γελοίῳ καὶ τὸ λυποῦν ἀκαίρως τοὺς ἀκούοντας ἢ τὸν λέγοντα ποιοῦν ἀγεννῆ καὶ ταπεινόν, ὥσπερ τὰ Δημοκράτους· ἀναβαίνων μὲν γὰρ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔφη, καθάπερ ἡ πόλις, μικρὸν ἰσχύειν καὶ μέγα φυσᾶν· ἐν δὲ τοῖς Χαιρωνικοῖς παρελθὼν* E *εἰς τὸν δῆμον, 'οὐκ ἂν ἐβουλόμην κακῶς οὕτως πεπραχέναι τὴν πόλιν, ὥστε κἀμοῦ συμβουλεύοντος ὑμᾶς ἀκούειν·' καὶ γὰρ καὶ τοῦτο μικροῦ κἀκεῖνο μανικοῦ, πολιτικῷ δ' οὐδέτερον ἁρμόττον. Φωκίωνος δὲ καὶ τὴν βραχυλογίαν*

2sq. 634de Cic. de orat. II 230; 246; orat. 88sq. Quint. VI 3, 13; 39 || 4 Vit. Cic. 5 p. 863c; 27 p. 874c; comp. Dem. et Cic. 1 p. 886d—f Phot. bibl. p. 395a 5—9 || 5 Vit. Cat. mai. 7 p. 339f | *Εὐξ.*] de re nihil notum || 8—12 cf. p. 70,13 et l. l., Vit. Demosth. 11 p. 851b; ad *ὗς τ. Ἀθ.* cf. Paroem. II 704; Theocr. V 23; Cic. Acad. I 18 al. || 17—19 cf. Stob. III 22,43 p. 594 H. (RE V 134,20 Kirchner)

2 *κατάρχοντα ⟨σκώπτειν⟩* Ha., sed facile subaudiri potest || 6 *πολλάκις ἀρχ.* FnΠ || 8 *δημοσθένης* JΣ *-ένην* Φ || 11 *ὗς* om. G¹Φ | *νὴ* pro *ἡ* Φ || 12 *αὐτὴ* GVkΦ || 13 *Ξεν.* om. Ry. *ξεν.* varie depravatum in ΘFZ || 14 *γε* om. G¹kJΣ || 19 *φυσᾶν*] *πνεῖν* Stob. || 20 *δῆμον ⟨εἶπεν⟩* Bern. Ha. *ἐβουλ. ⟨ἔφη⟩ κακ.* Castiglioni | *πεπραγέναι* y¹ Herw. || 22 *καὶ* post *γὰρ* F J²Π om. *O* || 23 *ἁρμόζον* FZυ¹nΠ *ἁρμόττει* Ry

ἐθαύμαζον· ὁ γοῦν Πολύευκτος ἀπεφαίνετο ῥήτορα μέγιστον εἶναι Δημοσθένην, δεινότατον δ' εἰπεῖν Φωκίωνα, πλεῖστον γὰρ αὐτοῦ τὸν λόγον εν λέξει βραχυτάτῃ νοῦν περιέχειν. καὶ ὁ Δημοσθένης τῶν ἄλλων καταφρονῶν εἰώθει λέγειν ἀνισταμένου Φωκίωνος· 'ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς ἀνίσταται'.

8. *Μάλιστα μὲν οὖν ἐσκεμμένῳ πειρῶ καὶ μὴ διακένῳ τῷ λόγῳ χρῆσθαι πρὸς τοὺς πολλοὺς μετ' ἀσφαλείας, εἰδὼς ὅτι καὶ Περικλῆς ἐκεῖνος ηὔχετο πρὸ τοῦ δημηγορεῖν* F *μηδὲ ῥῆμα μηδὲν ἀλλότριον τῶν πραγμάτων ἐπελθεῖν αὐτῷ. δεῖ δ' ὅμως καὶ πρὸς τὰς ἀπαντήσεις τὸν λόγον εὔστροφον ἔχειν καὶ γεγυμνασμένον· ὀξεῖς γὰρ οἱ καιροὶ* 804 *καὶ πολλὰ φέροντες ἐν ταῖς πολιτείαις αἰφνίδια. διὸ καὶ Δημοσθένης ἠλαττοῦτο πολλῶν, ὥς φασι, παρὰ τὸν καιρὸν ἀναδυόμενος καὶ κατοκνῶν· Ἀλκιβιάδην δ' ὁ Θεόφραστος* (fr. 134 W.) *ἱστορεῖ, μὴ μόνον ἃ δεῖ λέγειν ἀλλὰ καὶ ὡς δεῖ βουλ⟨ευ⟩όμενον, πολλάκις ἐν αὐτῷ τῷ λέγειν ζητοῦντα καὶ συντιθέντα τὰς λέξεις ἐνίσχεσθαι καὶ διαπίπτειν. ὁ δ' ὑπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀνιστάμενος καὶ ὑπὸ τῶν καιρῶν ἐκπλήττει μάλιστα καὶ προσάγεται τοὺς πολλοὺς καὶ μετατίθησιν. οἷον ὁ Βυζάντιος Λέων ἧκε δή ποτε τοῖς Ἀθηναίοις στασιάζουσι διαλεξόμενος· ὀφθεὶς δὲ μικρὸς καὶ γελασθείς 'τί δ'' εἶπεν 'εἰ τὴν γυναῖκά μου* B *θεάσαισθε μόλις ἐξικνουμένην πρὸς τὸ γόνυ'; πλείων οὖν*

1—6 Vit. Demosth. 10 p. 850d Vit. Phoc. 5 p. 743f Stob. III 37, 33 p. 706 H. Philodem. Rhet. II p. 102 et 202 (*σφαγίς*) Sudh. (Wil. Hermes 34, 1899, 637) || **9** sqq. Vit. Per. 8 p. 156c Ael. v. h. IV 10 cf. Quintil. XII 9, 13 || **14** Vit. Demosth. 8 p. 849e cf. mor. 6d 80cd || **15** sqq. 80d Vit. Alc. 10 p. 196a Diod. XII 84, 1 || **21** Philostr. vit. sophist. I 2 (paulo aliter) Suda s. *Λέων* (*παχύτης*, non *μικρότης*) || **23** sq. *μικρ. κ. γελ.*] cf. 82b

2 *δημοσθένη* GVk || **3** *ἐν* om. J²nΠ || **6** *κοπὶς* post *ἀνίστ.* trp. dub. versum efficit Wil. || **7** *πειρῶ*] *τῷ λόγῳ* (falso ex l. 8) y² nAE (fort. etiam α a. c.) | *μὴ* om. Φ || **13. 14** *καὶ ὁ Δημ.* Ry || **14** *φησι* G¹ (corr. m. 2) V || **15** *ὁ* om. JΣnΠ || **16** *δεῖ* om. G¹Φn || **17** add. Duebn. || **19** *ὑπὸ* J¹Re. (om. S) *ἀπὸ* *O* || **20** *τὸν καιρὸν* o G¹Φ || **22** *διαλεχθησόμ.* J¹Σ || **24** *θεάσαισθε* Duebn. Bern. *θεάσασθε* JΣ Ald. *ἐθεάσασθε* Steph., edd.

(804) ἐγένετο γέλως· 'ἀλλ' ἡμᾶς' ἔφη 'μικροὺς οὕτως ὄντας, ὅταν διαφερώμεθα πρὸς ἀλλήλους, ἡ Βυζαντίων πόλις οὐ χωρεῖ.' Πυθέας δ' ὁ ῥήτωρ, ὅτε πρὸς τὰς Ἀλεξάνδρου τιμὰς ἀντέλεγεν, εἰπόντος τινός 'οὕτως σὺ νέος ὢν περὶ πραγμάτων τολμᾷς λέγειν τηλικούτων'; 'καὶ μὴν Ἀλέξανδρος' εἶπεν 'ἐμοῦ νεώτερός ἐστιν, ὃν ψηφίζεσθε θεὸν εἶναι.'

9. Δεῖ δὲ καὶ φωνῆς εὐεξίᾳ καὶ πνεύματος ῥώμῃ πρὸς οὐ φαῦλον ἀλλὰ πάμμαχον ἀγῶνα τὸν τῆς πολιτείας C ἠθληκότα κομίζειν τὸν λόγον, ὡς μὴ πολλάκις ἀπαγορεύοντα καὶ σβεννύμενον ὑπερβάλλοι τις αὐτὸν (Arist. Equ. 137)

'ἅρπαξ κεκράκτης, Κυκλοβόρου φωνὴν ἔχων.'

Κάτων δέ, περὶ ὧν οὐκ ἤλπιζε πείσειν τῷ προκατέχεσθαι χάρισι καὶ σπουδαῖς τὸν δῆμον ἢ τὴν βουλήν, ἔλεγε τὴν ἡμέραν ὅλην ἀναστὰς καὶ τὸν καιρὸν οὕτως ἐξέκρουε. περὶ μὲν οὖν τῆς τοῦ λόγου παρασκευῆς καὶ χρείας ἱκανὰ ταῦτα τῷ δυναμένῳ τὸ ἀκόλουθον προσεξευρίσκειν.

10. Εἰσβολαὶ δὲ καὶ ὁδοὶ δύο τῆς πολιτείας εἰσίν, ἡ μὲν ταχεῖα καὶ λαμπρὰ πρὸς δόξαν οὐ μὴν ἀκίνδυνος, ἡ δὲ πεζοτέρα καὶ βραδυτέρα τὸ δ' ἀσφαλὲς ἔχουσα μᾶλλον. οἱ D μὲν γὰρ εὐθὺς ὥσπερ ἐξ ἄκρας πελαγίου πράξεως ἐπιφανοῦς καὶ μεγάλης ἐχούσης δὲ τόλμαν ἄραντες ἀφῆκαν ἐπὶ τὴν πολιτείαν, ἡγούμενοι λέγειν ὀρθῶς τὸν Πίνδαρον ὡς (Ol. VI 4. 5)

'ἀρχομένου δ' ἔργου πρόσωπον
χρὴ θέμεν τηλαυγές·'

3 Πυθ.] 187e cf. 784c || 13sqq. Vit. Cat. min. 31 p. 774d

3 πυθίας ΦΣ || 6 ψηφίζεσθαι G a. ras.? vd[I] J[1]Θn || 11 ὑπερβάλλοι] -βάλοι GV[2] J Ry ὑπερβάλη (-βάλλη Bern.) V[1] -βάλλει d[I]B || 12 κεκράκτης o[2]Ryd[II]α p. ras. (Aristoph.) vΦΣ καὶ κράκτης (κράτης S) O (Aristoph. R) || 14 σπονδαῖς Φ || 16 κατασκευῆς G[1]V[1] (παρα ss. m. 1) Φ || 19 τραχεῖα Gd[I]Vk || 22 αἴραντες o δραμόντες Φ || 24 ὡς om. J[1]Σ || 25 δ' om. oF JΣRynΠΘ || 26 θέμεναι υ[II] m. 2 ΣRyΘ

καὶ γὰρ δέχονται προθυμότερον οἱ πολλοὶ κόρῳ τινὶ καὶ πλησμονῇ τῶν συνήθων τὸν ἀρχόμενον, ὥσπερ ἀγωνιστὴν θεαταί, καὶ τὸν φθόνον ἐκπλήττουσιν αἱ λαμπρὰν ἔχουσαι καὶ ταχεῖαν αὔξησιν ἀρχαὶ καὶ δυνάμεις. οὔτε γὰρ πῦρ φησιν ὁ Ἀρίστων καπνὸν ποιεῖν οὔτε δόξαν φθόνον, ἢν εὐθὺς ἐκλάμψῃ καὶ ταχέως, ἀλλὰ τῶν κατὰ μικρὸν αὐξανομένων καὶ σχολαίως ἄλλον ἀλλαχόθεν ἐπιλαμβάνεσθαι· E *διὸ πολλοὶ πρὶν ἀνθῆσαι περὶ τὸ βῆμα κατεμαράνθησαν. ὅπου δ', ὥσπερ ἐπὶ τοῦ Λάδα λέγουσιν,* (Anthol. Pal. XI 86)

'ὁ ψόφος ἦν ὕσπληγος ἐν οὔασιν,'

ἔνθα καὶ 'στεφανοῦτο', πρεσβεύων ἢ θριαμβεύων ἢ στρατηγῶν ἐπιφανῶς, οὔθ' οἱ φθονοῦντες οὔθ' οἱ καταφρονοῦντες ὁμοίως ἐπὶ τούτων ἰσχύουσιν. οὕτως παρῆλθεν εἰς δόξαν Ἄρατος, ἀρχὴν ποιησάμενος πολιτείας τὴν Νικοκλέους τοῦ τυράννου κατάλυσιν· οὕτως Ἀλκιβιάδης, τὰ Μαντινικὰ συστήσας ἐπὶ Λακεδαιμονίους. Πομπήιος δὲ καὶ θριαμβεύειν ἠξίου μήπω παριὼν εἰς σύγκλητον· οὐκ ἐῶντος δὲ Σύλλα, 'πλείονες' ἔφη 'τὸν ἥλιον ἀνατέλ- F *λοντα προσκυνοῦσιν ἢ δυόμενον·' καὶ Σύλλας ὑπεῖξε τοῦτ' ἀκούσας. καὶ Σκιπίωνα δὲ Κορνήλιον οὐκ ἀφ' ἧς ἔτυχεν ἀρχῆς ὁ Ῥωμαίων δῆμος ἀγορανομίαν μετερχό-*

3 *τὸν φθόνον ἐκπλήττ.* cf. 94, 14; 104, 6 etc. || **4** sqq. 787c fr. XXIII 2 vol. VII p. 128 Bern. (= Stob. III 38, 31) = SVF I fr. 402 || **9** *Λάδ.*] cf. Paus. III 21, 1 al. RE XII 380 (Lenschau. Obst) || **14** sq. Vit. Arat. 4—9 Vit. Philop. 1 p. 356 de Polyb. II 43, 3 Paus. II 8, 3. 4 Cic. de off. II 81. 82 || **15** 351b Vit. Alc. 15 p. 198 bsq. comp. Coriol. et Alc. 2 p. 233e Thuc. V 43 sqq. || **16** sqq. 203e et l. ibi laud. Vit. Pomp. 14 p. 625e sqq. || **20** sqq. Vit. Mar. 12 p. 412 bc Liv. perioch. 50 (RE IV 1446 Münzer)

2.3 *φθόνον ὥσπερ ἐκπλ.* GVk || **6** *σμικρ.* Gd^IV | *αὐξομένων* Ry || **10** *ὕσπληγγος* ΦR p. c. y p. c. Z^2nΠ || **11** *ἔνθεν* y *ἔ.* om. Φ | *καὶ στεφανοῦτο* oGVk *καὶ ἐστεφ.* **O**; del. *ἔνθα* versum explens *καὶ στεφανοῦται* Wy. *κἀστεφανοῦτο* Koraes (*καὶ στεφανοῦτο* Anthol., sine *ἔνθα*) || **13** *τούτοις* G^1ΦV *-ου* E *τούτων* **O** *τοιούτων* Turn. || **16** *μαντικὰ* oV$υ^I$RyZ^1 a. c. || **17** *παρὼν* G^1V^1 (sed *ϊ* ss. m. 1) || **20** *σκιπ.* $υ^I$ (Praef. I p. XLIII) *σκηπ.* **O** || **21** *ἐτύγχανεν* Z

μενον ἐξαίφνης ὕπατον ἀπέδειξε παρὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ |
805 *θαυμάσας αὐτοῦ μειρακίου μὲν ὄντος τὴν ἐν Ἰβηρίᾳ μονομαχίαν καὶ νίκην, μικρὸν δ' ὕστερον τὰ πρὸς Καρχηδόνι χιλιαρχοῦντος ἔργα, περὶ ὧν καὶ Κάτων ὁ πρεσβύτερος ἀνεφώνησεν* (κ 495)

'*οἶος πέπνυται, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσιν.*'

Νῦν οὖν ὅτε τὰ πράγματα τῶν πόλεων οὐκ ἔχει πολέμων ἡγεμονίας οὐδὲ τυραννίδων καταλύσεις οὐδὲ συμμαχικὰς πράξεις, τίν' ἄν τις ἀρχὴν ἐπιφανοῦς λάβοι καὶ λαμπρᾶς πολιτείας; αἵ δίκαι τε λείπονται αἵ δημόσιαι καὶ πρεσβεῖαι πρὸς αὐτοκράτορα ἀνδρὸς διαπύρου καὶ θάρσος ἅμα καὶ νοῦν ἔχοντος δεόμεναι. πολλὰ δ' ἔστι καὶ τῶν παρ-
B *ειμένων ἐν ταῖς πόλεσι καλῶν ἀναλαμβάνοντα καὶ τῶν ἐξ ἔθους φαύλου παραδυομένων ἐπ' αἰσχύνῃ τινὶ τῆς πόλεως ἢ βλάβῃ μεθιστάντα πρὸς αὐτὸν ἐπιστρέφειν. ἤδη δὲ καὶ δίκη μεγάλη καλῶς δικασθεῖσα καὶ πίστις ἐν συνηγορίᾳ πρὸς ἀντίδικον ἰσχυρὸν ὑπὲρ ἀσθενοῦς καὶ παρρησία πρὸς ἡγεμόνα μοχθηρὸν ὑπὲρ τοῦ δικαίου κατέστησεν ἐνίους εἰς ἀρχὴν πολιτείας ἔνδοξον. οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ δι' ἔχθρας ηὐξήθησαν, ἐπιχειρήσαντες ἀνθρώποις ἐπίφθονον ἔχουσιν ἀξίωμα καὶ φοβερόν· εὐθὺς γὰρ ἡ τοῦ καταλυθέντος ἰσχὺς τῷ κρατήσαντι μετὰ βελτίονος δόξης ὑπάρχει.*
C *τὸ μὲν γὰρ ἀνδρὶ χρηστῷ καὶ δι' ἀρετὴν πρωτεύοντι προσμάχεσθαι κατὰ φθόνον, ὡς Περικλεῖ Σιμμίας Ἀλκμαίων*

2.3 Liv. per. 48 Polyb. XXXV 5, 1 Appian. Iber. 53 al. (RE IV 1442) || **3sqq.** 200a (et l. ibi laud.) Vit. Cat. mai. 27 p. 352ef Diod. 32, 9a Liv. per. 49 Polyb. XXXVI 8, 7 || **7** 784f 824c || **24sq.** Vit. Per. 35 p. 171e | Vit. Them. 23 p. 123c (*Λεοβώτης ὁ Ἀλκμαίωνος*) et Vit. Arist. 25 p. 334e (RE I 1556, 14 Toepffer) | Vit. Pomp. 48 p. 644f sqq. | 542b Vit. Pel. 25 p. 290f sqq. Nepos, Epam. 5, 2—6

1 *ἀνέδειξε* oΦ JΣΘ || **1.2** *ἀλλὰ καὶ θ.* FnΠ | *μειρ. μ. ὄντος* om. GVk || **3** *καρχηδονίους* B || **4** *πρεσβύτερος* Ry (Steph.) *-τατος* **O** || **6** *οἶος* α (fort. B) *οἷος* **O** || **10** [*αἵ*[1]] dub. Po. *τε*] *γε* Π *δὴ* J[1]Σ | [*αἵ*[2]] Bens. || **11** *αὐτοκράτορα⟨ς⟩ ἀνδρὸς* Castiglioni || **13** *ἅμα λαμβάνοντα* G[1]V[1] a. c. m. 1 α a. c.? || **15** *αὑτὸν* Π *αὐτ.* **O** | *μεθιστάντα ⟨πάντας⟩ πρὸς* Bury | *πρὸς αὐτὸν ἐπιστρ.*, sc. *τοὺς πολίτας* ('animos multitudinis' Xyl.) vel *τὸν δῆμον*; quod supplent Wy. al. sine nec. || **23** *προμάχ.* V a. c. Zυ[1] || **24** *Ἀλκμέων* Bern.

δὲ Θεμιστοκλεῖ Πομπηΐῳ δὲ Κλώδιος Ἐπαμεινώνδᾳ δὲ Μενεκλείδης ὁ ῥήτωρ, οὔτε πρὸς δόξαν καλὸν οὔτ' ἄλλως συμφέρον· ὅταν γὰρ ἐξαμαρτόντες οἱ πολλοὶ πρὸς ἄνδρα χρηστόν, εἶθ', ὃ γίνεται ταχέως ἐπ' ὀργῇ, μετανοήσωσι, πρὸς τοῦτο τὴν ῥᾴστην ἀπολογίαν δικαιοτάτην νομίζουσιν ἐπιτρῖψαι τὸν ἀναπείσαντα καὶ καταρξάμενον. τὸ μέντοι φαῦλον ἄνθρωπον, ἀπονοίᾳ δὲ καὶ δεινότητι πεποιημένον ὑφ' αὑτῷ τὴν πόλιν, οἷος ἦν Κλέων Ἀθήνησι καὶ Κλεοφῶν, ἐπαναστάντα καθελεῖν καὶ ταπεινῶσαι λαμπρὰν D *ποιεῖται τὴν πάροδον ὥσπερ δράματος τῆς πολιτείας. οὐκ ἀγνοῶ δ' ὅτι καὶ βουλήν τινες ἐπαχθῆ καὶ ὀλιγαρχικὴν κολούσαντες, ὥσπερ Ἐφιάλτης Ἀθήνησι καὶ Φορμίων παρ' Ἠλείοις, δύναμιν ἅμα καὶ δόξαν ἔσχον· ἀλλὰ μέγας ἀρχομένῳ πολιτείας οὗτος ὁ κίνδυνός ἐστι. διὸ βελτίονα Σόλων ἔλαβεν ἀρχήν, διεστώσης εἰς τρία μέρη τῆς πόλεως, τὸ τῶν Διακρίων λεγόμενον καὶ τὸ τῶν Πεδιέων καὶ τὸ τῶν Παραλίων· οὐδενὶ γὰρ ἐμμίξας ἑαυτόν, ἀλλὰ κοινὸς ὢν πᾶσι καὶ πάντα λέγων καὶ πράττων πρὸς ὁμόνοιαν ᾑρέθη νομοθέτης ἐπὶ τὰς διαλύσεις καὶ κατέστησεν* E *οὕτω τὴν ἀρχήν. ἡ μὲν οὖν ἐπιφανεστέρα πάροδος εἰς τὴν πολιτείαν τοσαύτας ἔχει καὶ τοιαύτας ἀρχάς.*

11. *Τὴν δ' ἀσφαλῆ καὶ σχολαίαν εἵλοντο πολλοὶ τῶν ἐνδόξων, Ἀριστείδης, Φωκίων, Παμμένης ὁ Θηβαῖος, Λεύκολλος ἐν Ῥώμῃ, Κάτων, Ἀγησίλαος ὁ Λακεδαι-*

3sqq. (823d) Arist. resp. Ath. 28, 3 || 8 *Κλέ.*] Thuc. III 36, 6 | *Κλ. – Κλεοφ.*] Arist. resp. Ath. 28, 3 Cic. de rep. IV 11 || 12 *Ἐφ.*] 812d Vit. Per. 7 p. 155f RE V 2850–52 (Swoboda) | *Φορμ.*] 1126c Aristot. Pol. V 1306a 15sqq. RE XX 540 (v. Fritz) || 14sqq. 763de Vit. Sol. 13 p. 85a sqq. cf. Aristot. resp. Ath. c. 13, 3sqq.; c. 5 Sol. fr. 5 al. || 23sqq. cf. 790f sq.

1 *ἐπαμειν.*] (Praef. I p. XLIII) || **2** *δόξης* Θ || **3** *ἐξαμαρτῶντες* zkF¹R p. c. S || **5** *πρὸς τοῦτο* om. F (sed in mg. add. m. 1) ΦnΠ | *ῥᾴστην* om. oJ¹ (*τὴν ἀπολόγου δικαιότητα νομ.*) ΣRyZv¹ | *δικαιότατα* Σ || **8.9** *κλεοφ.* GVkΦ *κλειτοφ.* k mg. *O* || **9** *ταπ. κ. καθελεῖν* FJ p. c. nΠ || **10** *τὴν πολιτείαν* G¹V¹ ss. k || **14** *οὕτως* Ha. || **15** *ἐς* oFΣ alii || **16** *λεγομένων* FZΠ edd. || **17** *γὰρ*] *τούτων* JΣ || **20** *τὴν²* om. Φ || **24** *λεύκολος* ΦkΣ

μόνιος· τούτων γὰρ ἕκαστος, ὥσπερ οἱ κιττοὶ τοῖς ἰσχύουσι F *τῶν δένδρων περιπλεκόμενοι συνεξανίστανται, προσδραμὼν ἀνδρὶ πρεσβυτέρῳ νέος ἔτι καὶ ἄδοξος ἐνδόξῳ, κατὰ μικρὸν αἰρόμενος ὑπὸ τῆς περὶ ἐκεῖνον δυνάμεως καὶ συναυξανόμενος ἤρεισε καὶ κατερρίζωσεν ἑαυτὸν εἰς τὴν πολιτείαν. Ἀριστείδην μὲν γὰρ ηὔξησε Κλεισθένης καὶ Φωκίωνα Χαβρίας, Λεύκολλον δὲ Σύλλας Κάτωνα δὲ Μάξιμος, Ἐπαμεινώνδας δὲ Παμμένη καὶ Λύσανδρος Ἀγησίλαον· ἀλλ' οὗτος μὲν διὰ φιλοτιμίας ἀκαίρου καὶ ζηλοτυπίας δόξαν ὑβρίσας ἀπέρριψε ταχὺ τὸν καθηγεμόνα τῶν πρακτέων· οἱ δ' ἄλλοι καλῶς καὶ πολιτικῶς* 806 *ἄχρι τέλους ἐθεράπευσαν καὶ συνεπεκόσμησαν | ὥσπερ τὰ πρὸς ἥλιον ὑφιστάμενα σώματα τὸ λαμπρῦνον αὐτοὺς πάλιν ἀφ' ἑαυτῶν αὔξοντες καὶ συνεκφωτίζοντες. οἱ γοῦν Σκιπίωνι βασκαίνοντες ὑποκριτὴν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο τῶν πράξεων ποιητὴν δὲ Λαίλιον τὸν ἑταῖρον, ὁ δὲ Λαίλιος ὑπ' οὐδενὸς ἐπήρθη τούτων ἀλλ' ἀεὶ διετέλεσε τῇ Σκιπίωνος ἀρετῇ καὶ δόξῃ συμφιλοτιμούμενος. Ἀφράνιος δὲ Πομπηίου φίλος, εἰ καὶ πάνυ ταπεινὸς ἦν, ὅμως ἐπίδοξος ὢν ὕπατος αἱρεθήσεσθαι, Πομπηίου σπουδάζοντος*

1 sq. 796b || **6** Vit. Arist. 2 p. 319c || **7** Vit. Phoc. 6 p. 744ab | Vit. Luc. 2 p. 492bc | Vit. Cat. mai. 3 p. 337f || **8** *Ἐπ.*] RE V 2678 (Swoboda) XVIII 3, 298 (Lenschau) || **8** sq. Vit. Lys. 23. 24 p. 446c—447c Vit. Ages. 6—8 p. 598—600d Xen. Hell. III 4,7—10 || **15** sqq. 797d RE XII 409, 44sqq. (Münzer) || **18** — p. 79, 5 cf. Vit. Pomp. 44 p. 642cd (Mittelhaus p. 23. RE I 710sq. Klebs) Cic. ad Att. I 16, 12; 20, 5 (Dio Cass. 37, 49, 1)

2.3 *προσδρ. καὶ ἀνδρὶ* nAE || **3** *νέος ἔτι* Bens. *ἔτι νέος* (*ἔτι* om. Φ) || **4** *καὶ* om. G^1VkΦ || **7** *λεύκολον* $υ^{II}$k p. c. *πομπήιον* pro *λευκ.* Kaltw., sed cf. p. 77, 24 et Vit. Luc. || **8** *Ἐπαμεινώνδαν* (cf. Praef. I p. XLIII) *δὲ παμμένης* Ω corr. (k p. ras.) Kaltw. || **8.9** *λύσανδρον ἀγησίλαος* oGV J^1ΣΘ (sed corr. Z^2 et B^1 ss.) || **9.10** *ἀλλ' οὗτος μὲν* eqs.] Agesilaus Lysandrum, quia eum intempestiva gloriae cupiditate et aemulatione duci putabat, superbe tractavit (*ἀπέδειξε κρεοδαίτην* Vit. Ag. 8) et abiecit (*ἀπέρριψε* Vit. Lys. 23) || **9** *διὰ* JΣ om. ***O*** *ὑπὸ* Mez. || **10** ⟨*διὰ*⟩ *δόξαν* Schäfer || **11** *πράξεων* Emp. || **11.12** *πολιτ. καὶ ἄχρι* J^2ZΠ edd. || **14** *ἀφ'*] *ἐφ'* G^1v$d^I$$υ^{II}$$V^1$ (sed corr. m. 1) k || **15** *σκιπ.* o aliique, etiam l. 18 || **17** *ὑπήρθη* Φ || **18** *ἀφρικανὸς* Ω corr. Xyl. || **19** *δ' ὁ Πομπ.* ci. Bern.

ἑτέροις ἀπέστη τῆς φιλοτιμίας, εἰπὼν οὐκ ἂν οὕτω λαμπρὸν αὐτῷ γενέσθαι τὸ τυχεῖν ὑπατείας, ὡς ἀνιαρὸν ἅμα B *καὶ δυσχερές, εἰ Πομπηίου μὴ θέλοντος μηδὲ συμπράττοντος· ἐνιαυτὸν οὖν ἀνασχόμενος μόνον οὔτε τῆς ἀρχῆς ἀπέτυχε καὶ τὴν φιλίαν διετήρησε. τοῖς δ' οὕτω χειραγωγουμένοις ὑφ' ἑτέρων ἐπὶ δόξαν ἅμα συμβαίνει χαρίζεσθαί τε πολλοῖς, κἄν τι συμβαίνῃ δύσκολον ἧττον ἀπεχθάνεσθαι· διὸ καὶ Φίλιππος Ἀλεξάνδρῳ παρῄνει κτᾶσθαι φίλους, ἕως ἔξεστι, βασιλεύοντος ἑτέρου πρὸς χάριν ὁμιλοῦντα καὶ φιλοφρονούμενον.*

12. *Αἱρεῖσθαι δὲ δεῖ τὸν ἀρχόμενον πολιτείας ἡγεμόνα μὴ ἁπλῶς τὸν ἔνδοξον καὶ δυνατόν, ἀλλὰ καὶ τὸν δι' ἀρετὴν τοιοῦτον. ὡς γὰρ οὐ πᾶν δένδρον ἐθέλει προσίεσθαι* C *καὶ φέρειν περιπλεκομένην τὴν ἄμπελον ἀλλ' ἔνια καταπνίγει καὶ διαφθείρει τὴν αὔξησιν αὐτῆς, οὕτως ἐν ταῖς πόλεσιν οἱ μὴ φιλόκαλοι, φιλότιμοι δὲ καὶ φίλαρχοι μόνον, οὐ προΐενται τοῖς νέοις πράξεων ἀφορμάς, ἀλλ' ὥσπερ τροφὴν ἑαυτῶν τὴν δόξαν ἀφαιρουμένους πιέζουσιν ὑπὸ φθόνου καὶ καταμαραίνουσιν· ὡς Μάριος ἐν Λιβύῃ καὶ πάλιν ἐν Γαλατίᾳ πολλὰ διὰ Σύλλα κατορθώσας ἐπαύσατο χρώμενος, ἀχθεσθεὶς μὲν αὐτοῦ τῇ αὐξήσει, πρόφασιν δὲ τὴν σφραγῖδα ποιησάμενος· ὁ γὰρ Σύλλας, ὅτε τῷ Μαρίῳ στρατηγοῦντι ταμιεύων συνῆν ἐν Λιβύῃ, πεμφθεὶς ὑπ'* D *αὐτοῦ πρὸς Βόκχον ἤγαγεν Ἰογόρθαν αἰχμάλωτον· οἷα δὲ νέος φιλότιμος, ἄρτι δόξης γεγευμένος, οὐκ ἤνεγκε μετρίως*

8 sqq. non aliunde notum || **13** sqq. cf. 796ab || **17** *οὐ προΐενται – ἀφορμ.*] cf. p. 47, 5 sq. (793d) 80, 9 sq. 631b || **19** sqq. Vit. Mar. 10 p. 410e sqq. Vit. Sull. 3. 4 p. 452ef (Mittelhaus p. 21 annot. 2) Val. Max. VIII 14, 4 al.

1 *φιλίας* J¹Σ || **6.7** *συμβ. χαρίζ. τε πολλοῖς* GΦ *συμβαίνει ἐν ἑνὶ χαρ. τε πολλ.* oFJ²Ryn *συμβ. ἑνὶ χαρ. τε π.* ΠΘ *συμβ. ἑνί τε χαρ. τε π.* J¹, idem cum lac. (4 vel 5 vel 10 lit.) inter *συμβ.* et *ἑνί* Σ | *τε*] *καὶ* Xyl. edd. praeter Duebn. Bern. || **11.12** *ἀρχ. ἡγεμόνα πολίτας μὴ* Z || **12** *καὶ²* del. Po. || **14** *φέρει* Φ || **17** *προσίενται* v J¹Σ || **18** *ἀφαιρούμενοι* Φ || **20** *χρώμενος*] explicit o || **22** *ἀπέρριψεν* ante *ὁ* ins. codd. praeter Φ || **23** *συνῆν ταμιεύων* F J²y²nΠΘ edd. || **24** *βόγχον* Ry (ex *βάγχον*?) *γράκχον* Φ *βῶκχον* FΠ edd. ab Ald. || **25** *γευσάμενος* Φ

τὸ εὐτύχημα, γλυψάμενος δ' εἰκόνα τῆς πράξεως ἐν σφραγῖδι τὸν Ἰογόρθαν αὐτῷ παραδιδόμενον ἐφόρει· καὶ τοῦτ' ἐγκαλῶν Μάριος ἀπέρριψεν αὐτόν· ὁ δὲ πρὸς Κάτουλον καὶ Μέτελλον ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ Μαρίῳ διαφόρους μεταστὰς ταχὺ τὸν Μάριον ἐξήλασε καὶ κατέλυσε τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ μικροῦ δεήσαντα τὴν Ῥώμην ἀνατρέψαι. Σύλλας μέντοι καὶ Πομπήιον ἐκ E *νέου μὲν ἦρεν ὑπεξανιστάμενος αὐτῷ καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκαλυπτόμενος ἐπιόντι, καὶ τοῖς ἄλλοις νέοις πράξεων ἡγεμονικῶν μεταδιδοὺς ἀφορμάς, ἐνίους δὲ καὶ παροξύνων ἄκοντας, ἐνέπλησε φιλοτιμίας καὶ ζήλου τὰ στρατεύματα· καὶ πάντων ἐκράτησε βουλόμενος εἶναι μὴ μόνος ἀλλὰ πρῶτος καὶ μέγιστος ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις. τούτων οὖν ἔχεσθαι δεῖ τῶν ἀνδρῶν καὶ τούτοις ἐμφύεσθαι, μή, καθάπερ ὁ Αἰσώπου βασιλίσκος ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἀετοῦ κομισθεὶς αἰφνίδιον παρεξέπτη καὶ προέφθασεν, οὕτως τὴν ἐκείνων δόξαν ὑφαρπάζοντας αὐτοὺς ἀλλὰ παρ' ἐκεί-* F *νων ἅμα μετ' εὐνοίας καὶ φιλίας λαμβάνοντας, ὡς οὐδ' ἄρξαι καλῶς τοὺς μὴ πρότερον ὀρθῶς δουλεύσαντας, ᾗ φησιν ὁ Πλάτων* (Leg. VI 762e), *δυναμένους.*

13. *Ἕπεται δὲ τούτοις ἡ περὶ φίλων κρίσις, μήτε τὴν Θεμιστοκλέους ἐπαινοῦσα μήτε τὴν Κλέωνος διάνοιαν. ὁ μὲν γὰρ Κλέων, ὅτε πρῶτον ἔγνω τῆς πολιτείας ἅπτεσθαι, τοὺς φίλους συναγαγὼν εἰς ταὐτὸ διελύσατο τὴν φιλίαν πρὸς αὐτούς, ὡς πολλὰ τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας προαιρέσεως μαλάσσουσαν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ παράγου-*

7 sqq. Vit. Pomp. 8 p. 622cd Vit. Crass. 6 p. 546bc || **9. 10** *πράξεων – ἀφορμάς*] cf. p. 79, 17 || **15** sqq. aliunde non notum || **18** sqq. 816ef cf. p. 13, 2sq. al. Aristot. Pol. III 1277a 25; 9sqq. (Mittelhaus p. 4sq.) || **21** sqq. ad cap. 13 cf. Gell. I 3, 20 al. (Mittelhaus p. 51)

3 *ἐγκ. ὁ μάρ.* E || **4** *κάτουλον* Φ F^{1} S (ut vid.) Xyl. *κάτλον* J^{1} k d^{II} (Steph. et edd., in vitis plerumque) *κάτουλλον* **O** | *μέτελον* Φ || **6** *δεήσαντι* Φ *δεῆσαν* Ry || **7** *σύλαν* J^{1} d^{II} *σύλλαν* v S || **8** *μὲν* susp. Mittelhaus *μέγαν* (poeticum) dub. Wil. || **11** *ἄκ.* om. Φ | *ἐνέπλ. καὶ φιλ.* E || **12** *βουλ. μὴ μόνος εἶναι* J^{1}ΣRyΘ || **16** *παρεξέπτη* d^{I} z υ^{II} (Bern.) *παρέπτη* v *γὰρ ἐξέπτη* G V k J^{1}ΣΘ *ἐξέπτη* **O** (*ἐξέστη* E edd.) || **19** *δουλεύοντας* J S R a. c.

σαν· ἄμεινον δ' ἂν ἐποίησε τὴν φιλοπλουτίαν ἐκβαλὼν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν φιλονεικίαν | καὶ φθόνου καὶ κακοηθείας 807 καθήρας αὐτόν· οὐ γὰρ ἀφίλων αἱ πόλεις ἀνδρῶν καὶ ἀνεταίρων ἀλλὰ χρηστῶν καὶ σωφρόνων δέονται· νυνὶ δὲ τοὺς μὲν φίλους ἀπήλασεν,

'ἑκατὸν δὲ κύκλῳ κεφαλαὶ κολάκων οἰμωξομένων ἐλιχμῶντο' (Aristoph. Vesp. 1033 Pax 756)

περὶ αὐτόν, ὡς οἱ κωμικοὶ λέγουσι· καὶ τραχὺς ὢν πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ βαρὺς αὖθις ὑπέβαλλε τοῖς πολλοῖς πρὸς χάριν ἑαυτὸν (Com. Att. III adesp. fr. 11)

'γεροντἀγωγῶν καὶ ἀναμισθαρνεῖν διδούς'

καὶ τὸ φαυλότατον καὶ τὸ νοσοῦν μάλιστα τοῦ δήμου προσεταιριζόμενος ἐπὶ τοὺς ἀρίστους. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς πάλιν πρὸς τὸν ἀποφηνάμενον, ὡς ἄρξει καλῶς ἴσον ἅπασι παρέχων ἑαυτόν, 'μηδέποτ'' εἶπεν 'εἰς τοιοῦτον ἐγὼ καθ- B ίσαιμι θρόνον, ἐν ᾧ πλέον οὐχ ἕξουσιν οἱ φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν μὴ φίλων', οὐδ' οὗτος ὀρθῶς τῇ φιλίᾳ κατεπαγγελλόμενος τὴν πολιτείαν καὶ τὰ κοινὰ καὶ δημόσια ταῖς ἰδίαις χάρισι καὶ σπουδαῖς ὑφιέμενος. καίτοι πρός γε Σιμωνίδην ἀξιοῦντά τι τῶν μὴ δικαίων 'οὔτε ποιητής' ἔφη 'σπουδαῖός ἐστιν ᾄδων παρὰ μέλος οὔτ' ἄρχων ἐπιεικὴς παρὰ τὸν νόμον χαριζόμενος'. δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ

11 (cf. Soph. fr. 447, 2; Aristoph. Equ. 1099) Vit. Nic. 2 p. 524c || 13sqq. Vit. Arist. 2 p. 319e || 19sqq. 185cd 534e Vit. Them. 5 p. 114c

3 ἑαυτ. ΦR αὐτ. JS | ἀφ. ἀνδρ. αἱ πόλεις καὶ J[1]ΣZυ[1]n || 6 οἰμωξ. Koraes (fort. etiam J[2]) cum Aristoph. οἰμωζομ. || 9 ὑπέβαλε JΣ RynA a. c. m. 1 Θ || 16 ἐμοῦ S Bern. sec. Antonium Melissam || 19 καίτοι γε πρὸς F J[2]αA καίτοι γε καὶ πρὸς nE || 22 — p. 82, 1 δεινὸν γὰρ om. J[1] (lac. 9 lit.) δεινὸν γὰρ ὡς (lac. 9 lit.) et εἰ ναύτας (lac. 7 lit.) om. S δ. -ναύτ. om. cd[II] suppl. m. 2 (sed μὲν pro γὰρ ut E)

σχέτλιον, εἰ ναύτας μὲν ἐκλέγεται κυβερνήτης καὶ κυβερνήτην ναύκληρος

C *'εὖ μὲν ἐνὶ πρύμνῃ οἰήιον, εὖ δὲ κεραίην*
εἰδότας ἐντείνασθαι ἐποονυμένου ἀνέμοιο'
(Callim. fr. anon. 382 Schn. om. Pfeiffer)

καί τις ἀρχιτέκτων ὑπουργοὺς καὶ χειροτέχνας, οἳ μὴ διαφθεροῦσιν αὐτοῦ τὸ ἔργον ἀλλ' ἄριστα συνεκπονήσουσιν, ὁ δὲ πολιτικός, ἀριστοτέχνας τις ὢν κατὰ Πίνδαρον (fr. 57) *καὶ δημιουργὸς εὐνομίας καὶ δίκης, οὐκ εὐθὺς αἱρήσεται φίλους ὁμοιοπαθεῖς καὶ ὑπηρέτας καὶ συνενθουσιῶντας αὐτῷ πρὸς τὸ καλόν, ἀλλ' ἄλλους πρὸς ἄλλην ἀεὶ χρείαν κάμπτοντας αὐτὸν ἀδίκως καὶ βιαίως, οὐδέν τ' ὀφθήσεται διαφέρων οἰκοδόμου τινὸς ἢ τέκτονος*
D *ἀπειρίᾳ καὶ πλημμελείᾳ γωνίαις χρωμένου καὶ κανόσι καὶ στάθμαις, ὑφ' ὧν διαστρέφεσθαι τὸ ἔργον ἔμελλεν· ὄργανα γὰρ οἱ φίλοι ζῶντα καὶ φρονοῦντα τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν εἰσι, καὶ οὐ δεῖ συνολισθάνειν αὐτοῖς παραβαίνουσιν, ἀλλὰ προσέχειν ὅπως μηδ' ἀγνοούντων αὐτῶν ἐξαμαρτάνωσι. τοῦτο γὰρ καὶ Σόλωνα κατῄσχυνε καὶ διέβαλε πρὸς τοὺς πολίτας· ἐπεὶ γὰρ ἐν νῷ λαβὼν τὰ ὀφλήματα κουφίσαι καὶ τὴν σεισάχθειαν (τοῦτο δ' ἦν ὑποκόρισμα χρεῶν ἀποκοπῆς) εἰσενεγκεῖν ἐκοινώσατο τοῖς φίλοις, οἱ*

8 Dio Pr. 12, 81 sq. || **19** sqq. Vit. Sol. 15 p. 86 f sq. Arist. resp. Ath. 6, 2

2.3 post *ναύκληρος* lac. 6 lit. (ante *εὖ*) y; lac. 6 lit. (ante *ἐνὶ*) J[1] (*εὖ μὲν* in lac. suppl. J[2]); ras. 13 lit. tum *καὶ ἐνὶ* S; lac. 21 lit., tum *καὶ ἐνὶ* d[II] m. 1 (*εὖ μὲν* pro *καὶ* m. 2); lac. pro *εὖ* — **7** *συνεκπον* m. 1, sed postea suppl. m. 1 (initio *καὶ ἐνὶ*) c | *ἐνὶ* F Jα? || **4** *ἐντύνασθαι* Φ Schneider || **10** *ὁμοπαθεῖς* G a. c. Φ Ry | *καὶ*[1] om. G[1]Φ || **11** *ἀλλ' ἄλλους* Wy. *ἄλλ' ἄλλου* G (post *ἄλλ* ras. 3 lit., *ου* m. 3) Φ A (ras. post *ἀλλ*) *ἄλλον ἄλλου* G[3]VFkRyα[1] (*ἀλλ' οὐκ ἄλλου* α[2]) A a. ras. EΘ *ἄλλου γὰρ πρὸς* J[1] (*ἄλλου κἄλλου πρὸς* J[2]) S *ἀλλὰ* [*ἄλλους*] Paton || **12** *κάμπτοντας* Wy. *-τος* || **13** *οὐδέν τε* Φ (*οὐδέ τε* d[1]) R *οὐδέν γε* FJ[1]Syα[1]AEΘ *οὐδὲν γὰρ* J[2]α[2] || **14** *ἀπ.*] *ἀμελείᾳ* Φ || **17** *συνολισθάνειν* G[1]V[1] a. c. *-θαίνειν* O || **19** *διέβαλλε* GVd[I]zRE || **20.21** *τὰ πλημμελήματα καὶ ὀφλ.* F[1] || **22** *ἀποκοπὰς* Θ

*δ' ἔργον ἀδικώτατον ἔπραξαν· ἐδανείσαντο γὰρ ὑποφθά-
σαντες ἀργύριον πολύ, καὶ μετ' ὀλίγον χρόνον εἰς φῶς τοῦ* E
*νόμου προαχθέντος οἱ μὲν ἐφάνησαν οἰκίας τε λαμπρὰς
καὶ γῆν συνεωνημένοι πολλὴν ἐξ ὧν ἐδανείσαντο χρημά-
των, ὁ δὲ Σόλων αἰτίαν ἔσχε συναδικεῖν ἠδικημένος.
Ἀγησίλαος δὲ περὶ τὰς τῶν φίλων σπουδὰς αὐτὸς αὑτοῦ
γινόμενος ἀσθενέστατος καὶ ταπεινότατος ὥσπερ ὁ Εὐρι-
πίδου Πήγασος* (fr. 309)

'ἔπτηξ' ὑπείκων μᾶλλον εἰ μᾶλλον θέλοι,'

*καὶ ταῖς ἀτυχίαις προθυμότερον βοηθῶν τοῦ δέοντος
ἐδόκει συνεξομοιοῦσθαι ταῖς ἀδικίαις· καὶ γάρ τοι Φοιβί-
δαν κρινόμενον ἔσωσεν ἐπὶ τῷ τὴν Καδμείαν καταλαβεῖν
ἄνευ προστάγματος, φήσας τὰ τοιαῦτα δεῖν αὐτοματί-* F
*ζειν· καὶ Σφοδρίαν ἐπ' ἔργῳ παρανόμῳ καὶ δεινῷ φεύ-
γοντα δίκην (ἐνέβαλε γὰρ εἰς τὴν Ἀττικὴν φίλων ὄντων
καὶ συμμάχων) ἀφεθῆναι διεπράξατο, δεήσεσιν ἐρωτικαῖς
τοῦ παιδὸς μαλαχθείς· καὶ πρός τινα δυνάστην ἐπιστόλιον
αὐτοῦ τοιοῦτον φέρεται | 'Νικίαν, εἰ μὲν οὐκ ἀδικεῖ, ἄφες·* 808
*εἰ δ' ἀδικεῖ, ἐμοὶ ἄφες· πάντως δ' ἄφες'. ἀλλὰ Φωκίων
οὐδὲ τῷ γαμβρῷ Χαρίκλῳ δίκην ἔχοντι περὶ τῶν Ἁρπα-
λείων συνεισῆλθεν, ἀλλ' 'ἐγώ σε' φήσας 'ἐπὶ πᾶσι τοῖς
δικαίοις ἐποιησάμην κηδεστήν' ᾤχετ' ἀπιών. καὶ Τιμο-
λέων ὁ Κορίνθιος τὸν ἀδελφὸν ἐπεὶ διδάσκων καὶ δεόμενος*

6sq. Vit. Ages. 13 p. 603b || 9 529e || 12sqq. Vit. Ages. 23 p. 608e Xen. Hell. V 2, 32 || 14sqq. Vit. Ages. 24. 25 p. 609c—610c Vit. Pelop. 14 p. 285a—c Xen. Hell. V 4, 20—33 al. || 18sq. 209e 191b Vit. Ages. 13 p. 603b || 19sqq. Vit. Phoc. 21 p. 751c—22 p. 751de || 22sqq. Vit. Timol. 4. 5 p. 237ef Diod. XVI 65, 3—6 Nep. Timol. 1, 3—6

1 *δὲ* in apodosi apud Plut. inusitatum; neglegentius usus est contextu quem in Vita Sol. 15 exhibuit (Mittelhaus p. 13) || 3 *πραχθ.* J[1]S *παραχθ.* Θ | *οἱ μὲν* om. G[1]Φ || 5 *ἠδικημένοις* GV (fort. p. c.) kΘn (sed *-νος* v. l. in ZBn) || 6 *αὐτοῦ* VF J S || 7 *γενόμ.* yn || 9 *ἔπτηξ'* JRnΠ *ἔπτηξεν* ***O*** | *εἰ* G[1]V *ἢ* ***O*** *ᾗ* ci. Munro, cf. 529e | *μᾶλλον* post. om. Φ | *θέλοι* JΠ *ἐθέλοι* ***O*** || 12 *λαβεῖν* J[1]S || 15 *γὰρ*] *καὶ σφοδρίαν* (e l. 14 iteratum) J[1]S (*σφοδριᾶν*) || 18 *τοιοῦτο* RyZαA || 20 *χαριλλίῳ* J *χαρίλλῳ* ***O*** corr. Koraes || 21 *προσῆλθεν* J[1]S

(808) *οὐκ ἀπέστησε τῆς τυραννίδος, συνέπραξε τοῖς ἀνελοῦσι.
δεῖ γὰρ οὐκ ἄχρι τοῦ βωμοῦ φίλον εἶναι τῷ μὴ συνεπιορ-
κεῖν, ὥς ποτε Περικλῆς εἶπεν, ἀλλ' ἄχρι παντὸς νόμου
καὶ δικαίου καὶ συμφέροντος, ὃ παροφθὲν εἴς τινα μεγά-*
B *λην βλάβην ἀναφέρει καὶ κοινήν, ὡς ἀνέφερε τὸ μὴ δοῦναι
δίκην Σφοδρίαν μηδὲ Φοιβίδαν· οὗτοι γὰρ οὐχ ἥκιστα
τὴν Σπάρτην ἐνέβαλον εἰς τὸν Λευκτρικὸν πόλεμον. ἐπεὶ
τοῖς γε μετρίοις ἁμαρτήμασι τῶν φίλων ἐπεμβαίνειν βαρὺν
ὁ πολιτικὸς οὐκ ἀναγκάζει λόγος, ἀλλὰ καὶ δίδωσιν εἰς
ἀσφαλὲς θεμένους τὰ μέγιστα τῶν κοινῶν ἐκ περιουσίας
βοηθεῖν τοῖς φίλοις καὶ παρίστασθαι καὶ συνεκπονεῖν
ὑπὲρ αὐτῶν. εἰσὶ δὲ καὶ χάριτες ἀνεπίφθονοι, συλλα-
βέσθαι πρὸς ἀρχὴν τῷ φίλῳ μᾶλλον, ἐγχειρίσαι τινὰ
διοίκησιν ἔνδοξον ἢ πρεσβείαν φιλάνθρωπον, οἷον ἡγε-*
C *μόνος τιμὰς ἔχουσαν ἢ πρὸς πόλιν ὑπὲρ φιλίας καὶ ὁμο-
νοίας ἔντευξιν· ἂν δ' ᾖ τις ἐργώδης ἐπιφανὴς δὲ καὶ με-
γάλη πρᾶξις, αὐτὸν ἐπὶ ταύτῃ τάξαντα πρῶτον εἶτα προσ-
ελέσθαι τὸν φίλον, ὡς ὁ Διομήδης* (*K* 242sq.)

'εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε κελεύετέ μ' αὐτὸν ἑλέσθαι,
πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην;'

κἀκεῖνος αὖ πάλιν ἀνταποδίδωσιν οἰκείως τὸν ἔπαινον (*K* 558–560)

2—3 531c 186c Gell. I 3, 20 al. || **3—12** cf. Gell. I 3, ibidem Cic. Lael. 61; Theophr. fr. 81; Favor. fr. 102 Ma. (Mittelhaus p. 51) || **8.10** *βαρὺν* – *θεμένους* cf. 99, 3sqq. 131, 16 al. || **11**sq. cf. Dion. Pr. III 109 || **12**sqq. 796b || **12—18** cf. 793d—794a

1 *συνεπράξατο* E || **2** *τῷ μὴ συνεπ.* dub. del. Herw. || **3** *νομίμου* Φ || **4** *τινα*] *τι* F^1 *τὴν* S om. F^2 $J^2$$y^2$nΠ (edd.) || **5** [*καὶ*]? Po. | *ἀνέφερε* Φ JΣ (Re.) *ἀνεφέρετο* J in mg. m. post. *O* | *τὸ*] *τῷ* F || **6** *μηδὲ*] *καὶ* E *ἢ* J^1S || **12** *οἷον* ante *συλλ.* hab. Φ || **13** *μᾶλλον ἐγχ. τινὰ* om. J^1 (lac. 24 lit.) S (lac. 13); *μᾶλλ.* –*διοίκησιν* om. (lac. 16 lit.) c || **15** *ἢ πρὸς πόλιν*] lac. J^1, suppl. J^2, *πρ. πόλιν* om. c, *πρός τινος ὑπερηφάνου καὶ ὁμον.* S || **16** *δὲ* om. nE || **17** *αὐτὸν* GVFS | *ταύτην* J^2nE (Duebn.) –*της* Φ *ἐπὶ ταύτῃ* om. J^1 (lac.) S *ἐπὶ ταύτῃ τὰ* om. c (lac.) *ἐπιτάξαντα* S || **18** *ὁ* om. J^1S || **19** *κελεύετ' ἐμαυτὸν* VJBAE | *γε ... ἑλέσθαι*] om. in lac. J^1 et S || **20** *ὀδυσσῆος* GVkA a. ras. Φ

'Ἵπποι δ' ⟨οἵδε⟩, γεραιέ, νεήλυδες, οὓς ἐρεείνεις,
Θρηίκιοι, τὸν δέ σφιν ἄνακτ' ἀγαθὸς Διομήδης
ἔκτανε, πὰρ δ' ἑτάρους δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους.'

αὕτη γὰρ ἡ πρὸς τοὺς φίλους ὕφεσις οὐχ ἧττον ἐπικοσμεῖ
τῶν ἐπαινουμένων τοὺς ἐπαινοῦντας· ἡ δ' αὐθάδεια, φησὶν D
ὁ Πλάτων (ep. 4 p. 321 b), *ἐρημίᾳ σύνοικος. ἔτι τοίνυν*
ταῖς καλαῖς καὶ φιλανθρώποις χάρισι δεῖ τοὺς φίλους
συνεισποιεῖν καὶ κελεύειν τοὺς εὖ παθόντας ἐκείνους ἐπαι-
νεῖν καὶ ἀγαπᾶν, ὡς αἰτίους ἅμα καὶ συμβούλους γεγενη-
μένους· τὰς δὲ φαύλας καὶ ἀτόπους ἀξιώσεις ἀποτρί-
βεσθαι μὴ πικρῶς ἀλλὰ πρᾴως, διδάσκοντα καὶ παρα-
μυθούμενον ὡς οὐκ ἄξιαι τῆς ἐκείνων ἀρετῆς εἰσι καὶ
δόξης. ἄριστα δ' ἀνθρώπων ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἀρνησά-
μενος δεηθέντι τῷ Πελοπίδᾳ τὸν κάπηλον ἐκ τῆς εἱρκτῆς
ἀφεῖναι καὶ μετ' ὀλίγον τῆς ἐρωμένης δεηθείσης ἀφείς, E
'τοιαύτας' ἔφη 'χάριτας, ὦ Πελοπίδα, λαμβάνειν ἑταιρι-
δίοις οὐ στρατηγοῖς πρέπον ἐστίν.' ὁ δὲ Κάτων βαρέως
καὶ αὐθάδως, ἐπεὶ Κάτλος ὁ τιμητής, φίλος ὢν ἐν τοῖς
μάλιστα καὶ συνήθης, ἐξητεῖτό τινα τῶν κρινομένων ὑπ'
αὐτοῦ ταμιεύοντος 'αἰσχρόν ἐστιν' ἔφη 'σὲ τὸν ὀφείλοντα
τοὺς νέους ἡμᾶς σωφρονίζειν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ὑπηρετῶν
ἐκβάλλεσθαι'· τῷ γὰρ ἔργῳ τὴν χάριν ἐξῆν ἀπειπάμενον
ἀφελεῖν τοῦ λόγου τὴν τραχύτητα καὶ πικρίαν, ὡς μηδὲ τῇ
πράξει τὸ λυπηρὸν ἑκουσίως ἀλλ' ἀναγκαίως ἐπιφέροντα
διὰ τὸν νόμον καὶ τὸ δίκαιον. εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς χρηματισμὸν F
οὐκ ἀγεννεῖς ἐν πολιτείᾳ τοῖς δεομένοις τῶν φίλων αἱ συλ-

4sq. cf. 91 a || 13sqq. 192 e (RE V 2678 Swoboda) || 18sqq. 534 d Vit. Cat. min. 16 p. 766 d

1 *οἵδε* om. Ω corr. Steph. || 2 *τῶν δὲ* Rα a. c. AΘ || 6 *ἔτι τοίνυν*] lac. 4—10 lit. Φ || 8 *κελεύει* Π || 8.9 *ἐπαιν. ἢ καὶ* GVkΦ || 12 *ἄξια* GVkΦnα? E || 13 *ὁ* om. ΦE | *'Επαμειν.*] Praef. I p. XLIII || 16 *τὰς τοιαύτας* J[1]S || 18 *αὐθάδως* F[2]S Bern. *αὐθαδῶς* O || 18.19 *φίλος ὡς ἐν τ. μάλ. ὢν* Z (*ὡς* del.) υ[I]; idem sine *ὡς* J[1]SB || 20 *ἔφησε τὸν* GVzd[I]Ryυ[I]BnAE || 23 *ἀφελ. ἢ τοῦ λ.* GV || 26 *αἱ* om. G[1]Φk

λήψεις· οἷον ὁ Θεμιστοκλῆς, μετὰ τὴν μάχην ἰδὼν νεκρὸν στρεπτὰ χρυσᾶ καὶ μανιάκην περικείμενον αὐτὸς μὲν παρῆλθεν, ἐπιστραφεὶς δὲ πρὸς τὸν φίλον 'ἀνελοῦ ταῦτ''
809 *εἶπεν· 'οὐ γὰρ καὶ σὺ Θεμιστοκλῆς γέγονας'. | δίδωσι γὰρ καὶ τοῦτο πολλάκις τῷ πολιτικῷ τὰ πράγματα πρὸς τοὺς φίλους (οὐ γὰρ δὴ Μενέμαχοι πάντες εἰσί)· τῷ μὲν ἐγχείρισον συνηγορίαν ἔμμισθον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, τῷ δὲ σύστησον πλούσιον ἐπιμελείας καὶ προστασίας δεόμενον· ἄλλῳ δ' εἰς ἐργολαβίαν τινὰ σύμπραξον ἢ μίσθωσιν ὠφελείας ἔχουσαν. Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ πλουσίῳ τινὶ προσελθόντα φίλον αἰτεῖν ἐκέλευσε τάλαντον, ὡς αὐτοῦ δοῦναι κελεύοντος· ἐπεὶ δ' ὁ αἰτηθεὶς ἐλθὼν ἐπυνθάνετο τὴν αἰτίαν, 'ὅτι χρηστός' εἶπεν 'οὗτος ὢν πένης ἐστί, σὺ δὲ πλουτεῖς πολλὰ τῆς πόλεως νενοσφισμένος'. καὶ τὸν Ἀγησίλαον*
B *ὁ Ξενοφῶν* (Ages. 4) *ἀγάλλεσθαί φησι πλουτίζοντα τοὺς φίλους, αὐτὸν ὄντα κρείττονα χρημάτων.*

14. *Ἐπεὶ δέ 'πάσαις κορυδαλλίσι' κατὰ Σιμωνίδην* (fr. 3, II p. 77 D.[2]) *'χρὴ λόφον ἐγγενέσθαι' καὶ πᾶσα πολιτεία φέρει τινὰς ἔχθρας καὶ διαφοράς, οὐχ ἥκιστα προσήκει καὶ περὶ τούτων ἐσκέφθαι τὸν πολιτικόν. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τὸν Ἀριστείδην ἐπαινοῦσιν ἐπὶ τῶν ὅρων τὴν ἔχθραν ἀποτιθεμένους, ὁσάκις ἐπὶ πρεσβείαν ἢ στρατηγίαν ἐξίοιεν, εἶτα πάλιν ἀναλαμβάνοντας. ἐνίοις δὲ καὶ τὸ Κρητίνου τοῦ Μάγνητος ὑπερφυῶς ἀρέσκει·*

1 sqq. Vit. Them. 18 p. 120 f Ael. v. h. XIII 40 Amm. Marc. XXX 8, 8 || 6 Μεν.] cf. p. 58, 3 || 10 sqq. RE V 2678 Swoboda || 14 cf. Vit. Ages. 5 p. 598 a b; c. 13 p. 603 b || 17 91 e Vit. Timol. 37 p. 253 e || 22 *πρ.*] Thuc. I 91, 3? || 23 *στρ.*] cf. Vit. Arist. 8 p. 323 b sqq. Vit. Them. 12 p. 118 de Herod. VIII 79—81 || 23 — p. 87, 13 nullo alio loco traditum, cf. RE VIII 730 s. Hermeias (W. Otto); Mittelhaus p. 24 cft. quae Plut. in Vit. Them. 32 p. 128 e dicit, sed existimat veri esse similius hanc narrationem manavisse ex isdem fontibus ex quibus Sullae vitam Plut. conscripsit

2 *μανιάκας* GVkΦ || 3 *ταῦτ'* om. Φ || 6 *μὲν* ⟨*οὖν*⟩ *ἐγχ.* Bern. || 11 *ἐκέλευσε τάλ.* Φ Re. Wy. *ἐκέλευσεν ἓν τ.* O | *κελεύσαντος* J[2]Π edd. inde ab Ald. || 13 *ὢν πένης* om. y[2]Π || 17 *κορυδαλίσι* k JSRy (edd.) *-αλῆσι* Θ || 23 *ἐνίους* GVk J || 24 *τὸ* om. S (lac. 4 lit.) c (7 lit.) | *κριτίνου* Φ (*κρητ.*: cf. Wil. Hermes 30, 1895, 184[3])

Ἑρμείᾳ γὰρ ἀντιπολιτευόμενος ἀνδρὶ ⟨μὲν⟩ οὐ δυνατῷ φιλοτίμῳ δὲ καὶ λαμπρῷ τὴν ψυχήν, ἐπεὶ κατέσχεν ὁ C *Μιθριδατικὸς πόλεμος τὴν πόλιν ὁρῶν κινδυνεύουσαν ἐκέλευσε τὸν Ἑρμείαν τὴν ἀρχὴν παραλαβόντα χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν, αὐτοῦ μεταστάντος· εἰ δὲ βούλεται στρατηγεῖν ἐκεῖνον, αὐτὸν ἐκποδὼν ἀπελθεῖν, ὡς μὴ φιλοτιμούμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀπολέσειαν τὴν πόλιν. ἤρεσεν ἡ πρόκλησις τῷ Ἑρμείᾳ, καὶ φήσας ἑαυτοῦ πολεμικώτερον εἶναι τὸν Κρητίναν ὑπεξῆλθε μετὰ παίδων καὶ γυναικός. ὁ δὲ Κρητίνας ἐκεῖνόν τε προύπεμψε, τῶν ἰδίων χρημάτων ἐπιδοὺς ὅσα φεύγουσιν ἦν ἢ πολιορκουμένοις χρησιμώτερα, καὶ τὴν πόλιν ἄριστα στρατηγήσας παρ᾽ οὐδὲν ἐλθοῦσαν ἀπολέσθαι περιεποίησεν ἀνελπίστως. εἰ γὰρ* D *εὐγενὲς καὶ φρονήματος μεγάλου τὸ ἀναφωνῆσαι* (Trag. adesp. 411)

'φιλῶ τέκν', ἀλλὰ πατρίδ' ἐμὴν μᾶλλον φιλῶ',

πῶς οὐκ ἐκείνοις γε προχειρότερον εἰπεῖν ἑκάστῳ 'μισῶ τὸν δεῖνα καὶ βούλομαι ποιῆσαι κακῶς, ἀλλὰ πατρίδ' ἐμὴν μᾶλλον φιλῶ;' τὸ γὰρ μὴ θέλειν διαλυθῆναι πρὸς ἐχθρόν, ὧν ἕνεκα δεῖ φίλον προέσθαι, δεινῶς ἄγριον καὶ θηριῶδες. οὐ μὴν ἀλλὰ βέλτιον οἱ περὶ Φωκίωνα καὶ Κάτωνα, μηδ' ὅλως ἔχθραν τινὰ πρὸς πολιτικὰς τιθέμενοι διαφοράς, ἀλλὰ δεινοὶ καὶ ἀπαραίτητοι μόνον ἐν τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν ὄντες μὴ προέσθαι τὸ συμφέρον, ἐν δὲ τοῖς E *ἰδίοις ἀμηνίτως καὶ φιλανθρώπως χρώμενοι τοῖς ἐκεῖ διαφερομένοις. δεῖ γὰρ ἐχθρὸν μηδένα πολίτην νομίζειν,*

16 Cic. ep. fam. XII 14,7 || **21** Vit. Phoc. 10 p. 746d Phot. bibl. p. 395a 38—b 3 || **26** *ἐχθρ. μηδ.*] cf. Dion. Pr. 1, 35

1 *ἀνδρὶ οὐ* om. J[1] (lac. 7 lit.) S (12 lit.) *ἀνδρὶ* om. c | add. Bens. (idoneus ad res gerendas, Bens.) | *οὐ* om. Φ || **4** *παραλαμβάνοντα* GVkΦF || **6** *ἐλθεῖν* F[1]R | *ὡς* GVk *ἵνα* J[1]S om. ***O*** || **8** *πρόβλησις* Φ || **9** *κριτ.* VΘ || **10.11** *τῶν οἰκείων χρ. ἐπιδιδοὺς* Θ || **12** *στρατ.*] *τηρήσας* G[3]V ss. m. 1 J[1]SΘ || **16** *ἀλλ' ἐμὴν πατρίδα* Θ *πατρ. μᾶλλον ἐμὴν* Φ *μᾶλλον ἐμ. π. φ.* Ry || **17** *ἐκείνοις*] *ἐκεῖνο* Φ Mez. Re., fort. recte | *γε* GkΦy om. ***O*** || **19** *μᾶλλον* om. Θ || **20** ⟨*καὶ*⟩ *φίλον* Koraes || **26** *νομ. πολίτην* FΠ edd.

ἂν μή τις οἷον Ἀριστίων ἢ Νάβις ἢ Κατιλίνας νόσημα καὶ ἀπόστημα πόλεως ἐγγένηται· τοὺς δ' ἄλλως ἀπᾴδοντας ὥσπερ ἁρμονικὸν ἐπιτείνοντα καὶ χαλῶντα πράως εἰς τὸ ἐμμελὲς ἄγειν, μὴ τοῖς ἁμαρτάνουσι σὺν ὀργῇ καὶ πρὸς ὕβριν ἐπιφυόμενον, ἀλλ' ὡς Ὅμηρος ἠθικώτερον· (*P* 171)

'ὦ πέπον, ἦ τ' ἐφάμην σε περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων'

καὶ (*H* 358)

'οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι'

F *ἄν τέ τι χρηστὸν εἴπωσιν ἢ πράξωσι, μὴ τιμαῖς ἀχθόμενον αὐτῶν μηδὲ λόγων εὐφήμων ἐπὶ καλοῖς ⟨ἔργοις⟩ φειδόμενον· οὕτω γὰρ ὅ τε ψόγος ὅπου δεῖ πίστιν ἕξει, καὶ πρὸς τὴν κακίαν διαβαλοῦμεν αὐτοὺς αὔξοντες τὴν ἀρετὴν καὶ ταῦτα παραβάλλοντες ἐκείνοις ὡς ἄξια καὶ πρέποντα*
810 *μᾶλλον. | ἐγὼ δὲ καὶ μαρτυρεῖν ἀξιῶ τὰ δίκαια τοῖς διαφόροις τὸν πολιτικὸν ἄνδρα καὶ βοηθεῖν κρινομένοις πρὸς τοὺς συκοφάντας καὶ ταῖς διαβολαῖς ἀπιστεῖν, ἂν ὦσιν ἀλλότριαι τῆς προαιρέσεως αὐτῶν· ὥσπερ ὁ Νέρων ἐκεῖνος ὀλίγον ἔμπροσθεν ἢ κτεῖναι τὸν Θρασέαν μάλιστα μισῶν καὶ φοβούμενος, ὅμως ἐγκαλοῦντός τινος ὡς κακῶς κεκριμένου καὶ ἀδίκως, 'ἐβουλόμην ἄν' ἔφη 'Θρασέαν οὕτως ἐμὲ φιλεῖν, ὡς δικαστής ἄριστός ἐστιν'. οὐ χεῖρον δὲ καὶ πρὸς ἐπίπληξιν ἑτέρων φύσει πονηρῶν μᾶλλον ἁμαρτανόντων ἐχθροῦ μνησθέντα κομψοτέρου τὸ ἦθος εἰπεῖν*
B *'ἀλλ' ἐκεῖνος οὐκ ἂν τοῦτ' εἶπεν οὐδ' ἐποίησεν'. ὑπομνηστέον δὲ καὶ πατέρων ἀγαθῶν ἐνίους, ὅταν ἐξαμαρτάνωσιν· ὡς Ὅμηρος* (*E* 880)

1 *Ἀριστ.*] Vit. Sull. 13 p. 460a *Νάβ.*] Vit. Tit. Flam. 13 p. 376d al. || 2—14 cf. 795ab || 11 *ψόγος – πίστιν ἕξει*] cf. 91a *πίστιν ἔχει –ἐγκαλῶν* || 14sqq. cf. 90e—91e (Mittelhaus p. 27) || 17sqq. cf. Tac. ann. XVI 21sqq.

1 *οἷος* α (p. c.?) AE p. c. | *ἢ Νάβις*] lac. 5—10 lit. Φ || 2 *ἄλλους* G[1]V ss. m. 1 υ[II] || 6 *ὢ πόποι* Hom. || 10 add. Re. || 14 ⟨*καὶ*⟩ *τοῖς διαφ.* Petav. || 18 *θρασέα* υ[II] a. c. m. 1 zZυ[I] || 19 *κακῶς ὑπ' ἐκείνου κεκριμ.* J[1]S || 21 *καὶ* om. GVkυ || 22 ⟨*καὶ*⟩ *μᾶλλον ἁμ.* Fowler probab. || 26 *ὡς* Φk *ὡς* ⟨*καὶ*⟩ *Ὅμ.* Castiglioni *οἷον* Bern. (cum F?) om. *O*, unde *Ὅμηρος* del. Re. non male

'ἦ ὀλίγον οἷ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς·'

καὶ πρὸς Σκιπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν Ἄππιος ἐν ἀρχαιρεσίαις διαγωνιζόμενος 'ἡλίκον ἄν' εἶπεν 'ὦ Παῦλε, στενάξειας ὑπὸ γῆς, αἰσθόμενος ὅτι σου τὸν υἱὸν ἐπὶ τιμητικὴν ἀρχὴν καταβαίνοντα Φιλόνικος ὁ τελώνης δορυφορεῖ'. τὰ γὰρ τοιαῦτα νουθετεῖ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἅμα καὶ κοσμεῖ τοὺς νουθετοῦντας. πολιτικῶς δὲ καὶ ὁ Νέστωρ ὁ τοῦ Σοφοκλέους ἀποκρίνεται λοιδορούμενος ὑπὸ τοῦ Αἴαντος (fr. 771)

'οὐ μέμφομαί σε· δρῶν γὰρ εὖ κακῶς λέγεις'.

καὶ Κάτων διενεχθεὶς πρὸς τὸν Πομπήιον ἐν οἷς ἐβιάζετο C τὴν πόλιν μετὰ Καίσαρος, ἐπεὶ κατέστησαν εἰς πόλεμον, ἐκέλευσε Πομπηίῳ παραδοῦναι τὴν ἡγεμονίαν, ἐπειπὼν ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστι καὶ ποιεῖν τὰ μεγάλα κακὰ καὶ παύειν. ὁ γὰρ μεμιγμένος ἐπαίνῳ ψόγος οὐκ ἔχων ὕβριν ἀλλὰ παρρησίαν, οὐδὲ θυμὸν ἀλλὰ δηγμὸν ἐμποιῶν καὶ μετάνοιαν, εὐμενὴς φαίνεται καὶ θεραπευτικός· αἱ δὲ λοιδορίαι τοῖς πολιτικοῖς ἥκιστα πρέπουσιν. ὅρα δὲ τὰ πρὸς Αἰσχίνην ὑπὸ Δημοσθένους εἰρημένα καὶ τὰ πρὸς τοῦτον ὑπ' Αἰσχίνου, καὶ πάλιν ἃ πρὸς Δημάδην γέγραφεν Ὑπερείδης, εἰ Σόλων ἂν εἶπεν ἢ Περικλῆς ἢ Λυκοῦργος D ὁ Λακεδαιμόνιος ἢ Πιττακὸς ὁ Λέσβιος. καίτοι γε καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ δικανικῷ τὸ λοίδορον ἔχει μόνον, οἱ δὲ Φιλιππικοὶ καθαρεύουσι καὶ σκώμματος καὶ βωμολοχίας ἁπάσης· τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀκουόντων μᾶλλον αἰσχύνει τοὺς λέγοντας, ἔτι δὲ καὶ σύγχυσιν ἀπεργάζεται τῶν πραγμάτων καὶ διαταράττει τὰ βουλευτήρια καὶ τὰς

2 sqq. Vit. Aemil. 38 p. 275cd || 7—10 504c || 11—15 Vit. Cat. min. 52 p. 784c (et 26 p. 771e) Vit. Pomp. 61 p. 651f || 18 λοιδ.] cf. 88c sqq.

4 ὑπ' ὀργῆς J[1]SΘ || 5 φιλόνικος y Re. (in vita corr. Ziegler) -ει- *O* || 6 νομοθετεῖ kJSE || 14 κακὰ om. Φ || 16.17 δηγμ. καὶ μεταν. ἐμποιῶν FΠ || 17.18 αἱ δὲ λοιπαὶ λοιδ. JS || 20 ἔγραψεν Φ || 21 ὑπερείδης Π -ίδης *O* || 23 μόνῳ υ[II]Π edd. || 26 δὲ JS Wy. om. *O*

ἐκκλησίας. ὅθεν ἄρισθ' ὁ Φωκίων ὑπεκστὰς τῷ λοιδοροῦντι καὶ παυσάμενος τοῦ λέγειν, ἐπεὶ μόλις ἐσιώπησεν ὁ ἄνθρωπος, αὖθις παρελθὼν 'οὐκοῦν' ἔφη 'περὶ μὲν τῶν
E *ἱππέων καὶ τῶν ὁπλιτῶν ἀκηκόατε, λείπεται δέ μοι περὶ τῶν ψιλῶν καὶ πελταστῶν διελθεῖν'. ἀλλ' ἐπεὶ πολλοῖς γε δυσκάθεκτόν ἐστι τὸ πρᾶγμα καὶ πολλάκις οὐκ ἀχρήστως οἱ λοιδοροῦντες ἐπιστομίζονται ταῖς ἀπαντήσεσιν, ἔστω βραχεῖα τῇ λέξει καὶ μὴ θυμὸν ἐμφαίνουσα μηδ' ἀκραχολίαν, ἀλλὰ πραότητα μετὰ παιδιᾶς καὶ χάριτος ἀμωσγέπως δάκνουσαν· αἱ δ' ἀντεπιστρέφουσαι μάλιστα τοιαῦται. καθάπερ γὰρ τῶν βελῶν ὅσα πρὸς τὸν βαλόντα φέρεται πάλιν ῥώμῃ τινὶ δοκεῖ καὶ στερεότητι τοῦ πληγέντος ἀνακρουόμενα τοῦτο πάσχειν, οὕτω τὸ λεχθὲν ὑπὸ ῥώμης*
F *καὶ συνέσεως τοῦ λοιδορηθέντος ἐπὶ τοὺς λοιδορήσαντας ἀναστρέφειν ἔοικεν· ὡς τὸ Ἐπαμεινώνδου πρὸς Καλλίστρατον, ὀνειδίζοντα Θηβαίοις καὶ Ἀργείοις τὴν Οἰδίποδος πατροκτονίαν καὶ τὴν Ὀρέστου μητροκτονίαν, ὅτι 'τοὺς ταῦτα ποιήσαντας ἡμῶν ἐκβαλόντων ὑμεῖς ἐδέξασθε·' καὶ τὸ Ἀνταλκίδου τοῦ Σπαρτιάτου πρὸς τὸν Ἀθηναῖον τὸν φήσαντα 'πολλάκις ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ ἐδιώξαμεν,'*
811 *'ἀλλ' ἡμεῖς γ' ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Εὐρώτα οὐδέποτε.'* | *χαριέντως δὲ καὶ ὁ Φωκίων, τοῦ Δημάδου κεκραγότος 'Ἀθηναῖοί σε ἀποκτενοῦσιν·' 'ἄν γε μανῶσιν' ἔφη, 'σὲ δέ, ἂν σωφρονῶσι'. καὶ Κράσσος ὁ ῥήτωρ, Δομιτίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος 'οὐ σὺ μυραίνης ἐν κολυμβήθρᾳ σοι τρεφομένης εἶτ' ἀπο-*

1 sqq. alibi non legitur || **5. 6** *πολλοῖς -δυσκάθεκτ.*] Vit. Brut. 47 p. 1006e al. || **15** sqq. 193cd Nep. Epam. 6, 1—3 (RE V 2678. 2695 Swoboda) || **19** sqq. 192bc 217d Vit. Ages. 31 p. 613d || **21** sqq. 188a Vit. Phoc. 9 p. 745f sq. (utroque loco: *Δημοσθένους*) || **24** sqq. 89a 976a Ael. n. an. VIII 4

4 *μοι καὶ περὶ* JS || **5** *γε* om. G[1] F J[2]y[2]Π || **8** *ἐμφαινούσης* GVkRy | *ἀκραχ.* F Duebn. *ἀκροχ.* *O* || **9** *ἀμωσγ.* om. Φ lac. 7—9 lit. k || **10** *δάκνουσαν* JSΦ *-σα* *O* || **11** *βαλόντα* Π *βάλλοντα* *O* || **12** *τινὶ καὶ στερ. δοκεῖ* GVkE *δοκεῖ τινι καὶ στερ.* Φ || **13** *ὑπὸ γνώμης* Castiglioni || **17** *τὴν* F J[2]Π om. *O* || **18** *ἐκβάλλ.* GV | *ἐκβ. ἡμῶν* Θ || **22** *Δημ.*] *δημοσθένους* locis supra annot. || **23** *σὲ δὲ ἔφη ἐὰν* Ry (*ἂν*) | *ἔφη* om. J[1]S | *φρονῶσι* JZ || **24** *δομετ.* JSRyZE

θανούσης ἔκλαυσας;' ἀντηρώτησεν 'οὐ σὺ τρεῖς γυναῖκας θάψας οὐκ ἐδάκρυσας;' ταῦτα μὲν οὖν ἔχει τινὰ χρείαν καὶ πρὸς τὸν ἄλλον βίον.

15. *Πολιτείας δ' οἱ μὲν εἰς ἅπαν ἐνδύονται μέρος, ὥσπερ ὁ Κάτων, οὐδεμιᾶς ἀξιοῦντες εἰς δύναμιν ἀπολείπεσθαι φροντίδος οὐδ' ἐπιμελείας τὸν ἀγαθὸν πολίτην· καὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἐπαινοῦσιν, ὅτι φθόνῳ καὶ πρὸς* B *ὕβριν ἀποδειχθεὶς τελέαρχος ὑπὸ τῶν Θηβαίων οὐκ ἠμέλησεν, ἀλλ' εἰπὼν ὡς οὐ μόνον ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσιν ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν ἀνήρ, εἰς μέγα καὶ σεμνὸν ἀξίωμα προήγαγε τὴν τελεαρχίαν, οὐδὲν οὖσαν πρότερον ἀλλ' ἢ περὶ τοὺς στενωποὺς ἐκβολῆς κοπρίων καὶ ῥευμάτων ἀποτροπῆς ἐπιμέλειάν τινα. κἀγὼ δ' ἀμέλει παρέχω γέλωτα τοῖς παρεπιδημοῦσιν, ὁρώμενος ἐν δημοσίῳ περὶ τὰ τοιαῦτα πολλάκις· ἀλλὰ βοηθεῖ μοι τὸ τοῦ Ἀντισθένους μνημονευόμενον· θαυμάσαντος γάρ τινος, εἰ δι' ἀγορᾶς αὐτὸς φέρει τάριχος, 'ἐμαυτῷ γ'' εἶπεν· ἐγὼ δ' ἀνάπαλιν πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας, εἰ κεράμῳ παρέστηκα διαμετρουμένῳ* C *καὶ φυράμασι καὶ λίθοις παρακομιζομένοις, 'οὐκ ἐμαυτῷ γε' φημί 'ταῦτ' οἰκοδομῶν ἀλλὰ τῇ πατρίδι.' καὶ γὰρ εἰς ἄλλα πολλὰ μικρὸς ἄν τις εἴη καὶ γλίσχρος αὑτῷ διοικῶν καὶ δι' αὑτὸν πραγματευόμενος· εἰ δὲ δημοσίᾳ καὶ διὰ τὴν πόλιν, οὐκ ἀγεννής, ἀλλὰ μεῖζον τὸ μέχρι μικρῶν ἐπιμελὲς καὶ πρόθυμον. ἕτεροι δὲ σεμνότερον οἴονται καὶ μεγαλοπρεπέστερον εἶναι τὸ τοῦ Περικλέους, ὧν καὶ Κριτόλαός ἐστιν ὁ Περιπατητικός, ἀξιοῦντος, ὥσπερ ἡ Σαλα-*

4sqq. cf. 797a || **7**sqq. cf. Val. Max. VIII 7 ext. 5 (RE V 2693 Swoboda) || **9—20** cf. 813 (et 794a) || **24**sqq. Vit. Per. 7 p. 155f (cf. 812cd 793c—794a 808bc)

2 *ἔθαψας καὶ οὐκ ἐδ.* GVk | *ταῦτα*] *τίνα* Φ | *χρείαν τινὰ* Π || **8.11** *τελμαρχ.* Winckelmann, Herw. || **9** *οὐκ ἀρχὴ μόνον* ci. Hu. || **11.12** *περὶ τῆς πρὸς τοὺς* J^1S || **12** *τῶν κοπρ.* J^1S || **17** *τάριχον* JS (*ν* ss. B^1) || **19** *φύρμασι* ci. Koraes || **20** *οἰκοδομῶν* $G\upsilon^{II}$VFJSRyB, def. Hu. (scil. *παρέστηκα*) *-μῶ* ΦZ *-μεῖν* Π *οἰκονομεῖν* Xyl. edd. || **20.21** *καὶ γὰρ εἰς ἄλλα* GV *καὶ γὰρ ἄλλα* Φ *εἰς γὰρ ἄλλα* FZBΠ *εἰ γὰρ ἄλλα* J (mut. in *ἐκ*) SRy || **21** *εἴην* FZΠ | *αὐτῷ* ΦFSR || **25** *ὧν*] sc. *ἕτεροι ὧν* || **26** *ἀξιοῦντος* Kron. coll. vit. Per. *ἀξιῶν* Ω

μινία ναῦς Ἀθήνησι καὶ ἡ Πάραλος οὐκ ἐπὶ πᾶν ἔργον
D *ἀλλ' ἐπὶ τὰς ἀναγκαίας καὶ μεγάλας κατεσπῶντο πράξεις, οὕτως ἑαυτῷ πρὸς τὰ κυριώτατα καὶ μέγιστα χρῆσθαι, ὡς ὁ τοῦ κόσμου βασιλεύς, 'τῶν ἄγαν γὰρ ἅπτεται θεός, τὰ μικρὰ δ' εἰς τύχην ἀνεὶς ἐᾷ' κατὰ τὸν Εὐριπίδην* (fr. 974). *οὐδὲ γὰρ τοῦ Θεαγένους τὸ φιλότιμον ἄγαν καὶ φιλόνικον ἐπαινοῦμεν, ὃς οὐ μόνον τὴν περίοδον νενικηκὼς ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀγῶνας, οὐ παγκρατίῳ μόνον ἀλλὰ καὶ πυγμῇ καὶ δολίχῳ, τέλος ἡρῷα δειπνῶν ἐπιταφίου τινός, ὥσπερ εἰώθει, προτεθείσης ἅπασι τῆς μερίδος, ἀναπηδήσας διεπαγκρατίασεν, ὡς οὐδένα νικᾶν δέον αὐτοῦ παρόντος·*
E *ὅθεν ἤθροισε χιλίους καὶ διακοσίους στεφάνους, ὧν συρφετὸν ἄν τις ἡγήσαιτο τοὺς πλείστους. οὐδὲν οὖν τούτου διαφέρουσιν οἱ πρὸς πᾶσαν ἀποδυόμενοι πολιτικὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ μεστούς τε ταχὺ ποιοῦσιν ἑαυτῶν τοὺς πολλούς, ἐπαχθεῖς τε γίνονται καὶ κατορθοῦντες ἐπίφθονοι, κἂν σφαλῶσιν, ἐπίχαρτοι, καὶ τὸ θαυμαζόμενον αὐτῶν ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπιμελείας εἰς χλευασμὸν ὑπονοστεῖ καὶ γέλωτα τοιοῦτον·* (Com. adesp. 1325 K.)

'Μητίοχος μὲν ⟨γὰρ⟩ στρατηγεῖ, Μητίοχος δὲ τὰς ὁδούς,
Μητίοχος δ' ἄρτους ἐπωπᾷ, Μητίοχος δὲ τἄλφιτα,
Μητίοχος δὲ πάντ' ἀκεῖται, Μητίοχος δ' οἰμώξεται.'

τῶν Περικλέους οὗτος εἷς ἦν ἑταίρων, τῇ δι' ἐκεῖνον, ὡς
F *ἔοικε, δυνάμει χρώμενος ἐπιφθόνως καὶ κατακόρως.*

1 *Πάρ.*] cf. Demosthenis dictum 785c || **4**sqq. 464a || **6—12** cf. Paus. VI 11, 4sqq. || **20**sqq. cf. RE XV 1408, 39sqq. (Fabricius)

1 *ναῦς καὶ ἡ ἀθήν. πάρ.* Φ | *Ἀθήν.* del. Abresch, sed ad Menemachum Sardianum scribit Plut. || **5** *ἀφεὶς* 464a || **9** *δολίχῳ* G[1]ΦFRB *-λιχῷ* O || **10** *προστεθ.* GVkvυ[II]Ry || **15** *μεστούς -πολλούς* sic GVkΦ J[1]SRyZ (nisi quod pro *ἑαυτῶν* (J[1]S) exhibent rell. *ἑαυτοῖς*) *ἀλλὰ ποιοῦσι μεμπτοὺς ἑαυτοὺς τοῖς πολλοῖς* FΠ || **18.19** *γέλωτα τοι.*] interpunctionem post *γέλ. τοι.* add. Hu. ('quale est' Xyl. interpr.) *γέλωτα. τοιοῦτον ⟨τὸ⟩* J[1] Koraes rell. edd. || **20** add. Porson || **21** *ἐπωπᾷ* L. Dindorf *ἐπώπτα* G[1]Vk *ἐποπτᾷ* O || **22** *πάντ' ἀκεῖται* Abresch Bern. *πάντα κεῖται* || **23** *εἷς* om. SB

δεῖ δ' ὥς, φασιν, ἐρῶντι τῷ δήμῳ τὸν πολιτικὸν προσφέρεσθαι καὶ μὴ παρόντος ἑαυτοῦ πόθον ἐναπολείπειν· ὃ καὶ Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς ἐποίει πολὺν χρόνον ἐν ἀγρῷ διαιτώμενος, | ἅμα καὶ τοῦ φθόνου τὸ βάρος ἀφαιρῶν καὶ διδοὺς 812 *ἀναπνοὴν τοῖς πιέζεσθαι δοκοῦσιν ὑπὸ τῆς ἐκείνου δόξης. Τιμησίας δ' ὁ Κλαζομένιος τὰ μὲν ἄλλα ἦν περὶ τὴν πόλιν ἀνὴρ ἀγαθός, τῷ δὲ πάντα πράσσειν δι' ἑαυτοῦ φθονούμενος ἠγνόει καὶ μισούμενος, ἕως αὐτῷ συνέβη τι τοιοῦτον· ἔτυχον ἐν ὁδῷ παῖδες ἐκ λάκκου τινὸς ἀστράγαλον ἐκκόπτοντες, ἐκείνου παριόντος· ὧν οἱ μὲν ἔφασκον μένειν, ὁ δὲ πατάξας 'οὕτως' εἶπεν 'ἐκκόψαιμι Τιμησίου τὸν ἐγκέφαλον, ὡς οὗτος ἐκκέκοπται'. τοῦθ' ὁ Τιμησίας ἀκούσας καὶ συνεὶς τὸν διήκοντα διὰ πάντων αὐτοῦ φθόνον, ἀναστρέψας ἔφρασε τὸ πρᾶγμα τῇ γυναικί, καὶ κελεύσας* B *ἕπεσθαι συνεσκευασμένην εὐθὺς ἀπὸ τῶν θυρῶν ᾤχετ' ἀπιὼν ἐκ τῆς πόλεως. ἔοικε δὲ καὶ Θεμιστοκλῆς τοιούτου τινὸς ἀπαντῶντος αὐτῷ παρὰ τῶν Ἀθηναίων εἰπεῖν 'τί, ὦ μακάριοι, κοπιᾶτε πολλάκις εὖ πάσχοντες;' τῶν δὲ τοιούτων τὰ μὲν ὀρθῶς τὰ δ' οὐκ εὖ λέλεκται. τῇ μὲν γὰρ εὐνοίᾳ καὶ κηδεμονίᾳ δεῖ μηδενὸς ἀφεστάναι τῶν κοινῶν, ἀλλὰ πᾶσι προσέχειν καὶ γιγνώσκειν ἕκαστα, μηδ' ὥσπερ ἐν πλοίῳ σκεῦος ἱερὸν ἀποκεῖσθαι τὰς ἐσχάτας περιμένοντα χρείας τῆς πόλεως καὶ τύχας· ἀλλ' ὡς οἱ κυβερνῆται τὰ μὲν ταῖς χερσὶ δι' αὑτῶν πράττουσι, τὰ δ' ὀργάνοις ἑτέ-* C *ροις δι' ἑτέρων ἄπωθεν καθήμενοι περιάγουσι καὶ στρέ-*

1—2 cf. 795a 788c Vit. Per. 7 p. 155e || **2**sqq. cf. Vit. Cat. mai. 24 p. 351d Liv. XXXVIII 53, 8 (utrumque de Africano mai.) || **6—16** cf. Ael. v. h. XII 9 || **16**sqq. 185de 541d Vit. Them. 22 p. 123a || **22** *σκεῦος ἱερ.*] cf. 815d (Mittelhaus p. 2 annot.) | *ἀποκεῖσθαι*] cf. 783f || **23**sqq. cf. Aristoteles Pol. 1253b 29

1 *δεῖ δ' ὥς, φασιν, ἐρῶντι* Hu. *δεῖ δέ, ὥς φ., ἐρ.* Ω *δεῖ δέ, φασιν, ὡς ἐρ.* Madv. || **2** *ἐναπολιπεῖν* Φ | *Σκιπ.*] Praef. I p. XLIII || **10** *ἐκείνου δὲ παριόντος οἱ* J^1S | *μένειν* ⟨*ἐᾶν*⟩ ci. Po. || **11** *ἐκκόψαν* SRy^1 || **13** *συνιεὶς* FZ | *τὸν ἠδικηκότα* G^1 | *αὐτ.* Bern. *αὑτοῦ* || **16** *δὲ*] *γὰρ* Θ || **18.19** *τῶν δὲ τοιούτων* GV *αὐτῶν δὲ τούτων* G^2 mg. *O* edd. ante Bern. || **24** *αὐτῶν* FS *ἑαυτ.* yB || **25** *ἄποθεν* GVkΦF J^1S

φουσι, χρῶνται δὲ καὶ ναύταις καὶ πρῳρεῦσι καὶ κελευσταῖς, καὶ τούτων ἐνίους ἀνακαλούμενοι πολλάκις εἰς πρύμναν ἐγχειρίζουσι τὸ πηδάλιον, οὕτως τῷ πολιτικῷ προσήκει παραχωρεῖν μὲν ἑτέροις ἄρχειν καὶ προσκαλεῖσθαι πρὸς τὸ βῆμα μετ' εὐμενείας καὶ φιλανθρωπίας, κινεῖν δὲ μὴ πάντα τὰ τῆς πόλεως τοῖς αὑτοῦ λόγοις καὶ ψηφίσμασιν ἢ πράξεσιν, ἀλλ' ἔχοντα πιστοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἕκαστον ἑκάστῃ χρείᾳ κατὰ τὸ οἰκεῖον προσαρμόττειν· ὡς Περικλῆς Μενίππῳ μὲν ἐχρῆτο πρὸς τὰς D *στρατηγίας, δι' Ἐφιάλτου δὲ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἐταπείνωσε, διὰ δὲ Χαρίνου τὸ κατὰ Μεγαρέων ἐκύρωσε ψήφισμα, Λάμπωνα δὲ Θουρίων οἰκιστὴν ἐξέπεμψεν. οὐ γὰρ μόνον τῆς δυνάμεως εἰς πολλοὺς διανέμεσθαι δοκούσης ἧττον ἐνοχλεῖ τὸν φθόνον τὸ μέγεθος, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν χρειῶν ἐπιτελεῖται μᾶλλον. ὡς γὰρ ὁ τῆς χειρὸς εἰς τοὺς δακτύλους μερισμὸς οὐκ ἀσθενῆ πεποίηκεν ἀλλὰ τεχνικὴν καὶ ὀργανικὴν αὐτῆς τὴν χρῆσιν, οὕτως ὁ πραγμάτων ἑτέροις ἐν πολιτείᾳ μεταδιδοὺς ἐνεργοτέραν ποιεῖ τῇ κοινωνίᾳ τὴν πρᾶξιν· ὁ δ' ἀπληστίᾳ δόξης ἢ δυνάμεως πᾶσαν αὑτῷ τὴν πόλιν ἀνατιθεὶς καὶ πρὸς ὃ μὴ πέφυκε* E *μηδ' ἤσκηται προσάγων αὑτόν, ὡς Κλέων πρὸς τὸ στρατηγεῖν Φιλοποίμην δὲ πρὸς τὸ ναυαρχεῖν Ἀννίβας δὲ πρὸς τὸ δημηγορεῖν, οὐκ ἔχει παραίτησιν ἁμαρτάνων ἀλλὰ προσακούει τὸ τοῦ Εὐριπίδου* (fr. 988)

3—9 cf. 793c sq. 811cd Vit. Per. 7 p. 155ef || **9** *Μεν.*] Vit. Per. 13 p. 160d || **10** *Ἐφ.*] 805d Vit. Per. 7 p. 155f || **11** *Χαρ.*] Vit. Per. 30 p. 168e || **12** (Vit. Per. 11 p. 158d) Diod. XII 10, 3 sqq. al., RE XII s. v. Lampon 3 p. 581 (Obst) || **19** sq. 793c p. 46, 21 816c (p. 103, 20 sq.) | *ἀπλ. δόξ.*] 793cd || **21** Thuc. V 6—10 Vit. Nic. 7 p. 527e al. || **22** Vit. Philop. 14 p. 363 sq. Paus. VIII 50, 7 sq. Liv. 35, 26, 3 sqq.

4 *προκαλ.* GVkΦZΠ || **5** *πρὸς τὸ βῆμα* post *φιλανθ.* trp. Θ | *εὐνοίας* ΦJSΘ || **6** *τὰ* FΠ om. *O* | *αὑτ.* Xyl. *αὐτοῦ* || **9** *ἵππῳ* G¹Φ || **11** *διεκύρωσε* Φ || **14** *τῶν φθόνων* FΠΘ Bern. *τοῦ φθόνου* k Re. (cf. e. g. 104, 6) || **15** *τὸ* Vzd^I || **16.17** *ἀλλ' ὀργ. καὶ τεχν. αὐτῆς* Θ | *τεχν. παρεσκεύασε* J¹S || **18** *ἐνεργεστ.* J¹SΘ (cf. p. 64, 14) || **21** *ἑαυτ.* Ry

'τέκτων γὰρ ὢν ἔπρασσες οὐ ξυλουργικά,'

λέγειν ἀπίθανος ὢν ἐπρέσβευες ἢ ῥάθυμος ὢν ᾠκονόμεις,
ψήφων ἄπειρος ἐταμίευες ἢ γέρων καὶ ἀσθενὴς ἐστρατή-
γεις. Περικλῆς δὲ καὶ πρὸς Κίμωνα διενείματο τὴν δύνα-
μιν, αὐτὸς μὲν ἄρχειν ἐν ἄστει, τὸν δὲ πληρώσαντα τὰς
ναῦς τοῖς βαρβάροις πολεμεῖν· ἦν γὰρ ὁ μὲν πρὸς πολι-
τείαν ὁ δὲ πρὸς πόλεμον εὐφυέστερος. ἐπαινοῦσι δὲ καὶ F
τὸν Ἀναφλύστιον Εὔβουλον, ὅτι πίστιν ἔχων ἐν τοῖς μά-
λιστα καὶ δύναμιν οὐδὲν τῶν Ἑλληνικῶν ἔπραξεν οὐδ' ἐπὶ
στρατηγίαν ἦλθεν, ἀλλ' ἐπὶ τὰ χρήματα τάξας ἑαυτὸν
ηὔξησε τὰς κοινὰς προσόδους καὶ μεγάλα τὴν πόλιν ἀπὸ
τούτων ὠφέλησεν. Ἰφικράτης δὲ καὶ μελέτας λόγων
ποιούμενος ἐν οἴκῳ πολλῶν παρόντων, ἐχλευάζετο· | καὶ 813
γὰρ εἰ λογεὺς ἀγαθὸς ἀλλὰ μὴ φαῦλος ἦν, ἔδει τὴν ἐν
τοῖς ὅπλοις δόξαν ἀγαπῶντα τῆς σχολῆς ἐξίστασθαι τοῖς
σοφισταῖς.

16. *Ἐπεὶ δὲ παντὶ δήμῳ τὸ κακόηθες καὶ φιλαίτιον*
ἔνεστι πρὸς τοὺς πολιτευομένους, καὶ πολλὰ τῶν χρησί-
μων, ἂν μὴ στάσιν ἔχῃ μηδ' ἀντιλογίαν, ὑπονοοῦσι πράτ-
τεσθαι συνωμοτικῶς καὶ τοῦτο διαβάλλει μάλιστα τὰς
ἑταιρείας καὶ φιλίας, ἀληθινὴν μὲν ἔχθραν ἢ διαφορὰν
οὐδεμίαν ἑαυτοῖς ὑπολειπτέον, ὡς ὁ τῶν Χίων δημαγωγὸς
ὄνομα Δῆμος οὐκ εἴα τῇ στάσει κρατήσας πάντας ἐκβάλ-
λειν τοὺς ὑπεναντίους, 'ὅπως' ἔφη 'μὴ πρὸς τοὺς φίλους B
ἀρξώμεθα διαφέρεσθαι, τῶν ἐχθρῶν παντάπασιν ἀπαλλα-

4 sqq. Vit. Per. 10 p. 157d || **8** sqq. cf. Vit. Phoc. 7 p. 744f || **12** sqq. e doctrina Peripatetica hausta, cf. 801f 788d (Mittelhaus p. 51), cf. RE IX 2021 Thalheim || **22** sqq. 91f sq. Ael. v. h. XIV 25

1 *ἔπρασσες* Nauck *ἔπραττες* F J S R y Π Θ *ἔπραξεν* G (*σ* supra *ν* ss. m. 2) V k *πράττων* Φ | *ξυλουργίαν* Φ *-ία* S || **2** *ῥάθ. ὢν ᾠκονόμεις* J S α p. c. *ῥάθ. ἐν οἰκονομίαις* α a. c.? ***O*** || **5** *αὐτὸν* Φ F R y Π || **11.12** *ἀπὸ τούτων* om. F J² Π || **14** *εἰ ⟨καὶ⟩ λογεὺς* ci. Castiglioni || **15** *ἐξανίστ.* G¹ V¹ (*ἐξίστ.* ss. m. 1) k Φ; fort. recte || **17** *φιλ. κ. κακόηθ.* S || **21** *ἑταιρείας* G³ J S Π *-ίας* ***O*** | *καὶ τὰς φιλ.* y || **22** *ὑποληπτ.* V z d¹ F¹ J S R y B | *τῶν* om. Φ | *χίων* om. J¹ (lac. 5 lit.) Σ (6 lit.) *χί* -ras. 2 lit. *-ων* G (fort. fuit *χιλίων*) || **23** *ὄνομα δῆμος* d¹ (cf. 91f; e. g. Vit. Sol. 12 p. 84d) *ὀνομάδημος* ***O*** || **25** *παντ.* om. Φ

γέντες. *τοῦτο μὲν γὰρ εὔηθες· ἀλλ' ὅταν ὑπόπτως ἔχωσιν οἱ πολλοὶ πρός τι πρᾶγμα καὶ μέγα καὶ σωτήριον, οὐ δεῖ πάντας ὥσπερ ἀπὸ συντάξεως ἥκοντας τὴν αὐτὴν λέγειν γνώμην, ἀλλὰ καὶ δύο καὶ τρεῖς διαστάντας ἀντιλέγειν ἠρέμα τῶν φίλων, εἶθ' ὥσπερ ἐξελεγχομένους μετατίθεσθαι· συνεφέλκονται γὰρ οὕτω τὸν δῆμον, ὑπὸ τοῦ συμφέροντος ἄγεσθαι δόξαντες. ἐν μέντοι τοῖς ἐλάττοσι καὶ πρὸς μέγα μηδὲν διήκουσιν οὐ χεῖρόν ἐστι καὶ ἀληθῶς ἐᾶν δια-* C *φέρεσθαι τοὺς φίλους, ἕκαστον ἰδίῳ λογισμῷ χρώμενον, ὅπως περὶ τὰ κυριώτατα καὶ μέγιστα φαίνωνται πρὸς τὸ βέλτιστον οὐκ ἐκ παρασκευῆς ὁμοφρονοῦντες.*

17. *Φύσει μὲν οὖν ἄρχων ἀεὶ πόλεως ὁ πολιτικὸς ὥσπερ ἡγεμὼν ἐν μελίτταις, καὶ τοῦτο χρὴ διανοούμενον ἔχειν τὰ δημόσια διὰ χειρός· ἃς δ' ὀνομάζουσιν ἐξουσίας καὶ χειροτονοῦσιν ἀρχὰς μήτ' ἄγαν διώκειν καὶ πολλάκις, οὐ γὰρ σεμνὸν οὐδὲ δημοτικὸν ἡ φιλαρχία, μήτ' ἀπωθεῖσθαι, τοῦ δήμου κατὰ νόμον διδόντος καὶ καλοῦντος· ἀλλὰ κἂν ταπεινότεραι τῆς δόξης ὦσι, δέχεσθαι καὶ συμφιλοτιμεῖσθαι. δίκαιον γὰρ ὑπὸ τῶν μειζόνων κοσμουμένους* D *ἀρχῶν ἀντικοσμεῖν τὰς ἐλάττονας, καὶ τῶν μὲν βαρυτέρων, οἷον στρατηγίας Ἀθήνησι καὶ πρυτανείας ἐν Ῥόδῳ καὶ βοιωταρχίας παρ' ἡμῖν, ὑφίεσθαί τι καὶ παρενδιδόναι μετριάζοντα ταῖς δὲ μικροτέραις ἀξίωμα προστιθέναι καὶ ὄγκον, ὅπως μήτε περὶ ταύτας εὐκαταφρόνητοι μήτ' ἐπίφθονοι περὶ ἐκείνας ὦμεν. εἰσιόντα δ' εἰς ἅπασαν ἀρχὴν οὐ μόνον ἐκείνους δεῖ προχειρίζεσθαι τοὺς λογισμούς, οἷς ὁ Περικλῆς αὐτὸν ὑπεμίμνησκεν ἀναλαμβάνων τὴν χλαμύδα 'πρόσεχε, Περίκλεις· ἐλευθέρων ἄρχεις, Ἑλλή-*

17sqq. cf. 811b ‖ 27sqq. 186c (et loc. ibi laud.) 620cd

1 *μὲν* om. z J¹S ‖ 2 *καὶ*¹ om. Ry¹Θ ‖ 4 *καὶ*¹ om. vz J S ‖ 5 *τῶν φίλων* G¹Φ (ut vid. sec. collat. We.) V (sed *-ῶ -ω* ss. m. 1) *τῷ φίλῳ* **O** edd. usque ad Duebn. ‖ 6 *καὶ συνεφ.* J¹S ‖ 8 *καὶ* om. J¹S ‖ 10 *περὶ* om. G¹Φ ‖ 13 *μελ.*] *πολίταις* ΦS (-ττ-) ‖ 14 *ἃς δ'* om. Φ | *ἐξουσίας* om. G¹ *δὲ* om. Φ ‖ 16 *γὰρ* om. G¹Φ ‖ 27 *οἷς* GVkΦRy (Xyl.: 'quibus') *οὓς* **O** edd. | *ἑαυτ.* y *αὐτ.* VΦS

*νων ἄρχεις, πολιτῶν Ἀθηναίων·' ἀλλὰ κἀκεῖνο λέγειν
πρὸς ἑαυτὸν 'ἀρχόμενος ἄρχεις, ὑποτεταγμένης πόλεως
ἀνθυπάτοις, ἐπιτρόποις Καίσαρος· 'οὐ ταῦτα λόγχη πε-* E
*διάς', οὐδ' αἱ παλαιαὶ Σάρδεις οὐδ' ἡ Λυδῶν ἐκείνη δύ-
ναμις·' εὐσταλεστέραν δεῖ τὴν χλαμύδα ποιεῖν, καὶ βλέ-
πειν ἀπὸ τοῦ στρατηγίου πρὸς τὸ βῆμα, καὶ τῷ στεφάνῳ
μὴ πολὺ † φρόνημα πιστεύειν, ὁρῶντα τοὺς καλτίους
ἐπάνω τῆς κεφαλῆς· ἀλλὰ μιμεῖσθαι τοὺς ὑποκριτάς, πά-
θος μὲν ἴδιον καὶ ἦθος καὶ ἀξίωμα τῷ ἀγῶνι προστιθέντας,
τοῦ δ' ὑποβολέως ἀκούοντας καὶ μὴ παρεκβαίνοντας τοὺς
ῥυθμοὺς καὶ τὰ μέτρα τῆς διδομένης ἐξουσίας ὑπὸ τῶν
κρατούντων. ἡ γὰρ ἔκπτωσις οὐ φέρει συριγμὸν οὐδὲ
χλευασμὸν οὐδὲ κλωγμόν, ἀλλὰ πολλοῖς μὲν ἐπέβη* F

'δεινὸς κολαστὴς πέλεκυς αὐχένος τομεύς',
(Trag. adesp. fr. 412)

*ὡς τοῖς περὶ Παρδαλᾶν τὸν ὑμέτερον ἐκλαθομένοις τῶν
ὅρων· ὁ δέ τις ἐκριφεὶς εἰς νῆσον γέγονε κατὰ τὸν Σόλωνα*
(fr. 2, 3, I p. 29 $D.^2$)

*'Φολεγάνδριος ἢ Σικινήτης, |
ἀντί γ' Ἀθηναίου πατρίδ' ἀμειψάμενος.'* 814

2 *ἀρχ. ἄρχ.*] cf. 827c || **3** *λόγχη π.*] Soph. Trach. 1058 || **16** cf. 823cd

3 *λόγχης πεδία* Ω corr. Duebn. e Soph. || **6** *πρὸς τὸ βῆμα* ante *βλέπ.* trp. J^1 (pro *στρατ. καὶ* lac., suppl. J^2) S (ut J^1) Θ *ἀπὸ τοῦ βήματος πρὸς τὸ στρατήγιον* (praetoris Romani) Kaltw. Po.; sed verba tradita fortasse sic intellegere licet: 'a superiore loco, *στρατ.* praetoris Romani, animo respicientem ad exilem suam potestatem, quid haec valeat, recte aestimare' || **7** *πολὺ φρόνημα πιστ. ὁ.* codd. (*πολὺ φρόνημ' ἔχειν ὁρῶντα* J^1 S) *πολὺ φρονεῖν μηδὲ πιστ. ὁ.* Koraes *πολὺ φρόνημα* ⟨*περιάπτειν* (vel *προσάπτ.*) *μηδὲ*⟩ *πιστ. ὁ.* ci. Re. *μὴ πολὺ φρονήμα*⟨*τι*⟩ *πιστ. ὁ.* Hu. | *κελτίους* G^1 R *βελτίους* Vk *κόλπους* Φ || **11** *ῥυθμ.* $J^2 F^2$ Π *ἀριθμ.* ***O*** || **12. 13** *οὐδὲ χλ. οὐδὲ κλ.* V Bern. *οὐδὲ κλωγμὸν* G^1 Φk *οὐδὲ χλευασμ.* ***O*** edd. || **14** *δεινοῖς* G z d^1 V k (*δεινὸς* mg.) || **16** *Παρδάλαν* Ω corr. Wil. (cf. 825c) | *ἡμέτ.* RΠ (α p. c.?) Θ || **17** *ἐκριφθεὶς* ΦF | *τὸν* om. GVk || **19** *φολεγ.* Φα? Xyl. *φελεγ.* J^2 AE Ald. *φλεγ.* ***O*** | *σικινίτης* Ω -*ήτης* Bergk

(814) *τὰ μὲν γὰρ μικρὰ παιδία τῶν πατέρων ὁρῶντες ἐπιχειροῦντα τὰς κρηπῖδας ὑποδεῖσθαι καὶ τοὺς στεφάνους περιτίθεσθαι μετὰ παιδιᾶς γελῶμεν· οἱ δ' ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἀνοήτως τὰ τῶν προγόνων ἔργα καὶ φρονήματα καὶ πράξεις ἀσυμμέτρους τοῖς παροῦσι καιροῖς καὶ πράγμασιν οὔσας μιμεῖσθαι κελεύοντες ἐξαίρουσι τὰ πλήθη, γελοῖά τε ποιοῦντες οὐκέτι γέλωτος ἄξια πάσχουσιν, ἂν μὴ πάνυ καταφρονηθῶσι. πολλὰ γάρ ἐστιν ἄλλα τῶν πρότερον Ἑλλήνων διεξιόντα τοῖς νῦν ἠθοποιεῖν καὶ* B *σωφρονίζειν, ὡς Ἀθήνησιν ὑπομιμνήσκοντα μὴ τῶν πολεμικῶν, ἀλλ' οἷόν ἐστι τὸ ψήφισμα τὸ τῆς ἀμνηστίας ἐπὶ τοῖς τριάκοντα· καὶ τὸ ζημιῶσαι Φρύνιχον τραγῳδίαν διδάξαντα τὴν Μιλήτου ἅλωσιν· καὶ ὅτι Θήβας Κασάνδρου κτίζοντος ἐστεφανηφόρησαν, τὸν δ' ἐν Ἄργει πυθόμενοι σκυταλισμόν, ἐν ᾧ πεντακοσίους καὶ χιλίους ἀνῃρήκεσαν ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀργεῖοι, περιενεγκεῖν καθάρσιον περὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐκέλευσαν· ἐν δὲ τοῖς Ἁρπαλείοις τὰς οἰκίας ἐρευνῶντες μόνην τὴν τοῦ γεγαμηκότος νεωστὶ παρῆλθον. ταῦτα γὰρ καὶ νῦν ἔξεστι ζηλοῦντας ἐξομοιοῦσθαι τοῖς προγόνοις·* C *τὸν δὲ Μαραθῶνα καὶ τὸν Εὐρυμέδοντα καὶ τὰς Πλαταιάς, καὶ ὅσα τῶν παραδειγμάτων οἰδεῖν ποιεῖ καὶ φρυάττεσθαι διακενῆς τοὺς πολλούς, ἀπολιπόντας ἐν ταῖς σχολαῖς τῶν σοφιστῶν.*

18. *Οὐ μόνον δὲ δεῖ παρέχειν αὑτὸν* [*τε*] *καὶ τὴν πατρίδα πρὸς τοὺς ἡγουμένους ἀναίτιον, ἀλλὰ καὶ φίλον*

11 Xen. H. Gr. II 4, 43 Nep. Thrasyb. 3, 2 || 12sq. Herod. VI 21 Ael. v. h. XIII 17 || 13 552e Diod. XIX 53, 2–54, 2 Paus. IV 27, 10; IX 3, 6; 7, 1sq. 4 RE X 2299sq. (Jacoby) || 15sq. Diod. XV 57, 3; 58 || 17sq. Vit. Demosth. 21 p. 857ef

3 *ὅσοι δὲ* Φ || 7 *γελοῖά τε ποι.* JSΘΠ *γελωτοποι.* **O** *γέλωτά τε ποι.* Bern. || 9 *προτέρων* GVvS || 12 *τραγῳδίαν* Φ *–δίᾳ* **O** || 13 *κασσ.* GVkJ || 16 *αὐτ.* Bern. *αὑτ.* || 19 *καὶ νῦν ἔξ.* GVk Bern. *ἔξεστι καὶ νῦν* **O** edd. | *ζητοῦντας* Φ || 22 *φυσᾶσθαι* F[1] mg. J[1]SRyΘ; fort. rectius cf. Praef. p. XIX | *ἀπολείποντας* Φ *–λείπειν* J[1]S || 23 *ἐν* del. Koraes Po. || 24 *αὐτ.* zSRyB | *τε* del. Mittelhaus | *τὴν* om. GVk || 25 *ἡγεμόνας* G[3]kJSRyΘ

ἔχειν ἀεί τινα τῶν ἄνω δυνατωτάτων, ὥσπερ ἕρμα τῆς πολιτείας βέβαιον (αὐτοὶ γάρ εἰσι Ῥωμαῖοι πρὸς τὰς πολιτικὰς σπουδὰς προθυμότατοι τοῖς φίλοις), καὶ καρπὸν ἐκ φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντα, οἷον ἔλαβε Πολύβιος καὶ Παναίτιος τῇ Σκιπίωνος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτοὺς μεγάλα τὰς πατρίδας ὠφελήσαντες εἰς εὐδαιμονίαν, ἐξενέγκασθαι D *καλόν. Ἄρειόν τε Καῖσαρ, ὅτε τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἷλε, διὰ χειρὸς ἔχων καὶ μόνῳ προσομιλῶν τῶν συνήθων συνεισήλασεν, εἶτα τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι τὰ ἔσχατα προσδοκῶσι καὶ δεομένοις ἔφη διαλλάττεσθαι διά τε τὸ μέγεθος τῆς πόλεως καὶ διὰ τὸν οἰκιστὴν Ἀλέξανδρον, 'καὶ τρίτον' ἔφη 'τῷ φίλῳ μου τούτῳ χαριζόμενος'. ἆρά γ' ἄξιον τῇ χάριτι ταύτῃ παραβαλεῖν τὰς πολυταλάντους ἐπιτροπὰς καὶ διοικήσεις τῶν ἐπαρχιῶν, ἃς διώκοντες οἱ πολλοὶ γηράσκουσι πρὸς ἀλλοτρίαις θύραις, τὰ οἴκοι προλιπόντες, ἢ τὸν Εὐριπίδην ἐπανορθωτέον, ᾄδοντα καὶ λέγοντα ὡς,* E *εἴπερ ἀγρυπνεῖν χρὴ καὶ φοιτᾶν ἐπ' αὐλὴν ἑτέρου καὶ ὑποβάλλειν ἑαυτὸν ἡγεμονικῇ συνηθείᾳ, πατρίδος πέρι κάλλιστον ἐπὶ ταῦτα χωρεῖν, τὰ δ' ἄλλα τὰς ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ δικαίοις φιλίας ἀσπάζεσθαι καὶ φυλάττειν;*

7–12 207ab Vit. Ant. 80 p. 952f sq. Dio Cass. LI 16, 3. 4 (Dox. Gr. p. 80) Julian. imper. ep. 51 p. 433d sq. || 16 sqq. Eur. Phoen. 524 sq.; ad l. 19 sq. cf. v. 535 sq.

1 *τῶν ἄνω δυνατ.* def. Mittelhaus (*ἄνω* = Romae, cf. de Persia Vit. Them. 26 p. 124e et Vit. Artox. 6 p. 1013ef), Kron. (qui cft. Vit. Them. 26 p. 124e *τοῖς ἄνω δυνατοῖς*) || 1–7 sententiarum structuram ita (*φίλον ἔχειν – καὶ καρπὸν – ἐξενέγκασθαι καλόν*) refecerunt Koraes Hu. || 2 *οὗτοι* G[2] mg. F[1] mg. RyΘ *τοιοῦτοι* JSc edd. usque ad Duebn. || 3 *καρπὸν ἐκ* GΦVkJ[1]S Xyl. *καρπὸν οὐκ ἐκ* O || 4 *λαμβάνοντα* k Re. (cf. l. 16 et p. 100, 22 al.) om. G[1]Φ *λαμβάνοντες* O *λαμβάνοντας* Xyl. || 5 *σκηπ.* VyZΠ | *αὐτοὺς* Bern. | *πρὸς αὐτ. μεγ.* om. Φ || 6 ⟨*δημοσίαν*⟩ ante *εὐδ.* add. Wy. || 7 *Καῖσαρ*] *καὶ γὰρ* GVkΦ || 8 *συνησήλασεν* F *συνήλασεν* kJSRyB *εἰσήλασεν* Kron. || 10 *δεομ. ὁ αὔγουστος ἔφη* FJSRyΠΘ || 14. 15 *διώκοντες* ― *γηρ.* om. J[1]S || 15 *ἀλλοτρίας θύρας* G (*αι* bis ss.) VkΦ || 16 *ᾄδοντα καὶ λέγοντα* ab *Εὐριπίδην* recte seiunxit (cf. l. 4 *λαμβάνοντα* etc.) Xyl. interpr. Koraes || 17 *χρὴ*] *δεῖ* Θ | *αὐλὴν* FJSRyBΠ edd. *αὐλὸν* Z *αὔλιον* GVk Bern. *αὔλειον* Φ | *ἑταίρου* GVk, v. l. in FΠ || 20 *φυλ.*] *διώκειν* J[2]Π *διώκειν φυλάττειν* F (*διώκ.* del. m. 2)

19. *Ποιοῦντα μέντοι καὶ παρέχοντα τοῖς κρατοῦσιν
εὐπειθῆ τὴν πατρίδα δεῖ μὴ προσεκταπεινοῦν, μηδὲ τοῦ
σκέλους δεδεμένου προσυποβάλλειν καὶ τὸν τράχηλον,
ὥσπερ ενιοι, καὶ μικρὰ καὶ μείζω φέροντες ἐπὶ τοὺς ἡγε-
μόνας, ἐξονειδίζουσι τὴν δουλείαν, μᾶλλον δ' ὅλως τὴν*
F *πολιτείαν ἀναιροῦσι, καταπλῆγα καὶ περιδεῆ καὶ πάντων
ἄκυρον ποιοῦντες. ὥσπερ γὰρ οἱ χωρὶς ἰατροῦ μήτε δει-
πνεῖν μήτε λούεσθαι συνεθισθέντες οὐδ' ὅσον ἡ φύσις
δίδωσι χρῶνται τῷ ὑγιαίνειν, οὕτως οἱ παντὶ δόγματι καὶ
συνεδρίῳ καὶ χάριτι καὶ διοικήσει προσάγοντες ἡγεμονι-
κὴν κρίσιν ἀναγκάζουσιν ἑαυτῶν μᾶλλον ἢ βούλονται*
815 *δεσπότας εἶναι τοὺς ἡγουμένους.* | *αἰτία δὲ τούτου μάλιστα
πλεονεξία καὶ φιλονικία τῶν πρώτων· ἢ γὰρ ἐν οἷς βλά-*
□ *πτουσι τοὺς ἐλάττονας ἐκβιάζονται φεύγειν τὴν πόλιν, ἢ
περὶ ὧν διαφέρονται πρὸς ἀλλήλους οὐκ ἀξιοῦντες ἐν τοῖς
πολίταις ἔχειν ἔλαττον ἐπάγονται τοὺς κρείττονας· ἐκ
τούτου δὲ καὶ βουλὴ καὶ δῆμος καὶ δικαστήρια καὶ ἀρχὴ
πᾶσα τὴν ἐξουσίαν ἀπόλλυσι. δεῖ δὲ τοὺς μὲν ἰδιώτας ἰσό-
τητι, τοὺς δὲ δυνατοὺς ἀνθυπείξει πραΰνοντα κατέχειν
ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ διαλύειν τὰ πράγματα, πολιτικήν τινα
ποιούμενον αὐτῶν ὥσπερ νοσημάτων ἀπορρήτων ἰατρείαν,*
B *αὐτόν τε μᾶλλον ἡττᾶσθαι βουλόμενον ἐν τοῖς πολίταις ἢ
νικᾶν ὕβρει καὶ καταλύσει τῶν οἴκοι δικαίων, τῶν τ' ἄλλων
ἑκάστου δεόμενον καὶ διδάσκοντα τὴν φιλονεικίαν ὅσον
ἐστὶ κακόν· νῦν δ' ὅπως μὴ πολίταις καὶ φυλέταις οἴκοι
καὶ γείτοσι καὶ συνάρχουσιν ἀνθυπείξωσι μετὰ τιμῆς καὶ
χάριτος, ἐπὶ ῥητόρων θύρας καὶ πραγματικῶν χεῖρας
ἐκφέρουσι σὺν πολλῇ βλάβῃ καὶ αἰσχύνῃ τὰς διαφοράς.*

1 *ποι.*] *τοιαῦτα* Φ || **3** *σκέλλους* GV | *δεδεμένους* G[3] (ς ss.) VJ || **3** *καὶ* et **4** *καὶ*[1] om. Φ || **6** *περιδεᾶ* Bern. || **7** *ποιοῦντα* J[1]S || **10** *καὶ χάρ. κ. διοικ.* om. Φ || **11.12** *μᾶλλον ἢ βούλ. δεσπ. εἶναι*] *μᾶλλον ἢ* – lac. ½ lin. – *ναι* c *μᾶλλον* – lac. 16 vel 14 lit. – *εἶναι* J[1]S || **12** *ἡγεμόνας* Φ (cf. 98, 25 al.) || **13** *φιλονεικία* Ω | *οἷς*] *τοῖς* AE || **14** *πόλιν*] *ποινὴν* ci. Po. || **16** *ἐπάγεται* Φ || **17** *δικαστήριον* ΦB *-στὴς* Z || **18** *πᾶσαν* Castiglioni || **21** *αὐτὸν* kΠ | *ἀπορρήτων* R, edd. nonnulli *ἀπόρρητον* O || **22** *αὐτὸν* GV || **23** ⟨*ἐφ'*⟩ *ὕβρει* ci. Re. | *οἰκείως* G[1] mg. *γρ. τῶν οἴκοι* G[2]V *οἰκείων* Φ

οἱ μὲν γὰρ ἰατροὶ τῶν νοσημάτων ὅσα μὴ δύνανται παντάπασιν ἀνελεῖν ἔξω τρέπουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος· ὁ δὲ πολιτικός, ἂν μὴ δύνηται τὴν πόλιν ἀπράγμονα παντελῶς διαφυλάττειν, ἐν αὑτῇ γε πειράσεται τὸ ταρασσόμενον αὐτῆς καὶ στασιάζον ἀποκρύπτων ἰᾶσθαι C *καὶ διοικεῖν, ὡς ἂν ἥκιστα τῶν ἐκτὸς ἰατρῶν καὶ φαρμάκων δέοιτο. ἡ μὲν γὰρ προαίρεσις ἔστω τοῦ πολιτικοῦ τῆς ἀσφαλείας ἐχομένη καὶ φεύγουσα τὸ ταρακτικὸν τῆς κενῆς δόξης καὶ μανικόν, ὡς εἴρηται* (798c). *τῇ μέντοι διαθέσει φρόνημα καὶ 'μένος πολυθαρσὲς ἐνέστω* (Hom. *P* 157)

ἄτρομον, οἷόν τ' ἄνδρας ἐσέρχεται, οἳ περὶ πάτρης
ἀνδράσι δυσμενέεσσι'

καὶ πράγμασι δυσκόλοις καὶ καιροῖς ἀντερείδουσι [*καὶ*] *διαμάχονται. δεῖ γὰρ οὐ ποιεῖν χειμῶνας αὐτὸν ἀλλὰ μὴ προλείπειν ἐπιπεσόντων, οὐδὲ κινεῖν τὴν πόλιν ἐπισφαλῶς, σφαλλομένῃ δὲ καὶ κινδυνευούσῃ βοηθεῖν, ὥσπερ ἄγκυραν* D *ἱερὰν αἰρόμενον ἐξ αὑτοῦ τὴν παρρησίαν ἐπὶ τοῖς μεγίστοις· οἷα Περγαμηνοὺς ἐπὶ Νέρωνος κατέλαβε πράγματα, καὶ Ῥοδίους ἔναγχος ἐπὶ Δομετιανοῦ, καὶ Θεσσαλοὺς πρότερον ἐπὶ τοῦ Σεβαστοῦ Πετραῖον ζῶντα κατακαύσαντας. 'ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις'* (Hom. *Δ* 223) *οὐδὲ καταπτώσσοντα τὸν ἀληθῶς πολιτικὸν οὐδ' αἰτιώμενον ἑτέρους αὑτὸν δὲ τῶν δεινῶν ἔξω τιθέμενον, ἀλλὰ καὶ πρεσβεύοντα καὶ πλέοντα καὶ λέγοντα πρῶτον οὐ μόνον* (Callim. anon. fr. 383 Schn. om. Pfeiffer)

2 cf. Vit. Camilli 8 p. 133f || **16.17** *ἄγκ. ἱερ.*] 812b (cf. Ps. Arist. Probl. 931b 19sqq.) || **18**sq. Tac. ann. XVI 23 || **19** *'Ροδ.*] Dio Cass. LX 24, 4: Claudio imperatore; sed fort. alia historia indicatur || **19**sq. *Θεσσ.*] alibi non commemoratum

3.4 *παντ. ἀπρ. τὴν πόλ.* J[1]SΘ || **5** *συστασιάζον* JS | *ἀποκρύπτον* Φk a. c. || **6** *ἰατρῶν*] *ἰατρειῶν* Schaefer || **10.11** *ἔνεστιν ἄτρεμον* J[1]S || **11** *ἐσέρχεται* (Hom.) GVk *εἰσέρχ.* ΦS *ἐπέρχ.* ***O*** || **13** *καὶ*[3] om. G[1] JSB *καὶ* ***O*** (*καιροῖς* ut 816a p. 102, 21; 169d) || **15** *προλιπεῖν* F J[2]RyΠΘ edd. || **17** *αὑτοῦ* Gzd[1]Vk *αὐτ.* ***O*** || **18** *ἐπὶ*] *ἐν* Θ || **19** *ἔν.* om. Ry || **22** *ἀληθινῶς* Φ || **24** *καὶ*[1] om. Z

ʽἥκομεν οἱ κτείναντες, ἀπότρεπε λοιγόν, Ἄπολλον',
E ἀλλά, κἂν τῆς ἁμαρτίας μὴ μετάσχῃ τοῖς πολλοῖς, τοὺς
κινδύνους ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδεχόμενον. καὶ γὰρ καλὸν τοῦτο
καὶ πρὸς τῷ καλῷ πολλάκις ἑνὸς ἀνδρὸς ἀρετὴ καὶ φρό-
νημα θαυμασθὲν ἠμαύρωσε τὴν πρὸς πάντας ὀργὴν καὶ
διεσκέδασε τὸ φοβερὸν καὶ πικρὸν τῆς ἀπειλῆς· οἷα καὶ
πρὸς Βοῦλιν ἔοικε καὶ Σπέρχιν τοὺς Σπαρτιάτας παθεῖν ὁ
Πέρσης, καὶ πρὸς Σθέννωνα Πομπήιος ἔπαθεν, ὅτε,
Μαμερτίνους μέλλοντος αὐτοῦ κολάζειν διὰ τὴν ἀπόστα-
F σιν, οὐκ ἔφη δίκαια πράξειν αὐτὸν ὁ Σθέννων, εἰ πολλοὺς
ἀναιτίους ἀπολεῖ δι' ἕνα τὸν αἴτιον· ὁ γὰρ ἀποστήσας τὴν
πόλιν αὐτὸς εἶναι τοὺς μὲν φίλους πείσας τοὺς δ' ἐχθροὺς
βιασάμενος. οὕτω ταῦτα διέθηκε τὸν Πομπήιον, ὥστε
καὶ τὴν πόλιν ἀφεῖναι καὶ τῷ Σθέννωνι χρήσασθαι φιλαν-
θρώπως. ὁ δὲ Σύλλα ξένος ὁμοίᾳ μὲν ἀρετῇ πρὸς οὐχ
816 ὅμοιον δὲ χρησάμενος εὐγενῶς ἐτελεύτησεν· | ἐπεὶ γὰρ
ἑλὼν Πραινεστὸν ὁ Σύλλας ἔμελλε τοὺς ἄλλους ἅπαντας
ἀποσφάττειν ἕνα δ' ἐκεῖνον ἠφίει διὰ τὴν ξενίαν, εἰπὼν
ὡς οὐ βούλεται σωτηρίας χάριν εἰδέναι τῷ φονεῖ τῆς
πατρίδος ἀνέμιξεν ἑαυτὸν καὶ συγκατεκόπη τοῖς πολίταις.
τοιούτους μὲν οὖν καιροὺς ἀπεύχεσθαι δεῖ καὶ τὰ βελ-
τίονα προσδοκᾶν.

20. Ἱερὸν δὲ χρῆμα καὶ μέγα πᾶσαν ἀρχὴν οὖσαν καὶ ἄρχοντα δεῖ μάλιστα τιμᾶν, τιμὴ δ' ἀρχῆς ὁμοφροσύνη

6sq. 235fsq. Herod. VII 134—136 Luc. Demosth. encom. 32 al. || 8sqq. 203cd Vit. Pomp. 10 p. 623fsq. (de Himeraeis) Cic. Verr. II 133 al. RE III A 2335sq. s. v. Stenius (Sthenius), Münzer || 17 cf. App. civ. I 436—438 || 23. 24. et p. 103, 3 ἀρχὴν diverso sensu] cf. 758e 1125c (Epicur.)

2 ἀλλὰ del. ci. Re. (propter p. 101, 23) || 3 ἀναδεχόμενος G (ss. ν) V y || 8. 10. 14 σθένν. GVk Bern. σθέν. *O* edd., cf. Vit. Pomp. 10 p. 624 σθέννις, σθένιος, σθένις codd. || 9 μαρτίνους ΦV ss. μαρμερκτίνους m. 1 | μέλλ.] πέμποντας Φ || 13 οὕτω γὰρ ταῦτα J[1]S || 16 ὅμοιον] ὅμοια B ὁμοίαν Bern. tacite ὁμοίαν δὲ ⟨τύχην⟩ χρ. Castiglioni | εὐγ. om. J[1]S || 17 πραινεστὸν GVk Xyl. πραίνετον *O* || 19 οὐ om. B (μὴ εἰδέναι habet) A a. c. || 20 ἐνέμιξ. JS || 21 οὖν om. J[1]Sk[1] a. c. | ἐπεύχ. d[1]zF a. c. | χρὴ FΠΘ || 24 ἄρχοντα] subiectum infinitivi τιμᾶν (cf. 99, 4; 100, 1 etc.) οὖσ. τὸν ἄρχ. ci. Po.

*καὶ φιλία πρὸς συνάρχοντας πολὺ μᾶλλον ἢ στέφανοι καὶ
χλαμὺς περιπόρφυρος. οἱ δὲ τὸ συστρατεύσασθαι καὶ
συνεφηβεῦσαι φιλίας ἀρχὴν τιθέμενοι, τὸ δὲ συστρατη-* B
*γεῖν καὶ συνάρχειν ἔχθρας αἰτίαν λαμβάνοντες, ἓν τῶν
τριῶν κακῶν οὐ διαπεφεύγασιν· ἢ γὰρ ἴσους ἡγούμενοι
τοὺς συνάρχοντας αὐτοὶ στασιάζουσιν ἢ κρείττονας φθο-
νοῦσιν ἢ ταπεινοτέρους καταφρονοῦσι. δεῖ δὲ καὶ θερα-
πεύειν τὸν κρείττονα καὶ κοσμεῖν τὸν ἥττονα καὶ τιμᾶν
τὸν ὅμοιον, ἀσπάζεσθαι δὲ καὶ φιλεῖν ἅπαντας, ὡς 'οὐ
διὰ τραπέζης' οὐδὲ κώθωνος 'οὐδ' ἐφ' ἑστίας', ἀλλὰ
κοινῇ καὶ δημοσίᾳ ψήφῳ φίλους γεγονότας καὶ τρόπον
τινὰ πατρῴαν τὴν ἀπὸ τῆς πατρίδος εὔνοιαν ἔχοντας. ὁ
γοῦν Σκιπίων ἤκουσεν ἐν Ῥώμῃ κακῶς, ὅτι φίλους ἑστιῶν
ἐπὶ τῇ καθιερώσει τοῦ Ἡρακλείου τὸν συνάρχοντα Μόμ-* C
*μιον οὐ παρέλαβε· καὶ γάρ, εἰ τἆλλα μὴ φίλους ἐνόμιζον
ἑαυτούς, ἐν τοῖς γε τοιούτοις ἠξίουν τιμᾶν καὶ φιλοφρο-
νεῖσθαι διὰ τὴν ἀρχήν. ὅπου τοίνυν ἀνδρὶ τἆλλα θαυμα-
σίῳ τῷ Σκιπίωνι μικρὸν οὕτω φιλανθρώπευμα παραλει-
φθὲν ὑπεροψίας ἤνεγκε δόξαν, ἦπου κολούων ἄν τις ἀξίωμα
συνάρχοντος ἢ πράξεσιν ἐχούσαις φιλοτιμίαν ἐπηρεάζων
ἢ πάντα συλλήβδην ἀνατιθεὶς ἅμα καὶ περιάγων ὑπ'
αὐθαδείας εἰς ἑαυτὸν ἐκείνου δ' ἀφαιρούμενος, ἐπιεικὴς
ἂν φανείη καὶ μέτριος; μέμνημαι νέον ἐμαυτὸν ἔτι πρεσ-
βευτὴν μεθ' ἑτέρου πεμφθέντα πρὸς ἀνθύπατον, ἀπολειφ-* D
θέντος δέ πως ἐκείνου μόνον ἐντυχόντα καὶ διαπραξά-

9—12 cf. Dion. Pr. 1, 20 || **9** sq. Com. adesp. 463 K. || **12** sqq. haec res alibi non vid. tradita esse; de discordia Scipionis Afric. min. et L. Mummi censorum a. 142 cf. RE VII 1451 et XXXI 1204 sq. Münzer (Valer. Max. IV, 4, 2; Plin. n. h. 33, 57) || **21** sq. 793c 812d (p. 46, 21 et 94, 19 sq.)

1 *πολλῷ* J^2 (J^1 lac. pro *λλῷ μᾶλλον*) ZΠ om. c || **2** *χλ. καὶ περιπόρφ.* JSRy | *εἰ δὲ* R | *συστρατεῦσαι* Ry || **4** *αἴτιον* G^2V v. l. m. 1 FJSyΠΘ || **6** *αὐτῶν* J^1S || **10** *τραπ. ἢ κώθ.* F J^2Π || **11** *ψήφῳ* om. J^2Π Ald. || **11. 12** *καὶ*[2] – *ἔχοντας* om. G^1 || **13** *σκηπ.* VJSyZΠ | *ἐν ῥώμῃ* om. Π || **16** *ἐν* om. Φ | *ἄξιον* J^1S *ἄξιον ἦν* ci. Koraes, sed *ἠξίουν* viri Romani, quod nomen subaudiendum e l. 13 (*ἤκουσεν κακῶς*) || **17** *θαυμαστῷ* dub. Bens. || **18** *φιλανθρώπημα* G^1V v. l. Φ

μενον· ὡς οὖν ἔμελλον ἐπανελθὼν ἀποπρεσβεύειν, ἀναστὰς ὁ πατὴρ κατ' ἰδίαν ἐκέλευσε μὴ λέγειν 'ᾠχόμην' ἀλλ' 'ᾠχόμεθα', μηδ' 'εἶπον' ἀλλ' 'εἴπομεν', καὶ τἆλλα συνεφαπτόμενον οὕτω καὶ κοινούμενον ἀπαγγέλλειν. οὐ γὰρ μόνον ἐπιεικὲς τὸ τοιοῦτον καὶ φιλάνθρωπόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ λυποῦν τὸν φθόνον ἀφαιρεῖ τῆς δόξης. ὅθεν οἱ μεγάλοι καὶ δαίμονα καὶ τύχην τοῖς κατορθώμασι συνεπιγράφουσιν, ὡς Τιμολέων ὁ τὰς ἐν Σικελίᾳ καταλύσας τυραννίδας Αὐτοματίας ἱερὸν ἱδρύσατο· καὶ Πύθων ἐπὶ
E *τῷ Κότυν ἀποκτεῖναι θαυμαζόμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων 'ὁ θεός' ἔφη 'ταῦτ' ἔπραξε, τὴν χεῖρα παρ' ἐμοῦ χρησάμενος'. Θεόπομπος δ' ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς τὸν εἰπόντα σῴζεσθαι τὴν Σπάρτην διὰ τοὺς βασιλεῖς ἀρχικοὺς ὄντας 'μᾶλλον' ἔφη 'διὰ τοὺς πολλοὺς πειθαρχικοὺς ὄντας'.*

21. *Γίγνεται μὲν οὖν δι' ἀλλήλων ἀμφότερα ταῦτα. λέγουσι δ' οἱ πλεῖστοι καὶ νομίζουσι πολιτικῆς παιδείας ἔργον εἶναι τὸ καλῶς ἀρχομένους παρασχεῖν· καὶ γὰρ πλέον ἐστὶ τοῦ ἄρχοντος ἐν ἑκάστῃ πόλει τὸ ἀρχόμενον,*
F *καὶ χρόνον ἕκαστος ἄρχει βραχύν, ἄρχεται δὲ τὸν ἅπαντα βίον ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενος· ὥστε κάλλιστον εἶναι μάθημα καὶ χρησιμώτατον τὸ πειθαρχεῖν τοῖς ἡγουμένοις, κἂν ὑποδεέστεροι δυνάμει καὶ δόξῃ τυγχάνωσιν*

3—6 cf. 542c (et Hermog. *π. μεθόδου δεινότητος* 25) || **6—12** cf. 542ef Vit. Timol. 36 p. 253d Nep. Timol. 4, 3. 4 || **9** 1126c Aristot. Polit. V 1311b 20 || **12—15** 221e Vit. Lyc. 30 p. 58d || **16** sqq. ad totum cap. 21 cft. 783d Mittelhaus p. 4 sq. || **17** sqq. 806f 783d al. Plat. Leg. VI 762e Aristot. Polit. III 1277a 25; b 9 sqq. (Mittelhaus p. 4. 5) || **18. 19** cf. p. 21, 26 sq. || **21** sq. Vit. Agesil. 20 p. 606e

1 *παραστὰς* ci. Herw. *ἀναστήσας* Po. || **5** *τοιοῦτο* Gd[1]VkRαAΘ || **6** *τὸ λυποῦν τὸν φθόνον* (= *τοὺς φθονοῦντας*) def. Koraes Hu. (coll. e. g. 75, 3; 94, 14; 116, 8) ⟨*καὶ*⟩ *τὸν φθ.* Wil. [*τὸν φθ.*] Ha. Bury Cast. || **7** *ἐπιγράφ.* z J[1]S || **8** *ὁ* del. Hu. || **10** *κόττυν* Π Ald. || **14. 15** *ἔφη* om. et *μᾶλλον* ab l. 14 post *ὄντας* l. 15 trp. FΠ *μᾶλλον – ὄντας* om. Ry || **16** *ταῦτα* om. J[1]S || **18** *πάσχειν* G[1]V v. l. || **19** *ἐν ἑκ. πόλει τοῦ ἄρχοντος* J[1]S || **20** *τὸν* om. J[1]S || **21** *βίον* G[1]VkΦ *χρόνον* G[3]V[1] v. l. *O* edd. (Mittelhaus p. 58)

ὄντες. ἄτοπον γάρ ἐστι τὸν μὲν ἐν τραγῳδίᾳ πρωταγω-
νιστὴν Θεόδωρον ἢ Πῶλον ὄντι μισθωτῷ τῷ τὰ τρίτα
λέγοντι πολλάκις ἕπεσθαι καὶ προσδιαλέγεσθαι ταπεινῶς,
ἂν ἐκεῖνος ἔχῃ τὸ διάδημα καὶ τὸ σκῆπτρον, | ἐν δὲ πράξεσιν 817
ἀληθιναῖς καὶ πολιτείᾳ τὸν πλούσιον καὶ ἔνδοξον ὀλιγω-
ρεῖν καὶ καταφρονεῖν ἄρχοντος ἰδιώτου καὶ πένητος,
ἐνυβρίζοντα καὶ καθαιροῦντα τῷ περὶ αὐτὸν ἀξιώματι τὸ
τῆς πόλεως, ἀλλὰ μὴ μᾶλλον αὔξοντα καὶ προστιθέντα
τὴν ἀφ' αὐτοῦ δόξαν καὶ δύναμιν τῇ ἀρχῇ. καθάπερ ἐν
Σπάρτῃ τοῖς ἐφόροις οἵ τε βασιλεῖς ὑπεξανίσταντο, καὶ
τῶν ἄλλων ὁ κληθεὶς οὐ βάδην ὑπήκουεν ἀλλὰ δρόμῳ καὶ
σπουδῇ δι' ἀγορᾶς θέοντες ἐπεδείκνυντο τὴν εὐπείθειαν
τοῖς πολίταις, ἀγαλλόμενοι τῷ τιμᾶν τοὺς ἄρχοντας· οὐχ
ὥσπερ ἔνιοι τῶν ἀπειροκάλων καὶ σολοίκων, οἷον ἰσχύος
ἑαυτῶν καλλωπιζόμενοι περιουσίᾳ, βραβευτὰς ἐν ἀγῶσι B
προπηλακίζουσι καὶ χορηγοὺς ἐν Διονυσίοις λοιδοροῦσι
καὶ στρατηγῶν καὶ γυμνασιάρχων καταγελῶσιν, οὐκ
εἰδότες οὐδὲ μανθάνοντες ὅτι τοῦ τιμᾶσθαι τὸ τιμᾶν πολ-
λάκις ἐστὶν ἐνδοξότερον. ἀνδρὶ γὰρ ἐν πόλει δυναμένῳ
μέγα μείζονα φέρει κόσμον ἄρχων δορυφορούμενος ὑπ'
αὐτοῦ καὶ προπεμπόμενος ἢ δορυφορῶν καὶ προπέμπων·
μᾶλλον δὲ τοῦτο μὲν ἀηδίαν καὶ φθόνον, ἐκεῖνο δὲ τὴν
ἀληθινὴν φέρει,· τὴν ἀπ' εὐνοίας, δόξαν· ὀφθεὶς δ'
ἐπὶ θύραις ποτὲ καὶ πρότερος ἀσπασάμενος καὶ λαβὼν ἐν
περιπάτῳ μέσον, οὐδὲν ἀφαιρούμενος ἑαυτοῦ τῇ πόλει C
κόσμον περιτίθησι.

18 *τοῦ τιμᾶσθαι κτλ.*] cf. p. 32, 6sq. 44b || **24.25** *λαβ. – μέσον*] Vit. Cic. 2 p. 861e

1 *ἐν* om. Π | *πρωταγ. ἐν τρ.* JS || **2** *ὄντι* G[1]Φ Hu. (hoc loco hiatus vitandi causa pos.) *ὄντα* **O** edd. | *μισθωτὸν* Madv. | *τρία* F J[2]ΘΠ Ald. || **5** *πολιτείαις* ΦF || **7** *⟨συγ⟩καθαιρ.* ci. Re., servato *αὐτὸν* | *αὑτὸν* Bern. | *τὸ* om. SRy || **9** *ἀφ' αὑτοῦ* Bern. *ἀπ'* (*ὑπ'* J[1]S) *αὐτ.* Ω || **10** *ὑπεξίστ.* Ry || **11** *ὑπήκουσεν* RΘΠ (α autem incert.) || **17** *γυμνασιάρχων* J[1] Bern. *-αρχῶν* || **20** *μεγάλα* Φ || **20** *δορυφ.* – **22** *μὲν* om. S sine lac. || **23** *φέρει καὶ τὴν* J[2] α[2] Ald. rell. edd. | *δόξαν* ante *τὴν* trp. Θ || **25** *αὐτ.* d[I] *αὐτ.* vz *ὑπ' αὐτοῦ* Ry

22. Δημοτικὸν δὲ καὶ βλασφημίαν ἐνεγκεῖν καὶ ὀργὴν ἄρχοντος ἢ τὸ τοῦ Διομήδους ὑπειπόντα 'τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἅμ' ἕψεται' (Δ 415) ἢ τὸ τοῦ Δημοσθένους (21, 31—35), ὅτι νῦν οὐκ ἔστι Δημοσθένης μόνον ἀλλὰ καὶ θεσμοθέτης ἢ χορηγὸς ἢ στεφανηφόρος. ἀναθετέον οὖν τὴν ἄμυναν εἰς τὸν χρόνον· ἢ γὰρ ἐπέξιμεν ἀπαλλαγέντι τῆς ἀρχῆς ἢ κερδανοῦμεν ἐν τῷ περιμένειν τὸ παύσασθαι τῆς ὀργῆς.

23. Σπουδῇ μέντοι καὶ προνοίᾳ περὶ τὰ κοινὰ καὶ φροντίδι πρὸς ἅπασαν ἀρχὴν ἀεὶ διαμιλλητέον, ἂν μὲν
D ὦσι χαρίεντες, αὐτὸν ὑφηγούμενον ἃ δεῖ καὶ φράζοντα καὶ διδόντα χρῆσθαι τοῖς βεβουλευμένοις ὀρθῶς καὶ τὸ κοινὸν εὐδοκιμεῖν ὠφελοῦντας· ἂν δ' ἐνῇ τις ἐκείνοις ὄκνος ἢ μέλλησις ἢ κακοήθεια πρὸς τὴν πρᾶξιν, οὕτω χρὴ παρεῖναι καὶ λέγειν αὐτὸν εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ μὴ παραμελεῖν μηδ' ὑφίεσθαι τῶν κοινῶν, ὡς οὐ προσῆκον ἄρχοντος ἑτέρου πολυπραγμονεῖν καὶ παραδιοικεῖν. ὁ γὰρ νόμος ἀεὶ τῷ τὰ δίκαια πράσσοντι καὶ γιγνώσκοντι τὰ συμφέροντα τὴν πρώτην τάξιν ἐν τῇ πολιτείᾳ δίδωσιν. 'ἦν δέ τις' φησίν (Xen. Anab. III 1, 4) 'ἐν τῷ στρατεύματι Ξενοφῶν, οὔτε στρατηγὸς οὔτε λοχαγός' ἀλλὰ τῷ φρονεῖν
E τὰ δέοντα καὶ τολμᾶν αὐτὸν εἰς τὸ ἄρχειν καταστήσας διέσωσε τοὺς Ἕλληνας. καὶ τῶν Φιλοποίμενος ἔργων ἐπιφανέστατόν ἐστι τό, τοῦ Νάβιδος Μεσσήνην καταλαβόντος οὐκ ἐθέλοντος δὲ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν βοηθεῖν ἀλλ' ἀποδειλιῶντος, αὐτὸν ὁρμήσαντα μετὰ τῶν προθυ-

7 de coh. ira 11 || 9 ad cap. 23 cf. 796a sqq. (Mittelhaus p. 7) || 23 sqq. Vit. Philop. 12 p. 362f sq. Paus. VIII 50, 5

1 δὲ καὶ τὸ βλ. J[1]S || 5 οὖν] δὲ Ry || 6 τὸν ⟨οἰκεῖον⟩ (vel sim.) χρόνον ci. Re. || 7 ἐν del. Ha. prob. || 10 ἀεὶ om. J[1]S || 11 αὐτοῖς J[1]S || 13 ὠφελοῦντας· ἂν Mittelhaus ὠφελοῦντα· ἐὰν Ω (εὐδοκ. post ὠφελ. JS) ὠφελοῦντας· ἐὰν Re. || 14 παριέναι J[1]S Bern., sed cf. 49, 4 (ibidem πολυπραγμ. sicut hic l. 17); 50, 5; 54, 26 al. || 16 καὶ ὑφ. J[1]SΘ || 17 διοικεῖν J[1]S || 21 τὸ φρον. ΦJSZ || 22 τὰ δέοντα om. S || 24 τὸ τοῦ Νάβ. Mez. τὸ ἄγιδος τοῦ ἄβιδος G[1]V (αὔιδος) τοῦ ἄβυδος Φ τὸ ἄγιδος G[2]O | μεσσήνην GVFα (p. c.) AE μεσήνην O

μοτάτων ἄνευ δόγματος ἐξελέσθαι τὴν πόλιν. οὐ μὴν διὰ μικρὰ δεῖ καὶ τὰ τυχόντα καινοτομεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἀναγκαίοις ὡς ὁ Φιλοποίμην, ἢ τοῖς καλοῖς ὡς Ἐπαμεινώνδας, ἐπιβαλὼν τέτταρας μῆνας τῇ βοιωταρχίᾳ παρὰ τὸν νόμον, ἐν οἷς εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐνέβαλε καὶ τὰ περὶ Μεσσήνην ἔπραξεν· ὅπως, κἂν ἀπαντᾷ τις ἐπὶ τούτῳ κατηγορία καὶ F *μέμψις, ἀπολογίαν τῆς αἰτίας τὴν ἀνάγκην ἔχωμεν ἢ παραμυθίαν τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος τῆς πράξεως καὶ τὸ κάλλος.*

24. *Ἰάσονος τοῦ Θεσσαλῶν μονάρχου γνώμην ἀπομνημονεύουσιν, ἐφ' οἷς ἐβιάζετο καὶ παρηνώχλει τινὰς ἀεὶ λεγομένην, | ὡς ἀναγκαῖον ἀδικεῖν τὰ μικρὰ τοὺς βου-* 818 *λομένους τὰ μεγάλα δικαιοπραγεῖν. τοῦτον μὲν οὖν ἄν τις εὐθὺς καταμάθοι τὸν λόγον ὡς ἔστι δυναστευτικός· ἐκεῖνο δὲ πολιτικώτερον παράγγελμα, τὸ τὰ μικρὰ τοῖς πολλοῖς προΐεσθαι χαριζόμενον ἐπὶ τῷ τοῖς μείζοσιν ἐνίστασθαι καὶ κωλύειν ἐξαμαρτάνοντας (ὁ γὰρ αὖ περὶ πάντα λίαν ἀκριβὴς καὶ σφοδρός, οὐδὲν ὑποχωρῶν οὐδ' ὑπείκων ἀλλὰ τραχὺς ἀεὶ καὶ ἀπαραίτητος, ἀντιφιλονεικεῖν τὸν δῆμον αὐτῷ καὶ προσδυσκολαίνειν ἐθίζει), 'μικρὸν δὲ ποδὸς χαλάσαι μεγάλῃ κύματος ἀλκῇ'* (Trag. B adesp. fr. 413), *τὰ μὲν αὐτὸν ἐνδιδόντα καὶ συμπαίζοντα κεχαρισμένως οἷον ἐν θυσίαις καὶ ἀγῶσι καὶ θεάτροις, τὰ δ' ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ νέων ἁμαρτήματα προσποιούμενον παρορᾶν καὶ παρακούειν, ὅπως ἡ τοῦ νουθετεῖν καὶ παρρησιάζεσθαι*

3sqq. 799e 194a 540de Vit. Pelop. 25 p. 290e Nep. Epam. 7. 8 Cic. de inv. I 55. 69 Ael. v. h. XIII 42 Paus. IX 14, 5—7 App. h. Syr. 212—218 || **10**sqq. 135ef Aristot. Rhet. I 12 p. 1373a 25sq. || **25** cf. p. 73a

3 *ὁ* om. y^{1}AE || **5** *ἐνέβαλλε* GVRy^{2} | *μεσήνην* d^{I}z JSkRyΘ || **7** *ἀπολογία* Φ | *τῆς κατηγορίας τὴν ἀν.* J^{2}Π *τῆς κατηγ. τὴν αἰτίαν* Θ *τῆς ἀνάγκης τὴν αἰτίαν* J^{1}S || **7.8** *παραμυθία* G^{1}Φ || **10** *θετταλῶν* V || **11** *τινὰς* om. J^{1}S || **13** *οὖν* om. Φ J^{1}S || **14** *εὐθὺς καὶ κατ.* V || **15.16** *τ. πολλοῖς χαρίζεσθαι προιέμενον* B || **17.18** *γὰρ αὖ περὶ π.* G^{1}VkΦ *γὰρ ὑπὲρ πάντα* G^{3}F^{1}yB *γὰρ περὶ πάντα* F^{2}JSRΠ *γὰρ πρὸς πάντα* ZB^{1} mg. || **17—21** *ἀλκῇ* uncis inclusit Ha., **17—20** Hu. || **21** *δὲ*] *δὲ ⟨δεῖ⟩* ci. Madv. *δέ⟨ον⟩* Bern. | *χαλᾶν δεῖ μέγα* S

δύναμις ὥσπερ φαρμάκου μὴ κατακεχρημένη μηδ' ἕωλος ἀλλ' ἀκμὴν ἔχουσα καὶ πίστιν ἐν τοῖς μείζοσι μᾶλλον καθ- άπτηται καὶ δάκνῃ τοὺς πολλούς. Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ ἀκούσας τὴν ἀδελφὴν ἐγνωκέναι τινὰ τῶν καλῶν καὶ νέων οὐκ ἠγανάκτησεν εἰπών, ὅτι κἀκείνῃ τι δοτέον ἀπολαῦσαι C *τῆς βασιλείας, οὐκ ὀρθῶς τὰ τοιαῦτα συγχωρῶν οὐδ' ἀξίως ἑαυτοῦ· δεῖ γὰρ ἀρχῆς κατάλυσιν τὴν ὕβριν, μὴ ἀπόλαυσιν νομίζειν. δήμῳ δ' ὕβριν μὲν οὐδεμίαν εἰς πολίτας οὐδὲ δήμευσιν ἀλλοτρίων οὐδὲ κοινῶν διανέμησιν ὁ πολιτικὸς ἐφήσει κατὰ δύναμιν, ἀλλὰ πείθων καὶ διδάσκων καὶ δεδιττόμενος διαμαχεῖται ταῖς τοιαύταις ἐπιθυμίαις, οἵας οἱ περὶ Κλέωνα βόσκοντες καὶ αὔξοντες πολύν, ὥς φησιν ὁ Πλάτων* (Rep. VIII 552cd; 564b al.), *κηφῆνα τῇ πόλει κεκεντρωμένον ἐνεποίησαν. ἐὰν δ' ἑορτὴν πάτριον οἱ πολλοὶ καὶ θεοῦ τιμὴν πρόφασιν λαβόντες ὁρμήσωσι πρός τινα* D *θέαν ἢ νέμησιν ἐλαφρὰν ἢ χάριν τινὰ φιλάνθρωπον ἢ φιλοτιμίαν, ἔστω πρὸς τὰ τοιαῦτα τῆς ἐλευθερίας ἅμα καὶ τῆς εὐπορίας ἀπόλαυσις αὐτοῖς. καὶ γὰρ τοῖς Περικλέους πολιτεύμασι καὶ τοῖς Δημητρίου πολλὰ τοιαῦτ' ἔνεστι, καὶ Κίμων ἐκόσμησε τὴν ἀγορὰν πλατάνων φυτείαις καὶ περιπάτοις· Κάτων δὲ τὸν δῆμον ὑπὸ Καίσαρος ὁρῶν ἐν τοῖς περὶ Κατιλίναν διαταρασσόμενον καὶ πρὸς μεταβολὴν τῆς πολιτείας ἐπισφαλῶς ἔχοντα συνέπεισε τὴν βουλὴν ψηφίσασθαι νεμήσεις τοῖς πένησι, καὶ τοῦτο δοθὲν ἔστησε τὸν θόρυβον καὶ κατέπαυσε τὴν ἐπανάστασιν. ὡς γὰρ ἰατρός,* E *ἀφελὼν πολὺ τοῦ διεφθορότος αἵματος, ὀλίγον ἀβλαβοῦς*

18 Vit. Pericl. 12 p. 159a || **19** RE VIII 2820; 2824 Martini || **20** Vit. Cim. 13 p. 487c (quo loco collato Plut. hic etiam *τὴν Ἀκαδήμειαν* post *περιπάτοις* scripsisse ci. Mittelhaus p. 15) || **21** sqq. Vit. Cat. min. 26 p. 771d Vit. Caes. 8 p. 711c

2.3 *ἅπτ.* G^1Φ || **3** *γὰρ* om. J^1S || **4** *τῶν ἄλλων κ. ν.* J^1S || **5—8** lacunae variae amplitudinis J^1Sc || **7** *τῆς ἀρχῆς* d^1 m. 2 J^2Π *τῆς ἀρετῆς* S | *δεῖ γὰρ ἀρχῆς τὴν κατάλυσιν καὶ ὕβριν ἀπόλαυσιν μὴ νομίζειν* Ω corr. Po. || **8** *μὲν* om. d^{I}c | *οὐδεμίαν* post *εἰς πολ.* trp. J^1ΣΘ || **11** *διαμάχεται* G^1Φ || **15** *λαμβάνοντες* Φ || **17** *ἢ τῆς ἐλ.* F J^2Π edd. || **18** *ἡ ἀπόλ.* J^1S || **19** *τὰ τοιαῦτα* J^1S || **21** *ἐν τοῖς* pro *ὑπὸ*, post *ὁρῶν* om. Φ || **26** *ἀβλαβῶς* Φ

τροφῆς προσήνεγκεν, οὕτως ὁ πολιτικὸς ἀνήρ, μέγα τι τῶν ἀδόξων ἢ βλαβερῶν παρελόμενος, ἐλαφρᾷ πάλιν χάριτι καὶ φιλανθρώπῳ τὸ δυσκολαῖνον καὶ μεμψιμοιροῦν παρηγόρησεν.

25. *Οὐ χεῖρον δὲ καὶ μετάγειν ἐπ' ἄλλα χρειώδη τὸ σπουδαζόμενον, ὡς ἐποίησε Δημάδης, ὅτε τὰς προσόδους εἶχεν ὑφ' ἑαυτῷ τῆς πόλεως· ὡρμημένων γὰρ ἐκπέμπειν τριήρεις βοηθοὺς τοῖς ἀφισταμένοις Ἀλεξάνδρου καὶ χρήματα κελευόντων παρέχειν ἐκεῖνον, 'ἔστιν ὑμῖν' ἔφη 'χρήματα· παρεσκευασάμην γὰρ εἰς τοὺς Χόας, ὥσθ' ἕκαστον ὑμῶν λαβεῖν ἡμιμναῖον· εἰ δ' εἰς ταῦτα βούλεσθε μᾶλλον, αὐτοὶ καταχρῆσθε τοῖς ἰδίοις.' καὶ τοῦτον τὸν τρόπον, ὅπως μὴ* F *στεροῖντο τῆς διανομῆς ἀφέντων τὸν ἀπόστολον, ἔλυσε τὸ πρὸς Ἀλέξανδρον ἔγκλημα τοῦ δήμου. πολλὰ γὰρ ἀπ' εὐθείας οὐκ ἔστιν ἐξῶσαι τῶν ἀλυσιτελῶν, ἀλλὰ δεῖ τινος ἀμωσγέπως καμπῆς καὶ περιαγωγῆς, | οἷα καὶ Φωκίων* 819 *ἐχρῆτο κελευόμενος εἰς Βοιωτιαν ἐμβαλεῖν παρὰ καιρόν· ἐκήρυξε γὰρ εὐθὺς ἀκολουθεῖν ἀφ' ἥβης τοὺς μέχρι ἐτῶν ἑξήκοντα· καὶ θορύβου τῶν πρεσβυτέρων γενομένου 'τί δεινόν;' εἶπεν· 'ἐγὼ γὰρ ὁ στρατηγὸς ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη μεθ' ὑμῶν ἔσομαι.' τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ καὶ πρεσβείας διακοπτέον ἀκαίρους, συγκαταλέγοντα πολλοὺς τῶν ἀνεπιτηδείως ἐχόντων, καὶ κατασκευὰς ἀχρήστους, κελεύοντα συνεισφέρειν, καὶ δίκας ἀπρεπεῖς, ἀξιοῦντα συμπαρεῖναι καὶ συναποδημεῖν. πρώτους δὲ τοὺς γράφοντας τὰ τοιαῦτα καὶ παροξύνοντας ἕλκειν δεῖ καὶ παρα-*

6sqq. RE IV 2703, 66 Thalheim Or. Att. II fr. 27 (Sauppe) || **7** vere anni 331 (Mittelhaus p. 43) || **16**sqq. 791f Vit. Phoc. 24 p. 752de Nep. Phoc. 2, 1. 5 Polyaen. III 12

7 *ἑαυτὸν* Φ || **9** *ἐκείνων* Π | *ἡμῖν* zSR || **10** *Χόας* Hu. Bury *χόας* edd. || **18** *μέχρις* ΘE Bens. || **20** *γεγονὼς ὀγδ.* GVk || **24** *δίκας*] significatur iudicium externum, quod civitas ante proconsulem Romanum vel ipsum Caesarem subire debet (velut 814f 818d, etiam 819c *δίκη* cum *πρεσβεία*). male ⟨*καὶ ἀποδήμιας*⟩ Xyl. interpr. al. || **26** *δεῖ* om. G[1]Φ

(819) B *λαμβάνειν· ἢ γὰρ ἀναδυόμενοι τὴν πρᾶξιν αὐτοὶ διαλύειν δόξουσιν ἢ μεθέξουσι τῶν δυσχερῶν παρόντες.*

26. *Ὅπου μέντοι μέγα δεῖ περανθῆναί τι καὶ χρήσιμον ἀγῶνος δὲ πολλοῦ καὶ σπουδῆς δεόμενον, ἐνταῦθα πειρῶ τῶν φίλων αἱρεῖσθαι τοὺς κρατίστους ἢ τῶν κρατίστων τοὺς πρᾳοτάτους· ἥκιστα γὰρ ἀντιπράξουσιν οὗτοι καὶ μάλιστα συνεργήσουσι, τὸ φρονεῖν ἄνευ τοῦ φιλονικεῖν ἔχοντες. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἔμπειρον ὄντα δεῖ πρὸς ὃ χείρων ἑτέρου πέφυκας αἱρεῖσθαι τοὺς μᾶλλον δυναμένους ἀντὶ τῶν ὁμοίων, ὡς ὁ Διομήδης* (Hom. C *K* 243) *ἐπὶ τὴν κατασκοπὴν μεθ' ἑαυτοῦ τὸν φρόνιμον εἵλετο τοὺς ἀνδρείους παρελθών. καὶ γὰρ αἱ πράξεις μᾶλλον ἰσορροποῦσι καὶ τὸ φιλόνεικον οὐκ ἐγγίγνεται πρὸς ἀλλήλους τοῖς ἀφ' ἑτέρων ἀρετῶν καὶ δυνάμεων φιλοτιμουμένοις. λάμβανε δὴ καὶ δίκης συνεργὸν καὶ πρεσβείας κοινωνόν, ἂν λέγειν μὴ δυνατὸς ᾖς, τὸν ῥητορικόν, ὡς Πελοπίδας Ἐπαμεινώνδαν· κἂν ᾖς ἀπίθανος πρὸς ὁμιλίαν τῷ πλήθει καὶ ὑψηλός, ὡς Καλλικρατίδας, τὸν εὔχαριν καὶ θεραπευτικόν· κἂν ἀσθενὴς καὶ δύσεργος τὸ σῶμα, τὸν φιλόπονον καὶ ῥωμαλέον, ὡς Νικίας Λάμαχον. οὐ γὰρ ἦν ὁ Γηρυόνης ζηλωτὸς ἔχων σκέλη πολλὰ καὶ χεῖρας* D *καὶ ὀφθαλμούς, εἰ ⟨μὴ⟩ πάντα μιᾷ ψυχῇ διῴκει· τοῖς δὲ*

16 sqq. similia Vit. Pelop. 4 p. 279 d (RE V 2678 Swoboda) || **17** sq. Vit. Lys. 5 p. 435 f sq. 6 p. 436 c sqq. || **19** sq. Vit. Nic. 15 p. 533 a sq. || **20—22** Aristot. Pol. III 1287 a 9 sqq. Xen. Cyr. VIII 2, 10 sqq. || **21** — p. 111, 2 Dion. Pr. I 32. 33

1 *αὐτοὶ τὴν πρ. διαλύειν* JFSΠΘ edd. || **3** *περανθ. τι* JS *τι* om. ***O*** || **4** *δὲ* om. G[1]Φ || **5** *τοὺς κρατ. αἱρεῖσθαι τῶν φίλων* Θ || **7** *φιλονεικεῖν* Ω || **8** *σεαυτοῦ* αA, recte? *αὑτοῦ* Gk *αὐτοῦ* V *αὐτῆς* Φ | *ἐμπ.*] *πρόχειρον* G[1]Φ || **9** *χείρων ὢν* J[1]S (sed *χεῖρον*) *χεῖρον* FSΠΘ || **10** *ὃ* om. B || **11** *τὸν*] *τὸ* Φ || **15** *δὲ* Ry | *συνήγορον* ci. Wy. || **16.17** *ὡς δημοσθένης ἐπαμινώνδα* JS || **17** *ᾖς* G[1]V *εἶ* Φ om. ***O*** | *πιθανὸς* G[1]V[1] (in mg. *γρ. εὐπίθ.* m. 1) Φ || **18** *τῷ πλήθει* Bern. tacite *τῷ ἤθει* G[1]V[1]Φ *πλήθους* (sine articulo) G[3]V[1] v. l. ***O*** || **19** *ἀσθ. τὸ σῶμα καὶ δύσ.* FJSRyΠΘ || **20** *οὐ* GVkΦ (vel *οὐδὲ*) *οὕτω* ***O*** edd. *οὕτω γὰρ ⟨ἂν⟩ ἦν* Wy. || **21** *ὃ*] *καὶ* J[1]S || **22** *μὴ* add. Po. | *μία ψυχὴ* G[1]Φ JS; Po. | 'ne Geryoni quidem multa membra proderant, nisi unus animus omnia gerebat; politici vero non modo

πολιτικοῖς ἔξεστι μὴ σώματα μηδὲ χρήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τύχας καὶ δυνάμεις καὶ ἀρετάς, ἂν ὁμονοῶσιν, εἰς μίαν χρείαν συντιθέντας εὐδοκιμεῖν ἄλλον ἀπ' ἄλλου περὶ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν· οὐχ ὥσπερ οἱ Ἀργοναῦται τὸν Ἡρακλέα καταλιπόντες ἠναγκάζοντο διὰ τῆς γυναικωνίτιδος καταδόμενοι καὶ φαρμακευόμενοι σῴζειν ἑαυτοὺς καὶ κλέπτειν τὸ νάκος.

Χρυσὸν μὲν εἰς ἔνια τῶν ἱερῶν εἰσιόντες ἔξω καταλείπουσι, σίδηρον δ' ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν εἰς οὐδὲν συνεισφέρουσιν. ἐπεὶ δὲ κοινόν ἐστιν ἱερὸν τὸ βῆμα Βουλαίου τε Διὸς καὶ Πολιέως καὶ Θέμιδος καὶ Δίκης, αὐτόθεν μὲν E *ἤδη φιλοπλουτίαν καὶ φιλοχρηματίαν ὥσπερ σίδηρον μεστὸν ἰοῦ καὶ νόσημα τῆς ψυχῆς ἀποδυσάμενος εἰς ἀγορὰς καπήλων ἢ δανειστῶν ἀπόρριψον, 'αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι'* (Hom. ε 350) *τὸν ἀπὸ δημοσίων χρηματιζόμενον ἡγούμενος ἀφ' ἱερῶν κλέπτειν, ἀπὸ τάφων, ἀπὸ φίλων, ἐκ προδοσίας, ἀπὸ ψευδομαρτυρίας, σύμβουλον ἄπιστον εἶναι, δικαστὴν ἐπίορκον, ἄρχοντα δωροδόκον, οὐδεμιᾶς ἁπλῶς καθαρὸν ἀδικίας. ὅθεν οὐ δεῖ πολλὰ περὶ τούτων λέγειν.*

27. *Ἡ δὲ φιλοτιμία, καίπερ οὖσα σοβαρωτέρα τῆς φιλοκερδείας, οὐκ ἐλάττονας ἔχει κῆρας ἐν πολιτείᾳ· καὶ γὰρ τὸ τολμᾶν αὐτῇ πρόσεστι μᾶλλον· ἐμφύεται γὰρ* F

10 sq. cf. 781 b 789 d 792 f || **12** cf. p. 22, 16 (783 f) Plat. Rep. X 609 a

membra multa sed etiam diversas facultates, *ἂν ὁμο-νοῶσι,* sic in unam quasi personam coniungere possunt ut ex eodem opere alter ab altero auxilium et gloriam ferat' Po.

3 *συντιθέντες* vzFS, v.l. in GV | *εὐδοκ. ἄλλον ἀπ' ἄλλου* (neutr., 'aliunde') Kron. *εὐδ. μᾶλλον ἀπ' ἄλλου* G^{1}V *μᾶλλον εὐδ. ἀπ' ἄλλου* J^{1}S *μ. εὐδ. ἀπ' ἄλλα* Θ *μ. εὐδ. ἄλλου* J^{2}F^{2}kΠ *μ. εὐδοκιμεῖν· ἀλλ' οὐ* G^{3}V^1 v.l. ΦF^{1}Ry || **5** *καταλείποντες* G^{1}V^1 (v.l. *-λιπόντες* m. 1) | *καταδυόμενοι* J^{1}S Po. (cf. *διὰ τ. γυν.*) || **6** *καὶ καταφαρμ.* d^{I}zFJS RyBΠ edd. || **8** a prioribus seiunxit Mittelhaus (p. 55 ann.); perperam *μὲν ⟨γὰρ⟩* ci. Bern.; cf. 121, 17 || **12** *ὥσπερ ὁ σίδ.* F^{1}RyΘ || **12.13** *σίδ. μεστὸν ἰοῦ καὶ νόσ.* GV *σίδ. καὶ μεστὸν ἰοῦ νόσ.* **O** Ald. || **13** *ἀπολυσ.* J^{1}SΘ || **14** *ἀπέρριψεν* F^{1}RyΘ *ἀπορρίψαι* J^{1}S || **19** *οὐδὲ μιᾶς* GVvd^{I}JSy || **23** *ἐμφ. μὲν γὰρ* J^{1}SΘ

οὐκ ἀργαῖς οὐδὲ ταπειναῖς ἀλλ' ἐρρωμέναις μάλιστα καὶ νεανικαῖς προαιρέσεσι, καὶ τὸ παρὰ τῶν ὄχλων ῥόθιον πολλάκις συνεξαῖρον αὐτὴν καὶ συνεξωθοῦν τοῖς ἐπαίνοις |
820 *ἀκατάσχετον ποιεῖ καὶ δυσμεταχείριστον. ὥσπερ οὖν ὁ Πλάτων* (Rep. III 416e) *ἀκουστέον εἶναι τοῖς νέοις ἔλεγεν ἐκ παίδων εὐθύς, ὡς οὔτε περικεῖσθαι χρυσὸν αὐτοῖς ἔξωθεν οὔτε κεκτῆσθαι θέμις, οἰκεῖον ἐν τῇ ψυχῇ συμμεμιγμένον ἔχοντας, αἰνιττόμενος οἶμαι τὴν ἐκ γένους διατείνουσαν εἰς τὰς φύσεις αὐτῶν ἀρετήν· οὕτω παραμυθώμεθα τὴν φιλοτιμίαν, λέγοντες ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν* [*χρυσὸν*] *ἀδιάφθορον καὶ ἀκήρατον καὶ ἄχραντον ὑπὸ φθόνου καὶ μώμου τιμήν, ἀναλογισμῷ καὶ περιθεωρήσει*
B *τῶν πεπραγμένων ἡμῖν καὶ πεπολιτευμένων αὐξανομένην· διὸ μὴ δεῖσθαι γραφομένων τιμῶν ἢ πλαττομένων ἢ χαλκοτυπουμένων, ἐν αἷς καὶ τὸ εὐδοκιμοῦν ἀλλότριόν ἐστιν· ἐπαινεῖται γὰρ οὐχ ᾧ γέγονεν ἀλλ' ὑφ' οὗ γέγονεν ὡς ὁ Σαλπιγκτὴς καὶ ὁ Δορυφόρος. ὁ δὲ Κάτων, ἤδη τότε τῆς Ῥώμης καταπιπλαμένης ἀνδριάντων, οὐκ ἐῶν αὑτοῦ γενέσθαι 'μᾶλλον' ἔφη 'βούλομαι πυνθάνεσθαί τινας, διὰ τί μου ἀνδριὰς οὐ κεῖται ἢ διὰ τί κεῖται'. καὶ γὰρ φθόνον ἔχει τὰ τοιαῦτα καὶ νομίζουσιν οἱ πολλοὶ τοῖς μὴ λαβοῦσιν αὐτοὶ χάριν ὀφείλειν, τοὺς δὲ λαβόντας αὐτοῖς καὶ βαρεῖς*
□ *εἶναι, οἷον ἐπὶ μισθῷ †τὰς χρείας ἀπαιτοῦντες. ὥσπερ*

10sqq. 786e || **17** *Σαλπ.–Δορυφ.* cf. Plin. XXXIV 88 XXXV 130 XXXIV 55 || **17**sqq. 198ef Vit. Cat. mai. 19 p. 347d Amm. Marc. XIV 6, 8

9sq. *παραμυθούμ.* JS || **10.11** *χρυσὸν ἔχειν* F JSRyΠΘ || **11** del. Wil. || **12** *τιμήν, ἀναλογ.* Mittelhaus (p. 59, coll. 575e; Vit. Demetr. 52 p. 914f) *τιμὴν ἅμα λογ.* Ω; [*τιμὴν*] *ἅμα λογ.* Madv. (servato *χρυσὸν* l. 11, hiatus!) | *παραθεωρήσει* J^1Θ *παραμυθήσει* S *ἀναθεωρ.* Wy. || **13** *αὐξανομένην* Re. Wil. *-νόμενον* || **14** *χαλκῷ τυπούμενον* Fα *-ουμένων* AE || **16** *ᾧ*] *ὡς* GVkΦB | *ὡς* om. JSΘ || **17** *ὁ*^{1} om. J^1SΘ | *τότε* Re. *ποτὲ* || **18** *ἀναπιμπλ.* Φ J^2FΠ | *αὑτοῦ* GVΦ JSyΘ || **19** *μᾶλλον–πυνθάνεσθαι* om. Ry | *τινας* om. Φ || **20** *γὰρ* J^1S om. ***O*** | *φθόνου* Θ || **22** *αὐτοῖς* Madv. *αὑτοῖς* || **23** *ἀπαιτοῦντες* $G^2V^1F^1$ mg. JSRyΘΠ *ἐπαιτοῦντες* (prius *τ* in ras.) G^1 *γρ. ταῖς χρείαις ἐπαινοῦντες* G^1 mg. V^1 mg. kΦ *τὰς χρείας* (?) *ἐπαινοῦντες* F. – locus dubius; sed sensus esse debet: 'cives credunt se iis qui honores illos nacti non sunt ipsos gratiam debere, at eos qui illos

οὖν ὁ παραπλεύσας τὴν Σύρτιν εἶτ' ἀνατραπεὶς περὶ τὸν C πορθμὸν οὐθὲν μέγα πεποίηκεν οὐδὲ σεμνόν, οὕτως ὁ τὸ ταμιεῖον φυλαξάμενος καὶ τὸ δημοσιώνιον ἁλοὺς δὲ περὶ τὴν προεδρίαν ἢ τὸ πρυτανεῖον, ὑψηλῷ ⟨μὲν⟩ προσέπταικεν ἀκρωτηρίῳ βαπτίζεται δ' ὁμοίως. ἄριστος μὲν οὖν ὁ μηδενὸς δεόμενος τῶν τοιούτων ἀλλὰ φεύγων καὶ παραιτούμενος· ἂν δ' ᾖ μὴ ῥᾴδιον δήμου τινὰ χάριν ἀπώσασθαι καὶ φιλοφροσύνην πρὸς τοῦτο ῥυέντος, ὥσπερ οὐκ ἀργυρίτην οὐδὲ δωρίτην ἀγῶνα πολιτείας ἀγωνιζομένοις ἀλλ' ἱερὸν ὡς ἀληθῶς καὶ στεφανίτην ἐπιγραφή τις ἀρκεῖ καὶ πινάκιον καὶ ψήφισμα καὶ θαλλός, ὡς Ἐπιμενίδης ἔλαβεν ἐξ ἀκρο- D πόλεως καθήρας τὴν πόλιν. Ἀναξαγόρας δὲ τὰς διδομένας ἀφεὶς τιμὰς ᾐτήσατο τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἂν τελευτήσῃ, τοὺς παῖδας ἀφιέναι παίζειν καὶ σχολάζειν ἀπὸ τῶν μαθημάτων. τοῖς δὲ τοὺς Μάγους ἀνελοῦσιν ἑπτὰ Πέρσαις ἔδωκαν αὐτοῖς καὶ τοῖς ἀπ' αὐτῶν γενομένοις εἰς τοὔμπροσθεν τὰ σκέλη συνάπτοντας τῇ κεφαλῇ τὴν τιάραν φέρειν· τοῦτο γὰρ ἐποιήσαντο σύμβολον, ὡς ἔοικε, χωροῦντες ἐπὶ τὴν πρᾶξιν. ἔχει δέ τι καὶ ἡ τοῦ Πιττακοῦ τιμὴ πολιτικόν· ἧς γὰρ ἐκτήσατο χώρας τοῖς πολίταις

9sq. ad verba ἀγῶνα – ἱερ. ὡς ἀλ. cf. 785c || **11** Vit. Sol. 12 p. 84f cf. Diog. L. I 110 || **12**sqq. Diog. L. II 14 || **15**sqq. Herodot. III 76sqq. (de signis coniuratorum nihil scripsit) || **19**sqq. 858ab breviter Diog. L. I 75 al.

acceperunt sibi etiam molestos esse, cum honores ut debitos (ἀπ--αιτοῦντες) flagitent tamquam mercedem operum quae praestiterunt.' quare in l. 23 ἀπαιτοῦντας Amyot (ἐπὶ ταῖς χρείαις μισθὸν ἀπαιτοῦντας? Bern.) ἐπὶ μισθῷ τῆς (pro τὰς) χρείας ἀπαιτοῦντας (sc. τὰ τοιαῦτα 21 = tales honores) Po. καὶ ⟨οὐ⟩ in 22 et ἀπαιτοῦντες Madv.

1 σύρτην Φ S || **2** οὐδὲν J¹ S || **3** ταμεῖον J S || **3** τὸ δημοσιώνιον G³ et v. l. in V¹ k¹ Φ B¹ itemque Π τὸν δῆμον ὤνιον *O* || **4** add. Re. | προσέπταισεν B -αιεν E || **7** τινὰ] τὴν Ry || **11** -μενίδης -**12** τὴν om. A¹ (1 l. in α, cf. p. 114, 3–5) | θάλλος J S θάλος Φ | ὡς] ἢ καὶ J¹ S || **15** μάγους] γάμους Ry νόμους J τοὺς + lac. + μους ἀν. S || **16—18** εἰς τοὔμπρ. - τιάρ. φέρειν G¹ V¹ τῇ κεφ. om. F¹ mg. J¹ S Ry Θ εἰς τοὔμπρ. τῆς κεφ. τὴν τιάρ. φορεῖν G³ mg. Φ (om. τὴν) V mg. F¹ J² Π | φέρειν G¹ V¹ J¹ F¹ mg. S Ry Θ φορεῖν *O* || **18** χωροῦν J¹ S || **19** τοῦ om. Φ

E *γῆν ὅσην ἐθέλοι λαβεῖν κελευσθεὶς ἔλαβε τοσαύτην, ὅσην ἐπῆλθε τὸ ἀκόντιον αὐτοῦ βαλόντος· ὁ δὲ Ῥωμαῖος Πόπλιος, ἣν ἡμέρᾳ μιᾷ χωλὸς ὢν περιήροσεν. οὐ γὰρ μισθὸν εἶναι δεῖ τῆς πράξεως ἀλλὰ σύμβολον τὴν τιμήν, ἵνα καὶ διαμένῃ πολὺν χρόνον, ὥσπερ ἐκεῖναι διέμειναν. τῶν δὲ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως τριακοσίων ἀνδριάντων οὐδεὶς ἔσχεν ἰὸν οὐδὲ πίνον, ἀλλὰ πάντες ἔτι ζῶντος προανηρέθησαν· τοὺς δὲ Δημάδου κατεχώνευσαν εἰς ἀμίδας· καὶ πολλαὶ τοιαῦτα τιμαὶ πεπόνθασιν οὐ μοχθηρίᾳ τοῦ λαβόντος μόνον ἀλλὰ καὶ μεγέθει τοῦ δοθέντος δυσχεραν-*
F *θεῖσαι. διὸ κάλλιστον καὶ βεβαιότατον εὐτέλεια τιμῆς φυλακτήριον, αἱ δὲ μεγάλαι καὶ ὑπέρογκοι καὶ βάρος ἔχουσαι παραπλησίως τοῖς ἀσυμμέτροις ἀνδριᾶσι ταχὺ περιτρέπονται.*

28. *Ὀνομάζω δὲ νῦν τιμάς, ἃς οἱ πολλοὶ κατ' Ἐμπεδοκλέα* (B 9, 5)

'ᾗ θέμις ⟨οὐ⟩ καλέουσι, νόμῳ δ' ἐπίφημι καὶ αὐτός·'

ἐπεὶ τήν γ' ἀληθινὴν τιμὴν καὶ χάριν ἱδρυμένην ἐν εὐνοίᾳ καὶ διαθέσει τῶν μεμνημένων οὐχ ὑπερόψεται πολιτικὸς

2sq. Vit. Popl. 16 p. 106a Liv. II 10, 12 Dionys. Hal. ant. Rom. V 35, 1 Dio C. fr. 24, 5 || **3**sq. cf. p. 112, 22sqq. 539e || **5**sqq. Strab. IX 20 (C. 398) Diog. L. V 77 (RE IV 2820 Martini) || **8** error Plut. vid. esse; idem de Demetrii statuis narratum locis ad l. 5 laud. (Mittelhaus p. 44) || **12** *βάρος*] cf. p. 112, 22 || **17** 1113ab || **18**sqq. cf. p. 115, 24sqq. et l. l. Vit. Agid. 2 p. 795d

1 *ὅσην ἐθέλοι* GVk (*ἐθέλει,* ss. *οι* m. 1) *ὅσα ἐθέλει* Φ (*γῆν* om.) *ἣν ἂν ἐθελοι* JFRyαA *ἂν ἐθέλοι* SE *ἣν ἂν ἐθέλει* Z *ἣν ἐθέλῃ,* ss. *οι* B^1 || **2** *Πόπλιος* error Plut. (an librariorum?); in Vit. Popl. *κόκλιος* libri exhibent (RE VIII 2335 Münzer), *κόκλης* Basil. || **3** *ἣν* Ω, etiam in Vit. Popl.; *ὅσην* Wy. Bern. || **3.4** *δεῖ* post *πράξ.* trp. Ry *οὐ*– **5** *χρόνον* om. A^1 (cf. p. 113, 11 sq.) || **4** *καὶ* om. G^1ΦRy || **5** *δὲ* om. G^1Φ || **6** *τριακ.* om. J^1SE || **7** *πῖνον* GVkd^IzΘE || **8** *ἀμηνίαν* Φ || **9** *τοιαῦται* GVkd^IvRyZ || **11** *διὸ καὶ* J^1S || **13** *ἀνδράσι* J^1SΘ || **15** *ἃς*] *ὡς* Φ || **17** *ἡ* G^1Φ *ᾗ* ***O*** *ᾗ* Diels | add. Mez. *οὐ θέμις ᾗ καλέουσι* Wil. (Hermes 65, 1930, 246) | *νόμω δ' ἐπίφημι* G^3V^1 mg. (*ἐπει* ss.) kΦ *ὅμως ἐπίφημι* J^2F^2ΘΠ (cf. 1113b codd.) *ὅσω δ' ἔπιφημὶ* V^1 *ὅσω δ' ἔπει* (*δέπῃ* m. 2) *φημὶ* G^1k mg. *ὅσω δέπῃ φημὶ* F^1 J^1 (*ὅσον*) SB^1 mg. || **18** *ἐν* om. GVΦ; recte?

ἀνήρ, | οὐδέ γε δόξαν ἀτιμάσει φεύγων τὸ ʽτοῖς πέλας ἀνδάνειν᾽, ὡς ἠξίου Δημόκριτος (B 153). *οὐδὲ γὰρ κυνῶν ἀσπασμὸς οὐδ᾽ ἵππων εὔνοια θηραταῖς καὶ ἱπποτρόφοις ἀπόβλητον, ἀλλὰ καὶ χρήσιμον καὶ ἡδὺ συντρόφοις καὶ συνήθεσι ζῴοις τοιαύτην ἐνεργάσασθαι διάθεσιν πρὸς αὑτόν, οἵαν ὁ Λυσιμάχου κύων ἐπεδείκνυτο καὶ τῶν Ἀχιλλέως ἵππων ὁ ποιητὴς* (*Τ* 404sqq.) *διηγεῖται περὶ τὸν Πάτροκλον· οἶμαι δ᾽ ἂν καὶ τὰς μελίττας ἀπαλλάττειν βέλτιον, εἰ τοὺς τρέφοντας καὶ θεραπεύοντας ἀσπάζεσθαι καὶ προσίεσθαι μᾶλλον ἢ κεντεῖν καὶ χαλεπαίνειν ἐβούλοντο· νυνὶ δὲ ταύτας μὲν καπνῷ κολάζουσιν, ἵππους δ᾽* B *ὑβριστὰς καὶ κύνας ἀποστάτας κλοιοῖς καὶ χαλινοῖς ἄγουσιν ἠναγκασμένους· ἄνθρωπον δ᾽ ἀνθρώπῳ χειροήθη καὶ πρᾶον ἑκουσίως οὐδὲν ἀλλ᾽ ἢ πίστις εὐνοίας καὶ καλοκαγαθίας δόξα καὶ δικαιοσύνης παρίστησιν. ἣ καὶ Δημοσθένης* (6,24) *ὀρθῶς μέγιστον ἀποφαίνεται πρὸς τοὺς τυράννους φυλακτήριον ἀπιστίαν ταῖς πόλεσι· τοῦτο γὰρ μάλιστα τῆς ψυχῆς τὸ μέρος, ᾧ πιστεύομεν, ἁλώσιμόν ἐστιν. ὥσπερ οὖν τῆς Κασάνδρας ἀδοξούσης ἀνόνητος ἦν ἡ μαντικὴ τοῖς πολίταις,* (Eurip. Alex. fr. 11 Sn.)

ʽἄκραντα γάρ μ᾽ ε᾽ φησίν ʽἔθηκε θεσπίζειν θεός,
καὶ πρὸς παθόντων κἂν κακοῖσι κειμένων
σοφὴ κέκλημαι, πρὶν παθεῖν δὲ μαίνομαι·᾽ C

οὕτως ἡ πρὸς Ἀρχύταν πίστις καὶ πρὸς Βάττον εὔνοια τῶν πολιτῶν μεγάλα τοὺς χρωμένους αὐτοῖς διὰ τὴν δόξαν

6 *Λυσ.*] 970c Plin. VIII 143 FGrH II 151 (Dur. fr. 55, cum locis a Jacoby laud.) Ael. n. an. VI 25 al. || **14.15** *πίστ. εὐν. -δόξα*] cf. p. 6, 6sq.; 61, 18; 115, 21sqq. || **24** — p. 116, 5 cf. l. 14sq. cum annot. 114, 18 539f 777e 799c Cic. Lael. 61 || **24** — p. 116, 1 *Ἀρχ.*] Diog. L. VIII 79 (82) Ael. v. h. III 17; VII 14 | *Βάττ.*] Pind. Pyth. V 55sqq. 87sqq. Diod. VIII 29, 2; 30, 1 (RE III 147 Ed. Meyer)

1 *ἀνδάν.* GVzJkΘ || **3** *καὶ* om. ΦB || **4** *ἀπόβλ. - συντρ.* om. E | *καὶ*[1] om. Φ || **5.6** *αὐτὸν* GVvzJkyS | *πρὸς αὐτ.* om. E || **10.11** *ἠβούλ.* JSZ || **12** *χαλινοῖς* ⟨*λύκοις*⟩ coll. 641f Kron. || **15** *δικαιοσύνη* G[1]Z | *ἣ*] *ἦν* FJSΠΘ || **18** *ᾧ πιστ.* om. J[1]S || **21** *ἀκράαντα* GVFk *ἀκράαντον* JSRy || **24** *βάτον* Jy

ὠφέλησε. καὶ τοῦτο μὲν πρῶτον καὶ μέγιστον ἔνεστι τῇ δόξῃ τῇ τῶν πολιτικῶν ἀγαθόν, ἡ πάροδον ἐπὶ τὰς πράξεις διδοῦσα πίστις· δεύτερον δ' ὅτι πρὸς τοὺς βασκάνους καὶ πονηροὺς ὅπλον ἡ παρὰ τῶν πολλῶν εὔνοια τοῖς ἀγαθοῖς ἐστιν (Hom. Δ 130)

. . . *'ὡς ὅτε μήτηρ*
παιδὸς ἐέργει μυῖαν, ὅθ' ἡδέι λέξεται ὕπνῳ,'

ἀπερύκουσα τὸν φθόνον καὶ πρὸς τὰς δυνάμεις ἐπανισοῦσα τὸν ἀγεννῆ τοῖς εὐπατρίδαις καὶ τὸν πένητα τοῖς D *πλουσίοις καὶ τὸν ἰδιώτην τοῖς ἄρχουσι· καὶ ὅλως, ὅταν ἀλήθεια καὶ ἀρετὴ προσγένηται, φορόν ἐστι πνεῦμα καὶ βέβαιον ἐπὶ τὴν πολιτείαν. σκόπει δὲ τὴν ἐναντίαν καταμανθάνων διάθεσιν ἐν τοῖς παραδείγμασι. τοὺς μέν γε Διονυσίου παῖδας καὶ τὴν γυναῖκα καταπορνεύσαντες οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀνεῖλον, εἶτα καύσαντες τὰ σώματα τὴν τέφραν κατέσπειραν ἐκ πλοίου κατὰ τῆς θαλάττης. Μενάνδρου δέ τινος ἐν Βάκτροις ἐπιεικῶς βασιλεύσαντος εἶτ' ἀποθανόντος ἐπὶ στρατοπέδου, τὴν μὲν ἄλλην ἐποιήσαντο κηδείαν κατὰ τὸ κοινὸν αἱ πόλεις, περὶ δὲ τῶν λειψάνων* E *αὐτοῦ καταστάντες εἰς ἀγῶνα μόλις συνέβησαν, ὥστε νειμάμενοι μέρος ἴσον τῆς τέφρας ἀπελθεῖν, καὶ γενέσθαι μνημεῖα παρὰ πᾶσι τοῦ ἀνδρός. αὖθις Ἀκραγαντῖνοι μὲν ἀπαλλαγέντες Φαλάριδος ἐψηφίσαντο μηδένα φορεῖν ἱμάτιον γλαύκινον, οἱ γὰρ ὑπηρέται τοῦ τυράννου γλαυκί-*

2.3 ad verba cf. 345c Vit. Agid. 2 p. 795d; ad rem Cic. off. II 33 (Panaetius) || **4.5** Dion. Pr. 1, 31 || **12** sqq. Vit. Timol. 13 p. 242c Strab. VI 8 (C 260) Ael. v. h. VI 12; IX 8 Athen. XII 541 de || **16** sqq. W. W. Tarn, The Greeks in Bactria and India, 1938 || **22** — p. 117, 1 alia, sed non plane dissimilia Aristot. fr. 611, 69 R. (post Phalaridis tyrannidem Acragantini habebant *περιπόρφυρα ἱμάτια*)

1.2 *τῇ δόξῃ τῶν π.* G¹v J¹S | *ἀγαθῶν* JSΘ || **4** *περὶ* SZ¹ || **7** *ὅθ' ἡδ. λ. ὕπνῳ* om. G¹Φk || **8** *ἐπανιοῦσα* GVF¹J¹Skα et A a. c. || **9** *ἀγενῆ* GVzSkZ² || **12** *πόλιν* Φ | *δὲ καὶ τὴν* JS || **13** *ἐν*] *καὶ* J¹S | *τοὺς*] *τὰς* Koraes, quia in Vit. Timol. et ap. Ael. *θυγατέρες* nominantur; sed interfecti sunt etiam filii, ibidem | *γε*] *γάρ* J²Π edd. | *διονυσίους* Φ || **14** *πορνεύσ.* J¹S || **15** *κατακαύσ.* Θ || **16** *τῆς* om. Φ || **19** *τὸ* om. G¹Φ

νοις ἐχρῶντο περιζώμασι· Πέρσαι δ', ὅτι γρυπὸς ἦν Κῦρος, ἔτι καὶ νῦν ἐρῶσι τῶν γρυπῶν καὶ καλλίστους ὑπολαμβάνουσιν.

29. Οὕτως ἁπάντων ἐρώτων ἰσχυρότατος ἅμα καὶ θειότατός ἐστιν ὁ πόλεσι καὶ δήμοις πρὸς ἕνα δι' ἀρετὴν ἐγγινόμενος· αἱ δ' ἀπὸ θεάτρων ἢ νεμήσεων ἢ μονομάχων F ψευδώνυμοι τιμαὶ καὶ ψευδομάρτυρες ἑταιρικαῖς ἐοίκασι κολακείαις ὄχλων, ἀεὶ τῷ διδόντι καὶ χαριζομένῳ προσμειδιώντων ἐφήμερόν τινα καὶ ἀβέβαιον δόξαν. εὖ μὲν οὖν ὁ πρώτως εἰπὼν καταλυθῆναι δῆμον ὑπὸ τοῦ πρώτου δεκάσαντος συνεῖδεν, ὅτι τὴν ἰσχὺν ἀποβάλλουσιν οἱ πολλοὶ τοῦ λαμβάνειν ἥττονες γενόμενοι· | δεῖ δὲ καὶ τοὺς δεκά- 822 ζοντας οἴεσθαι καταλύειν ἑαυτούς, ὅταν ἀναλωμάτων μεγάλων ὠνούμενοι τὴν δόξαν ἰσχυροὺς ποιῶσι καὶ θρασεῖς τοὺς πολλούς, ὡς μέγα τι καὶ δοῦναι καὶ ἀφελέσθαι κυρίους ὄντας.

30. Οὐ μὴν διὰ τοῦτο μικρολογητέον ἐν τοῖς νενομισμένοις φιλοτιμήμασι, τῶν πραγμάτων εὐπορίαν παρεχόντων· ὡς μᾶλλον οἱ πολλοὶ μὴ μεταδιδόντα τῶν ἰδίων πλούσιον ἢ πένητα τῶν δημοσίων κλέπτοντα δι' ἔχθους ἔχουσιν, ὑπεροψίαν τοῦτο καὶ περιφρόνησιν αὑτῶν ἐκεῖνο δ' ἀνάγκην ἡγούμενοι. γιγνέσθωσαν οὖν αἱ μεταδόσεις πρῶτον μὲν ἀντὶ μηδενός· οὕτω γὰρ ἐκπλήττουσι καὶ B χειροῦνται μᾶλλον τοὺς λαμβάνοντας. ἔπειτα σὺν καιρῷ πρόφασιν ἀστείαν καὶ καλὴν ἔχοντι, μετὰ τιμῆς θεοῦ πάντως ἀγούσης πρὸς εὐσέβειαν· ἐγγίγνεται γὰρ ἅμα τοῖς πολλοῖς ἰσχυρὰ διάθεσις καὶ δόξα τοῦ τὸ δαιμόνιον εἶναι μέγα καὶ σεμνόν, ὅταν, οὓς αὐτοὶ τιμῶσι καὶ μεγάλους

4—6 Cic. Lael. 61 || 6 cf. p. 31, 15 || 10 Vit. Cor. 14 p. 220ab

1 ἦν ὁ κ. E || 2 ἔτι νῦν G¹Φ || 4 οὗτος G¹ΦFΠ | ἁπάντ.] ὁ πάντ. G¹Φ || 5 ἐστι πόλ. G¹Φ || 6 ὑπὸ J¹SRyΘ || 8 καὶ χαρ. προσμειδ. om. J¹SRy | προσμειδιῶντι χαριζομένων Φ | προσμειδιῶντι Θ || 9 δόξαν παρεχόντων J¹SRyΘ || 10 πρώτως Π πρῶτος O, def. Wil., sed πρώτ. cum καταλυθ., non cum εἰπ. coniung., cf. etiam Vit. Cor. || 12 γεγονότες J¹S || 14 ποιοῦσι Φ || 15 ἀφελ. καὶ δοῦναι JFSRyΘΠ || 20 ἔχθρας vd¹F J²ΠΘ || 21 αὑτ.] Bern. αὐτ. || 25 πάντας Re. || 27 τὸ om. G¹Φ

νομίζουσιν, οὕτως ἀφειδῶς καὶ προθύμως περὶ τὸ θεῖον ὁρῶσι φιλοτιμουμένους. ὥσπερ οὖν ὁ Πλάτων ἀφεῖλε τῶν παιδευομένων νέων τὴν ἁρμονίαν τὴν Λύδιον καὶ τὴν Ἰαστί, τὴν μὲν τὸ θρηνῶδες καὶ φιλοπενθὲς ἡμῶν ἐγείρου-
C *σαν τῆς ψυχῆς, τὴν δὲ τὸ πρὸς ἡδονὰς ὀλισθηρὸν καὶ ἀκόλαστον αὔξουσαν, οὕτως σὺ τῶν φιλοτιμιῶν ὅσαι τὸ φονικὸν καὶ θηριῶδες ἢ τὸ βωμολόχον καὶ ἀκόλαστον ἐρεθίζουσι καὶ τρέφουσι, μάλιστα μὲν ἐξέλαυνε τῆς πόλεως, εἰ δὲ μή, φεῦγε καὶ διαμάχου τοῖς πολλοῖς αἰτουμένοις τὰ τοιαῦτα θεάματα· χρηστὰς δὲ καὶ σώφρονας ἀεὶ ποιοῦ τῶν ἀναλωμάτων ὑποθέσεις, τὸ καλὸν ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἐχούσας τέλος ἢ τὸ γοῦν ἡδὺ καὶ κεχαρισμένον ἄνευ βλάβης καὶ ὕβρεως προσούσης.*

31. *Ἂν δ' ᾖ τὰ τῆς οὐσίας μέτρια καὶ κέντρῳ καὶ διαστή-*
D *ματι περιγραφόμενα πρὸς τὴν χρείαν, οὔτ' ἀγεννὲς οὔτε ταπεινὸν οὐδέν ἐστι πενίαν ὁμολογοῦντα ταῖς τῶν ἐχόντων ἐξίστασθαι φιλοτιμίαις, καὶ μὴ δανειζόμενον οἰκτρὸν ἅμα καὶ καταγέλαστον εἶναι περὶ τὰς λειτουργίας· οὐ γὰρ λανθάνουσιν ἐξασθενοῦντες ἢ φίλοις ἐνοχλοῦντες ἢ θωπεύοντες δανειστάς, ὥστε μὴ δόξαν αὐτοῖς μηδ' ἰσχὺν ἀλλὰ μᾶλλον αἰσχύνην καὶ καταφρόνησιν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀναλωμάτων ὑπάρχειν. διὸ χρήσιμον ἀεὶ πρὸς τὰ τοιαῦτα μεμνῆσθαι τοῦ Λαμάχου καὶ τοῦ Φωκίωνος· οὗτος μὲν γάρ, ἀξιούντων αὐτὸν ἐν θυσίᾳ τῶν Ἀθηναίων ἐπιδοῦναι*
E *καὶ κροτούντων πολλάκις 'αἰσχυνοίμην ἄν' εἶπεν 'ὑμῖν μὲν ἐπιδιδοὺς Καλλικλεῖ δὲ τούτῳ μὴ ἀποδιδούς,' δείξας τὸν δανειστήν· Λάμαχος δ' ἐν τοῖς τῆς στρατηγίας ἀεὶ*

2sq. cf. Plat. Rep. III 398e (ubi *μιξολυδιστί,* id quod etiam in Plut. pro *Λύδιον* dub. ci. Bern., et *συντονολυδιστί* sunt *θρηνώδεις ἁρμονίαι*; sed cf. Ps. Plut. 1136bc) || **14** *κέντρῳ κ. διαστ.*] cf. adn. ad III 307,2 || **23**sqq. 533a 188a Vit. Phoc. 9 p. 745cd || **27**sqq. Vit. Nic. 15 p. 533b

1 *νομίζωσιν* G a. c.? FkRy(?) B a. c. αA (edd. ante Bern.) || **3.4** *τὴν ἰαστί* G^{1} (ante ras.) $G^{3}V^{1}$ mg. ΦF^{1} *τὴν φρύγιον* $G^{2}V^{1}$ in linea F^{1} mg. **O** (edd. ante Bern.; *τὴν φρύγιον καὶ τὴν ἰαστί* k) || **5** *τὸ* om. vS || **6** *φιλονεικιῶν* Φ || **9** *αἰτιωμ.* E || **22** *διὸ* om. Φ | verba post *ἀεὶ προ* – 121,4 *χο* om. F || **25** *μὲν* om. GVkΦ || **27** *ἐν* om. GVkΦ

προσέγραφεν ἀπολογισμοῖς ἀργύριον εἰς κρηπῖδας αὐτῷ καὶ ἱμάτιον· Ἕρμωνι δὲ Θεσσαλοὶ φεύγοντι τὴν ἀρχὴν ὑπὸ πενίας ἐψηφίσαντο λάγυνον οἴνου κατὰ μῆνα διδόναι καὶ μέδιμνον ἀλφίτων ἀφ' ἑκάστης τετράδος. οὕτως οὔτ' ἀγεννές ἐστι πενίαν ὁμολογεῖν, οὔτε λείπονται πρὸς F *δύναμιν ἐν πόλεσι τῶν ἑστιώντων καὶ χορηγούντων οἱ πένητες, ἂν παρρησίαν ἀπ' ἀρετῆς καὶ πίστιν ἔχωσι. δεῖ δὴ μάλιστα κρατεῖν ἑαυτῶν ἐν τοῖς τοιούτοις, καὶ μήτ' εἰς πεδία καταβαίνειν πεζὸν ἱππεῦσι μαχούμενον μήτ' ἐπὶ στάδια καὶ θυμέλας καὶ τραπέζας πένητα πλουσίοις, ὑπὲρ δόξης καὶ δυναστείας διαγωνιζόμενον, ἀλλ' ἀπ' ἀρετῆς καὶ φρονήματος ἀεὶ μετὰ λόγου πειρωμένοις ἄγειν τὴν πόλιν, οἷς οὐ μόνον τὸ καλὸν καὶ τὸ σεμνὸν | ἀλλὰ καὶ* 823 *τὸ κεχαρισμένον καὶ ἀγωγὸν ἔνεστι 'Κροισείων ἐρατώτερον στατήρων'. οὐ γὰρ αὐθάδης οὐδ' ἐπαχθὴς ὁ χρηστός, οὐδ' αὐθέκαστος [ἐστιν] ὁ σώφρων ἀνὴρ* (Trag. adesp. 415)

'στείχει πολίταις ὄμμ' ἔχων ἰδεῖν πικρόν,'

ἀλλὰ πρῶτον μὲν εὐπροσήγορος καὶ κοινὸς ὢν πελάσαι καὶ προσελθεῖν ἅπασιν, οἰκίαν τε παρέχων ἄκλειστον ὡς λιμένα φύξιμον ἀεὶ τοῖς χρῄζουσι, καὶ τὸ κηδεμονικὸν καὶ φιλάνθρωπον οὐ χρείαις οὐδὲ πράξεσι μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ συναλγεῖν πταίουσι καὶ κατορθοῦσι συγχαίρειν ἐπιδεικνύ-

14 *Κροις. ἐρατ. στατ.*] cf. Wilamowitz, Hermes LXII (1927) 297, qui haec ex Heraclidis Pontici iunioris opere *Λέσχαι* fluxisse statuit || **19**sq. Xen. Ag. 9, 1. 2 Sen. clem. I 13, 4 || **22**sq. Xen. Cyr. I 6, 24; VIII 2, 2

1 *προσέγραψεν* Ry | *λογισμοῖς* G^1Φ (*-μῶν*) Vk | *αὐτῷ* Ald. *αὐτ.* | *καὶ* om. J^1S || **4** *ἀφ' ἑκ. τετρ.* om. G^1Φk || **8** *δὴ*] *δὲ* AE *δὲ καὶ* J^1S || **11** *διαγωνιούμενον* Kron. | *ἀλλ'* om. J^1S *ἀλλ⟨ὰ τοῖς⟩ ἀπ' ἀρ.* Bern. || **12** *πειρωμένοις* opp. *πλουσίοις*; *πειρωμένους* ci. Castiglioni *πειρῶ μόνοις* Kron. || **13** *καὶ σεμνὸν* JSRy || **14** *τὸ ἀγωγὸν* JSRyZB ex corr.?, edd. | *κροισίων* ΠΘ | *ἐρατώτ.* Φ JS (*ἐραιτώτ.* Ald.) *ἐρατότερον* GVkΘ *αἱρετώτ.* **O** || **16** *αὐθέκ.* J^2k p. c. mg. ΠΘ *ὡς ἕκαστος* **O** | *ἐστιν* del. Hu. | post *ἀνὴρ* add. *καὶ* $J^2α^2$, edd. inde ab Ald. (om. Xyl. interpr.?) || **20** *τε* om. J^1S || **22** *τῷ*] *τὸ* Φ J^1RyZ

μενος· οὐδαμῇ δὲ λυπηρὸς οὐδ' ἐνοχλῶν οἰκετῶν πλήθει B *περὶ λουτρὸν ἢ καταλήψεσι τόπων ἐν θεάτροις οὐδὲ τοῖς εἰς τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν ἐπιφθόνοις παράσημος· ἀλλ' ἴσος καὶ ὁμαλὸς ἐσθῆτι καὶ διαίτῃ καὶ τροφαῖς παίδων καὶ θεραπείᾳ γυναικός, οἷον ὁμοδημεῖν καὶ συνανθρωπεῖν τοῖς πολλοῖς βουλόμενος. ἔπειτα σύμβουλον εὔνουν καὶ συνήγορον ἄμισθον καὶ διαλλακτὴν εὐμενῆ πρὸς γυναῖκας ἀνδρῶν καὶ φίλων πρὸς ἀλλήλους παρέχων ἑαυτόν, οὐ μικρὸν ἡμέρας μέρος ἐπὶ τοῦ βήματος ἢ τοῦ λογείου πολιτευόμενος, εἶτ' ἤδη πάντα τὸν ἄλλον βίον*

'ἕλκων ἐφ' αὐτὸν ὥστε καικίας νέφη'

C *τὰς χρείας καὶ τὰς οἰκονομίας πανταχόθεν· ἀλλὰ δημοσιεύων ἀεὶ ταῖς φροντίσι καὶ τὴν πολιτείαν βίον καὶ πρᾶξιν, οὐκ ἀσχολίαν ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ λειτουργίαν ἡγούμενος, πᾶσι τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐπιστρέφει καὶ προσάγεται τοὺς πολλούς, νόθα καὶ κίβδηλα τὰ τῶν ἄλλων θωπεύματα καὶ δελεάσματα πρὸς τὴν τούτου κηδεμονίαν καὶ φρόνησιν ὁρῶντας. οἱ μὲν γὰρ Δημητρίου κόλακες οὐκ ἠξίουν βασιλεῖς τοὺς ἄλλους προσαγορεύειν, ἀλλὰ τὸν μὲν Σέλευκον ἐλεφαντάρχην τὸν δὲ Λυσίμαχον γαζοφύλακα τὸν δὲ Πτολεμαῖον ναύαρχον ἐκάλουν τὸν δ'* D *Ἀγαθοκλέα νησιάρχην· οἱ δὲ πολλοί, κἂν ἐν ἀρχῇ τὸν ἀγαθὸν*

1 *λυπ. – ἐνοχλ.*] cf. p. 104, 6 et 94, 14 || **9—12** cf. 785cde || **10** cf. p. 27, 15sq. || **11** cf. 88d Com. adesp. 1229K. trag. adesp. 75 N. || **20**sqq. Vit. Demetr. 25 p. 900cd Athen. VI 261b || **22**sqq. cf. 805c

1 *δὲ* om. Θ | *οὐδὲ*] *ὁ δὲ* **Ry** || **3** *παράσημον* **GVk** a. c. **R** (*-σιμ-*) **y** *ἐπίφθονος παρασήμοις*? Ha. (ut respondeat ad *λυπηρὸς – ἐνοχλ.* v. 1) || **6** *τοῖς πολλ.* om. **B** | *βουλόμενον* **GVk**d^1**y** || **8** *φίλους* **GVk** a. c. **R** *φίλοις* **B** || **9** *λογίου* **Gv** a. c. **VJkSRy** || **10** *εἶτα ἤδη πάντα τὸν ἄλλον βίον* G^1 p. c. Φ (*ἤδη τ. ἄλλ. ἅπαντα β.* d^1) V^1 J^1**kSB** *εἶτα μὴ παρὰ τῶν ἄλλον β.* G^1 a. c. *ἢ τὰ μὲν παρὰ τὸν ἄλλον* G^3 mg. V^1 mg. (sine *μὲν*) *ἢ τὰ μὴ παρὰ τῶν ἄλλων* J^2 mg. **R** (*βίων*) **y** (*βίων*) *ἢ τὰ μὴ παρὰ τῶν ἄλλων εἶτα ἤδη πάντα τὸν ἄλλον βίον* (ut vid. J^1+J^2) ZΠ (Ald.) *εἶτα ἤδη παρὰ πάντα τὸν ἄλλον β.* Basil. || **11** *αὑτ.* RΠ *ἑαυτ.* **O** | *καὶ βίας* Φ || **13** *βίον ἀεὶ καὶ* **E** || **15** *καὶ τοῖς τοι.* om. J^1S || **16** *τὰ* om. J^1S || **19.20** *ἀλλὰ καὶ τὸν σέλ.* **GVk** (*καὶ* del.) ΦRy

καὶ φρόνιμον ἀπορρίψωσιν, ὕστερον καταμανθάνοντες αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἦθος τοῦτον ἡγοῦνται μόνον πολιτικὸν καὶ δημοτικὸν καὶ ἄρχοντα, τῶν δ' ἄλλων τὸν μὲν χορηγὸν τὸν δ' ἑστιάτορα τὸν δὲ γυμνασίαρχον καὶ νομίζουσι καὶ καλοῦσιν. εἶθ' ὥσπερ ἐν τοῖς συμποσίοις, Καλλίου δαπανῶντος ἢ Ἀλκιβιάδου, Σωκράτης ἀκούεται καὶ πρὸς Σωκράτην πάντες ἀποβλέπουσιν, οὕτως ἐν ταῖς ὑγιαινούσαις πόλεσιν Ἰσμηνίας μὲν ἐπιδίδωσι καὶ δειπνίζει Λίχας καὶ χορηγεῖ Νικήρατος, Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ E Ἀριστείδης καὶ Λύσανδρος καὶ ἄρχουσι καὶ πολιτεύονται καὶ στρατηγοῦσι. πρὸς ἃ χρὴ βλέποντα μὴ ταπεινοῦσθαι μηδ' ἐκπεπλῆχθαι τὴν ἐκ θεάτρων καὶ ὀπτανείων καὶ πολυανδρίων προσισταμένην τοῖς ὄχλοις δόξαν, ὡς ὀλίγον χρόνον ἐπιζῶσαν καὶ τοῖς μονομάχοις καὶ ταῖς σκηναῖς ὁμοῦ συνδιαλυομένην, ἔντιμον δὲ μηδὲν μηδὲ σεμνὸν ἔχουσαν.

32. Οἱ μὲν ἔμπειροι θεραπείας καὶ τροφῆς μελιττῶν τὸν μάλιστα βομβοῦντα τῶν σίμβλων καὶ θορύβου μεστὸν τοῦτον εὐθηνεῖν καὶ ὑγιαίνειν νομίζουσιν· ᾧ δὲ τοῦ λογικοῦ καὶ πολιτικοῦ σμήνους ἐπιμέλειαν ἔχειν ὁ θεὸς ἔδω- F κεν, ἡσυχίᾳ μάλιστα καὶ πραότητι δήμου τεκμαιρόμενος εὐδαιμονίαν τὰ μὲν ἄλλα τοῦ Σόλωνος ἀποδέξεται καὶ μιμήσεται κατὰ δύναμιν, ἀπορήσει δὲ καὶ θαυμάσει τί παθὼν ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ ἔγραψεν ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει πόλεως μηδετέροις προσθέμενον. | οὔτε γὰρ σώματι νο- 824

6 *Ἀλκιβ.*] erratum Plut. (aut scribae alicuius?) pro *Ἀγάθωνος* esse putat Koraes || 8 *Ἰσμ.*] cf. 472d (Ism.-Epamin.) 527b Xen. Mem. I 2, 61 RE IX 2136 Swoboda || 9 *Λίχ.*] Vit. Cim. 10 p. 484f (in RE XIII 211sq. nihil de hac re) | *Νικήρ.*] Diod. XIV 5, 5; 6 (RE XVII 313 Reincke) || 18sq. cf. Aristot. h. an. X 627a 28sqq. || 22sqq. 965d 550c Vit. Sol. 20 p. 89a Aristot. Ath. resp. 8, 5 Cic. Att. X 1, 2 Gell. II 12 || 25 – p. 122, 10 medicinae comparatio videtur effluxisse e verbo *συννοσεῖν* in Vit. Sol., Mittelhaus p. 14

3 *τῶν μὲν* Φ || 4 *ρηγὸν* denuo inc. F, cf. p. 118, 22 || 8 *μὲν* J²Π om. *O*, recte? || 9 *ἐπαμιν.* V J S a. c. *Z* | *καὶ²* om. J¹S || 10 *καὶ²* del. dub. Re. || 17 *μὲν οὖν ἔμπ.* J Sα² edd. || 19 *εὐθενεῖν* G *εὐσθενεῖν* VkΦR || 20 *ὁ* om. SΘ || 25 *προστιθέμ.* Φ | *γὰρ ἐν σώμ.* FΠ edd. | *τῷ νοσοῦν* F *τὸν ν.* J

σοῦντι γίνεται μεταβολῆς ἀρχὴ πρὸς τὸ ὑγιαίνειν ἀπὸ τῶν συννοσούντων μερῶν, ἀλλ᾽ ὅταν ἡ παρὰ τοῖς ἐρρωμένοις ἰσχύσασα κρᾶσις ἐκστήσῃ τὸ παρὰ φύσιν· ἔν τε δήμῳ στασιάσαντι μὴ δεινὴν μηδ᾽ ὀλέθριον στάσιν ἀλλὰ παυσομένην ποτὲ δεῖ τὸ ἀπαθὲς καὶ τὸ ὑγιαῖνον ἐγκεκρᾶσθαι πολὺ καὶ παραμένειν καὶ συνοικεῖν· ἐπιρρεῖ γὰρ τούτῳ τὸ οἰκεῖον ἐκ τῶν σωφρονούντων καὶ δίεισι διὰ τοῦ νενοσηκότος· αἱ δὲ δι᾽ ὅλων ἀναταραχθεῖσαι πόλεις κομιδῇ διεφθάρησαν, ἂν μή τινος ἀνάγκης ἔξωθεν τυχοῦσαι καὶ κολάσεως ὑπὸ κακῶν βίᾳ σωφρονήσωσιν. οὐ μὴν ἀναίσθητον
B *οὐδ᾽ ἀνάλγητον ἐν στάσει καθῆσθαι προσήκει τὴν περὶ αὐτὸν ἀταραξίαν ὑμνοῦντα καὶ τὸν ἀπράγμονα βίον καὶ μακάριον, ἐν ἑτέροις ἐπιτερπόμενον ἀγνωμονοῦσιν· ἀλλ᾽ ἐνταῦθα δεῖ μάλιστα τὸν Θηραμένους κόθορνον ὑποδούμενον ἀμφοτέροις ὁμιλεῖν καὶ μηδετέροις προστίθεσθαι· δόξεις γὰρ οὐχὶ τῷ μὴ συναδικεῖν ἀλλότριος ἀλλὰ τῷ βοηθεῖν κοινὸς εἶναι πάντων, καὶ τὸ μὴ συνατυχεῖν οὐχ ἕξει φθόνον, ἂν πᾶσι φαίνῃ συναλγῶν ὁμοίως. κράτιστον δὲ προνοεῖν, ὅπως μηδέποτε στασιάζωσι, καὶ τοῦτο τῆς*
C *πολιτικῆς ὥσπερ τέχνης μέγιστον ἡγεῖσθαι καὶ κάλλιστον. ὅρα γάρ, ὅτι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ταῖς πόλεσιν, εἰρήνης ἐλευθερίας εὐετηρίας εὐανδρίας ὁμονοίας, πρὸς μὲν εἰρήνην οὐδὲν οἱ δῆμοι τῶν πολιτικῶν ἔν γε τῷ παρόντι χρόνῳ δέονται, πέφευγε γὰρ ἐξ ἡμῶν καὶ ἠφάνισται πᾶς μὲν Ἕλλην πᾶς δὲ βάρβαρος πόλεμος· ἐλευθερίας δ᾽ ὅσον οἱ κρατοῦντες νέμουσι τοῖς δήμοις μέτεστι καὶ τὸ πλέον ἴσως οὐκ ἄμεινον· εὐφορίαν δὲ γῆς ἄφθονον εὐμενῆ τε κρᾶσιν ὡρῶν, καὶ τίκτειν γυναῖκας 'ἐοικότα*

11 sq. Epicurum spectat || 14 *Θηρ. κόθ.*] Vit. Nic. 2 p. 524 a b Xen. Hell. II 3, 30; 47 || 25 784 f 805 a; ad verba cf. Thuc. II 36, 4

1 *νοσοῦντι* Mez. Salm. (cf. p. 121, 25) *νοσοῦν* || 2 *παρὰ*] *περὶ* GVF¹kRy¹Z || 3 *ἐνστήσῃ* SΘ || 4.5 *πανομένην τότε* Ω corr. Mez. Salm. || 6 *τούτῳ* om. Θ *τοῦτο* ΦFRy *οὕτω* Mez. || 12 *αὐτὸν* FΠ Re. *αὑτ.* || 12.13 *τ. ἀπρ. καὶ μακ. βίον* GVkΦ | *ἐν* om. J¹S, del. Re. fort. recte || 18 *φαίνῃ* om. J¹S || 20 *ὥσπερ*] *πέρας* Madv. || 21 *ἀγαθῶν* ⟨*ὄντων*⟩ Bern. dub. || 27 *εὐφορίαν* B Wy. *εὐπορ.* ***O***

τέκνα γονεῦσι' (Hes. O D 235) *σωτηρίαν ⟨τε⟩ τοῖς γεννω-*
μένοις εὐχόμενος ὅ γε σώφρων αἰτήσεται παρὰ θεῶν τοῖς
ἑαυτοῦ πολίταις. λείπεται δὴ τῷ πολιτικῷ μόνον ἐκ τῶν D
ὑποκειμένων ἔργων, ὅ μηδενὸς ἔλαττόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν,
ὁμόνοιαν ἐμποιεῖν καὶ φιλίαν ἀεὶ τοῖς συνοικοῦσιν, ἔριδας
δὲ καὶ διχοφροσύνας καὶ δυσμένειαν ἐξαιρεῖν ἅπασαν,
ὥσπερ ἐν φίλων διαφοραῖς, τὸ μᾶλλον οἰόμενον ἀδικεῖ-
σθαι μέρος ἐξομιλοῦντα πρότερον καὶ συναδικεῖσθαι δο-
κοῦντα καὶ συναγανακτεῖν, εἶθ' οὕτως ἐπιχειροῦντα πραΰ-
νειν καὶ διδάσκειν ὅτι τῶν βιάζεσθαι καὶ νικᾶν ἐριζόντων
οἱ παριέντες οὐκ ἐπιεικείᾳ καὶ ἤθει μόνον ἀλλὰ καὶ φρο-
νήματι καὶ μεγέθει ψυχῆς διαφέρουσι καὶ μικρὸν ὑφιέ- E
μενοι νικῶσιν ἐν τοῖς καλλίστοις καὶ μεγίστοις· ἔπειτα
καὶ καθ' ἕνα καὶ κοινῇ διδάσκοντα καὶ φράζοντα τὴν τῶν
Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἀσθένειαν, ἧς ἓν ἀπολαῦσαι ἄμει-
νόν ἐστι τοῖς εὖ φρονοῦσι, μεθ' ἡσυχίας καὶ ὁμονοίας κατα-
βιῶναι, μηθὲν ἐν μέσῳ τῆς τύχης ἆθλον ὑπολελοιπυίας.
τίς γὰρ ἡγεμονία, τίς δόξα τοῖς περιγενομένοις; ποία
δύναμις, ἣν μικρὸν ἀνθυπάτου διάταγμα κατέλυσεν ἢ
μετέστησεν εἰς ἄλλον, οὐθὲν οὐδ' ἂν παραμένῃ σπουδῆς
ἄξιον ἔχουσαν; ἐπεὶ δέ, ὥσπερ ἐμπρησμὸς οὐ πολλάκις ἐκ
τόπων ἱερῶν ἄρχεται καὶ δημοσίων, ἀλλὰ λύχνος τις ἐν F
οἰκίᾳ παραμεληθεὶς ἢ συρφετὸς διακαεὶς ἀνῆκε φλόγα
πολλὴν καὶ δημοσίαν φθορὰν ἀπεργασαμένην, οὕτως οὐκ
ἀεὶ στάσιν πόλεως αἱ περὶ τὰ κοινὰ φιλονεικίαι διακαίου-
σιν, | *ἀλλὰ πολλάκις ἐκ πραγμάτων καὶ προσκρουμάτων* 825

18 *τίς – τίς – ποία*] cf. 964a

1 add. Hu. ⟨*καὶ*⟩ *σωτ.* Re. ‖ 3 *αὑτοῦ* Π *αὐτ.* JFSRyΘ *ἑαυτῶν* Φ ‖ 4 *ἔργον* ci. Koraes ‖ 5 *φιλίαν ἀεὶ* GVk *φιλίαν πρὸς ἀλλήλους ἀεὶ* ***O*** | *συνοῦσιν* J[1]S ‖ 6 *δυσμενείας* J[1]S | *ἐξαιρεῖν* GVkΦ *ἐξαίρειν* ***O*** | *ἁπάσας* J[1]S ‖ 11 *παριέντες* (vel *παρέντες*) Xyl. *παριόντες* J *παρόντες* ***O*** ‖ 15 *ἓν ἀπολ.* Madv. *ἐν ἀπολ.* J *ἐναπολ.* ***O*** | *ἄμεινον*] *μόνον* Kron. ‖ 16 *φρον. καὶ μεθ'* JSΠ (α p. c.) Θ ‖ 17 *μηθέν'* ci. Koraes | *ἀπολελ.* J[1]S ‖ 18 *ἡγεμόνα* Φ (Z a. c.) ‖ 20 *ἄλλο* Ω corr. Re. | *οὐδ'* om. J[1]S ‖ 21 *ἔχουσα* RyΠΘ ‖ 23 *ἀνῆψε* Ry ‖ 24 *ἀπεργασαμένην* G[1]V[1]Φ *ἀπεργάζεται* G[3]V ss. m. 1 ***O*** edd. *ἀπεργασομένην* Po. ‖ 26 *προσκρουμ.* G[1]?V[1] v. l. mg. Bern. *προσκρουσμ.* G[3]V[1] in textu ***O*** edd.; cf. p. 125, 8; 137c 141b

(825) *ἰδίων εἰς δημόσιον αἱ διαφοραὶ προελθοῦσαι συνετάραξαν ἅπασαν τὴν πόλιν, οὐδενὸς ἧττον τῷ πολιτικῷ προσήκει ταῦτ᾽ ἰᾶσθαι καὶ προκαταλαμβάνειν, ὅπως τὰ μὲν οὐδ᾽ ὅλως ἔσται τὰ δὲ παύσεται ταχέως, τὰ δ᾽ οὐ λήψεται μέγεθος οὐδ᾽ ἅψεται τῶν δημοσίων, ἀλλ᾽ ἐν αὐτοῖς μενεῖ τοῖς διαφερομένοις, αὐτόν τε προσέχοντα καὶ φράζοντα τοῖς ἄλλοις, ὡς ἴδια κοινῶν καὶ μικρὰ μεγάλων αἴτια καθίσταται παροφθέντα καὶ μὴ τυχόντα θεραπείας ἐν ἀρχῇ μηδὲ παρηγορίας· οἷον ἐν Δελφοῖς ὁ μέγιστος λέγεται γενέσθαι*
B *νεωτερισμὸς ὑπὸ Κράτητος, οὗ μέλλων θυγατέρα γαμεῖν Ὀρσίλαος ὁ Φάμιδος, εἶτα, τοῦ κρατῆρος αὐτομάτως ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς μέσου ῥαγέντος, οἰωνισάμενος καὶ καταλιπὼν τὴν νύμφην ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πατρός· ὁ δὲ Κράτης ὀλίγον ὕστερον θύουσιν αὐτοῖς ὑποβαλὼν χρυσίον τι τῶν ἱερῶν κατεκρήμνισε τὸν Ὀρσίλαον καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀκρίτους, καὶ πάλιν τῶν φίλων τινὰς καὶ οἰκείων ἱκετεύοντας ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Προναίας ἀνεῖλε· πολλῶν δὲ τοιούτων γενομένων, ἀποκτείναντες οἱ Δελφοὶ τὸν Κράτητα καὶ τοὺς συστασιάσαντας ἐκ τῶν χρημάτων ἐναγικῶν προσ-*
C *αγορευθέντων τοὺς κάτω ναοὺς ἀνῳκοδόμησαν. ἐν δὲ Συρακούσαις δυεῖν νεανίσκων συνήθων ὁ μὲν τὸν ἐρώμενον τοῦ ἑτέρου λαβὼν φυλάσσειν διέφθειρεν ἀποδημοῦντος, ὁ δ᾽ ἐκείνῳ πάλιν ὥσπερ ἀνταποδιδοὺς ὕβριν ἐμοίχευσε τὴν γυναῖκα· τῶν δὲ πρεσβυτέρων τις εἰς βουλὴν παρελθὼν ἐκέλευσεν ἀμφοτέρους ἐλαύνειν, πρὶν*

7sq. cf. Aristot. Polit. V 1303b 17 || 9sqq. cf. Aristot. Polit. V 1303b 37 (cf. quae de Phamidis filiis traduntur Aristot. fr. 611, 52 R.) || 20sqq. Aristot. Polit. V 1303b 20sqq.

7 *καὶ* J^{1}S, add. Re. coll. p. 125, 6; om. *O* | *καθίσταται* J^{2}FΠ edd. *-ίστανται* *O* || 11 *ὀργίλαος* G^{4} (ss. *γ*) V^{1} v. l. k^{1} v. l. J^{2}FΘΠ edd. ante Bern. *ὀρίλ.* Ry | *φάμιδος* GVkΦ J^{1}SRy *φάλιδος* *O* | *αὐτομ.* om. GVk || 12 *μέσον* J^{1}S om. Ry || 13 *κρατήσας* J^{1}S || 15 *ὀργίλ.* J^{2}ΠΘ *ὀρίλ.* F || 16 *καὶ*^{2} om. J || 17 *προνοίας* Ω corr. Kaltw. || 18 *οἱ ἀδελφοὶ* d^{1} JRyBE || 19 *τοὺς στασιάσ.* JSΘ | *χρημ. αὐτῶν ἐναγ.* JS || 20 *κάτω*] lac. J^{1} (4 lit.) S (5 lit.) | *ἐνῳκοδόμ.* GVkRyΠ || 21 *συρρ.* GV | *δυοῖν* JSB (k *οι* ss.) || 22 *ἑταίρου* JS || 23 *δὲ ἐν ἐκ.* AE || 25 *πρὶν* –p. 125,2 *ἔπεισεν* om. J^{1}S

ἀπολαῦσαι καὶ ἀναπλησθῆναι τὴν πόλιν ἀπ' αὐτῶν τῆς ἔχθρας· οὐ μὴν ἔπεισεν, ἀλλ' ἐκ τούτου στασιάσαντες ἐπὶ συμφοραῖς μεγάλαις τὴν ἀρίστην πολιτείαν ἀνέτρεψαν. ἔχεις δὲ δήπου καὶ αὐτὸς οἰκεῖα παραδείγματα, τὴν Παρδαλᾶ πρὸς Τυρρηνὸν ἔχθραν, ὡς ὀλίγον ἐδέησεν ἀνελεῖν τὰς Σάρδεις, ἐξ αἰτιῶν μικρῶν καὶ ἰδίων εἰς ἀπόστασιν καὶ D *πόλεμον ἐμβαλοῦσα. διὸ χρὴ μὴ καταφρονεῖν τὸν πολιτικὸν ὥσπερ ἐν σώματι προσκρουμάτων διαδρομὰς ὀξείας ἐχόντων, ἀλλ' ἐπιλαμβάνεσθαι καὶ πιέζειν καὶ βοηθεῖν· προσοχῇ γάρ, ὥς φησιν ὁ Κάτων, καὶ τὸ μέγα γίνεται μικρὸν καὶ τὸ μικρὸν εἰς τὸ μηθὲν ἄγεται. μηχανὴ δ' ἐπὶ ταῦτα πειθοῦς οὐκ ἔστι μείζων ἢ τὸ παρέχειν ἑαυτὸν ἐν ταῖς ἰδίαις διαφοραῖς ἥμερον διαλλακτήν, ἀμήνιτον, ἐπὶ τῶν πρώτων αἰτιῶν μένοντα καὶ μηδενὶ προστιθέντα φιλονεικίαν μηδ' ὀργὴν μηδ' ἄλλο πάθος ἐμποιοῦν τραχύτητα καὶ πικρίαν τοῖς ἀναγκαίοις ἀμφισβητήμασι. τῶν* E *μὲν γὰρ ἐν ταῖς παλαίστραις διαμαχομένων ἐπισφαίροις περιδέουσι τὰς χεῖρας, ὅπως εἰς ἀνήκεστον ἡ ἅμιλλα μηθὲν ἐκπίπτῃ, μαλακὴν ἔχουσα τὴν πληγὴν καὶ ἄλυπον· ἐν δὲ ταῖς κρίσεσι καὶ ταῖς δίκαις πρὸς τοὺς πολίτας ἄμεινόν ἐστι καθαραῖς καὶ ψιλαῖς ταῖς αἰτίαις χρώμενον ἀγωνίζεσθαι, καὶ μὴ καθάπερ βέλη τὰ πράγματα χαράσσοντα καὶ φαρμάσσοντα ταῖς βλασφημίαις καὶ ταῖς κακοηθείαις καὶ ταῖς ἀπειλαῖς ἀνήκεστα καὶ μεγάλα καὶ δημόσια*

4sqq. cf. 813f || 17sq. (cf. 790f) Plat. Legg. VIII 830b

1 *ἀπολαῦσαι* Koraes *ἀπολέσαι* Ω *ἀπολέσθαι* ci. Re. || 2 *ἀλλὰ καὶ ἐκ* Θ *ἅμα καὶ ἐκ* J^1S (cf. ad p. 124, 25) || 4 *δέ που* Ry | *παρδαλᾶ* Wil. *παρδάλα* G^1V^1Φk Bern. *παρδάλαν* JS *παρδάλου* G^1 ss. V ss. ***O*** || 5 *τυρρηνῶν* Z^1 *πρὸς τὴν τῶν τυρρηνῶν* J^1S | *ὀλίγον* Bens. *-γου* || 6 [*ἀπο*]*στάσιν* ci. Re. Po. || 7 *τῶν πολιτικῶν* G m. 1 et 3 V^1 JR ss. S *τὸν πολιτικὸν* G^2V^1 ss. R***O*** Turn. || 8 *προσκρουμ.* G p. c. V^1 v. l. Bern. *προσκρουσμ.* ***O***, cf. 123, 26 || 9 *καὶ πιέζειν* om. G^1Φk | *καὶ βοηθεῖν* om. Ry || 17 *ἐπισφαίροις* G^3 mg., V mg. ss., JFSαA *ἐπισφέροις* Φ *ἐπισφετέροις* G^1V^1 (*ἐπὶ σφ.*) *ἐπισφαίραις* V mg. k *ἐπὶ σφαίραις* RyE *ἐπεισφέρεις* Z *ἐπ* - 3 lit. - *ροῖς* B || 19 *ἐμπίπτ.* Φ | *ἔχουσαν* RZ || 24 *δημ. καὶ μεγ.* JSΘ

ποιεῖν. ὁ γὰρ οὕτω προσφερόμενος τοῖς καθ' αὑτὸν
ὑπηκόους ἕξει καὶ τοὺς ἄλλους· αἱ δὲ περὶ τὰ δη-
F *μόσια φιλοτιμίαι, τῶν ἰδίων ὑφαιρουμένων ἀπεχ-*
θειῶν, εὐτελεῖς γίνονται καὶ δυσχερὲς οὐδὲν οὐδ' ἀνή-
κεστον ἐπιφέρουσιν. |

1.2 *κατ' αὐτὸν ὑπηκόοις* Θ | *περὶ*] *πρὸς* F v. l. Ry || **3** *φιλοτιμίαι*] *φιλονεικίαι* G^{1}V^{1} v. l. **k** v. l. F^{1} ss. J^{1}SΘ (Po.) | *ἀφαιρ.* ΦΒΕ

53.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑ- 826
ΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ

(Plan. 48)

1. *Εἰς τοῦτο δὴ τὸ δικαστήριον καὶ αὐτὸς εἰσάγων τὴν*
γενομένην μοι πρὸς ὑμᾶς διάλεξιν ἐχθές, ᾤμην τῆς πολιτι-
κῆς ἀρετῆς ὕπαρ ἢ ὄναρ ἀκοῦσαι λεγούσης (Pind. fr. 194) B

'κεκρότηται χρυσέα κρηπὶς ἱεραῖσιν ἀοιδαῖς,'

⟨ὁ⟩ προτρεπόμενος καὶ διαίρων ἐπὶ πολιτείαν βέβληται λόγος. 'εἶα τειχίζωμεν ἤδη' τὴν ὀφειλομένην ἐποικοδομοῦντες τῇ προτροπῇ διδασκαλίαν, ὀφείλεται δὲ τῷ παραδεδεγμένῳ τὴν ἐπὶ τὸ πράττειν τὰ κοινὰ προτροπὴν καὶ ὁρμὴν ἑξῆς ἀκοῦσαι καὶ λαβεῖν παραγγέλματα πολιτείας, οἷς χρώμενος, ὡς ἀνυστόν ἐστιν ἀνθρώπῳ, δημωφελὴς

Hoc fragmentum quod nonnulli viri docti sive totum (Kaltwasser, Hartman De Plutarcho 469) sive ex parte (Sandbach, Class. Quart. XXXIII, 1939 p. 202) Plutarcho abiudicaverunt, sed Wegehaupt (Berl. Phil. Wochenschr. XXXIII, 1913, p. 1316) defendit, genuinum quidem est, sed non ita ad amussim elaboratum, ut a Plutarcho ipso editum esse credi possit. post Plutarchi demum mortem ex scriniis eius promulgatum esse videtur. cf. Praefationem.

Codd. UHJαAE (βγδ) n. Π = αAE

3sq. ad initium cf. prooemium praeceptorum ger. rei p. 798b || 5 *ὕπαρ ἢ ὄναρ*] cf. Hom. τ 547 Plat. Polit. 277d

3 initio lac. indic. Wy. || 5 *ἢ* def. Wil. *οὐκ* Xyl., edd. || 7 add. Wy. | *διαίρων* Salmasius *διαιρῶν* | *βέβληται* del. Graf, sed cf. Pind. Pyth. VII 4 || 8 *εἶα τειχίζωμεν* Fowler (ex Pind. fr. 194) *εἰ ἀττικῶ μὲν* Ω ('Attico' etiam Longolius) *ἐκτίνωμεν* Wy. || 11 *παραδείγματα?* Po. || 12 *ἀνοιστὸν* U Jα[1] *ἂν οἰστὸν* H | *δημωφελὲς* J

ἔσται, μετ' ἀσφαλείας ἅμα καὶ τιμῆς δικαίας εὖ τιθέμενος τὸ οἰκεῖον. ὃ δὲ προὔργου μέν ἐστιν εἰς τὰ μέλλοντα C *τοῖς δὲ προλελεγμένοις ἕπεται, σκεπτέον ἥτις ἀρίστη πολιτεία. καθάπερ γὰρ ἀνθρώπου βίοι πλείονες, ἔστι καὶ δήμου πολιτεία ⟨πᾶσα⟩ βίος· ὥστε λαβεῖν τὴν ἀρίστην ἀναγκαῖον· ἢ γὰρ ἐκ πασῶν αἱρήσεται ταύτην ὁ πολιτικὸς ἢ τῶν λοιπῶν τὴν ὁμοιοτάτην, εἰ ταύτην ἀδύνατον.*

2. *Λέγεται μὲν δὴ πολιτεία καὶ μετάληψις τῶν ἐν πόλει δικαίων· ὥς φαμεν Ἀλεξάνδρῳ πολιτείαν Μεγαρεῖς ψηφίσασθαι· τοῦ δ' εἰς γέλωτα θεμένου τὴν σπουδὴν αὐτῶν, εἰπεῖν ἐκείνους ὅτι μόνῳ πρότερον τὴν πολιτείαν Ἡρακλεῖ καὶ μετ' ἐκεῖνον αὐτῷ ψηφίσαιντο· τὸν δὲ θαυ-* D *μάσαντα δέξασθαι τὸ τίμιον ἐν τῷ σπανίῳ τιθέμενον. λέγεται δὲ καὶ βίος ἀνδρὸς πολιτικοῦ καὶ τὰ κοινὰ πράττοντος πολιτεία· καθὸ τὴν Περικλέους πολιτείαν ἐπαινοῦμεν καὶ τὴν Βίαντος, ψέγομεν δὲ τὴν Ὑπερβόλου καὶ Κλέωνος. ἔνιοι δὲ καὶ μίαν πρᾶξιν εὔστοχον εἰς τὰ κοινὰ καὶ λαμπρὰν πολιτείαν προσαγορεύουσιν, οἷον χρημάτων ἐπίδοσιν, διάλυσιν πολέμου, ψηφίσματος εἰσήγησιν· καθὸ καὶ πολιτεύσασθαι τὸν δεῖνα σήμερον λέγομεν, εἰ τύχοι τι διαπραξάμενος ἐν κοινῷ τῶν δεόντων.*

3. *Παρὰ πάντα ταῦτα λέγεται πολιτεία τάξις καὶ κατάστασις πόλεως διοικοῦσα τὰς πράξεις· καθά φασι τρεῖς* E *εἶναι πολιτείας, μοναρχίαν καὶ ὀλιγαρχίαν καὶ δημοκρατίαν, ὧν καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῇ τρίτῃ* (80—82) *σύγκρισιν πεποίηται· καὶ δοκοῦσι γενικώταται εἶναι. τὰς γὰρ ἄλλας, ὥσπερ ἐν τοῖς μουσικοῖς διαγράμμασι τῶν πρώτων τρόπων ἀνιεμένων ἢ ἐπιτεινομένων συμβέβηκε παρακρούσεις*

4sq. cf. Plat. Rep. VIII 544de || 9sqq. Sen. de ben. I 13, 1 (de Corinthiis) || 13 *τὸ τίμιον*] cf. p. 134, 4

3 *ἥτις* Xyl. *ἰητὴρ* ('mater' Longol.!) || 4 *πλείονες* Un Bern. *πλέονες* ***O*** || 5 ⟨*πᾶσα*⟩ Hu. ⟨*ἡ*⟩ Re. *πλείονες, εἰσὶ καὶ δήμου· ⟨δήμου δ' ἡ⟩ πολ.* Po. *βίοι πλείονές εἰσι καὶ δήμου πολιτεῖαι* [*βίος*] Kron. || 20.23 *καθὸ κτλ. -καθά κτλ.* 'genus dicendi magis scholiastam decet' Sandbach || 21 *τύχῃ* H || 22 *λέγονται* J || 26 *εἶναι γενικ.* Benseler || 27 *πρῶτον* J

καὶ διαφθορὰς κατ' ἔλλειψιν ἢ ὑπερβολὴν εἶναι. ταύτας δὲ
καὶ πλεῖστον καὶ μέγιστον ἐν ἡγεμονίαις δυνηθείσας τῶν
ἐθνῶν ἀπεκληρώσαντο τὰς πολιτείας Πέρσαι μὲν αὐτο-
κρατῆ βασιλείαν καὶ ἀνυπεύθυνον, Σπαρτιᾶται δ' ἀριστο-
κρατικὴν ὀλιγαρχίαν καὶ αὐθέκαστον, Ἀθηναῖοι δ' αὐτό-
νομον καὶ ἄκρατον δημοκρατίαν. ὧν ἁμαρτανομένων F
παρατροπαὶ καὶ ὑπερχύσεις εἰσὶν αἱ λεγόμεναι τυραν-
νίδες καὶ δυναστεῖαι καὶ ὀχλοκρατίαι· | ὅταν βασι- 827
λείᾳ μὲν ὕβριν ἐντέκῃ ⟨τὸ⟩ ἀνυπεύθυνον, ὀλι-
γαρχίᾳ δ' ὑπερφροσύνην τὸ αὔθαδες, δημοκρατίᾳ δ'
ἀναρχίαν ⟨ἡ⟩ ἰσότης, ἀμετρίαν ⟨δὲ⟩ πάσαις [δὲ] τὸ
ἀνόητον.

4. Ὥσπερ οὖν ὁ ἁρμονικὸς καὶ μουσικὸς ἀνὴρ παντὶ μὲν
ὀργάνῳ χρήσεται προσῳδῷ τεχνικῶς ἁρμοσάμενος καὶ
λόγῳ κρούων ἕκαστον, ὡς πέφυκεν ἐμμελὲς ὑπηχεῖν, ἤδη
μέντοι συμβούλῳ Πλάτωνι (Rep. II 392 c d) χρησάμενος,
πηκτίδας, σαμβύκας καὶ ψαλτήρια πολύφθογγα καὶ βαρβί-
τους καὶ τρίγωνα παραπέμψας, τὴν λύραν καὶ τὴν κιθάραν
προτιμήσει, τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ εὖ μὲν
ὀλιγαρχίαν Λακωνικὴν καὶ Λυκούργειον μεταχειριεῖται, B
συναρμοσάμενος αὑτῷ τοὺς ἰσοκρατεῖς καὶ ὁμοτίμους
ἄνδρας, ἡσυχῇ προσβιαζόμενος, εὖ δὲ πολυφθόγγῳ καὶ

3 sqq. Plato Legg. III 693d sqq. qui Persas et Athenienses inter se opponit || 8 δυν.] cf. Aristot. Pol. IV 1292b 6—10; V 1302b 17. 18 al. | Herod. III 80 Sandbach, The Class. Quart. XXXV 1941, 113 cft. SVF III 617 (τὴν γὰρ βασιλείαν ἀρχὴν ἀνυπεύθυνον εἶναι) [Plat.] Defin. 415b

1 ἢ] καὶ Re. Duebn. al. || 3 ἀπεκληρώσαντο A -σατο O || 1—3 subiectum verbi ἀπεκληρ. sunt Πέρσαι -Σπ. -Ἀθ., obiectum primo ταύτας -τὰς πολιτείας, deinde tripartitum βασιλείαν, ὀλιγαρχίαν, δημοκρατίαν. def. Koraes; ταύτας δὲ τὰ πλεῖστον -δυνηθέντα Patzig καὶ ⟨αἱ⟩ πλεῖστον -δυνηθεῖσαι Castiglioni || 8 ὀχλοκρασίαι U¹H || 8—12 ὅταν βασιλεία μὲν ὕβριν ἐντέκῃ ἀνυπεύθυνον· ὀλιγαρχία δὲ ὑπερφρ. τὸ (καὶ τὸ Eγβ Re.) αὔθαδες· δημοκρατία (-τίαι H) δὲ ἀναρχίαν· ἰσότης, ἀμετρίαν· πᾶσαι δὲ τὸ ἀνόητον (ἄνισον J) Ω corr. Wy., ⟨ἡ⟩ v. 11 add. Sandbach || 15 ᾧ dub. Wil. | ἤδη susp. Wil. || 18 τρίβωνα Ω corr. Turn. Xyl. (ex Plat.) || 20 λυκούργιον U¹H || 21 αὐτ. JαA

(827) *πολυχόρδῳ συνοίσεται δημοκρατίᾳ, τὰ μὲν ἀνιεὶς τὰ δ' ἐπιτείνων τῆς πολιτείας, χαλάσας τ' ἐν καιρῷ καὶ καρτερῶς αὖθις ἐμφύς, ἀντιβῆναι καὶ ἀντισχεῖν ἐπιστάμενος· εἰ δ' αἵρεσις αὐτῷ δοθείη καθάπερ ὀργάνων τῶν πολιτειῶν, οὐκ ἂν ἄλλην ἕλοιτο πλὴν τὴν μοναρχίαν, Πλάτωνι* (Polit. 302e 303b) *πειθόμενος, τὴν μόνην δυναμένην τὸν ἐντελῆ καὶ ὄρθιον ἐκεῖνον ὡς ἀληθῶς τῆς ἀρετῆς τόνον ἀνασχέσθαι καὶ μήτε πρὸς ἀνάγκην μήτε πρὸς χάριν ἁρμόσαι† τοῦ*
C *συμφέροντος. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πολιτεῖαι τρόπον τινὰ κρατούμεναι κρατοῦσι καὶ φερόμεναι φέρουσι τὸν πολιτικόν, οὐκ ἔχοντα τὴν ἰσχὺν βέβαιον ἐπὶ τούτους, παρ' ὧν ἔχει τὸ ἰσχῦον, ἀλλὰ πολλάκις ἀναγκαζόμενον τὸ Αἰσχύλειον* (fr. 359) *ἀναφωνεῖν, ᾧ πρὸς τὴν τύχην ἐχρῆτο Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς ἀποβαλὼν τὴν ἡγεμονίαν*

*'σύ τοί με φυσᾷς σύ με †καταίθειν *** δοκεῖς'.*

5sqq. 790a Plat. Polit. 292—303 (Apelt cft. epist. 5 p. 321 d sq.); resp. 576a 587b sqq. || 9 *συμφ.*] cf. Plat. 296 d/e Aristot. Pol. III 1279a 34—37 | cf. 97, 2sq. (813d) || 14sq. Vit. Demetr. 35 p. 905d

1 *τὸ μὲν* H || 7 *ὀρθριον* J; ad *ὄρθιον τόνον* cf. Vit. Phoc. 2, 7 || 8.9 ⟨*ἄνευ*⟩ *τοῦ συμφ.* Re. Wy. ⟨*ἀπὸ*⟩ *τ. σ.* Fowler, utrumque hiatum efficiens; ⟨*τι*⟩ *τ. σ.* Hutten; ⟨*πρὸ*⟩ *τ. σ.* Hu.; 'an in *ἁρμόσαι* latet verbum velut *ἀποχωρῆσαι* (vel *ἀπᾶσαι*)?' Po. || 11 *τούτου* Ω corr. Mez. || 15 ita versum praebent Ω, in U inter *φυσᾶς σν* et *δοκεῖς* ras. 12 lit., suppl. U[2] | *μ' ἔφυσας* edd. vett. | *μοι* ante *δοκεῖς* in Vit. Demetr. 35 codd. praeter PL[1] | *με καθαιρήσειν* ci. Salmas. *καταικιεῖν* Rohde; 'sed comburere et flando excitare ignem inter se opponi videntur' Po. (*ἐφύσας?*)

54.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ D

(Plan. 65)

1. Ὁ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις (VIII 844 b) οὐκ ἐᾷ μεταλαμβάνειν ὕδατος ἀλλοτρίου τοὺς γείτονας, ἂν μὴ παρ' αὐτοῖς ὀρύξαντες ἄχρι τῆς κεραμίτιδος καλουμένης γῆς ἄγονον εὕρωσι νάματος τὸ χωρίον, ἡ γὰρ κεραμῖτις φύσιν E ἔχουσα λιπαρὰν καὶ πυκνὴν στέγει παραλαβοῦσα τὸ ὑγρὸν καὶ οὐ διίησι· δεῖν δὲ μεταλαμβάνειν τοῦ ἀλλοτρίου τοὺς ἴδιον κτήσασθαι μὴ δυναμένους· ἀπορίᾳ γὰρ βοηθεῖν τὸν νόμον. ἆρ' οὐκ ἔδει καὶ περὶ χρημάτων εἶναι νόμον, ὅπως μὴ δανείζωνται παρ' ἑτέρων μηδ' ἐπ' ἀλλοτρίας πηγὰς βαδίζωσι, μὴ πρότερον οἴκοι τὰς αὐτῶν ἀφορμὰς ἐξελέγξαντες καὶ συναγαγόντες ὥσπερ ἐκ λιβάδων τὸ χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον αὐτοῖς; νυνὶ δ' ὑπὸ τρυφῆς καὶ μαλακίας ἢ πολυτελείας οὐ χρῶνται τοῖς ἑαυτῶν ἔχοντες, ἀλλὰ λαμβάνουσιν ἐπὶ πολλῷ παρ' ἑτέρων μὴ δεόμενοι. F τεκμήριον δὲ μέγα· τοῖς γὰρ ἀπόροις οὐ δανείζουσιν, ἀλλὰ

Διατριβή, quam a Plutarcho admodum adulescente habitam esse iuvenilis ardor et sermo flosculis rhetoricis exuberans arguunt. Hartman De Plutarcho 492sqq. K. Ziegler RE XXI 780sq.
Cat. Lampr. 215. — J (h k) v z d X υ Z a b B(n) α A E Φ = v z d Θ = Z a b Π = α A E

16 *τοῖς – δαν.* cf. p. 139, 7sq.

4 *αὐτ.* ΘΠ *αὐτ.* O | *κεραμίδος* Plat. *κεραμεῖτ.* (item in v. 5) vdX^2nΠ || 7 *δίησι* J^1dα^1 *δίεισι* hkXυΘB | *δεῖ* Ω corr. Xyl. || 9 *ἆρ' οὐκ ἔδει καὶ* Duebn. Wil. *ἄρα δέδεικται* Ω *ἄρα δὴ ἔδει καὶ* Wy., sec. Mez. | *τὸν νόμον* hk || 11 *αὑτῶν* Jhk *αὐτ.* O | *ἐλέγξ.* J^1hk^1XυabB || 13 *αὐτ.* hzXυabBE^1 || 15 *πολλῶν* J^1hk^1υ | *δεόμενον* ab || 16 — p. 132, 3 varie temptaverunt Re. Wy. Madv., sed non opus vid. mutare; illud *τεκμήριον* deducitur primum a

*βουλομένοις εὐπορίαν τιν' ἑαυτοῖς κτᾶσθαι· καὶ μάρτυρα
δίδωσι καὶ βεβαιωτὴν ἄξιον, ὅτι ἔχει, πιστεύεσθαι, δέον
ἔχοντα μὴ δανείζεσθαι.*

2. *Τί θεραπεύεις τὸν τραπεζίτην ἢ πραγματευτήν;* |
828 *ἀπὸ τῆς ἰδίας δάνεισαι τραπέζης· ἐκπώματ' ἔχεις, παρο-
ψίδας ἀργυρᾶς, λεκανίδας· ὑπόθου ταῦτα τῇ χρείᾳ· τὴν
δὲ τράπεζαν ἡ Κωλιὰς ἢ Τένεδος ἀντικοσμήσει τοῖς κερα-
μεοῖς, καθαρωτέροις οὖσι τῶν ἀργυρῶν· οὐκ ὄζει τόκου
βαρὺ καὶ δυσχερὲς ὥσπερ ἰοῦ καθ' ἡμέραν ἐπιρρυπαίνοντος
τὴν πολυτέλειαν, οὐδ' ἀναμνήσει τῶν καλανδῶν καὶ τῆς
νουμηνίας, ἣν ἱερωτάτην ἡμερῶν οὖσαν ἀποφράδα ποιοῦσιν
οἱ δανεισταὶ καὶ στύγιον. τοὺς μὲν γὰρ ἀντὶ τοῦ πωλεῖν
τιθέντας ἐνέχυρα τὰ αὑτῶν οὐδ' ἂν ὁ θεὸς σώσειεν ὁ
Κτήσιος· αἰσχύνονται τιμὴν λαμβάνοντες, οὐκ αἰσχύ-*
B *νονται τόκον τῶν ἰδίων διδόντες. καίτοι ὅ γε Περικλῆς
ἐκεῖνος τὸν τῆς θεᾶς κόσμον, ἄγοντα τάλαντα τεσσαρά-
κοντα χρυσίου ἀπέφθου, περιαιρετὸν ἐποίησεν, 'ὅπως',
ἔφη, 'χρησάμενοι πρὸς τὸν πόλεμον αὖθις ἀποδῶμεν μὴ
ἔλαττον'· οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς ὥσπερ ἐν πολιορκίᾳ ταῖς
χρείαις μὴ παραδεχώμεθα φρουρὰν δανειστοῦ πολεμίου,
μηδ' ὁρᾶν τὰ αὑτῶν ἐπὶ δουλείᾳ διδόμενα· ἀλλὰ τῆς τρα-
πέζης περιελόντες τὰ μὴ χρήσιμα, τῆς κοίτης, τῶν ὀχη-*

7 *Κωλιὰς*] RE XI 1077, 54 Honigmann | *Τέν.*] cf. Dio Prus. 42, 5 (RE V A 496 Fiehn) || 15 sqq. Thuc. II 13, 5 || 22 et p. 133, 1 *ὀχημ.*] cf. p. 133, 25

creditorum consuetudine, deinde a debitorum. in verbo *δίδωσι* subauditur *ὁ βουλόμενος εὐπ. τινὰ κτᾶσθαι*, numerum singul. et plur. iuxta de isdem hominibus etiam in hac oratione Plut. saepius adhibet, e. g. p. 139 et 140; 142, 20–23; cf. 814 b c; 84, 7 sqq. al.

1 *⟨προς⟩κτᾶσθαι* vel *⟨ἐπι⟩κτᾶσθαι* ci. Po. || **7** ***Κωλιὰς*** Wil. *καλὴ Αὐλὶς* | *ἢ*] *ἡ* υ**ab** | *κεραμίοις* υ *κεραμείοις* **d** *-μικοῖς* **v** *-μοῖς* **za**[1] || **8** *οὐδ'* ci. Wil. || **11** *νουμην.* υ, edd. inde a Steph., *ἱερομην.* Θ**B**[1] *νεομην.* ***O*** || **13** *ἐνέχ. τιθ.* **J**[1]**hk** a. c. **X** a. c. **ab** || **15** *⟨ἀπὸ⟩ τῶν* Castiglioni | *καίτοι γε ὁ* **abB** Heinze *καίτοι ὅ γε* ***O***, def. Bern. || **20** *παραδεχόμεθα* **knαA** (?) *ἀνεχώμεθα* vel sim. Xyl. Re. || **21** *ὁρᾶν* def. Bern. ut pendens a *παραδεχ.*; *περιορῶμεν* pro *ὁρᾶν* ci. Mez. *μηδ' ὅμηρα τὰ αὐτ. ἐ. δ. διδῶμεν* Kron.

μάτων, τῆς διαίτης, ἐλευθέρους διαφυλάττωμεν ἑαυτούς, ως ἀποδώσοντες αὖθις, ἐὰν εὐτυχήσωμεν.

3. *Αἱ μὲν οὖν Ῥωμαίων γυναῖκες εἰς ἀπαρχὴν τῷ Πυθίῳ Ἀπόλλωνι τὸν κόσμον ἐπέδωκαν, ὅθεν ὁ χρυσοῦς* C *κρατὴρ εἰς Δελφοὺς ἐπέμφθη· αἱ δὲ Καρχηδονίων γυναῖκες ἐκείραντο τὰς κεφαλὰς καὶ ταῖς θριξὶν ἐντεῖναι τὰς μηχανὰς καὶ τὰ ὄργανα παρέσχον ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ἡμεῖς δὲ τὴν αὐτάρκειαν αἰσχυνόμενοι καταδουλοῦμεν ἑαυτοὺς ὑποθήκαις καὶ συμβολαίοις, δέον εἰς αὐτὰ τὰ χρήσιμα συσταλέντας καὶ συσπειραθέντας ἐκ τῶν ἀχρήστων καὶ περιττῶν κατακοπέντων ἢ πραθέντων ἐλευθερίας αὐτοῖς ἱερὸν ἱδρύσασθαι καὶ τέκνοις καὶ γυναιξίν. ἡ μὲν γὰρ Ἄρτεμις ἡ ἐν Ἐφέσῳ τοῖς χρεώσταις, ὅταν καταφύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν αὐτῆς, ἀσυλίαν παρέχει καὶ* D *ἄδειαν ἀπὸ τῶν δανειστῶν· τὸ δὲ τῆς εὐτελείας καὶ ἄσυλον καὶ ἄβατον πανταχοῦ τοῖς σώφροσιν ἀναπέπταται, πολλῆς σχολῆς εὐρυχωρίαν παρέχον ἱλαρὰν καὶ ἐπίτιμον. ὡς γὰρ ἡ Πυθία τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τὰ Μηδικὰ τεῖχος ξύλινον διδόναι τὸν θεὸν ἔφη, κἀκεῖνοι τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς οἰκίας ἀφέντες εἰς τὰς ναῦς κατέφυγον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, οὕτως ἡμῖν ὁ θεὸς δίδωσι ξυλίνην τράπεζαν καὶ κεραμεᾶν λεκάνην καὶ τραχὺ ἱμάτιον, ἐὰν ἐλεύθεροι ζῆν ἐθέλωμεν.*

'μηδὲ σύ γ' ἱπποσύνας τε μένειν,

μηδ' ὀχήματα ζευκτὰ κερασφόρα καὶ κατάργυρα, ἃ E *τόκοι ταχεῖς καταλαμβάνουσι καὶ παρατρέχουσιν· ἀλλ' ὄνῳ*

3—5 Vit. Cam. 8 p. 133b Liv. V 25, 8—10 Diod. XIV 116, 9 || 5 sq. App. Libyc. 93, 441 || 14 sqq. RE II 1884 al. || 17—21. 24 Herod. VII 141 sqq. || 25 *ὀχημ.-κερασφ.*] cf. p. 132, 22 sq.; *κερασφ.* = carri, in primo temone instructi ornamentis ad imaginem cornuum arietinorum vel sim. formatis?

2 *ἀποδώσ.*] cf. p. 132, 18 || 8 *τὴν* om. J[1] || 10 *συμπειραθ.* J[3]υZ (sed σ ss. m. 1) nα[2]A | *ἀρίστων* J[1]hkΘ || 12 *αὐτοῖς* JΦab || 15 *δανειστῶν* J[1] Xyl. interpr. Kron. *δανείων* O || 17 *ἐπίτ.*] *ἔνδοξον* J[1] || 23 *θέλωμεν* JhΦα edd. ante Duebn. || 24 *σοί* Jhk (edd. ante Duebn.) | *ἱπποσύνην* Herod. | *τεμένει* J *τεμένη* X *τε μέλοι* (et *ἱπποσύνης*) h *τε μέλλοι* k || 25 *ὀχήματος ζευκτοῦ κερασφόρου* (*κεραφ.* h) *καὶ καταργύρου* hk (corr. m. 2) *ζευκτὰ καὶ κερ.* B | *καὶ* om. E

τινὶ τῷ τυχόντι καὶ καβάλλῃ χρώμενος φεῦγε πολέμιον καὶ τύραννον δανειστήν, οὐ γῆν αἰτοῦντα καὶ ὕδωρ ὡς ὁ Μῆδος, ἀλλὰ τῆς ἐλευθερίας ἁπτόμενον καὶ †προσγράφοντα τὴν ἐπιτιμίαν· κἂν μὴ διδῷς, ἐνοχλοῦντα· κἂν ἔχῃς, μὴ λαμβάνοντα· κἂν πωλῇς, ἐπευωνίζοντα· κἂν μὴ πωλῇς, ἀναγκάζοντα· κἂν δικάζῃς, ἐντυγχάνοντα· κἂν ὀμόσῃς, †ἐπιτάττοντα· κἂν βαδίζῃς ἐπὶ θύρας, ἀποκλείοντα· κἂν οἴκοι μένῃς, ἐπισταθμεύοντα καὶ θυροκοποῦντα.

F **4.** *Τί γὰρ ὤνησε Σόλων Ἀθηναίους ἀπαλλάξας τοῦ ἐπὶ τοῖς σώμασιν ὀφείλειν; δουλεύουσι γὰρ ἅπασι τοῖς ἀφανισταῖς, μᾶλλον δ' οὐκ αὐτοῖς – τί γὰρ ἦν τὸ δεινόν; –, ἀλλὰ δούλοις ὑβρισταῖς καὶ βαρβάροις καὶ ἀγρίοις, ὥσπερ οὓς ὁ Πλάτων* (Rep. X 615e) *φησὶ καθ' Ἅιδου διαπύρους κολαστὰς καὶ δημοκοίνους ἐφεστάναι τοῖς ἠσεβηκόσι. καὶ γὰρ οὗτοι τὴν ἀγορὰν 'ἀσεβῶν χῶρον' ἀπο-*
829 *δείξαντες τοῖς ἀθλίοις χρεώσταις | γυπῶν δίκην ἐσθίουσι*

1 *καβ.*] cf. Wil. Hermes 25, 1890, 206^{3} || 3 Herodot. VI 48 VII 131 || 9 Vit. Sol. 15 p. 86d Aristot. resp. Athen. 9, 1 || 11 *τί – τὸ δεινόν*: cf. ~ 503e; p. 141, 3 || 15 *ἀσεβ. χ.*] 165e 975c Vit. Cat. min. 3 p. 761a

1 *καὶ καβάλλῃ χρώμ.* ***O*** *καὶ* . . . (quid ante ras.?) *χρώμενος* J^{1}, ante *καὶ* add. *καὶ καταβάλῃ* J^{2}, *καὶ καβάλλῃ καὶ ἵππῳ* (hoc in ras.) *χρώμ.* J^{3} *καὶ καταβάλλῃ χρώμ.* X *κἂν καταβάλλῃ χρώμ.* hk^{1} *καὶ ἡμιόνῳ χρώμ.* B || 2 *γῆν* vz (ut vid.) Laur. 80, 21 Xyl. interpr. Mez. *πῦρ* ***O*** || 3 *προσγρ.* Ω 'corruptum neque cum Madv. *προγρ.* scribendum, sed *περιγράφοντα* = circumscribere extinguere ut p. 334c et Aeschin. III 200 *περιγράψατέ με ἐκ τῆς πολιτείας*' Po. || 4 '*τὴν ἐπιτιμίαν* hic ut p. 141, 9 cum *ἐλευθερία* coniungitur ut saepe ap. Romanos 'libertas' et 'civitas' (Th. l. l. III 1240). est igitur status liberi hominis qui omnibus civis iuribus in sua urbe fruitur (cf. Demosth. XXI 106, II 88 et supra p. 128, 13 *τὸ τίμιον*)' Po. || 6 significatio dubia; *ἐντυγχάνοντα* de appellando a iudicio dictum videtur (cf. Lidden – Scott s. v.). || 7 *ἐπιτάττοντα* corruptum. *ἐπιπλήττοντα* (= periurium obicit) Latte; *ἐπιτα⟨ρά⟩ττοντα* = 'novas turbas efficiens' (cf. Vit. Them. 5, 2 *δίκας τινὰς ταράξειν*) Po. | *θύραις* ab | *ἀποκναίοντα* E *ἀποκλαίοντα* X^{1}n || 11 *ἀφαν.* (cf. p. 142, 4)] 'nomen acerbo ioco argentariis datum?' Po. *δανεισταῖς* hk^{1} Xyl. interpr., Mez. | *οὐκ* J^{1} *οὐδ'* Basil. *μᾶλλον δὲ αὐτοῖς* (hkzυΘB) aut *μᾶλλον δ' ἑαυτοῖς* ***O*** (om. *οὐδ'*) | *τὸ* om. υΘB || 12 *δούλοις καὶ ὑ.* J^{1} || 13 *ὁ* Jυab, om. ***O*** || 15 *χώραν* Ω corr. Hu. coll. locis supra laud. || 16 *ἐσθίουσι* Jυab *ἔσθουσι* ***O*** edd. cf. 101d

καὶ ὑποκείρουσιν αὐτούς ʻδέρτρον ἔσω δύνοντεςʼ (Hom. *λ* 579), *τοὺς δʼ ὥσπερ Ταντάλους ἐφεστῶτες εἴργουσι γεύσασθαι τῶν ἰδίων τρυγῶντας καὶ συγκομίζοντας. ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἔπεμψε Δᾶτιν καὶ Ἀρταφέρνην ἐν ταῖς χερσὶν ἁλύσεις ἔχοντας καὶ δεσμὰ κατὰ τῶν αἰχμαλώτων, παραπλησίως οὗτοι τῶν χειρογράφων καὶ συμβολαίων ὥσπερ πεδῶν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα κομίζοντες ἀγγεῖα μεστὰ τὰς πόλεις ἐπιπορεύονται καὶ διελαύνουσι, σπείροντες οὐχ ἥμερον καρπὸν ὡς ὁ Τριπτόλεμος, ἀλλʼ ὀφλημάτων ῥίζας πολυπόνους καὶ πολυτόκους καὶ δυσεκλείπτους τιθέντες, αἳ κύκλῳ νεμόμεναι καὶ περιβλαστάνουσαι* B *κάμπτουσι καὶ ἄγχουσι τὰς πόλεις. τοὺς μὲν γὰρ λαγὼς λέγουσι τίκτειν ἅμα καὶ τρέφειν ἕτερα καὶ ἐπικυΐσκεσθαι πάλιν, τὰ δὲ τῶν μαστιγιῶν τούτων καὶ βαρβάρων χρέα πρὶν ἢ συλλαβεῖν τίκτει· διδόντες γὰρ εὐθὺς ἀπαιτοῦσι καὶ τιθέντες αἴρουσι καὶ δανείζουσιν ὃ λαμβάνουσιν ὑπὲρ τοῦ δανεῖσαι.*

5. *Λέγεται μὲν παρὰ Μεσσηνίοις*

ʻἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο, Πύλος γε μὲν ἔστι καὶ ἄλλος·ʼ

λεχθήσεται δὲ πρὸς τοὺς δανειστάς

ʻἔστι τόκος πρὸ τόκοιο, τόκος γε μὲν ἔστι καὶ ἄλλος.ʼ

εἶτα τῶν φυσικῶν δήπου καταγελῶσι, λεγόντων μηδὲν ἐκ C *τοῦ μὴ ὄντος γενέσθαι· παρὰ τούτοις γὰρ ἐκ τοῦ μηκέτʼ ὄντος μηδʼ ὑφεστῶτος γεννᾶται τόκος. καὶ τὸ τελωνεῖν*

15 sq. cf. Lipsius, D. att. Recht u. Rechtsverfahren (1908) 724 || 19 Strab. VIII 7 p. 339 Aristoph. Equ. 1059 || 22 *τῶν φυσικῶν*] ut Empedoclis al.

1 *δέρδρον* h *δένδρον* ka *δέτρον* b, om. υ (lac. 3 lit.) | *εἴσω* Ω corr. Xyl. || 2 *ἐφεστῶτας* J || 4 *ἔπεμψεν* post *ἀρταφ.* trp. X || 6 *δυσβολαίων* α A a. c. || 10 *δυσεκλήπτους* J^1hkXυΘ *δυσεκτρίπτους* vel sim. Re. || 11 *παραβλαστ.* Doe. || 12 *καλύπτουσι* J^1zE || 13 *κυΐσκεσθαι* J^1hk^1X^1υΘ(Z^1) B || 14 *τὰ*] *τῶν* J^3α Ald. || 15 *αἰτοῦσι* J^1hk^1υB || 17 *δανεῖσθαι* J^1hk^1 || 18 *μὲν γὰρ παρὰ* υΘ || 19 *μὴν* J^1kXυΘB || 20—21 om. hk^1 || 21 *μὴν* JdXυΘB || 23 *μηκέτʼ ὄντος* X (Bern. tacite) *μὴδʼ ἔτʼ ὄντος* h (Re.) *μηδέτʼ ὄντος* vel *μηδὲ τʼ ὄντος* JkdabΠ (in α scr. *δέ τʼ ὄντος* m. 2 in lac.) *μηδὲν ὄντος* vZ *μηδὲ ὄντος* z *μὴ δοθέντος* v *μηδέποτʼ ὄντος* B

ὄνειδος ἡγοῦνται, τοῦ νόμου διδόντος· ⟨ἀλλ'⟩ αὐτοὶ παρα-
νόμως δανείζουσι τελωνοῦντες, μᾶλλον δ', εἰ δεῖ τἀληθὲς
εἰπεῖν, ἐν τῷ δανείζειν χρεωκοποῦντες· ὁ γὰρ οὗ γράφει
λαμβάνων ἔλαττον χρεωκοπεῖται. καίτοι Πέρσαι γε τὸ
ψεύδεσθαι δεύτερον ἡγοῦνται τῶν ἁμαρτημάτων, πρῶτον
δὲ τὸ ὀφείλειν· ὅτι καὶ τὸ ψεύδεσθαι τοῖς ὀφείλουσι συμ-
βαίνει πολλάκις· ψεύδονται δὲ μᾶλλον οἱ δανείζοντες καὶ
D *ῥᾳδιουργοῦσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐφημερίσι, γράφοντες ὅτι*
τῷ δεῖνι τοσοῦτον διδόασιν, ἔλαττον διδόντες· καὶ τὸ ψεῦ-
δος αἰτίαν ἔχει πλεονεξίαν, οὐκ ἀνάγκην οὐδ' ἀπορίαν,
ἀλλ' ἀπληστίαν, ἧς ἀναπόλαυστόν ἐστιν αὐτοῖσι τὸ τέλος
καὶ ἀνωφελὲς ὀλέθριον δὲ τοῖς ἀδικουμένοις. οὔτε γὰρ
ἀγροὺς οὓς ἀφαιροῦνται τῶν χρεωστῶν γεωργοῦσιν,
οὔτ' οἰκίας αὐτῶν ἐκβαλόντες οἰκοῦσιν, οὔτε τραπέζας
παρατίθενται οὔτ' ἐσθῆτας ἐκείνων· ἀλλὰ πρῶτός τις
ἀπόλωλε, καὶ δεύτερος κυνηγεῖται ὑπ' ἐκείνου δελεα-
ζόμενος. νέμεται γὰρ ὡς πῦρ τὸ ἄγριον αὐξόμενον ἐν
E *ὀλέθρῳ καὶ φθορᾷ τῶν ἐμπεσόντων, ἄλλον ἐξ ἄλλου κατ-*
αναλίσκον· ὁ δὲ τοῦτο ῥιπίζων καὶ τρέφων ἐπὶ πολλοὺς
δανειστὴς οὐδὲν ἔχει πλέον ἢ διὰ χρόνου λαβὼν ἀναγνῶναι
πόσους πέπρακε καὶ πόσους ἐκβέβληκε καὶ πόθεν που κυ-
λινδόμενον καὶ σωρευόμενον διαβέβηκε τὸ ἀργύριον.

6. *Καὶ ταῦτα μή μ' οἴεσθε λέγειν πόλεμον ἐξενηνοχότα πρὸς τοὺς δανειστάς·*

4—7 Herod. I 138 (ubi *αἴσχιστον τὸ ψεύδ., δεύτερα τὸ ὀφείλειν*)

1 add. Castiglioni *αὐτοὶ ⟨δὲ⟩* Mez. || 2 *μᾶλλον δὲ δεῖ* υΘB *μᾶλλον* –(3) *χρεωκ.* om. hk^{1} || 3 *δ*] *ὁ* JXabΠ | *οὗ* Bongarsius Xyl. *οὐ* || 4 *χρεόκ.* Jhku | *γε* om. ab || 6 *καὶ συμβαίνει* αA (ras. 3 lit.) || 10 *πλεονεξίαν* (Re.) X p. c., z et d (ut vid., Wegeh. nil notante) *-εξίας* **O** || 11 trimetrum agnovit Wil., unde *αὐτοῖσι* pro *αὐτοῖς* (Ω) Hu. (an *αὐτοῖς τό ⟨γε⟩ τέλος?*) | *ἐστιν* om. $J^{1}hk^{1}$ || 12 *ὀλέθριοι* k a. c. E || 14 *ἐκβαλ. ἐκείνους οἰκοῦσιν* $J^{3}k^{2}ΦX^{2}$ (*βαλόντες ἐκείνους οἰκοῦσιν* in ras. 15 lit.) nΠ edd. | *ἐκβάλλοντες* JΦα a. c. edd. ante Duebn. || 15 *ἐκείνων*] *φοροῦσιν* add. dub. Re., *ἀμφιέννυνται* Madv., nihil opus vid. || 16 *κυνηγετεῖται* υΘBΠ || 17 *γὰρ*] *δὲ* $J^{1}hkX$ || 17.18 *αὐξ. ὀλέθρῳ* ΦΠ | *ἐκπεσόντων* $J^{3}k^{2}nΠ$ || 20 *λαβὼν διὰ χρόνου* υΘB || 21.22 *κυλινδούμ.* kduZB, (cf. p. 140, 6) *⟨προσ⟩κυλινδόμ.* ci. Madv. || 23 *μή μ' οἴεσθε*] *μὴ μεθεῖσθαι* J^{1} (γ supra $ϑ^{1}$ scr. m. 2, corr. m. 3) h *μὴ μυθεῖσθαι* k^{1} | *λέγων* hk^{1}

'οὐ γάρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους'

(Hom. *A* 154) *ἀλλ' ἐνδεικνύμενον τοῖς προχείρως δανειζομένοις, ὅσην ἔχει τὸ πρᾶγμ' αἰσχύνην καὶ ἀνελευθερίαν καὶ ὅτι τὸ δανείζεσθαι τῆς ἐσχάτης ἀφροσύνης καὶ μαλακίας*
ἐστίν. 'ἔχεις;' μὴ δανείσῃ, οὐ γὰρ ἀπορεῖς. 'οὐκ ἔχεις;' μὴ F
δανείσῃ, οὐ γὰρ ἐκτίσεις. κατ' ἰδίαν δ' οὕτως ἑκάτερα σκοπῶμεν. ὁ Κάτων πρός τινα πρεσβύτην πονηρευόμενον 'ὦ ἄνθρωπε, τί τῷ γήρᾳ' ἔφη 'πολλὰ κακὰ ἔχοντι τὴν ἐκ τῆς πονηρίας αἰσχύνην προστίθης;' οὐκοῦν καὶ σὺ τῇ πενίᾳ,
πολλῶν κακῶν προσόντων, | μὴ ἐπισώρευε τὰς ἐκ τοῦ δα- 830
νείζεσθαι καὶ ὀφείλειν ἀμηχανίας μηδ' ἀφαιροῦ τῆς πενίας, ᾧ μόνῳ τοῦ πλούτου διαφέρει, τὴν ἀμεριμνίαν. ἐπεὶ τὸ τῆς παροιμίας ἔσται γελοῖον

'οὐ δύναμαι τὴν αἶγα φέρειν, ἐπί μοι θέτε τὸν βοῦν'·

πενίαν φέρειν μὴ δυνάμενος δανειστὴν ἐπιτίθης σεαυτῷ, φορτίον καὶ πλουτοῦντι δύσοιστον. 'πῶς οὖν διατραφῶ;' τοῦτ' ἐρωτᾷς, ἔχων χεῖρας, ἔχων πόδας, ἔχων φωνήν, ἄνθρωπος ὤν, ᾧ τὸ φιλεῖν ἔστι καὶ φιλεῖσθαι καὶ τὸ χαρίζεσθαι καὶ τὸ εὐχαριστεῖν; γράμματα διδάσκων, καὶ παιδαγωγῶν, καὶ θυρωρῶν, πλέων, παραπλέων — οὐδέν
ἐστι τούτων αἴσχιον οὐδὲ δυσχερέστερον τοῦ ἀκοῦσαι B
'ἀπόδος'.

7. *Ὁ Ῥουτίλιος ἐκεῖνος ἐν Ῥώμῃ τῷ Μουσωνίῳ προσελθὼν 'Μουσώνιε' εἶπεν 'ὁ Ζεὺς ὁ σωτήρ, ὃν σὺ μιμῇ καὶ ζηλοῖς, οὐ δανείζεται'. καὶ ὁ Μουσώνιος μειδιάσας εἶπεν 'οὐδὲ δανείζει'. ὁ γὰρ Ῥουτίλιος δανείζων αὐτὸς ὠνείδιζεν*

6sq. cf. p. 140, 19sq. || **7**sqq. 784a 199a Vit. Cat. mai. 9 p. 341d al. || **14** Paroem. Gr. II p. 592 || **17**sqq. Epictet. III 26, 1 I 9, 8 al. || **20** *παραπλέων* = negotiator gubernatori comes additus (Re.) || **21**sq. cf. p. 141, 21 || **23** Muson. fr. XXXVII H.

13 *γελοῖον* lectoris alicuius exclamationem esse susp. Kron. || **14** *ἐπί μοι θέτε* Re. *ἐπίθετέ μοι* || **18.19** *καὶ ⟨τὸ⟩ φιλεῖσθαι* dub. Bern.; an *καὶ [τὸ] εὐχαρ.*? *καὶ εὐχ.* hab. kX || **20** *καὶ* om. υΘB || **21** *τὸ ἀκ.* αA a. c. || **26** *ὁ γὰρ* – p. 138, 1 *δανειζομένῳ* del. Wil.

(880) *ἐκείνῳ δανειζομένῳ. ὡς Στωική τις αὕτη τυφομανία· τί γάρ σε δεῖ τὸν Δία τὸν σωτῆρα κινεῖν, αὐτόθεν ὑπομνῆσαι τοῖς φαινομένοις ἐνόν; οὐ δανείζονται χελιδόνες, οὐ δανείζονται μύρμηκες, οἷς ἡ φύσις οὐ χεῖρας, οὐ λόγον, οὐ τέχνην δέδωκεν· ἄνθρωποι δὲ περιουσίᾳ συνέσεως διὰ τὸ εὐμήχανον ἵππους παρατρέφουσι, κύνας, πέρδικας, κο-* C *λοιούς· τί οὖν γε σαυτοῦ κατέγνωκας ἀπιθανώτερος ὢν κολοιοῦ καὶ ἀφωνότερος πέρδικος καὶ κυνὸς ἀγεννέστερος, ὥστ' ἀπ' ἀνθρώπου μηδενὸς ὠφελεῖσθαι περιέπων, ψυχαγωγῶν, φυλάττων, προμαχόμενος; οὐχ ὁρᾷς, ὡς πολλὰ μὲν γῆ παρέχει πολλὰ δὲ θάλαττα;*

'καὶ μὲν Μικύλον εἰσεῖδον'

φησὶν ὁ Κράτης (fr. 5 p. 122 I² D.)

'τῶν ἐρίων ξαίνοντα, γυναῖκά τε συγξαίνουσαν,
τὸν λιμὸν φεύγοντας ἐν αἰνῇ τιμιότητι.'

Κλεάνθη δ' ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονος ἠρώτα διὰ χρόνου θεασάμενος ἐν ταῖς Ἀθήναις 'ἀλεῖς ἔτι, Κλέανθες'; 'ἀλῶ' φησιν 'ὦ βασιλεῦ· ὃ ποιῶ ἕνεκα τοῦ Ζήνωνος μὴ ἀπο-

3 sqq. cf. Musonius Pap. Harris (Arch. Pap. XII 177) Ev. Matth. 6, 26 || 6 cf. Soph. Ant. 365 (*μηχανόεν*) || 7 cf. Aristoph. Av. initium || 12 RE XI 1630 (Stenzel) cf. *λ* 593 || 14 cf. *χ* 423 || 15 cf. *Γ* 20; *N* 603 al. || 16 — p. 139, 1 SVF I fr. 597 (cf. Diog. L. VII 169)

1 *ὡς* del. Wy., sed vid. exclamatio esse 'quam vere Stoica quaedam ...'; cf. e. g. p. 139, 1 *ὅσον*; 853 b *ὦ Στ.* ci. Re. || 2 *γάρ σ' ἔδει* ci. Re. || 4 *οὐ χεῖρας* om. J¹hk¹X¹ || 5 *ἔδωκεν* J¹hk¹XυΘB, fort. recte | *συν.*] *δυνάμεως* ab || 5.6 *διὰ τὸ εὐμ.* susp. Kaltw. ut gloss. verborum *περιουσίᾳ συν.*, sed pertinere vid. ad *ἵππους κτλ.* | *τρέφουσι* ab | post *πέρδικας* add. *λαγωούς* (sed cf. p. 135, 12 *λαγώς*!) edd. inde ab. Ald. || 6.7 *κο* – lac. 14 lit. – *τοῦ* J¹, *λοιοὺς τί οὖν σεαυ* add. m. 2, *γε σαυ* corr. m. 3 | *γε*] *σύ γε* aut *λέγε* ci. Re. || 8 *ἀγενέστ.* kΦab || 10 *προμαχούμενος* υΘ || 12 *μίκυλον* JX (Callim. epigr. 26) *μίκυλλον* *O* (Lucian. Gallus et Catapl. 14 sqq.) | *εἰσεῖδον*] apud Crat. fort. additum erat *κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα* ex *λ* 593 (Xyl.), cf. Crat. fr. 3, 1 D. || 12.13 *φησὶν εἰσεῖδον* X a. c. E || 14 *συγκαταξαίν.* Φ || 15 *καὶ τὸν λ.* υ (*λοιμ.*) ΘB | *αἰνῇ*] *ἐνὶ* J | *τιμιότητι* hk¹Φa¹ om. J *δηιοτῆτι* *O* cf. Praef. XXVII || 16 *κλεάνθην* Jz¹ab (edd. ante Duebn.) || 18 *Ζήνωνος μὴ* v. Arnim *ζῆν μόνος δὲ*

στῆναι μηδὲ φιλοσοφίας’. ὅσον τὸ φρόνημα τοῦ ἀνδρός, D
ἀπὸ τοῦ μύλου καὶ τῆς μάκτρας πεττούσῃ χειρὶ καὶ ἀλούσῃ γράφειν περὶ θεῶν καὶ σελήνης καὶ ἄστρων καὶ ἡλίου. ἡμῖν δὲ δουλικὰ δοκεῖ ταῦτ’ ἔργα. τοιγαροῦν ἵν’ ἐλεύθεροι ὦμεν δανεισάμενοι, κολακεύομεν οἰκότριβας ἀνθρώπους καὶ δορυφοροῦμεν καὶ δειπνίζομεν καὶ δῶρα καὶ φόρους ὑποτελοῦμεν, οὐ διὰ τὴν πενίαν (οὐδεὶς γὰρ δανείζει πένητι), ἀλλὰ διὰ τὴν πολυτέλειαν. εἰ γὰρ ἠρκούμεθα τοῖς ἀναγκαίοις πρὸς τὸν βίον, οὐκ ἂν ἦν γένος δανειστῶν, ὥσπερ οὐδὲ Κενταύρων ἔστιν οὐδὲ Γοργόνων·
ἀλλ’ ἡ τρυφὴ δανειστὰς ἐποίησεν οὐχ ἧττον ἢ χρυσοχόους E
καὶ ἀργυροκόπους καὶ μυρεψοὺς καὶ ἀνθοβάφους. οὐ γὰρ ἄρτων οὐδ’ οἴνου τιμὴν ὀφείλομεν, ἀλλὰ χωρίων καὶ ἀνδραπόδων καὶ ἡμιόνων καὶ τρικλίνων καὶ τραπεζῶν, καὶ χορηγοῦντες ἐκλελυμένως πόλεσι, φιλοτιμούμενοι φιλοτιμίας ἀκάρπους καὶ ἀχαρίστους. ὁ δ’ ἅπαξ ἐνειληθεὶς μένει χρεώστης διὰ παντός, ἄλλον ἐξ ἄλλου μεταλαμβάνων ἀναβάτην ὥσπερ ἵππος ἐγχαλινωθείς· ἀποφυγὴ δ’ οὐκ ἔστιν ἐπὶ τὰς νομὰς ἐκείνας καὶ τοὺς λειμῶνας, ἀλλὰ πλάζονται καθάπερ οἱ θεήλατοι καὶ οὐρανοπετεῖς ἐκεῖνοι τοῦ Ἐμπεδοκλέους (fr. 115, 9–12) *δαίμονες·*

‘αἰθέριον ⟨μὲν⟩ γάρ σφε μένος πόντονδε διώκει, F
πόντος δ’ ἐς χθονὸς οὖδας ἀπέπτυσε· γαῖα δ’ ἐς αὐγὰς

1–4 SVF I 465 || 5 *ἐλεύθ.*] cum ironia dictum, nam ipso *τῷ δανείζεσθαι* in servitutem ruimus; cf. p. 132, 21 sqq. 133, 8–12. 23. 134, 3 sq. 10 || 7. 8 cf. p. 131, 16 || 22 sqq. 361 c

2 *τῇ μακρᾷ* J¹υΘB || 4 *ταῦτα τὰ ἔργα* E || 5 *ἐλεύθεροι ⟨δοκ⟩ῶμεν, δανεισάμενοι κολ.* Castiglioni (Decisa forficibus 1954, 220), speciosum, sed non pauci hiatus in hoc libello occurrunt | *οἰκότριβας*] Plut. vid. in animo habere aut libertos feneratores aut potentes vernas feneratorum || 15 *ἐκλ.* (dissolutus)] *ἐκλελυμέναις* J¹– *μένος* αA a. c. || 16 *ἀχρήστους* k²Φυ (v. l.) BΠ || 17 *ἐξ* om. ΘB || 21 *τοὺς* Jhk¹ΦυabB | *ἐμπεδοκλέας* J¹ | *δαίμονας* Jhk¹ΦυΘB || 22 *μὲν* om. codd. hic et 361 c, sed ibi habet Eusebius; *καὶ* hic ss. E *γε* Hippol. || 23 *δ’ ἐς*¹ Mez. *δὲ* | *ἀπέπτ.* Bern. ex 361 c *ἀνέπτυσε* | *εἰς* Φ | *αὐγ.*] *λυγὰς* X *λυτὰς* J

ἠελίου ἀκάμαντος· ὁ δ' αἰθέρος ἔμβαλε δίναις· |
831 *ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται'*

τοκιστὴς ἢ πραγματευτὴς Κορίνθιος εἶτα Πατρεὺς εἶτ'
Ἀθηναῖος, ἄχρις ἂν ὑπὸ πάντων περικρουόμενος διαλυθῇ
καὶ κατακερματισθῇ. καθάπερ γὰρ ἀναστῆναι δεῖ τὸν
πεπηλωμένον ἢ μένειν, ὁ δὲ στρεφόμενος καὶ κυλινδού-
μενος ὑγρῷ τῷ σώματι καὶ διαβρόχῳ προσπεριβάλλεται
πλείονα μολυσμόν, οὕτως ἐν ταῖς μεταγραφαῖς καὶ μετα-
πτώσεσι τῶν δανείων τοὺς τόκους προσαναλαμβάνοντες
αὐτοῖς καὶ προσπλάττοντες ἀεὶ βαρύτεροι γίνονται καὶ
τῶν χολικῶν οὐδὲν διαφέρουσιν, οἳ θεραπείαν μὲν οὐ
B *προσδέχονται, τὸ δὲ προστεταγμένον ἐξερῶντες, εἶτα*
πλέον αὖθις συλλέγοντες ἀεὶ διατελοῦσι· καὶ γὰρ οὗτοι
καθαρθῆναι μὲν οὐ θέλουσιν, ἀεὶ δ', ὅσαι τοῦ ἔτους ὧραι,
μετ' ὀδύνης καὶ σπαραγμῶν τὸν τόκον ἀναφέροντες, ἐπιρ-
ρέοντος εὐθὺς ἑτέρου καὶ προσισταμένου, πάλιν ναυτιῶσι
καὶ καρηβαροῦσι, δέον ἀπαλλαγέντας εἰλικρινεῖς καὶ
ἐλευθέρους γίνεσθαι.

8. *Ἤδη γάρ μοι πρὸς τοὺς εὐπορωτέρους καὶ μαλα-*
κωτέρους ὁ λόγος ἔστι, τοὺς λέγοντας 'ἄδουλος οὖν γέ-
νωμαι καὶ ἀνέστιος καὶ ἄοικος;' ὥσπερ εἰ λέγοι πρὸς
ἰατρὸν ἄρρωστος ὑδρωπιῶν καὶ ᾠδηκὼς 'ἰσχνὸς οὖν γέ-
νωμαι καὶ κενός;' τί δ' οὐ μέλλεις, ἵν' ὑγιαίνῃς; καὶ σὺ
C *γενοῦ ἄδουλος, ἵνα μὴ δοῦλος ᾖς· καὶ ἀκτήμων, ἵνα μὴ*

2 ad Empedoclis verba cf. Hes. Th. 800 || 19 cf. p. 137, 4sq.

1 *ἠελίοιο* Φα^{1} | *ἀκάμαντος* **O** (ut 361 c) *ἀκάματος* zab *φαέθοντος* Hippol. | *δίνης* J^{1}hk^{1}dXυΘB || 2 *ἄλλος* k p. c. XnA p. c. Eδ *ἄλλον* **O** || 4 *διακρου.* ab | ante *διαλυθῇ* addunt *εἰς τόκους* codd. praeter J^{1} (add. m. 2) h$k^{1}X^{1}$ || 5 *κατακρεμασθῇ* J (a. c.?) υΘB || 8.9 *καὶ ἐν ταῖς μεταπτώσ.* Φα (ante ras.) | *πτώσεσι* hk^{1} || 9 *προσλαμβ.* υΘB || 10 *προσπλάσσ.* k^{2}ΦΠn *προσπαλάσσοντες* Po. || 11 *χολικῶν* Po. (cf. 101 c) *χωρικῶν* J^{1}hk^{1}XυΘB *χολερικῶν* ΠΦ cf. Praef. || 12 *προστετ.*] cf. Praef. | *ἐξερῶντες* Re. *ἐξαίροντες* || 14 *οὐκ ἐθέλ.* υabB | *ὅσαι*] *αἱ* hk^{1}Φα a. c.? || 15 *ἀναφέρουσιν* Φα a. c.? || 16 *προισταμ.* hk^{1} || 20 *ὧν* ΘB || 23 *καὶ*^{1} om. dhk^{1}XυZB | *γέν. καὶ ἀνέστιος καὶ κενός* J | *μέλεις* J^{1}X | *ὑγιάνῃς* E

κτῆμ' ἧς ἄλλου. καὶ τὸν τῶν γυπῶν ἄκουσον λόγον· ἐμοῦντος τοῦ ἑτέρου καὶ λέγοντος τὰ σπλάγχν' ἐκβάλλειν, ἕτερος παρὼν 'καὶ τί δεινόν;' εἶπεν· 'οὐ γὰρ τὰ σεαυτοῦ σπλάγχν' ἐκβάλλεις, ἀλλὰ τοῦ νεκροῦ ὃν ἄρτι ἐσπαράττομεν'. καὶ τῶν χρεωστῶν οὐ πωλεῖ ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ χωρίον οὐδὲ τὴν ἰδίαν οἰκίαν, ἀλλὰ τὴν τοῦ δανείσαντος ὃν τῷ νόμῳ κύριον αὐτῶν πεποίηκε. 'νὴ Δία' φησίν 'ἀλλ' ὁ πατήρ μοι τὸν ἀγρὸν τοῦτον κατέλιπε'. καὶ γὰρ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐπιτιμίαν ὁ πατὴρ ἔδωκεν, ὧν σε δεῖ λόγον ἔχειν πλείονα. καὶ τὸν πόδα καὶ τὴν χεῖρ' ὁ γεννήσας ἐποίησεν, ἀλλ' ὅταν σαπῇ, μισθὸν δίδως τῷ ἀπο- D *κόπτοντι. τῷ δ' Ὀδυσσεῖ τὴν ἐσθῆτα ἡ Καλυψὼ περιέθηκεν 'εἵματ' ἀμφιέσασα εὐώδεα'* (ε 264) *χρωτὸς ἀθανάτου πνέοντα, δῶρα καὶ μνημόσυνα τῆς φιλίας ὄντα τῆς ἐκείνης· ἀλλ' ἐπεὶ περιτραπεὶς καὶ βυθισθεὶς μόλις ἀνέσχε, τῆς ἐσθῆτος γενομένης διαβρόχου καὶ βαρείας, ἐκείνην μὲν ἔρριψεν ἀποδυσάμενος, κρηδέμνῳ δέ τινι γυμνὸν ὑποζώσας τὸ στέρνον 'νῆχε παρὲξ ἐς γαῖαν ὁρώμενος'* (ε 439) *καὶ διασωθεὶς οὔτ' ἐσθῆτος οὔτε τροφῆς ἠπόρησε. τί οὖν; οὐ γίνεται χειμὼν περὶ τοὺς χρεώστας, ὅταν ἐπιστῇ διὰ χρόνου δανειστὴς λέγων 'ἀπόδος';* E

'ὣς εἰπὼν σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον·
σὺν δ' εὗρός τε νότος τ' ἔπεσε ζέφυρός τε δυσαής'
(ε 291. 295)

3 cf. p. 134, 11 || 9 cf. p. 134, 3sq. || 21 cf. p. 137, 21sq.

1 *λόγον* (pro quo *μῦθον* Φ α a. c.) *ἄκουσον* k^2Φ n Π edd. inde ab Ald. || 2 *ἐμαῶτος* Φ | *ἐκβάλλειν* – 4 *σπλάγχν'* om. hk^1 || 3 ⟨*ὁ*⟩ *ἕτερος* dub. Bern. || 4 ⟨*τὰ*⟩ *τοῦ νεκροῦ* Bern. | *ἀρτίως* dub. Bern. || 7 *νὴ δία* om. J^1ab | *φησὶ* post *μοι* (8) trp. J^1υΘB || 8 *μου* ΦΠ, edd. || 8.9 *καὶ γὰρ καὶ τὴν ἐλ.* J^3k^2vX^2nΠ, edd. || 11 *δίδωσι* J p. c. k^2Φ n Π (in α *σι* m. 2 in ras.) || 12 *τῶ δὲ* –lac. 13 lit. –*ἡ* J^1, suppl. m. 2 || 13 *θυώδεα* Xyl. ex Homero, edd. || 16 *καὶ* om. J^1 || 17 *δὲ* om. J^1 || 18 *νήχετο* J^1 || 19 *δὲ καὶ* JȟkυΘB || 20 *τίς* J^1k | *οὐ* om. J^1 || 22 *σύναγε* k^2dXαbBA a. c. *συνῆγε* hk^1 | *δὲ* om. X^2nAE || 23 *ἔπεσον* Hom.

τόκων τόκοις ἐπικυλισθέντων· ὁ δὲ συγκλυζόμενος ἀντέχεται τῶν βαρυνόντων, ἀπονήξασθαι καὶ φυγεῖν μὴ δυνάμενος· ἀλλ' ὠθεῖται κατὰ βυθοῦ, μετὰ τῶν ἐγγυησαμένων φίλων ἀφανιζόμενος. Κράτης δ' ὁ Θηβαῖος ὑπ' οὐδενὸς ἀπαιτούμενος οὐδ' ὀφείλων, αὐτὰς δὲ τὰς οἰκονομίας καὶ φροντίδας καὶ περισπασμοὺς δυσχεραίνων, ἀφῆκεν οὐσίαν ὀκτὼ ταλάντων, καὶ τρίβωνα καὶ πήραν ἀναλαβὼν εἰς F *φιλοσοφίαν διὰ πενίας κατέφυγεν. Ἀναξαγόρας δὲ τὴν χώραν κατέλιπε μηλόβοτον. καὶ τί δεῖ τούτους λέγειν, ὅπου Φιλόξενος ὁ μελοποιὸς ἐν ἀποικίᾳ Σικελικῇ κλήρου μετασχὼν καὶ βίου καὶ οἴκου πολλὴν εὐπορίαν ἔχοντος, ὁρῶν δὲ τρυφὴν καὶ ἡδυπάθειαν καὶ ἀμουσίαν ἐπιχωριάζουσαν 'μὰ τοὺς θεούς' εἶπεν 'ἐμὲ ταῦτα τὰ ἀγαθὰ οὐκ ἀπολεῖ, ἀλλ' ἐγὼ ταῦτα', καὶ καταλιπὼν ἑτέροις τὸν κλῆ-* 832 *ρον ἐξέπλευσεν. | οἱ δ' ὀφείλοντες ἀπαιτούμενοι δασμολογούμενοι δουλεύοντες ὑπαργυρεύοντες ἀνέχονται, καρτεροῦσιν, ὡς ὁ Φινεὺς Ἁρπυίας τινὰς ὑποπτέρους βόσκοντες, αἳ φέρουσι τὴν τροφὴν καὶ διαρπάζουσιν, οὐ καθ' ὥραν ἀλλὰ πρὶν θερισθῆναι τὸν σῖτον ὠνούμενοι, καὶ πρὶν ἢ πεσεῖν τὴν ἐλαίαν ἀγοράζοντες τοὔλαιον· καὶ 'τὸν οἶνον ἔχω' φησί 'τοσούτου' καὶ πρόσγραφον ἔδωκε τῆς τιμῆς, ὁ δὲ βότρυς κρέμαται καὶ προσπέφυκεν ἔτι τὸν ἀρκτοῦρον ἐκδεχόμενος.*

4 cf. Diog. L. VI 87 || 8 Vit. Pericl. 16 p. 162b (Vorsokr. 59 A 13, cf. II 424, 41) Plat. Hipp. mai. 283a || 10 RE XX 192 || 17 Kerkidas (?) 17, 8 Powell

1.2 *οὐκ ἀντέχ.* J[1] | *φεύγειν* J[1]hk[1]X[1]υΘB || 4 *ὁ* om. J[1] || 8 *διὰ πενίας*] *καὶ πενίαν* XΠn, edd. inde ab Ald. || 13 *ταῦτ' ἀγαθὰ* J || 14 *καὶ* om. dvnα[1]A || 16 *ὑπαργυρ.*] rectum vid., cf. Pind. P. XI 42; *ὑπεραγρυπνοῦντες* ci. Madv., alii alia | *καρτεροῦσι δὲ* J[1], an recte? || 18 *αἳ* Wy. *ἀεὶ*; cf. ad v. 19 | *ἁρπάζ.* ab || 19 *ὠνούμενοι*] non 'vendentes' cum Xyl. interpr., sed de feneratoribus ementibus dictum, neglecto genere feminino Harpyiarum, a quibus sententia introducitur (*αἳ ...*); *βόσκοντες, ⟨οἱ δὲ δανεισταὶ⟩ ἀεὶ φέρουσι* Leon. alii || 21 *φησί*] cf. ad p. 131, 16 | *πρόσγραφον*] *χειρόγρ.* dub. Re.; *πρόγραφον*? Bern.

ADDENDA

Recensiones huius fasciculi paucae adhuc vel prodierunt vel mihi innotuerunt. sunt autem hae, quarum eas, quae nullius aut parvi pretii sunt, initio, meliores et fructuosiores in fine collocavi.

J. Delande, Les Études Classiques 1957, 486/7.

José Tejedor Diez, S. J., Perficit (Salamanca) Nr. 124 Febr. 1958.

V. D'Agostino, Rivista di Studi Classici V 1957, 295/6: laudantur praefatio doctissima, in textu constituendo *ἐποχὴ* critica editorum, adnotatio in apparatu ad p. 1,1, Pohlenzii coniectura p. 140,11.

Maria Helena Rocha Pereira, Humanitas vol. IX/X = N. S. VI/VII, Coimbra 1957/8, p. LXXVI: de opucenlis, quae hoc fasciculo continentur, de codicibus, de editorum perseverantia morte praecessorum non deterrita.

P. Chantraine, Revue de Philologie 1958, 332 sq.: de opusculis, quae hoc fasciculo continentur, de manuscriptis; deinde sex locis lectio ab editoribus recepta commemoratur, e quibus in p. 25,16 *ὑπὸ πολλῶν* improbat, *ὑπὸ παίδων* vel *υἱῶν* commendat.

Robert Flacelière, L'Antiquité Classique 1958, fasc. 1: diligentia editorum laudata vituperat quod neglexerunt Th. St. Tzannetatos, *Σύμμικτα Φιλολογικά*, Athen. 1959, quam dissertationem in nulla Germaniae bibliotheca inveniri, itaque ne a me quidem inspici potuisse aegre fero (sed ex eiusdem recensione in Revue des Études Anciennes 52, 1950, 155 elucet Tzannetatum tres tantum locos ex Praeceptis gerendae rei publicae tractasse, quorum duo perparvi momenti sunt, alicuius momenti unus, 822 c: *ἀφ' ἑκάστης τετράδος* „désigne ici chacune des quatre régions de Thessalie")

et Thérèse Renoirte, Les ,Conseils politiques' de Plutarque: une lettre ouverte aux Grecs à l'époque de Trajan, Louvain 1951, Recueil de Travaux d'Histoire et de Philologie, 3° Série, Fasc. 40, quae, tractato Praeceptorum gerendae rei publicae argumento, hunc librum scriptum esse aut inter annos 102 et 104 aut anno circiter 106/7 p. Chr. statuit (p. 112), ad textus constitutionem plane nihil affert.

Aristide Colonna, Rivista di Filologia 1958, 75—77: post magnam laudationem affert ex codicibus a se ipso inspectis has correcturas:

p. 129,3 *ἀπεκληρώσατο* Urbinas gr. 97 = U (non *v* ut scribit)

p. 130,15 *σύ τοι μ' ἔφυσάς σοι* U, id quod confirmat Pohlenzii optimam coniecturam *σύ τοι μ' ἔφυσας*.

probat deinde p. 134, 3 Madvigii coniecturam *προγράφοντα* (= proscribentem)

et corrigit haec:

p. 30, 14 in apparatu: *οἱ τὸ Δηλ. πλοῖον ἀντὶ κτλ.* **O** (non *Ω*; i. e. omnes praeter B)

p. 33, 19: fr. 864 Pearson

p. 71, 6: fr. 55, I 3, p. 24 D³.

et tria menda typographica.

Ex adnotationibus, quas J. Mau mihi commisit, meisque ipsius perpauca liceat addere.

p. 5, 9: inde a linea 4 usque ad lineam 7 *ἀντίβασις* id quod *παρέχεται ὁ ἐνδιάθετος λόγος* nominativis indicatur, sed in linea 9 *πάντα* subiectum, *εὐμενῆ καὶ φίλα κτλ.* praedicatum est, in linea 9 autem *ἀλλ' κτλ.* verbis lin. 7 *οὐχ ὥσπερ κτλ.* opponuntur. ergo in linea 8/9 quoque subiectum et praedicatum desideratur. ergo: *τραχὺ* (def. Mau, cf. *εὐμενῆ καὶ φίλα* et p. 134b) *καὶ ταραχῶδες* [*καὶ*] *τὸ ἡδόμενον.*

p. 100,13 sq.: 'operam dant ut civium iudicium subterfugiant' falso Wy. 'for either, in cases in which they are injuring their inferiors, they force them into exile from the State' vix rectius Fowler (desideratur enim simile aliquid verbis *ἐπάγονται τοὺς κρείττονας*). 'aut sui com-

modi causa (*ἐκβιάζονται* med.) civitatem apud *τοὺς κρατοῦντας* causam dicere (*φεύγειν*) cogunt ob damna quibus cives pauperiores affecerunt' Mau.

p. 104, 6: 'but also takes the sting out of any envy of our reputation' Fowler (?). *τὸ λυποῦν, τὸν φθόνον* interpungit Dübner, recte ut videtur, nisi *τὸν φθόνον* delere mavis.

p. 112, 23: ad *χρείας* cf. e. g. p. 94, 15. munera, officia flagitant (*ἀπαιτοῦντας*, ut debita tamquam bene meriti), ea condicione ut mercedem accipiant. sed acceperunt iam mercedem. referendumne est igitur *ἀπαιτ.* ad novam aliquam petitionem, *ἐπὶ μισθῷ* ad novam (atque maiorem) mercedem? haec probans Mau coniecit *ἐπὶ μισδῷ τ⟨ιν⟩ας χρείας ἐπαιτήσοντας*.

p. 138, 6 app. I: apud Sophoclem *μηχανόεν* ad hominem pertinet, non quadrat igitur haec adnotatio ad adnotationem in app. II.

Gottingae H. Drexler

BIBLIOTHECA TEVBNERIANA

Theodorus II Ducas Lascaris

Opuscula rhetorica

Edidit
Luigi Tartaglia

2000. XX, 221 Seiten. 13 × 19,8 cm. ISBN 3-598-71863-2
Geb. DM 138,–/öS 1.007,–/sFr 123,–

Critical edition of ten rhetorical pieces of the learned scholar and Nicaean emperor (1254–1258) Theodore II Dukas Laskaris: 1. *Epistola ad Georgium Acropolitam*; 2. *Laudatio Ihoannis Ducae Imperatoris*; 3. *Laudatio urbis Nicaeae*; 4. *Oratio funebris in Fridericum Germanorum regem*; 5. *Laudatio Georgii Acropolitae*; 6. *Apologia ad amicos qui ipsum hortabantur ut uxorem duceret*; 7. *Tractatus ad Georgium Muzalonem de subiectorum in principem officiis*; 8. *Laudatio veris et venusti viri*; 9. *Satyra in paedagogum*; 10. *Lusus ad dissimulatorem quendam*. The variety of literary genres – praise, political treatise, satire, apologia, letter – allows to have a thorough knowledge of the history and culture of the Byzantine Empire during the Nicaean period (XIII century).

K · G · SAUR MÜNCHEN · LEIPZIG

Beiträge zur Altertumskunde

Band 126

Anton Bierl

Der Chor in der Alten Komödie

Ritual und Performativität

(unter besonderer Berücksichtigung von Aristophanes' *Thesmophoriazusen* und der Phalloslieder fr. 851 *PMG*)

2000. 457 S. Gb. DM 158,–/öS 1.153,–*/sFr 141,–
ISBN 3-598-77675-6
* unverbindliche Preisempfehlung

Das vorliegende Buch ist die erste moderne Monographie, die das Phänomen des griechischen Chores am Beispiel der Alten attischen Komödie auf der Grundlage neuerer literatur- und kulturwissenschaftlicher Ansätze (u. a. Sprechakttheorie, performative Selbstbezüglichkeit, semiotische Narratologie, Performance-Studies, Gender-Studies, Theater-Anthropologie, Ritualforschung, Religionssoziologie) interdisziplinär umfassend bearbeitet. Im Gegensatz zu bisherigen Untersuchungen versteht der Autor folglich das Verhältnis von Ritual und Alter Komödie hier nicht als entwicklungsgeschichtliche Abfolge, sondern als ein produktives Nebeneinander.

K · G · SAUR MÜNCHEN · LEIPZIG

BIBLIOTHECA TEVBNERIANA

Diogenes Laertius

Vitarum philosophorum libri

Edidit

Miroslav Marcovich

Vol. I. Libri I–X

1999. L, 826 Seiten. 13 × 19,8 cm. ISBN 3-598-71316-9
Geb. DM 228,–/ös 1.664,–/sFr 203,–

Vol. II. Excerpta Byzantina et Indices

1999. L, 346 Seiten, 13 × 19,8 cm, ISBN 3-598-71317-7
Geb. DM 128,–/öS 934,–/sFr 114,–

This is a first critical edition of Diogenes Laertius' History of Greek philosophy, based on full evidence (both direct and indirect). The Greek text is radically emended from Diogenes' sources. The edition provides an ample double apparatus. In apparatus criticus all variae lectiones of codices BPF and phi (NB: should be Greek uppercase letter) are reported. Vol. II comprises a first edition of Magnum excerptum from Diogenes Laertius preserved in the Vatican codex phi (XIIth century); Ps.-Hesychii de viris illustribus from the same codex and all the excerpts from Diogenes Laertius in Suda.

K · G · SAUR MÜNCHEN · LEIPZIG